

**ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»**

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

МЕРЗЛЮК Людмила Володимирівна

УДК 338.49:331.107.5

ДИСЕРТАЦІЯ

**МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
ПУБЛІЧНО-ГРОМАДСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА
У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ТЕРИТОРІЙ**
за спеціальності 281 “Публічне управління та адміністрування”
галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування ”

Подається на здобуття ступеня доктора філософії

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

_____ Л.В. Мерзлюк

Науковий керівник:

Грущинська Наталія Миколаївна,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри міжнародних економічних
відносин, бізнесу і туризму

КИЇВ – 2025

АНОТАЦІЯ

Мерзлюк Л. В. Механізми державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування”, галузі 28 “Публічне управління та адміністрування” – Державний університет “Київський авіаційний інститут”, Київ, 2025.

У дисертаційній роботі було проведено глибокий аналіз *“Механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій”*, що сприяло виконанню важливого наукового завдання. Основна увага була зосереджена на всебічному дослідженні, оцінюванні та формуванні стратегій у цій галузі, враховуючи історичний розвиток, поточні виклики та потенційні майбутні напрямки розвитку.

У першому розділі дисертації *“Теоретичні засади досліджень державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій”*, досліджено концептуальні підходи до публічно-громадського партнерства, які підтвердили значущість цього механізму для досягнення сталого розвитку та соціальної згуртованості. Виявлено, що принципи прозорості, підзвітності, децентралізації та сталого розвитку є ключовими для успішної реалізації проєктів. Особливу увагу приділено співпраці між державними органами, громадськими організаціями та місцевими громадами, яка забезпечує оптимізацію ресурсів та інтеграцію місцевих ініціатив у загальнодержавні стратегії, сприяючи гармонійному економічному, соціальному та екологічному розвитку. Визначено сутність та поняття публічно-громадського партнерства як багатокомпонентного механізму взаємодії між державою, громадськістю та бізнесом, що спрямований на інтеграцію ресурсів, узгодження інтересів та впровадження інновацій. Запропоноване авторське визначення

підкреслює універсальність ПГП для забезпечення соціальної згуртованості, економічної ефективності та екологічної стійкості в умовах сучасних викликів, створюючи фундамент для гармонійного розвитку територій. Здійснено аналіз особливостей державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій. Дослідженням акцентовано увагу на механізми співпраці, такі як концесії, гранти, субсидії та спільне управління проєктами. Встановлено, що їх ефективність залежить від адаптації до потреб територій і чіткого розподілу ролей між державою, бізнесом і громадськістю. Підкреслено, що успішне державне регулювання формує синергію між учасниками, сприяє реалізації масштабних проєктів та забезпечує довіру й сталий розвиток територій.

У другому розділі дисертації *“Структурно-функціональний аналіз механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій”*, узагальнено та досліджено ключові аспекти нормативно-правового, фінансового, організаційного, соціального та інноваційного механізмів. Зокрема, встановлено, що чинна нормативно-правова база України є фрагментарною, що ускладнює ефективну інтеграцію ресурсів та взаємодію учасників партнерства. Виявлено необхідність розробки більш гнучких правових рамок, які враховують сучасні виклики та забезпечують прозорість, децентралізацію й громадський контроль. Фінансовий механізм визначено як ключовий елемент акумуляції ресурсів із державних, приватних та міжнародних джерел, спрямованих на масштабні проєкти відновлення. Організаційний механізм забезпечує ефективну координацію між державними структурами, громадами та бізнесом, регламентуючи їхню взаємодію та підзвітність. Соціальний механізм сприяє залученню громадськості до планування, реалізації та моніторингу проєктів, підвищуючи довіру та прозорість процесів. Інноваційний механізм акцентує увагу на використанні сучасних технологій, таких як IoT, блокчейн та штучний інтелект, для оптимізації управління інфраструктурними проєктами. На прикладі відновлення Ірпеня та Бучі продемонстровано ефективність комплексного підходу, що поєднує зусилля місцевої влади,

громадських організацій, бізнесу та міжнародних партнерів. Використання фандрейзингу, цифрових платформ моніторингу та укладання меморандумів про співпрацю забезпечило оперативність відновлення, мінімізацію корупційних ризиків та відповідність міжнародним стандартам прозорості. Антикорупційний потенціал ПГП реалізовано через громадський контроль і участь незалежних експертів, що підвищило довіру до процесів відновлення. Отриманий досвід став підґрунтям для розробки рекомендацій щодо вдосконалення механізмів ПГП, які можуть бути адаптовані для інших регіонів України.

У третьому розділі дисертації *“Шляхи вдосконалення механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій”*, вивчено міжнародний досвід реалізації механізмів взаємодії органів публічної влади та бізнесу у сфері відновлення інфраструктури територій. На основі цього досвіду сформульовано рекомендації щодо його адаптації для України, зокрема запропоновано впровадження передових методик управління, фінансового контролю та сучасних технологій, які дозволять підвищити прозорість, ефективність та відповідність міжнародним стандартам. Особливу увагу приділено використанню цифрових платформ, блокчейн-технологій і фандрейзингових кампаній, що сприятиме зниженню корупційних ризиків і залученню інвестицій для розвитку інфраструктури. Розроблено інтегровану модель взаємодії органів влади, громадськості та приватного сектору, яка забезпечує прозоре, екологічне та ефективне відновлення інфраструктури територій. Основними компонентами моделі є електронна платформа для голосування та моніторингу, мобільні консультаційні центри, “зелені хартії” для екологічних стандартів і механізми відкритого діалогу між зацікавленими сторонами. Дана модель забезпечує активне залучення громадян, мінімізацію корупційних ризиків через блокчейн-технології та інтеграцію екологічних стандартів для сталого розвитку. Завдяки такому підходу, створено основу для довгострокового відновлення територій і підвищення довіри до органів влади. Розроблено практичні рекомендації щодо вдосконалення нормативно-правового, фінансового та інноваційного механізмів. Зокрема, запропоновано спрощення

законодавчих процедур реалізації проєктів, створення правових інструментів для підвищення прозорості процесів та автоматизацію фінансового моніторингу через систему “Комплексного прозорого фінансового управління та співпраці”. Інноваційний механізм вдосконалено шляхом розробки “Ефективної інноваційної екосистеми”, яка сприяє інтеграції сучасних технологій у процеси відновлення та реалізації програми “Смарт-ПГП”. Усі запропоновані заходи спрямовані на підвищення ефективності відновлення інфраструктури, забезпечення прозорості, зниження ризиків та створення сприятливих умов для сталого розвитку територій.

Ключові слова: безпека, воєнний стан, грантові програми, галузевий підхід, державно-приватне партнерство, державна політика, залучення інвестицій, інноваційні підходи, інфраструктурні проєкти, критична інфраструктура, механізми публічно-громадського партнерства, органи публічної влади та органи місцевого самоврядування, публічно-громадське партнерство, публічне управління, повоєнне відновлення інфраструктури та відбудова, співпраця держава-бізнес-громадськість, сталий розвиток, фінансові механізми та показники.

ABSTRACT

Merzliuk L.V. Mechanisms of State Regulation of Public-Community Partnership in the Field of Infrastructure Restoration of Territories. - Qualification Scientific Work as Manuscript.

Dissertation for the Degree of Doctor of Philosophy in Specialty 281 "Public Administration and Governance" in the Field of Knowledge 28 "Public Administration and Governance". - Kyiv aviation institute Kyiv, 2025.

The dissertation work conducted an in-depth analysis of “*Mechanisms of state regulation of public-private partnership in the field of territorial infrastructure restoration*”, which contributed to the fulfillment of an important scientific task. The main focus was on comprehensive research, evaluation and formation of strategies in

this area, taking into account historical development, current challenges and potential future directions of development.

The first section of the dissertation “*Theoretical Principles of Research on State Regulation of Public-Public Partnership in the Field of Territorial Infrastructure Restoration*” explores conceptual approaches to public-public partnership, which confirmed the significance of this mechanism for achieving sustainable development and social cohesion. It was found that the principles of transparency, accountability, decentralization and sustainable development are key to the successful implementation of projects. Particular attention is paid to cooperation between state bodies, public organizations and local communities, which ensures the optimization of resources and the integration of local initiatives into national strategies, contributing to harmonious economic, social and environmental development. The essence and concept of public-public partnership are determined as a multi-component mechanism of interaction between the state, the public and business, aimed at integrating resources, harmonizing interests and introducing innovations. The proposed author's definition emphasizes the universality of PPPs for ensuring social cohesion, economic efficiency and environmental sustainability in the face of modern challenges, creating a foundation for the harmonious development of territories. An analysis of the features of state regulation of public-private partnership in the field of territorial infrastructure restoration was carried out. The study focused on cooperation mechanisms such as concessions, grants, subsidies and joint project management. It was established that their effectiveness depends on adaptation to the needs of territories and a clear division of roles between the state, business and the public. It is emphasized that successful state regulation creates synergy between participants, promotes the implementation of large-scale projects and ensures trust and sustainable development of territories.

The second section of the dissertation, “*Structural and functional analysis of state regulation mechanisms of public-public partnership in the field of territorial infrastructure restoration*”, summarizes and examines key aspects of regulatory, financial, organizational, social and innovation mechanisms. In particular, it was found that the current regulatory framework of Ukraine is fragmented, which complicates the

effective integration of resources and interaction of partnership participants. The need to develop a more flexible legal framework that takes into account modern challenges and ensures transparency, decentralization and public control was identified. The financial mechanism is identified as a key element of the accumulation of resources from state, private and international sources aimed at large-scale restoration projects. The organizational mechanism ensures effective coordination between state structures, communities and business, regulating their interaction and accountability. The social mechanism contributes to the involvement of the public in the planning, implementation and monitoring of projects, increasing trust and transparency of processes. The innovative mechanism focuses on the use of modern technologies, such as IoT, blockchain and artificial intelligence, to optimize the management of infrastructure projects. The example of the restoration of Irpin and Bucha demonstrates the effectiveness of an integrated approach that combines the efforts of local authorities, public organizations, business and international partners. The use of fundraising, digital monitoring platforms and the conclusion of memorandums of cooperation ensured the efficiency of restoration, minimizing corruption risks and compliance with international transparency standards. The anti-corruption potential of the GHP was realized through public control and the participation of independent experts, which increased trust in the restoration processes. The experience gained became the basis for developing recommendations for improving the GHP mechanisms, which can be adapted for other regions of Ukraine.

The third section of the dissertation, *“Ways to Improve State Regulation Mechanisms of Public-Public Partnership in the Field of Territorial Infrastructure Restoration”*, studies international experience in implementing mechanisms for interaction between public authorities and business in the field of territorial infrastructure restoration. Based on this experience, recommendations are formulated for its adaptation for Ukraine, in particular, the introduction of advanced management methods, financial control, and modern technologies is proposed, which will increase transparency, efficiency, and compliance with international standards. Particular attention is paid to the use of digital platforms, blockchain technologies, and fundraising campaigns, which will

help reduce corruption risks and attract investments for infrastructure development. An integrated model of interaction between authorities, the public, and the private sector has been developed, which ensures transparent, environmentally friendly, and effective territorial infrastructure restoration. The main components of the model are an electronic platform for voting and monitoring, mobile consultation centers, “green charters” for environmental standards, and mechanisms for open dialogue between stakeholders. This model ensures active citizen engagement, minimizes corruption risks through blockchain technology, and integrates environmental standards for sustainable development. Thanks to this approach, a basis has been created for long-term restoration of territories and increases trust in authorities. Practical recommendations have been developed to improve regulatory, financial, and innovation mechanisms. In particular, it is proposed to simplify legislative procedures for project implementation, create legal instruments to increase transparency of processes, and automate financial monitoring through the “Integrated Transparent Financial Management and Cooperation” system. The innovation mechanism has been improved by developing an “Effective Innovation Ecosystem,” which promotes the integration of modern technologies into restoration processes and the implementation of the “Smart-PGP” program. All proposed measures are aimed at increasing the efficiency of infrastructure restoration, ensuring transparency, reducing risks, and creating favorable conditions for sustainable development.

Keywords: security, martial law, grant programs, sectoral approach, public-private partnership, public policy, investment attraction, innovative approaches, infrastructure projects, critical infrastructure, public-public partnership mechanisms, public authorities and local governments, public-public partnership, public management, post-war infrastructure restoration and reconstruction, state-business-society cooperation, sustainable development, financial mechanisms and indicators.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

Статті у фахових наукових виданнях:

1. Мерзлюк Л. В. Сутність та характеристика державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 10, 2023 р. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/2251/2280> DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2023.10.16>

2. Мерзлюк Л. В. Механізми стимулювання публічно-громадських партнерств у сфері відновлення інфраструктури: досвід та перспективи в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. № 3, 2024 р. С. 197- 201 DOI: 10.32702/2306 6814.2024.3.197 URL: <https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/2953>. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.3.197>

3. Мерзлюк Л. В. Міжнародний досвід: стимулювання приватного сектору до участі в публічно-громадському партнерстві з відновлення інфраструктури. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 2, лютий 2024 р. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.2.2>.

4. Merzlyuk L. Public sectors in partnerships for infrastructure renewal: challenges and opportunities. *Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej, Częstochowa*, 2024, 62 (2024) nr 1, s. DOI: <https://doi.org/10.23856/6226>

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

5. Мерзлюк Л. Публічно-приватне партнерство як інструмент відновлення інфраструктури територій. *Політ. Сучасні проблеми науки: Тези доповідей XXIII Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, Київ, 2023, Національний авіаційний університет / Редакційна колегія А. Слюняєв [та ін.]*. К.: НАУ, 2023. С. 47-49. URL: https://ino.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/tezy_polit_2023_nnino.pdf

6. Мерзлюк Л. Роль української мови в розбудові публічно-громадських партнерств для забезпечення сталого розвитку держави. *Збереження національної*

ідеї та національної самосвідомості українського народу в контексті історичних подій XX–XXI століть : зб. наук. пр. Хмельницького ін-ту МАУП. Хмельницький : Вид-во МАУП, 2023. Вип. 16. 258 с. С.107-110.

7. Мерзлюк Л. Публічно-громадське партнерство та міжнародна співпраця в управлінні регіональною безпекою в умовах сучасних загроз. *Сучасні загрози глобальній та регіональній безпеці : матер. Міжнар. наук.-практ. інтерн.-конф.* (м. Одеса, 29 жовтня 2023 р.) уклад. А. Полухіна ; ГО «ГУЕЦ». Одеса : Фенікс, 2023 р. С. 334-337.

8. Мерзлюк Л. Вплив публічно-громадського партнерства на ефективність відновлення інфраструктури в регіонах України. *Актуальні питання державотворення та захисту прав людини в Україні*: зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький : Вид-во Хмельниц. ін-ту МАУП, 2024. Вип. 13. 428 с. С. 191-196.

9. Мерзлюк Л. В. Роль публічно-громадського партнерства у забезпеченні стійкості та безпеки інфраструктурних об'єктів. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти* : матеріали VIII Міжнар. наук.- практ. конф. (м. Дніпро, 15 бер. 2024 р.) ; у 2-х ч. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2024. Ч. II. 740 с С. 486-487.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	13
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНО-ГРОМАДСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ТЕРИТОРІЙ.....	23
1.1. Концептуальні підходи до питання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій.....	23
1.2. Поняття та сутність публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій.....	34
1.3. Особливості державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій.....	49
Висновки до розділу 1.....	63
РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНО-ГРОМАДСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ТЕРИТОРІЙ.....	66
2.1. Нормативно-правовий механізм державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій	66
2.2. Комплексний механізм державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій	82
2.3. Практика застосування механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій	101
Висновки до другого 2	116
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНО-ГРОМАДСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ТЕРИТОРІЙ.....	119
3.1. Міжнародний досвід реалізації механізмів взаємодії органів публічної влади та бізнесу у сфері відновлення інфраструктури територій	119
3.2. Формування моделі взаємодії органів публічної влади з громадськістю у сфері	

відновлення інфраструктури територій	138
3.3. Напрями удосконалення механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій	156
Висновки до розділу 3.....	177
ВИСНОВКИ	180
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	185
ДОДАТКИ.....	213

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах державне регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій стає все більш актуальним не лише через зростаючу кількість негативних впливів, таких як природні катастрофи, техногенні аварії, відновлення критичної інфраструктури внаслідок воєнних дій, але й через постійний розвиток суспільства та технологій. У контексті відновлення інфраструктури важливим аспектом є розроблення та впровадження стратегій, які передбачають не лише негайне реагування на загрози, але й довгострокове планування для попередження майбутніх небезпек. Ці стратегії мають ураховувати потенційні ризики та передбачати ефективні заходи управління кризовими ситуаціями.

Однак успішне відновлення інфраструктури також потребує мобілізації різноманітних ресурсів, які можуть включати фінансові кошти, технічні засоби, а також людські ресурси. Державні механізми регулювання повинні передбачати швидкий доступ до цих ресурсів та їх раціональне використання в умовах кризи. Однією з ключових складових ефективного державного регулювання є забезпечення координації між усіма зацікавленими сторонами. Це включає в себе утворення спеціальних комітетів або центрів управління кризовими ситуаціями, які координуватимуть дії всіх учасників процесу відновлення.

Окрім того, важливим аспектом є залучення громадськості до процесу відновлення. Громадські організації можуть вносити вагомий внесок у відновлення інфраструктури через мобілізацію волонтерів, ресурсів та експертного потенціалу громади. Узагальнюючи, механізми державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій є важливою складовою сталого розвитку суспільства та забезпечення його стійкості у змінних умовах сучасного світу.

Важливим аспектом розвитку механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури є аналіз і

вдосконалення існуючих практик, а також розробка нових методів та підходів для ефективного управління кризовими ситуаціями. Значна увага приділяється вивченню досвіду інших країн у вирішенні подібних проблем, таких як відновлення після природних катастроф, техногенних аварій чи збройних конфліктів. На основі цього досвіду проводиться аналіз успішних та неуспішних прикладів, визначаються ключові чинники успіху, і розробляються рекомендації для досягнення кращих результатів у відновленні інфраструктури та підвищенні її стійкості.

Публічно-громадське партнерство є предметом дослідження багатьох науковців, які аналізують його різні аспекти. М. Алкум [5], О. Бажинова, [10] О. Кучабський [10] та Н. Бондаренко [27] акцентують увагу на важливості співпраці державного, приватного секторів та громадських організацій для вирішення суспільних викликів. Їхні роботи зосереджуються на залученні громадськості до управління, важливості діалогу між зацікавленими сторонами та інноваційних підходах у реалізації партнерств.

Інші дослідники, такі як Л. Бажан [76], Д. Богданов [19], О. Єршова [76], І. Калінічева [91], А. Лелеченко [124] та Н. Летуновська [123] розглядають ПГП як інструмент досягнення сталого розвитку та місцевого планування. Вони аналізують створення “спільної вартості”, ефективне управління партнерствами, а також планування й реалізацію проєктів для підвищення якості життя громадян.

О.Бобось [9], С. Домбровська [240], Ю. Левенець [121], Н. Краснокутська [113], К. Майстренко [9], О. Марушева [133], Т. Осетрова [113], В. Ребкало [178], В. Шахов [178] та О. Пономаренко [158] приділяють увагу законодавчим та регуляторним рамкам ПГП, механізмам фінансування і моніторингу. Їхні роботи сприяють глибшому розумінню нормативно-правових механізмів, забезпечення прозорості, відповідальності та ефективності функціонування публічно-громадських партнерств.

Проте, попри значний внесок учених, тема ще не достатньо розкрита. Існує потреба у подальших дослідженнях, зокрема у вивченні впливу різних моделей публічно-громадського партнерства на конкретні інфраструктурні проєкти, а

також у аналізі їх довгострокового впливу на розвиток територій. Також необхідно більш глибоко вивчити роль громадськості у вказаних процесах та забезпечити її активну участь у прийнятті рішень. Тільки через комплексний підхід та співпрацю усіх зацікавлених сторін можна досягти ефективного розвитку інфраструктури та вирішення соціальних викликів.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконане відповідно до науково-дослідних робіт (НДР):

кафедри публічного управління та адміністрування Державного університету “Київський авіаційний інститут” на тему “Теоретико-методологічні засади трансформації публічного управління в умовах дії воєнного стану та післявоєнного” (номер державної реєстрації 0125U002024). У межах дослідження здобувачкою здійснено формування методологічного підходу до створення адаптивної моделі публічно-громадського партнерства, що інтегрує специфіку воєнних умов та потреб післявоєнної відбудови.

Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова на тему “Управлінські та правові засади забезпечення сталого розвитку України як європейської держави” (номер державної реєстрації 0117U000103) та “Шляхи удосконалення механізмів публічного управління та адміністрування в сфері національної безпеки в умовах євроінтеграції України” (номер державної реєстрації 0120U104417). У межах дослідження здобувачка дослідила інституційні та правові засади публічно-громадського партнерства у відновленні інфраструктури.

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є теоретичне обґрунтування і розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій в Україні.

Для досягнення поставленої мети було визначено такі *завдання*:

- вивчити концептуальні підходи, визначити поняття та розкрити сутність публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій, враховуючи сучасні виклики та перспективи його застосування;
- здійснити аналіз особливостей державного регулювання публічно-

громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій;

- узагальнити нормативно-правове забезпечення державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій;

- провести аналіз структури та функцій комплексного механізму державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій, визначити його ключові елементи та оцінити їхню роль у забезпеченні сталого відновлення;

- здійснити комплексне дослідження практичних аспектів застосування механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій;

- вивчити міжнародний досвід реалізації механізмів взаємодії органів публічної влади та бізнесу у сфері відновлення інфраструктури територій та сформулювати рекомендації щодо його адаптації для України;

- розробити інтегровану модель взаємодії органів публічної влади та громадськості для прозорого, екологічного й ефективного відновлення інфраструктури територій;

- розробити пропозиції та практичні рекомендації щодо визначення шляхів удосконалення механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій в Україні на сучасному етапі.

Об'єкт дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій.

Предмет дослідження – механізми державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій в Україні.

Методи дослідження. Для досягнення мети дослідження використано комплекс наукових методів: *теоретичний аналіз* (підрозділи 1.1; 1.2; 1.3) застосовано для узагальнення концептуальних підходів, сутності та особливостей

публічно-громадського партнерства (ПГП) у сфері відновлення інфраструктури територій, що дозволило сформулювати авторське визначення цього явища; аналіз нормативно-правової бази (підрозділи 2.1) виявив прогалини у правовому регулюванні та надав можливість запропонувати вдосконалення законодавчих механізмів; *системний підхід* (підрозділи 2.2; 2.3) забезпечив дослідження комплексного механізму державного регулювання, а *порівняльний метод* (підрозділи 3.1; 3.2) дозволив адаптувати найкращі міжнародні практики до українських реалій; *метод моделювання* (підрозділи 3.2; 3.3) застосовано для створення інтегрованої моделі взаємодії учасників ПГП, яка включає цифрові технології, екологічні стандарти та громадський контроль; *метод багатокритеріального аналізу* (підрозділ 3.3) дозволив оцінити ефективність запропонованих механізмів за критеріями прозорості, гнучкості та відповідності цілям сталого розвитку. Застосування цих методів забезпечило всебічне дослідження, формування практичних рекомендацій і розробку інноваційних рішень для вдосконалення механізмів ПГП.

Емпіричну базу дисертаційної роботи становлять законодавчі й нормативно-правові акти, статистичні збірники, публікації вітчизняних і зарубіжних учених із питань державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в обґрунтуванні напрямів удосконалення механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій, що забезпечують підвищення ефективності відповідної управлінської діяльності органів публічної влади в Україні.

У результаті дослідження:

вперше:

- розроблено інтегровану модель партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій, яка об'єднує сучасні цифрові технології, екологічні стандарти та механізми активної участі громадськості. Запропонована модель передбачає функціонування електронної платформи з можливостями голосування,

моніторингу та громадського аудиту, створення мобільних консультаційних центрів для збору локальних потреб, впровадження “зелених хартій” для забезпечення екологічної стійкості та організації інфраструктурних конференцій для відкритого діалогу між усіма зацікавленими сторонами. Модель орієнтована на забезпечення прозорості, підзвітності, зменшення корупційних ризиків і сприяє сталому розвитку через інтеграцію інтересів органів публічної влади, громадськості, приватного сектору та міжнародних партнерів;

удосконалено:

- розроблені рекомендації щодо вдосконалення законодавства у сфері державного регулювання публічно-громадського партнерства та побудови ефективних організаційних структур для підвищення відкритості, прозорості та ефективності взаємодії між державою, бізнесом та громадянським суспільством;

- фінансовий механізм публічного управління у сфері відновлення інфраструктури територій в Україні через розробку та впровадження комплексної системи прозорого фінансового управління та співпраці. Дана система включає цифрову платформу, яка забезпечує прозорість витрат, ефективне управління фінансовими потоками та моніторинг прогресу проєктів. Вона інтегрує механізми співфінансування, залучаючи приватний сектор, міжнародних донорів та державні органи, що дозволяє знижувати фінансове навантаження на державний бюджет. Застосування інноваційних технологій, таких як блокчейн, забезпечує надійність та прозорість фінансових операцій, а активна участь громадськості у процесах контролю підвищує довіру до системи та оптимізує розподіл ресурсів;

- інноваційний механізм публічного управління у сфері відновлення інфраструктури територій в Україні через розробку “Ефективної інноваційної екосистеми для управління відновленням інфраструктури територій”, яка інтегрує сучасні технології, включаючи цифрові платформи, блокчейн, аналітичні інструменти та освітні модулі, забезпечуючи автоматизацію процесів планування, моніторингу, прогнозування та управління ресурсами. Як ключовий елемент екосистеми, розроблено програму “Смарт-ППП”, яка сприяє прозорості, ефективності та мінімізації ризиків у процесах відновлення, створюючи

інтерактивні інструменти громадського контролю, інтеграцію фінансових ресурсів із різних джерел та платформи для міжнародного співробітництва. Вдосконалення спрямоване на забезпечення довгострокової стійкості інфраструктури, підвищення ефективності управління та залучення інвестицій через інклюзивність та прозорість процесів.

набули подальшого розвитку:

- сутність поняття “публічно-громадське партнерство”, яке пропонується розглядати як: форму взаємодії між органами державної влади та громадськими організаціями. Важливим елементом такого партнерства є орієнтація на сталий розвиток, що передбачає одночасне забезпечення економічної ефективності, екологічної стійкості та соціальної згуртованості;

- запропоновано імплементацію передових методик управління та контролю, а також використання міжнародного досвіду у сферах закупівель, фінансового контролю та проєктного управління, може підвищити ефективність управління проєктами та зміцнити конкурентоспроможність українського інфраструктурного сектору. Застосування передових технологій та практик у будівництві та управлінні інфраструктурними об’єктами сприятиме адаптації їх до міжнародних стандартів якості та безпеки, що в свою чергу сприятиме розвитку країни та покращенню якості життя її громадян;

- підходи до інтеграції ресурсів державних органів, громадських організацій та приватного сектору, акцентуючи увагу на забезпеченні прозорості та ефективності публічного управління проєктами шляхом впровадження сучасних цифрових платформ і блокчейн-технологій. Визначено нові стратегії оптимізації співпраці між учасниками процесу відновлення інфраструктури територій, спрямовані на зменшення корупційних ризиків, підвищення ефективності розподілу ресурсів та досягнення цілей сталого розвитку, що відповідають сучасним викликам і потребам держави.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані теоретичні положення, обґрунтовані висновки і пропозиції можуть бути корисними фахівцям та науковцям, які в досліджуваній сфері вирішують

комплексну проблему публічно-громадського партнерства з відновлення інфраструктури територій.

Результати аналізу, що викладені у дослідженні, були застосовані:

Білоцерківською міською радою використано нові форми публічно-громадського партнерства, які передбачали залучення громадян до обговорення та планування інфраструктурних проєктів, що дозволило значно підвищити прозорість прийняття рішень та врахувати потреби місцевих громад. Також були вдосконалені механізми державного регулювання та нормативно-правове забезпечення взаємодії з приватним сектором, що спростило залучення інвестицій і зробило участь бізнесу у відновленні інфраструктури більш привабливою (довідка про впровадження 04 вересня 2024 року);

економічним факультетом Білоцерківського національного аграрного університету, зокрема розроблено та введено в навчальний процес нові курси, що охоплюють питання державної політики, публічно-громадського партнерства, його роль у розвитку і відновленні місцевої інфраструктури, а також механізми державного регулювання у цій сфері (довідка про впровадження 04 вересня 2024 року № 01-12/549);

Національним університетом цивільного захисту України з метою інтеграції в освітні програми практичних кейсів із управління інфраструктурними об'єктами в умовах обмежених ресурсів, а також акцентував увагу на необхідності залучення громад до планування та реалізації інфраструктурних проєктів. Важливим елементом нових курсів стало підвищення кваліфікації майбутніх фахівців з питань правового регулювання та управлінських механізмів, необхідних для забезпечення прозорості та ефективної взаємодії між усіма сторонами процесу (довідка про впровадження від 06 вересня 2024 року);

Громадською організацією “Антикорупційний комітет об'єднаний”, впроваджено нові підходи до організації публічно-громадського партнерства, що включали вдосконалення механізмів прозорого планування та моніторингу інфраструктурних робіт, особливо в контексті залучення громадських ініціатив до контролю за використанням фінансових та матеріальних ресурсів. Важливою

частиною впровадження стало створення нормативно-правової бази для забезпечення ефективного регулювання взаємодії між різними учасниками процесу, що дозволило мінімізувати корупційні ризики та забезпечити відкритий доступ до інформації щодо реалізації інфраструктурних проєктів (*довідка про впровадження від 10 вересня 2024 року*);

– Громадською організацією “Спілка землевпорядників, власників земельних ділянок та землекористувачів Київської області” використано інноваційні підходи до взаємодії між державними структурами і громадськими організаціями з метою ефективної співпраці у відновленні інфраструктури постраждалих територій (*довідка про впровадження від 12 вересня 2024 року*);

Узинською міською територіальною громадою, де дослідження стали основою для розробки інноваційних підходів до співпраці між державними органами, приватними підприємствами та громадськими організаціями в процесі відновлення інфраструктури територій Узинської міської громади. Впроваджені механізми публічно-громадського партнерства включали укладення угод з приватними підприємствами для залучення інвестицій для підтримки соціально-економічного розвитку та активну участь громадськості у плануванні і реалізації проєктів, що забезпечило ефективну координацію між сторонами, регулярні консультації та прозорість прийняття рішень (*довідка про впровадження від 16 жовтня 2024 року № 03-10-947*).

Особистий внесок здобувача. Теоретичні обґрунтування, практичні рекомендації, висновки та пропозиції, які отримані у процесі проведення досліджень, розроблено здобувачем самостійно. Внесок автора в опубліковані колективні роботи конкретизовано у списку публікацій.

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення, практичні рекомендації та результати дисертаційного дослідження були представлені автором на всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях, зокрема: “Політ. Сучасні проблеми науки” (Київ, 2023); “Збереження національної ідеї та національної самосвідомості українського народу в контексті історичних подій XX–XXI століть” (Хмельницький, 2023);

“Сучасні загрози глобальній та регіональній безпеці” (Одеса, 2023); Актуальні питання державотворення та захисту прав людини в Україні” (Хмельницький, 2024); “Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти” (Дніпро, 2024).

Публікації. Основні положення та результати дослідження викладено в 9 наукових працях, 3 з яких опубліковано у фахових наукових виданнях України, віднесених до категорії “Б”, 1 – у зарубіжному виданні. Крім того, серед публікацій, які додатково відображають наукові результати дисертації – 5 тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій різного рівня.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційне дослідження складається зі вступу, трьох розділів, списку використаних джерел, додатків. Повний обсяг дисертації становить 234 сторінок, обсяг основного тексту – 172 сторінки. Дисертація містить 8 рисунків, 4 таблиці, 8 додатків. Список використаних джерел налічує 240 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕНЬ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

ПУБЛІЧНО-ГРОМАДСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА

У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ТЕРИТОРІЙ

1.1. Концептуальні підходи до питання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій

У сучасному світі концепції слугують фундаментом для розуміння та впровадження ефективних рішень у різних сферах суспільного розвитку. Вони формують теоретичну базу, яка допомагає структурувати знання, пояснювати складні явища і визначати оптимальні підходи до їх розв'язання. У контексті соціального партнерства концептуальні підходи забезпечують необхідну основу для аналізу, планування та впровадження механізмів співпраці, спрямованих на вирішення актуальних викликів та досягнення сталого розвитку.

Зокрема, принципи прозорості, підзвітності, децентралізації та багаторівневої взаємодії створюють умови для ефективної взаємодії між державними органами, приватним сектором і громадянськістю. У цьому контексті особливої ваги набуває публічно-громадське партнерство (далі – ПГП), яке виступає універсальним інструментом для інтеграції громадських ініціатив у загальнодержавну стратегію розвитку. Воно сприяє створенню соціальної вартості, узгодженню інтересів різних сторін та забезпеченню довготривалого ефекту від реалізованих проєктів.

Вивчення концептуальних основ ПГП дозволяє окреслити його роль у вирішенні складних суспільних завдань, особливо у сфері відновлення інфраструктури територій. Аналіз фундаментальних понять, таких як прозорість, підзвітність, децентралізація та сталість розвитку, сприяє кращому розумінню механізмів співпраці, які відповідають сучасним викликам. Загалом, аналіз концептуальних основ і практичне застосування принципів ПГП створюють передумови для ефективної реалізації ініціатив, спрямованих на сталий розвиток

та відновлення інфраструктури територій.

Перш за все, необхідно звернути увагу на те, що одним із ключових елементів публічно-громадського партнерства є співпраця, яка визначається як процес взаємодії кількох сторін з метою досягнення спільного результату, створення комунікативної інфраструктури [106, с. 49]. Співпраця в межах ПГП не обмежується лише формальним обміном інформацією чи укладанням угод, а є динамічним процесом, що включає в себе взаємні зобов'язання, підтримку, консультації та активне залучення всіх учасників на всіх етапах реалізації проєкту. Як зазначають В. Ребкала та В. Шахова, ефективність співпраці залежить від узгодженості інтересів та чіткості ролей учасників. Важливим аспектом є те, що для успішного досягнення поставлених цілей необхідно, щоб кожна сторона чітко розуміла свою роль і відповідальність у рамках партнерства, а також на яких умовах вона готова діяти [178, с. 121]. Зазначена чіткість є критично важливою для того, щоб уникнути конфліктів та непорозумінь, які можуть виникнути через різні підходи до виконання завдань або різні інтереси.

У контексті ПГП, дана співпраця може охоплювати реалізацію проєктів, які передбачають взаємодію державних органів, громадських організацій та місцевих громад. Взаємодія між цими сторонами дає змогу створити стійку основу для успішного вирішення завдань відновлення інфраструктури територій. Кожен з учасників відіграє свою специфічну роль: державні органи визначають політику, забезпечують фінансування та законодавчу підтримку, громадські організації займаються моніторингом та активізацією громадськості, а місцеві громади дають цінні відгуки щодо потреб, що мають бути враховані під час реалізації проєкту [29, с. 112]. Окреслене дозволяє не лише забезпечити ефективне використання ресурсів, але й створює умови для залучення всіх зацікавлених сторін до процесу прийняття рішень.

Співпраця в межах ПГП має важливе значення для відновлення інфраструктури територій, адже такі проєкти часто потребують інтеграції різноманітних ресурсів і знань, що виходять за межі можливостей окремих учасників [29, с. 188]. Зокрема, це включає фінансові ресурси, технологічні

інновації, соціальний капітал та організаційні можливості. Таким чином, ефективна співпраця дозволяє досягти синергії, коли результати спільних зусиль значно перевищують суму результатів, яких кожна сторона могла б досягти окремо. Вказане створює стійке і довготривале рішення для відновлення інфраструктури територій, яке також відповідає на потреби місцевих громад, враховує соціальні та економічні умови і забезпечує стабільний розвиток територій.

В свою чергу, прозорість і підзвітність, як підкреслюють Н. Краснокутська та Т. Осетрова, є фундаментальними принципами публічно-громадського партнерства, оскільки вони забезпечують основу для ефективної взаємодії та довіри між учасниками партнерства. Прозорість передбачає відкритість у прийнятті рішень, доступність інформації про процеси та результати діяльності, що дозволяє кожному учаснику мати чітке уявлення про етапи реалізації проєкту та обов'язки всіх сторін [113, с. 241]. Окреслене особливо важливо в контексті складних та масштабних ініціатив, таких як відновлення інфраструктури територій, де залучення різних учасників вимагає чіткої комунікації та координації дій.

Підзвітність, в свою чергу, передбачає, що учасники ПГП несуть відповідальність за виконання своїх зобов'язань та рішень перед іншими сторонами партнерства, а також перед громадськістю. Зазначене включає зобов'язання звітувати про використання ресурсів, дотримання встановлених термінів та стандартів якості. Підзвітність сприяє мінімізації корупційних ризиків та забезпечує ефективне використання ресурсів. Дані принципи є важливими для залучення громадськості до активної участі в процесах відновлення інфраструктури територій, оскільки відкритість і ясність в інформації дозволяють створювати атмосферу довіри та співпраці. Громадяни, місцеві органи та інші зацікавлені сторони можуть бути впевненими в тому, що їхня участь є важливою і що їхні інтереси будуть враховані в процесі прийняття рішень. Таким чином, забезпечення прозорості та підзвітності є вирішальним фактором для досягнення успіху в рамках ПГП, адже вони допомагають мінімізувати конфлікти інтересів та

стимулюють ефективну взаємодію між усіма учасниками.

Додатково, слід загострити увагу на те, що принцип децентралізації є ключовим для ефективного функціонування публічно-громадського партнерства, оскільки він дозволяє оптимізувати управління ресурсами та відповідальність на місцевому рівні. Як зазначає О. Пономаренко, децентралізація дає змогу передати значну частину повноважень та відповідальності від центральних органів до місцевих, що дозволяє краще враховувати специфічні потреби та особливості територій [158, с. 343]. Окреслене забезпечує більшу гнучкість у прийнятті рішень і дозволяє адаптувати стратегії розвитку до конкретних умов і вимог місцевих громад, особливо в умовах ризиків. У межах ПГП децентралізація сприяє більш активному залученню місцевих громад до планування, розробки та реалізації проєктів, оскільки саме на місцевому рівні краще розуміють реальні потреби жителів. Місцеві органи влади та громади можуть безпосередньо впливати на визначення пріоритетів розвитку, розподіл ресурсів і визначення того, які ініціативи є найважливішими для поліпшення якості життя громадян.

Крім того, децентралізація дозволяє оптимізувати використання ресурсів, оскільки рішення приймаються ближче до реальних потреб і проблем територій, що допомагає уникнути зайвих витрат та забезпечити ефективніше використання бюджетних коштів. Вказане також стимулює розвиток місцевих ініціатив, що сприяє підвищенню соціальної згуртованості та зміцненню довіри між громадянами та органами влади [81, с. 13]. Таким чином, принцип децентралізації є важливим фактором, що підвищує ефективність ПГП і забезпечує більш стійкий та довготривалий розвиток територій.

В свою чергу, принцип сталого розвитку, як підкреслює А. Крупник, є основою для досягнення збалансованого і тривалого прогресу в межах публічно-громадського партнерства. Даний принцип передбачає не лише задоволення поточних потреб, але й врахування майбутніх потреб суспільства, що забезпечує стабільний розвиток у довгостроковій перспективі [119, с. 150]. Сталий розвиток включає збереження природних ресурсів, соціальний баланс та економічну вигоду, що є необхідним для гармонійного функціонування суспільства в цілому.

У рамках ПГП принцип сталого розвитку є критично важливим для реалізації проєктів, спрямованих на відновлення інфраструктури територій [73, с. 121]. Окреслені проєкти повинні бути не лише ефективними в короткостроковій перспективі, але й з орієнтацією на забезпечення стійкого розвитку територій у майбутньому. Врахування сталого розвитку в процесі планування і реалізації проєктів дозволяє зберігати природні ресурси, зменшувати негативний вплив на навколишнє середовище, а також забезпечувати рівномірний соціальний розвиток, що, в свою чергу, гарантує економічну вигоду для місцевих громад у довгостроковій перспективі.

В цілому, принцип сталого розвитку є основним для забезпечення балансу між економічними, соціальними та екологічними потребами, що дозволяє не лише вирішувати актуальні проблеми, але й забезпечувати добробут майбутніх поколінь.

При цьому не слід забувати про публічне управління, яке за словами І. Балюк, є важливим елементом для організації та реалізації ефективних механізмів співпраці в рамках публічно-громадського партнерства. Воно охоплює процеси планування, організації та координації державних функцій, спрямованих на задоволення потреб громадськості, а також на забезпечення виконання державних програм і ініціатив [12, с. 30]. У контексті ПГП публічне управління виступає інструментом, що дозволяє інтегрувати громадські ініціативи у загальнодержавні стратегії та програми, що, в свою чергу, сприяє більш ефективному використанню ресурсів.

Таке поєднання державних функцій та ініціатив громадських організацій дає змогу досягати конкретних цілей через спільну діяльність, що приносить переваги для всіх учасників партнерства. Публічне управління забезпечує організаційну підтримку і регулювання на всіх етапах реалізації проєктів, допомагаючи зберігати чіткість ролей і відповідальності кожної сторони. Завдяки цьому можна значно підвищити ефективність використання ресурсів та знизити ризики неефективності, тим самим сприяючи досягненню сталих і довгострокових результатів у рамках ПГП.

Слід зазначити, що окрім публічно-громадського партнерства, значну роль у контексті відновлення інфраструктури територій відіграє державне-приватне партнерство (далі – ДПП). В. Осецький та Т. Затонацька, зазначають, що ДПП є механізмом взаємодії між державою та приватним сектором, який дозволяє ефективно реалізовувати проєкти, що приносять економічну вигоду. Однією з основних переваг цього механізму є залучення приватних інвестицій, що допомагає зменшити бюджетні витрати держави на реалізацію проєктів [151, с. 40]. Завдяки ДПП приватний сектор може вкласти кошти у довгострокові проєкти, що дозволяє скоротити навантаження на державний бюджет і прискорити відновлення інфраструктури територій.

Однак, як підкреслює Ю. Левенець, успішність ДПП значною мірою залежить від наявності чіткої нормативно-правової бази, яка визначає права та обов'язки сторін, забезпечує прозорість рішень та ефективність контролю над виконанням зобов'язань. Без належного законодавчого забезпечення і правової гарантії, ДПП може стати предметом спекуляцій або неефективного використання ресурсів [121, с. 214]. Тому одним із основних факторів, що визначають успіх цього інструменту, є розробка та впровадження ефективних правових норм, які забезпечать надійний захист інтересів усіх учасників партнерства.

Проте, попри численні переваги ДПП, цей механізм має певні обмеження, зокрема в соціальній сфері. Ключовою метою ДПП є, перш за все, економічна вигода, орієнтація на взаємну вигоду держави та приватного сектору, що не завжди відповідає соціальним потребам та інтересам громади [98, с. 127]. У таких випадках, коли головним завданням є вирішення соціально значущих завдань, де економічна вигода не є основним пріоритетом, концепція ПГП стає необхідною. ПГП робить акцент на залученні громадськості до процесу прийняття рішень і реалізації проєктів, що дозволяє враховувати соціальні, культурні та екологічні аспекти розвитку.

Необхідно зауважити, що ПГП охоплює всі етапи співпраці, починаючи від планування проєктів і закінчуючи моніторингом їх реалізації. Головною метою ПГП є створення соціальної вартості, що досягається через підтримку місцевих

ініціатив, сприяння сталому розвитку та зміцнення соціальної згуртованості [120, с. 40]. Залучення громадськості та місцевих організацій до процесу дозволяє гарантувати, що інтереси різних груп будуть враховані на всіх етапах реалізації проєктів.

Загалом, хоча ДПП та ПГП мають схожі цілі, їхні підходи значно різняться. ДПП орієнтоване на економічну ефективність і взаємну вигоду для держави та приватного сектору, в той час як ПГП акцентує увагу на соціальних аспектах і на забезпеченні громадської участі в розв'язанні проблем. Для більш детального розуміння основних особливостей і відмінностей між ДПП та ПГП, доцільно звернути увагу на таблицю 1.1.

Таблиця 1.1.

Порівняльна характеристика ДПП та ПГП у контексті відновлення
інфраструктури територій

<i>Критерій</i>	<i>ДПП</i>	<i>ПГП</i>
Основна мета	Економічна вигода, взаємовигідне співробітництво держави та бізнесу.	Створення соціальної вартості, підтримка місцевих ініціатив.
Учасники	Держава та приватний сектор.	Держава, громадські організації, місцеві громади.
Сфери реалізації	Переважно економічні проєкти.	Соціальні, культурні, екологічні та інфраструктурні проєкти.
Основні переваги	Залучення приватних інвестицій, зменшення навантаження на державний бюджет.	Врахування інтересів різних соціальних груп, посилення соціальної згуртованості.
Обмеження	Обмеження у вирішенні соціально значущих завдань.	Необхідність високого рівня прозорості та підзвітності.
Регуляторна база	Визначення прав і обов'язків сторін, чітка нормативно-правова база.	Потреба в ефективному управлінні та залученні громадськості

Таблицю складено на основі аналізу джерел [120; 121; 151, с. 40].

Таким чином, ДПП та ПГП демонструють унікальні переваги й сфери застосування, що обумовлює їхню значущість у вирішенні суспільно важливих завдань. Залучення приватного капіталу й інновацій через ДПП сприяє економічній ефективності, тоді як ПГП акцентує увагу на соціальній відповідальності, прозорості й залученні громадянського суспільства до управлінських процесів. Обидва механізми орієнтовані на досягнення

довгострокових результатів, інтегруючи ресурси, знання й досвід усіх сторін, що створює умови для більш стійкого розвитку суспільства та інфраструктури.

Слід звернути увагу на те, що концепція публічно-громадського партнерства виникла у середині XX століття, але знайшла своє особливе значення та поширення в останні десятиліття, особливо на фоні процесів глобалізації та наростаючої потреби вирішення складних соціально-економічних викликів сучасного світу. Публічно-громадське партнерство виступає відповіддю на потребу у пошуку ефективних методів розвитку інфраструктури територій, де держава часто потребує підтримки для реалізації масштабних проєктів, тоді як приватний сектор може вносити інновації, передові технології та ефективні управлінські практики [5, с. 18].

У цьому контексті публічно-громадське партнерство розглядається як засіб залучення приватного капіталу та експертизи в громадські ініціативи, що дозволяє досягти синергії між інтересами держави та приватного сектору. Розвиток публічно-громадського партнерства також супроводжується зростаючою увагою до стійкості проєктів, соціальної відповідальності та залучення громадянського суспільства до процесу прийняття рішень, що відображає широкі тенденції в управлінні суспільними ресурсами та розвитку інфраструктури територій.

Додатково, для поглибленого розуміння ПГП варто звернутися до наукових підходів. Так, зокрема, М. Алкум український вчений у галузі публічного управління, розглядає публічно-громадське партнерство як механізм залучення громадськості до управління суспільними процесами через взаємодію з державними інституціями та приватним сектором. Він вважає, що публічно-громадське партнерство дозволяє реалізовувати проєкти, спрямовані на вирішення актуальних проблем суспільства, забезпечуючи при цьому більш високий рівень відповідальності та залучення ресурсів різних секторів [5, с. 17].

О. Бажинова та О. Кучабський вважають, що публічно-громадське партнерство сприяє створенню інноваційних рішень для соціального, економічного та екологічного розвитку, акцентуючи на важливості діалогу між усіма зацікавленими сторонами для досягнення консенсусу. Вони підкреслюють,

що успіх ПГП залежить від здатності партнерів будувати довгострокові відносини на основі взаємної довіри та спільних цілей [10, с. 198].

В свою чергу, Н. Бондаренко підкреслює важливість публічно-громадського партнерства як ефективного механізму для реформування державного управління. В її дослідженні акцентується необхідність впровадження інноваційних підходів та гнучкості у вирішенні суспільних проблем через співпрацю держави з громадськими організаціями та приватним сектором. Авторка вважає, що ПГП може стати ефективним інструментом для покращення дієвості державних інституцій та забезпечення більш ефективного реагування на потреби суспільства. Шляхом спільної роботи з громадськістю та приватним сектором державні органи можуть отримати доступ до нових ресурсів, ідей та експертизи, що дозволить їм ефективніше вирішувати різноманітні проблеми [27, с. 20].

Зокрема, вона підкреслює необхідність інноваційних підходів, що полягає у впровадженні новаторських методів та стратегій управління, а також гнучкості у прийнятті рішень. Вказане дозволяє адаптуватися до змінних умов та вимог суспільства, що є ключовим для успішного впровадження реформ та досягнення позитивних результатів. Отже, за дослідженням Н. Бондаренко, публічно-громадське партнерство є не лише інструментом розв'язання конкретних суспільних проблем, але й шляхом досягнення більш ефективного, інноваційного та гнучкого державного управління.

Також варто відзначити внесок авторів монографії “Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку”, які акцентують увагу на важливості ПГП у сприянні соціальній справедливості та інклюзивності, особливо в контексті розвитку міст та відновлення інфраструктури територій. Вчені підкреслюють, як співпраця між різними секторами може сприяти покращенню якості життя громадян та забезпечити більшу соціальну справедливість [60, с. 401]. Публічно-громадське партнерство в цьому контексті виступає інструментом, що дозволяє враховувати потреби та інтереси різних соціальних груп при прийнятті рішень про розвиток і вдосконалення інфраструктури територій.

Такий підхід до ПГП сприяє створенню більш відкритого та інклюзивного суспільства, де кожен громадянин має можливість брати участь у процесі управління та впливати на прийняття рішень, що стосуються його життя та довкілля. Таким чином, дослідники підкреслюють, що ПГП може бути потужним інструментом для зміни суспільства на краще та підвищення рівня соціальної справедливості.

З іншого боку, І. Калінічева підкреслює важливість ефективного управління в публічно-громадському партнерстві. Вона акцентує на необхідності чіткого визначення цілей і завдань ПГП, оскільки це допомагає партнерам спільно досягати конкретних результатів та забезпечує ефективну координацію зусиль для досягнення спільних цілей [91, с. 330].

В контексті досліджень [91], ефективне управління включає в себе не лише чітке визначення мети і завдань партнерства, але й розробку чітких стратегій, розподіл відповідальності між учасниками, забезпечення механізмів контролю та оцінки результатів. Означене допомагає підвищити ефективність спільної діяльності та забезпечити досягнення бажаних результатів. Ефективне управління також передбачає забезпечення взаємодії між усіма сторонами партнерства, включаючи державні органи, громадські організації та приватний сектор. Вказане сприяє оптимізації використання ресурсів, обміну інформацією та досвідом, а також забезпечує вирішення проблем на рівні міжсекторної співпраці. В цілому, дослідження [91] підкреслює, що ефективне управління є ключовим фактором успішної реалізації публічно-громадського партнерства. Чітке визначення цілей, відповідальності та механізмів контролю допомагає забезпечити спільне досягнення результатів та позитивних змін у суспільстві.

Неможливо не відзначити внесок Н. Летуновської у вивченні публічно-громадського партнерства з погляду концепції “спільної вартості”. Вона вказує на можливість одночасного досягнення економічного успіху та суспільного прогресу через партнерство між державним та приватним секторами. Дослідниця демонструє, що ПГП може створювати “спільну вартість” для суспільства, економіки та бізнесу, сприяючи розвитку інноваційних рішень та підвищенню

соціально-економічного розвитку. Вона підкреслює, що спільна робота між різними секторами може призвести до виникнення нових можливостей для створення соціальних та економічних користей, що виходять за рамки індивідуальних можливостей кожного сектору окремо [123, с. 45].

Згідно з концепцією “спільної вартості”, партнерство між державним і приватним секторами сприяє створенню нових продуктів, послуг та інфраструктури територій, які задовольняють потреби суспільства та приносять прибуток бізнесу. Такий підхід до ПГП відкриває можливості для інноваційних рішень і сприяє створенню стійких та ефективних моделей співпраці між різними секторами для досягнення спільних цілей. В цілому, дослідження Н. Летуновської підкреслює значення ПГП як інструменту створення “спільної вартості”, що сприяє зростанню економіки, соціальному прогресу та підвищенню якості життя громадян.

Отож, зважаючи на вищевикладене, можна стверджувати, що у сучасному світі концептуальні підходи до публічно-громадського партнерства є важливим інструментом для вирішення складних суспільних завдань, особливо у сфері відновлення інфраструктури територій. Основна роль концептуальних основ полягає у створенні теоретичного підґрунтя, яке дозволяє визначати принципи, механізми та етапи співпраці різних сторін. Завдяки прозорості, підзвітності, децентралізації та багаторівневій взаємодії учасники ПГП можуть ефективніше координувати свої дії, використовуючи наявні ресурси та знання.

Прозорість, як ключовий принцип, забезпечує відкритість прийняття рішень, доступність інформації та сприяє довірі між учасниками. Підзвітність гарантує відповідальність кожної сторони за виконання своїх зобов’язань, сприяючи мінімізації корупційних ризиків. Децентралізація дозволяє передати управлінські повноваження на місцевий рівень, що сприяє врахуванню специфічних потреб територій та підвищенню гнучкості управлінських рішень. У свою чергу, принцип сталого розвитку включає збереження природних ресурсів, підтримання соціального балансу та створення довготривалої економічної вигоди. Публічно-громадське партнерство відрізняється від державного-приватного

партнерства своєю орієнтацією на соціальну значущість проєктів і участь громадськості. Якщо ДПП фокусується переважно на економічній вигоді та взаємовигідних стосунках між державою і бізнесом, то ПГП робить акцент на соціальних аспектах, інтеграції громадських ініціатив та створенні соціальної вартості.

Вище розглянуті, наукові дослідження, підкреслюють важливість залучення громадськості, активізації місцевих ініціатив та побудови довгострокових взаємовідносин між усіма сторонами партнерства. Зокрема, дослідники зазначають, що успіх ПГП залежить від здатності учасників до ефективного управління, що включає чітке визначення цілей, завдань та механізмів контролю. Окреслене дозволяє забезпечити високий рівень відповідальності та результативності реалізації проєктів.

В цілому, концептуальні основи публічно-громадського партнерства формують міцну базу для впровадження ефективних рішень у сфері відновлення інфраструктури територій. Вони дозволяють врахувати інтереси різних сторін, забезпечити довіру, прозорість і сталість розвитку, що є передумовою для довготривалого прогресу та стабільності в суспільстві.

1.2. Поняття та сутність публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій

Повномасштабне вторгнення РФ в Україну спричинило масштабні руйнування інфраструктури, які охоплюють не лише житловий сектор, але й критично важливі об'єкти: транспортні магістралі, енергетичні системи, освітні заклади та медичні установи. Згідно з наявними оцінками, загальний обсяг збитків сягає мільярдів доларів [186], а процес відновлення вимагає не лише значних фінансових ресурсів, але й інноваційних управлінських підходів. У цьому контексті публічно-громадське партнерство постає як ключовий механізм, здатний забезпечити залучення різних секторів до спільної роботи, спрямованої на відновлення зруйнованих територій та підтримку громад, які постраждали від військових дій.

Необхідність відновлення територій в умовах сучасних викликів вимагає інтеграції громадських ініціатив у державні програми відновлення. Такий підхід дозволяє враховувати реальні потреби місцевих спільнот, забезпечуючи адресну допомогу та ефективне використання наявних ресурсів. Важливою складовою цього процесу є створення умов для стійкого розвитку, який враховує не лише економічні аспекти, але й соціальні та екологічні пріоритети. Публічно-громадське партнерство виступає платформою, де зусилля державних органів, приватного сектору та громадськості об'єднуються задля досягнення тривалих і стабільних результатів.

У сучасному світі традиційні моделі управління інфраструктурними проєктами дедалі частіше демонструють свою обмеженість. Центральна організація управління, яка базується на виключно державних ініціативах, виявляється недостатньо гнучкою та адаптивною до швидкозмінних обставин і нових викликів. У таких умовах виникає потреба у впровадженні інноваційних підходів, які б дозволили об'єднати ресурси різних секторів та максимально використати їхній потенціал. ПГП стає саме тим інструментом, який дозволяє перебудувати управлінські процеси, роблячи їх прозорими, ефективними та орієнтованими на досягнення реальних результатів.

Публічно-громадське партнерство займає важливе місце серед сучасних управлінських механізмів, орієнтованих на відновлення інфраструктури. Його перевага полягає у можливості створення синергії між державою, громадськістю та бізнесом, що дозволяє значно прискорити реалізацію проєктів та підвищити їхню якість [67, с. 111]. В умовах післявоєнного відновлення України така модель взаємодії стає не лише бажаною, але й критично необхідною, адже вона забезпечує прозорість використання ресурсів, підвищує довіру між різними учасниками процесу та стимулює інновації у підходах до управління.

Варто зазначити, що відсутність чіткого визначення публічно-громадського партнерства у чинному законодавстві України створює суттєві труднощі для його розвитку та ефективного впровадження. Нормативна невизначеність обмежує можливості використання ПГП як інструменту співпраці між державними

органами, громадськими організаціями та приватним сектором [90, с. 117]. Вказане, у свою чергу, призводить до відсутності єдиних стандартів і правил, які могли б слугувати основою для реалізації проєктів у різних сферах суспільного життя.

Попри активне використання ПГП у міжнародній практиці, в українському контексті це поняття досі не набуло правового закріплення. Відсутність чітко визначених механізмів взаємодії між учасниками партнерства ускладнює не лише його практичну реалізацію, але й унеможлиблює ефективний моніторинг та оцінку результатів таких проєктів. Окреслене створює ризики зловживань, порушень домовленостей та нераціонального використання ресурсів.

У цьому контексті важливо зазначити, що для гармонійного впровадження ПГП в Україні необхідно розробити та закріпити його чітке визначення на законодавчому рівні. Законодавча база повинна враховувати особливості міжсекторальної взаємодії, забезпечувати прозорість та визначати обов'язки і права учасників партнерства. Такий крок сприятиме зниженню правової невизначеності та стане основою для ефективної реалізації проєктів на рівні місцевих громад і держави загалом.

Зважаючи на це, актуальним стає не лише питання розробки відповідних нормативних актів, але й інтеграція концепції ПГП у стратегічні програми державного управління. Вказане дозволить визначити ПГП як інструмент вирішення складних суспільних викликів, забезпечуючи ефективне використання ресурсів та врахування потреб усіх зацікавлених сторін. Таким чином, у подальшому аналізі слід детальніше розглянути сутність та основні підходи до визначення ПГП, враховуючи його багатогранність і перспективи застосування в українських реаліях.

Так, в контексті публічно-громадського партнерства варто відзначити роботи провідних українських дослідників, які досліджують проблеми взаємодії держави і громадянського суспільства. Зокрема, монографія “Держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми взаємодії” під редакцією І. Кресіної, за співавторства О. Скрипнюка, А. Коваленка та інших, є одним із

фундаментальних досліджень у цій сфері. Автори наголошують на важливості прозорості, довіри та відкритості як основних елементів успішної співпраці між державними органами та громадськістю [64, с. 300]. У роботі детально розглянуто принципи побудови діалогу між владою і суспільством, які є ключовими для ефективного функціонування ПГП.

О. Єршова та Л. Бажан у своїх дослідженнях акцентують увагу на важливості участі громад у плануванні і реалізації інфраструктурних проєктів. Вони підкреслюють, що врахування потреб місцевих громад на етапі планування сприяє підвищенню ефективності проєктів та їхньої відповідності реальним умовам. Науковці зазначають, що така взаємодія є основою для зміцнення довіри між громадськістю та державою, а також для забезпечення прозорості у виконанні ініціатив [76, с. 70].

Вагомий внесок у дослідження ПГП також зробив Д. Богданов, який розглядає це партнерство як інструмент досягнення сталого розвитку. У своїх працях він акцентує увагу на важливості екологічної та соціальної складових, наголошуючи, що ПГП може слугувати ефективним механізмом для збереження природних ресурсів та підтримки екологічної рівноваги. Його дослідження демонструють, як спільна діяльність держави, бізнесу та громадськості здатна забезпечити довгостроковий ефект від реалізації проєктів, орієнтованих на сталий розвиток [19, с. 61].

Окрему увагу заслуговують дослідження О. Зварич, яка аналізує роль ПГП у модернізації муніципального управління. Вчена наголошує на необхідності впровадження сучасних підходів до управління місцевими ресурсами, що базуються на принципах партнерства і прозорості. За її переконанням, ПГП є потужним інструментом для оптимізації використання ресурсів, покращення якості послуг та підвищення рівня життя громадян. Її роботи демонструють, як тісна співпраця між різними секторами може сприяти вирішенню складних завдань на муніципальному рівні [83, с. 132].

Зазначені дослідники роблять значний внесок у розуміння сутності та перспектив публічно-громадського партнерства. Їхні роботи не лише висвітлюють

теоретичні аспекти ПГП, але й надають практичні рекомендації щодо його впровадження у різних сферах суспільного розвитку.

У дослідженні публічно-громадського партнерства значну увагу також слід приділити працям міжнародних вчених, які аналізують роль партнерств між державою, бізнесом і громадянським суспільством у сучасному глобальному контексті. Їхні ідеї та підходи дозволяють зрозуміти, як інтеграція інноваційних рішень, соціальної відповідальності та сталого розвитку може сприяти вирішенню складних суспільних проблем.

Так, зокрема, Б. Фрішманн у своїй праці “Infrastructure” досліджує фундаментальне значення інфраструктури територій для економічного та соціального розвитку. Він розглядає партнерство як критично важливий інструмент для ефективного управління ресурсами і забезпечення стійкості інфраструктури територій. Б. Фрішманн підкреслює, що ПГП є особливо корисним у проєктах, які вимагають довгострокових інвестицій, міжсекторальної взаємодії та адаптації до соціальних змін [219].

К. Бего, авторка моделі управління “Towards Public Digital Infrastructure: A Proposed Governance Model”, зосереджується на розвитку цифрової інфраструктури територій через співпрацю між державними органами та громадськістю. Вона наголошує, що ПГП здатне створювати нові можливості для інтеграції цифрових рішень у процеси відновлення інфраструктури територій [228]. Її підхід орієнтований на демократизацію доступу до інфраструктури та використання технологій як ключового елемента партнерств.

К. Міттал, В. Панді та А. Вішванатан у своїх дослідженнях акцентують увагу на необхідності створення “хорошої” цифрової публічної інфраструктури територій через партнерства. Вони розглядають ПГП як механізм, що дозволяє ефективно поєднати ресурси державного та приватного секторів для впровадження інноваційних рішень. Дослідники також підкреслюють важливість прозорості та інклюзивності в реалізації таких проєктів, щоб уникнути нерівності доступу та забезпечити максимальну користь для громадян [229].

П. Келлер у своїй праці “European Public Digital Infrastructure” розглядає

ПГП як засіб підтримки розвитку суспільно корисних ініціатив. Його роботи наголошують на ролі державних інституцій у створенні правових рамок для стимулювання приватних інвестицій та залучення громадськості до управління проєктами. П. Келлер акцентує увагу на важливості взаємної відповідальності всіх учасників партнерства, що дозволяє уникнути конфліктів інтересів і досягти стійких результатів [235].

П. Варма, відомий своїм внеском у дослідження цифрової ідентифікації, аналізує, як публічно-громадське партнерство може сприяти створенню інклюзивної інфраструктури територій, орієнтованої на потреби громадян. Його підхід базується на впровадженні цифрових технологій, які підвищують ефективність управління і забезпечують доступ до послуг навіть у найвіддаленіших регіонах [236].

Узагальнюючи внесок міжнародних вчених, можна стверджувати, що їхні дослідження підкреслюють багатогранність ПГП, яке включає економічні, соціальні, екологічні та цифрові аспекти. Їхні підходи надають унікальну можливість для адаптації найкращих світових практик у контексті України, сприяючи ефективному відновленню інфраструктури територій та забезпеченню сталого розвитку.

Отже, у наукових джерелах поняття ПГП трактується через різноманітні призми, що демонструє його багатогранність і складність. Зокрема, українські вчені, такі як О. Єршова та Л. Бажан, акцентують увагу на значенні участі місцевих громад у процесах відновлення інфраструктури територій та соціально-економічного розвитку, що забезпечує гнучкість і адаптивність механізмів партнерства. Натомість міжнародні дослідники, як-от Б. Фрішманн і К. Бего, підкреслюють роль технологій та інновацій у створенні ефективних партнерських відносин, що сприяють стійкому розвитку.

Аналіз існуючих дефініцій дозволяє виокремити як спільні риси, так і відмінності у трактуванні ПГП. Наприклад, як в українських, так і в міжнародних дослідженнях, ключовими компонентами партнерства визначаються прозорість, відповідальність і взаємна вигода. Водночас міжнародні підходи часто

акцентують на важливості цифрових технологій та інновацій у забезпеченні ефективності співпраці, тоді як українські дослідники зосереджуються на соціальній складовій та участі громадян у прийнятті рішень. Таке порівняння підтверджує, що ПГП є універсальним механізмом, але його реалізація може адаптуватися залежно від контексту і специфіки кожної країни

На основі вивчення існуючих підходів до визначення ПГП доцільно запропонувати авторське визначення, яке враховуватиме соціальні, економічні, екологічні та інноваційні аспекти.

Так, “публічно-громадське партнерство” можна розглядати як: *форму взаємодії між державними органами, громадськими організаціями та приватним сектором, спрямовану на досягнення спільних цілей через узгодження інтересів, інтеграцію ресурсів і впровадження інноваційних підходів. Важливим елементом такого партнерства є орієнтація на сталий розвиток, що передбачає одночасне забезпечення економічної ефективності, екологічної стійкості та соціальної згуртованості.*

Особливе значення такого визначення набуває в контексті повномасштабного вторгнення РФ в Україну, яке спричинило масштабні руйнування інфраструктури територій, соціальні кризи та необхідність швидкого реагування на нові виклики. У цих умовах ПГП стає ефективним механізмом залучення громадськості до вирішення питань відновлення, забезпечення координації між державою, бізнесом та громадськими організаціями, а також створення умов для інтеграції ресурсів і знань для досягнення спільних цілей.

Необхідність чіткого визначення поняття ПГП для українського контексту також обумовлюється потребою забезпечення прозорості та підзвітності у реалізації проєктів, спрямованих на відновлення зруйнованих територій. Адже відсутність системного підходу до регулювання партнерських відносин може стати перешкодою для ефективного управління ресурсами, особливо в умовах сучасних викликів.

Запропоноване визначення дозволяє не лише окреслити рамки поняття, а й створити теоретичне підґрунтя для розробки ефективних практичних механізмів

його реалізації. У такий спосіб ПГП стає ключовим інструментом не лише для досягнення сталого розвитку, але й для швидкого та ефективного реагування на наслідки воєнних дій, сприяючи економічній стабілізації, соціальній згуртованості та довготривалому розвитку країни. На основі запропонованого визначення публічно-громадського партнерства доцільно далі, перейти до розгляду ключових аспектів цього явища, які відображають його багатогранність. Соціальна, економічна, екологічна та інноваційна складові формують комплексний підхід до аналізу ПГП, дозволяючи глибше зрозуміти його потенціал у вирішенні сучасних викликів і сприянні сталому розвитку. Такий підхід забезпечує всебічне висвітлення сутності ПГП і окреслює його значущість у контексті суспільного, економічного та екологічного прогресу.

Перш за все, необхідно звернути увагу на соціальну складову публічно-громадського партнерства, яка відіграє фундаментальну роль у створенні довготривалих і стійких взаємовідносин між державними органами, бізнесом та громадянським суспільством. Залучення громадськості до процесів прийняття рішень не лише забезпечує прозорість діяльності, а й створює умови для формування довіри до партнерства [51]. Взаємодія із місцевими громадами дозволяє виявити специфічні потреби територій, що сприяє ефективному використанню ресурсів та підвищенню якості реалізованих ініціатив.

Одним із центральних аспектів соціальної складової є активне залучення громадян до планування та реалізації інфраструктурних проєктів. Через громадські слухання, консультації або онлайн-опитування забезпечується відкритий діалог між різними сторонами, що дозволяє враховувати думки та інтереси всіх зацікавлених осіб [140, с. 48]. Вказане значно підвищує легітимність проєктів, адже люди відчують свою причетність до процесу прийняття рішень, що, у свою чергу, зміцнює соціальну згуртованість.

Іншим важливим аспектом є створення механізмів соціального моніторингу та контролю, які дають можливість громадськості стежити за виконанням зобов'язань партнерами [74]. Такий підхід дозволяє мінімізувати ризики корупції, підвищити відповідальність учасників партнерства та забезпечити досягнення

заявлених цілей. Залучення громадських організацій до моніторингу також сприяє підвищенню прозорості діяльності, надаючи платформу для відкритої критики та пропозицій щодо вдосконалення проєктів.

Особливої уваги заслуговує роль громадськості у формуванні пріоритетів розвитку територій. Місцеві громади краще розуміють актуальні проблеми своїх регіонів і можуть спрямовувати зусилля партнерства на вирішення найбільш нагальних завдань [136, с. 487]. Окреслене дозволяє уникати необґрунтованих витрат і зосереджувати ресурси на реалізації справді важливих для суспільства ініціатив.

Загалом, соціальна складова публічно-громадського партнерства є не лише основою для ефективної взаємодії між учасниками, а й інструментом для підвищення довіри, прозорості та легітимності проєктів. Завдяки активному залученню громадян, інтеграції їхніх потреб і побудові відкритого діалогу забезпечується стійкість і ефективність партнерства, спрямованого на розвиток територій та покращення якості життя.

Проте, не можна оминути увагою і економічну складову публічно-громадського партнерства, яка відіграє вирішальну роль у забезпеченні сталого розвитку територій, спрямовуючи зусилля на максимальне використання доступних ресурсів. Тісна співпраця з громадськими організаціями дозволяє державним і приватним структурам краще орієнтуватися у реальних потребах громад, що дає змогу уникнути зайвих витрат і зосередитися на ефективному розподілі фінансових і матеріальних ресурсів [103, с. 96]. Даний процес базується на використанні експертних знань громадських організацій, які виступають каталізаторами позитивних змін, поєднуючи інтереси держави, бізнесу та суспільства.

Залучення приватного сектору до реалізації інфраструктурних проєктів є важливим аспектом економічної складової партнерства. Приватні інвестиції не лише зменшують навантаження на державний бюджет, а й забезпечують швидке впровадження новітніх технологій та інноваційних рішень [122, с. 90]. Завдяки цьому створюються додаткові робочі місця, стимулюється розвиток місцевих

підприємств та покращується загальна економічна ситуація у регіоні. Ефективне поєднання ресурсів держави і приватного сектору дозволяє досягти більш масштабних результатів, ніж було б можливо за умови ізольованої діяльності кожної зі сторін.

Особливо важливим є формування механізмів, які дозволяють розподілити економічні ризики між партнерами. Громадські організації та приватний сектор можуть стати надійними партнерами держави, допомагаючи забезпечити стабільність фінансування та контроль за використанням коштів [138, с. 199]. Такий підхід гарантує прозорість і підзвітність у процесах реалізації проєктів, що значно підвищує ефективність партнерства.

Додатково, економічна складова ПГП сприяє формуванню довготривалих економічних ефектів, які виходять за рамки безпосередньо реалізованих проєктів [135]. Наприклад, розбудова інфраструктури сприяє збільшенню туристичних потоків, залученню нових інвесторів і загальному поліпшенню якості життя населення. Окреслене, своєю чергою, створює позитивний мультиплікативний ефект, що поширюється на інші сектори економіки.

Таким чином, економічна складова публічно-громадського партнерства є інструментом, який дозволяє не лише оптимізувати використання ресурсів, але й сприяє розвитку територій через залучення інвестицій, створення нових економічних можливостей і підвищення якості життя громадян. Вона є ключовим елементом для забезпечення сталого економічного зростання та вирішення актуальних проблем суспільства.

Поміж іншого, слід враховувати екологічну складову публічно-громадського партнерства, яка відіграє ключову роль у забезпеченні збалансованого розвитку суспільства, оскільки інтеграція екологічних пріоритетів у процеси управління сприяє збереженню природних ресурсів і мінімізації негативного впливу на довкілля [128]. Використання ПГП для реалізації екологічно орієнтованих проєктів дозволяє об'єднати ресурси, знання та зусилля державних органів, приватного сектору і громадськості, забезпечуючи ефективність і довготривалу користь таких ініціатив.

Одним із важливих аспектів екологічної складової є впровадження енергоефективних технологій у рамках проєктів відновлення та модернізації інфраструктури територій. Використання “зелених” будівельних матеріалів, встановлення енергозберігаючого обладнання та впровадження відновлюваних джерел енергії дозволяє не лише зменшити шкідливі викиди, але й забезпечити економічну вигоду для громади та держави [134, с. 315]. Подібні ініціативи створюють умови для зменшення залежності від традиційних енергоресурсів, сприяючи розвитку екологічно чистої енергетики.

Крім того, екологічна складова партнерства може бути успішно реалізована у проєктах, спрямованих на утилізацію відходів та покращення систем управління ними. Співпраця між державними органами, приватними компаніями та громадськими організаціями дає змогу розробляти комплексні рішення, що охоплюють збирання, переробку та повторне використання відходів. Наприклад, створення сучасних переробних підприємств на умовах публічно-громадського партнерства забезпечує зменшення обсягів відходів і мінімізує шкоду для екосистем. Важливим напрямом також є збереження природних ландшафтів і біорізноманіття через реалізацію проєктів екологічного туризму та рекреаційних зон [138, с. 200; 172]. У таких випадках ПГП стає механізмом, що дозволяє поєднувати економічні вигоди з екологічними і соціальними цілями, розвиваючи туризм, створюючи нові робочі місця і водночас дбаючи про збереження природної спадщини.

В цілому, екологічна складова публічно-громадського партнерства слугує потужним інструментом для впровадження принципів сталого розвитку, забезпечуючи інтеграцію екологічних цілей у стратегічне планування. Вона дозволяє створювати ефективні моделі співпраці, які враховують потреби сучасності, водночас забезпечуючи можливості для майбутніх поколінь жити в екологічно чистому та гармонійному середовищі.

Заслуговує на увагу також інноваційна складова партнерства, яка виступає важливим рушієм розвитку, дозволяючи адаптувати механізми співпраці до викликів сучасності та використовувати новітні технології для підвищення

ефективності реалізації спільних ініціатив. Цифрові інструменти, зокрема, сприяють автоматизації процесів управління, моніторингу та звітності, що знижує ризик помилок і прискорює комунікацію між учасниками партнерства [173, с. 226]. Завдяки таким рішенням створюється прозора і зрозуміла система взаємодії, яка сприяє довірі між сторонами.

Впровадження онлайн-платформ для координації проєктів дозволяє забезпечити безперервний обмін інформацією між державними органами, бізнесом та громадськістю. Такі платформи можуть містити календарі, інструменти відстеження прогресу, а також модулі для фінансового контролю, що робить процес управління більш організованим і доступним [59, с. 115]. Важливу роль у цьому контексті відіграють також автоматизовані системи звітності, які спрощують аналіз даних, забезпечуючи точність і оперативність у прийнятті рішень.

Окрему увагу слід приділити інструментам збору громадської думки, таким як електронні опитування або інтерактивні карти, які дозволяють враховувати інтереси і потреби місцевих громад. Використання таких інновацій не лише підвищує рівень залученості громадян до процесів прийняття рішень, але й створює відчуття спільної відповідальності за результати проєктів [54, с. 51]. Вказане, у свою чергу, сприяє формуванню соціальної згуртованості та довіри до ініціатив.

Інновації також відкривають можливості для оптимізації фінансових ресурсів, зокрема, через використання блокчейн-технологій у системах обліку та розподілу коштів [129]. Такий підхід забезпечує максимальну прозорість фінансових операцій і мінімізує ризик корупційних дій. Крім того, розвиток цифрових рішень у сфері ПГП створює передумови для впровадження штучного інтелекту, який може прогнозувати результати проєктів, аналізувати великі обсяги даних та оптимізувати процеси реалізації.

Загалом, інноваційна складова публічно-громадського партнерства є не лише технічним інструментом, але й концептуальною основою для створення ефективної, гнучкої та прозорої моделі співпраці, яка здатна відповідати потребам

сучасного суспільства. Вона дозволяє інтегрувати цифрові рішення у всі етапи партнерства, забезпечуючи його стійкість, швидкість і відповідність викликам часу. Отож, розглянувши вищевказані ключові складові публічно-громадського партнерства, слід звернути увагу на табл. 1.2, яка систематизує основні аспекти взаємодії та їх значення для ефективної реалізації партнерських ініціатив.

Таблиця 1.2.

Ключові складові ПГП та їх характеристики

<i>Складова</i>	<i>Опис</i>	<i>Приклади</i>
Соціальна складова	Залучення громадськості до процесів прийняття рішень з метою підвищення прозорості та довіри до партнерства.	Консультації з громадами, публічні обговорення, моніторингові комітети з представниками місцевих жителів.
Економічна складова	Раціональне використання ресурсів через співпрацю з громадськими організаціями та залучення інвестицій у розвиток інфраструктури територій.	Інвестиційні проєкти з модернізації інфраструктури територій, програми державного та приватного співфінансування.
Екологічна складова	Впровадження принципів сталого розвитку, спрямованих на збереження природних ресурсів і зменшення негативного впливу на довкілля.	Утилізація відходів, проєкти енергоефективності, використання відновлюваних джерел енергії.
Інноваційна складова	Використання цифрових технологій для вдосконалення механізмів взаємодії, автоматизації процесів управління та збору громадської думки.	Онлайн-платформи для управління проєктами, автоматизовані системи звітності, інтерактивні інструменти для збору думки громади, блокчейн для прозорості.

Таблиця створена автором на основі аналізу джерел [54; 129; 136; 138; 140].

Таким чином, узагальнюючи ключові складові публічно-громадського партнерства, можна стверджувати, що його ефективність залежить від гармонійної взаємодії соціальних, економічних, екологічних та інноваційних аспектів. Такий підхід дозволяє не лише вирішувати актуальні завдання, але й забезпечувати сталий розвиток, орієнтований на довгострокову перспективу. Систематизація цих складових у таблиці 1.2 підкреслює їхню взаємозалежність і значення для створення результативних механізмів співпраці між державою, громадськістю та бізнесом, що особливо важливо в умовах сучасних викликів.

Додатково, слід звернути увагу на інституційні передумови, які відіграють ключову роль у становленні та розвитку публічно-громадського партнерства, забезпечуючи необхідні організаційні та функціональні засади для його ефективного функціонування. Вони формуються завдяки взаємодії державних органів, громадських організацій та приватного сектору, кожен з яких виконує специфічні завдання у межах спільної діяльності.

Органи державної влади відіграють центральну роль у забезпеченні розвитку ПГП, виступаючи ініціаторами та координаторами багатьох партнерських проєктів. Їх завдання полягає у створенні нормативно-правової бази, яка регулює відносини між учасниками партнерства, забезпечує чіткість процедур та формулює стандарти співпраці [80]. Крім того, державні інституції визначають пріоритетні напрями розвитку, зосереджуючи увагу на тих сферах, які є найбільш критичними для відновлення інфраструктури територій, таких як транспорт, енергетика та охорона здоров'я. Значну увагу держава приділяє формуванню прозорих процедур взаємодії між партнерами [137]. Наприклад, через створення державних агенцій або спеціалізованих підрозділів, які відповідають за розвиток ПГП. Такі структури займаються організацією конкурсів, контролем за виконанням угод та забезпеченням взаємодії між різними учасниками проєктів.

Громадські організації є важливими посередниками між державою та суспільством, сприяючи врахуванню потреб і інтересів місцевих громад у процесі прийняття рішень [21]. Їхня діяльність зосереджена на мобілізації громадськості, моніторингу реалізації проєктів і підвищенні прозорості процесів управління. Через консультації, освітні заходи та адвокацію громадські організації забезпечують зворотний зв'язок між владою та громадянами, що сприяє більшій легітимності партнерств [42, с. 329]. Окрім цього, громадські організації часто беруть участь у реалізації конкретних проєктів, виступаючи партнерами у сферах соціального забезпечення, екології чи освіти. Їхні знання локального контексту та потреб дозволяють формувати більш адаптовані та ефективні рішення.

Приватний сектор відіграє ключову роль у фінансуванні й реалізації проєктів ПГП, надаючи необхідні ресурси, експертизу та технології. Компанії

часто виступають партнерами у реалізації масштабних інфраструктурних проєктів, таких як будівництво доріг, модернізація енергосистем або створення інноваційних сервісів для громадян. Участь бізнесу забезпечує не лише економічну ефективність, а й інноваційність рішень, що впроваджуються у межах партнерств [227]. Сучасні компанії також активно долучаються до соціально значущих ініціатив, таких як створення екологічно чистих технологій, розробка рішень для управління відходами чи підтримка локальних громад. Водночас бізнес отримує вигоду у вигляді зміцнення свого іміджу та розширення ринкових можливостей.

Варто зазначити, що співпраця між державою, громадськими організаціями та приватним сектором забезпечує необхідну синергію для успішної реалізації проєктів. Кожен учасник привносить свої унікальні ресурси та компетенції, що дозволяє досягати більш масштабних і стійких результатів. Наприклад, держава забезпечує регуляторну підтримку, громадські організації – врахування соціальних аспектів, а приватний сектор – фінансування та технологічні інновації [50, с. 137]. Зважаючи на вищевикладене, можна сказати, що інституційні передумови ПГП базуються на чіткій взаємодії між різними секторами, кожен з яких виконує важливу роль у створенні умов для сталого розвитку та відновлення інфраструктури територій.

Отже, аналіз поняття та сутності публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій дозволив виявити його ключові аспекти, що забезпечують ефективність та актуальність цього механізму в сучасних умовах. Визначено, що ПГП є багатовимірним явищем, яке поєднує в собі соціальні, економічні, екологічні та інноваційні складові. Завдяки залученню громадськості до процесів прийняття рішень, партнерство сприяє підвищенню прозорості, довіри та легітимності реалізованих проєктів. Економічна складова ПГП акцентує увагу на оптимізації ресурсів та залученні інвестицій, що забезпечує довготривалий позитивний ефект для розвитку територій. Екологічна складова спрямована на впровадження принципів сталого розвитку, включаючи збереження природних ресурсів та реалізацію екологічно орієнтованих ініціатив,

які відповідають викликам сучасності. Інноваційна складова демонструє можливості застосування сучасних цифрових інструментів для оптимізації процесів управління та взаємодії.

Відсутність чіткого визначення поняття ПГП у законодавстві України створює суттєві виклики для його ефективного розвитку та практичного застосування. Вказане підкреслює необхідність правового врегулювання, яке б охоплювало всі аспекти партнерства, від регламентації процедур співпраці до забезпечення контролю та моніторингу. У контексті повномасштабного вторгнення Росії в Україну актуальність ПГП значно зросла, адже відновлення інфраструктури територій потребує інтеграції зусиль держави, громадськості та приватного сектору. Запропоноване авторське визначення ПГП, яке враховує соціальні, економічні, екологічні та інноваційні аспекти, створює концептуальну основу для подальших досліджень і практичної реалізації партнерства в умовах сучасних викликів.

Загалом, ПГП є потужним інструментом, який, за умови належного законодавчого врегулювання та ефективної взаємодії учасників, здатний забезпечити сталий розвиток територій, підвищити якість життя громадян та зміцнити соціальну згуртованість.

1.3. Особливості державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій

На сьогоднішній день руйнування інфраструктури є одним із найсерйозніших викликів для соціально-економічного розвитку сучасних територій, особливо в умовах постконфліктного відновлення. Втрата об'єктів транспортної, енергетичної та соціальної інфраструктури не лише знижує якість життя населення, а й обмежує економічну активність, ускладнюючи залучення інвестицій та створення робочих місць. Крім того, відновлення таких об'єктів потребує значних фінансових, матеріальних і людських ресурсів, що виходить за межі можливостей окремих державних структур, створюючи передумови для

пошуку нових форматів співпраці між державою, громадянським суспільством та приватним сектором.

У цьому контексті публічно-громадське партнерство виступає важливим інструментом для об'єднання зусиль різних сторін задля ефективного відновлення інфраструктури територій. Поєднання державних можливостей, громадської активності та бізнесових інвестицій дозволяє не лише забезпечити фінансування проєктів, але й підвищити прозорість процесів відновлення через залучення громадськості до контролю. Такий підхід сприяє швидшому вирішенню проблем та формує довіру між усіма учасниками. Водночас успішна реалізація публічно-громадського партнерства залежить від державного регулювання, яке створює сприятливі умови для взаємодії. Ефективна нормативно-правова база, чітке розподілення ролей та відповідальності сторін, а також прозорі процедури ухвалення рішень і фінансування є ключовими складовими, що забезпечують результативність співробітництва. Саме через державне регулювання формується синергія між публічним і громадським секторами для досягнення спільних цілей у відновленні територій.

Варто зазначити, що концесії є однією з ключових форм публічно-громадського партнерства, яка дозволяє ефективно поєднувати ресурси держави, приватного сектора та громадянського суспільства для реалізації масштабних інфраструктурних проєктів. Основною особливістю цієї моделі є делегування управління та експлуатації об'єктів приватним партнерам на визначений строк, при цьому держава зберігає право власності на стратегічно важливі об'єкти [132, с. 22]. Такий підхід дозволяє оптимально використовувати приватний капітал і досвід, спрямовані на підвищення якості обслуговування, без втрати державного контролю над об'єктами, що мають важливе соціальне значення.

Приватні партнери у рамках концесій беруть на себе значну частину фінансового навантаження, інвестуючи у будівництво, модернізацію чи експлуатацію об'єктів. Завдяки цьому зменшується потреба в державному фінансуванні, що дозволяє спрямовувати бюджетні кошти на інші пріоритетні напрями, такі як соціальна сфера чи оборона [44, с. 215]. Залучення приватного

сектора також сприяє впровадженню сучасних технологій та інноваційних методів управління, що підвищує ефективність роботи інфраструктурних об'єктів.

Громадські організації відіграють важливу роль у забезпеченні прозорості та врахуванні інтересів місцевих громад у концесійних проєктах. Вони долучаються до аналізу потенційного впливу концесій на населення, забезпечуючи зворотний зв'язок між владою, бізнесом та громадянами. Наприклад, громадські організації можуть брати участь у громадських обговореннях, експертних оцінках та моніторингу реалізації концесійних угод. Їхня участь сприяє врахуванню соціальних і екологічних аспектів проєктів, підвищуючи їх відповідність реальним потребам громад.

Крім того, громадські організації часто готують стратегічні рекомендації, аналізуючи довгострокові наслідки концесійних проєктів для місцевого населення. Вони забезпечують громадський контроль за дотриманням екологічних норм, прозорістю фінансових потоків та соціальною відповідальністю бізнесу. Участь громадських організацій у процесах ухвалення рішень зміцнює довіру громадян до концесій і сприяє формуванню підтримки таких ініціатив у суспільстві [49, с. 864]. Окрім цього, вони часто виступають посередниками між зацікавленими сторонами, допомагаючи уникати конфліктів та сприяючи досягненню компромісів.

Держава виконує важливу регуляторну функцію, зберігаючи контроль за дотриманням умов угоди та захистом суспільних інтересів. Вона регулює такі аспекти, як доступність послуг для населення, дотримання екологічних стандартів та забезпечення довготривалої експлуатаційної стабільності об'єктів. Вказана регуляторна роль є критично важливою для підтримання балансу між прибутковістю приватного партнера та соціальною відповідальністю проєкту, гарантування відповідності концесійних проєктів стратегічним цілям держави [184, с. 9].

Таким чином, синергія між державою, бізнесом і громадянським суспільством у рамках концесій забезпечує реалізацію масштабних проєктів для сталого розвитку інфраструктури та покращення якості життя. На рис. 1.2.

наведено схему взаємодії учасників концесійного партнерства, їхні функції, відповідальність і спільні результати.

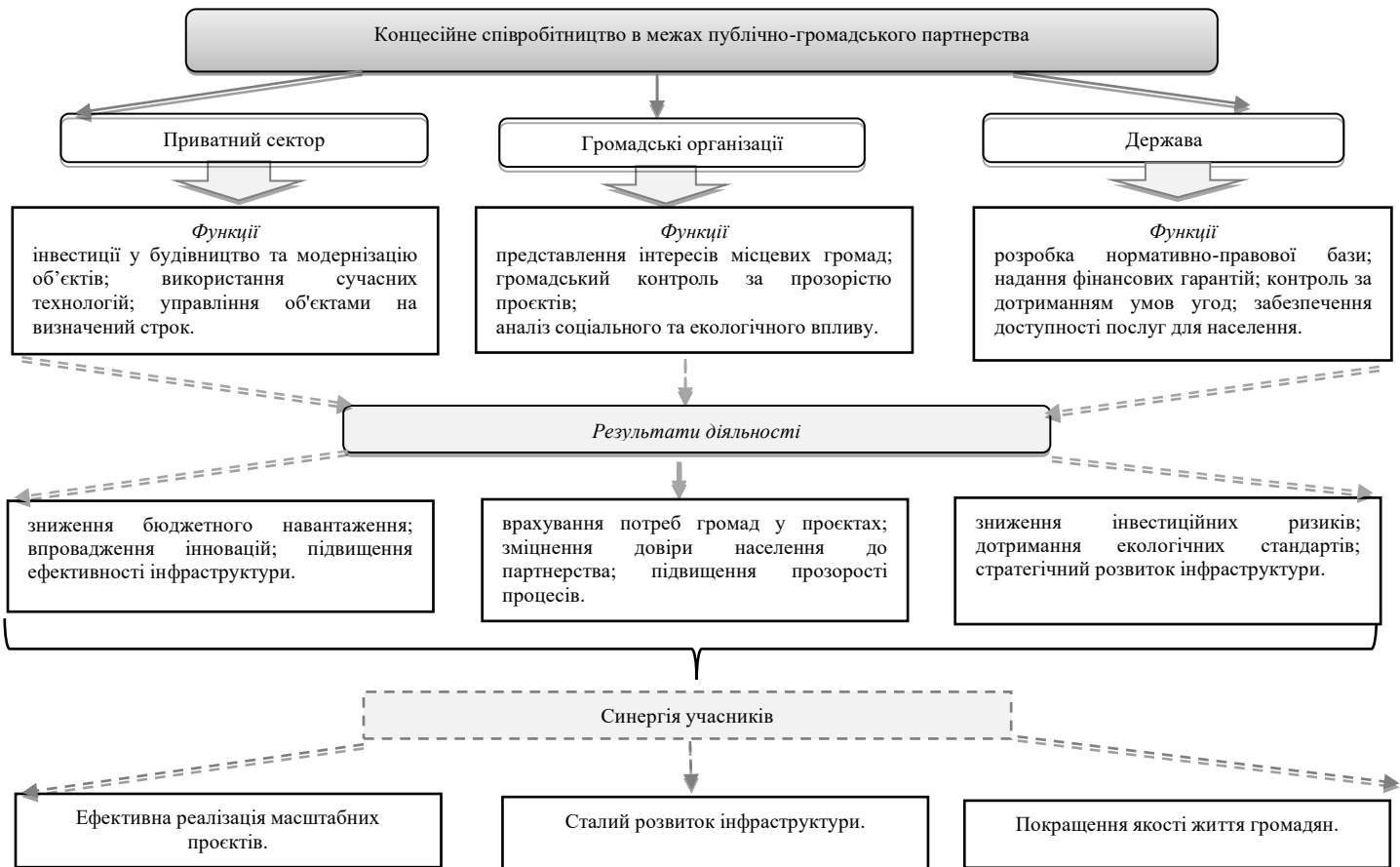

Рис. 1.1. Взаємодія учасників концесійного партнерства у відновленні інфраструктури територій, складено автором на основі аналізу джерел [44; 49; 132; 184].

Загалом, взаємодія між державою, приватним сектором та громадянським суспільством у рамках концесійного партнерства створює ефективний механізм для реалізації масштабних інфраструктурних проєктів. Чіткий розподіл ролей і відповідальності, представлений на рис. 1.1, демонструє, як спільні зусилля учасників сприяють досягненню ключових цілей, таких як відновлення стратегічно важливих об'єктів, підвищення прозорості процесів та забезпечення відповідності соціальним і екологічним стандартам. Така синергія дозволяє не лише оптимально використовувати ресурси, але й формувати довіру між усіма сторонами, що є запорукою сталого розвитку інфраструктури та покращення якості життя громадян.

Іншою важливою формою співпраці є надання державою грантів та

субсидій, які виступають фінансовою підтримкою для реалізації проєктів, ініційованих громадськими організаціями або бізнесом. Такий механізм не лише стимулює залучення додаткових ресурсів із зовнішніх джерел, але й сприяє підвищенню активності громадянського суспільства у вирішенні проблем відновлення інфраструктури територій [107, с. 66]. Гранти дозволяють фінансувати проєкти, які мають соціально значущий характер, наприклад, відновлення об'єктів охорони здоров'я, освіти або житлових будинків у регіонах, що постраждали від руйнувань. Субсидії, своєю чергою, можуть надаватися для покриття частини витрат, зокрема на будівельні матеріали чи енергоефективні технології, що підвищує економічну доцільність ініціатив.

Формат спільного управління проєктами передбачає активну участь держави, бізнесу та громадянського суспільства на всіх етапах – від планування до моніторингу виконання. Такий підхід дозволяє збалансувати інтереси усіх зацікавлених сторін, що особливо важливо у випадках, коли йдеться про масштабні або чутливі з точки зору суспільного впливу ініціативи. Учасники процесу спільно визначають пріоритети, узгоджують ресурси та розподіляють відповідальність, забезпечуючи ефективність досягнення поставлених цілей [189, с. 97]. Перевагою цього формату є можливість оперативно адаптувати стратегії до змін у зовнішньому середовищі, зокрема економічних, політичних чи соціальних факторів.

Важливо відзначити, що однією з найефективніших форм співпраці є приватно-державне фінансування, яке об'єднує ресурси державного та приватного секторів для реалізації інфраструктурних ініціатив. Держава, зі свого боку, надає гарантії, розробляє відповідну нормативно-правову базу та сприяє створенню сприятливих умов для інвесторів. Приватний сектор, у свою чергу, забезпечує фінансування, використовуючи свій досвід, інноваційні рішення та професійні навички для досягнення найкращих результатів [38, с. 115]. Така співпраця є взаємовигідною: держава отримує можливість реалізовувати складні та масштабні проєкти навіть за обмежених бюджетних ресурсів, тоді як бізнес отримує доступ до стабільного ринку із чітко визначеними перспективами розвитку.

Ефективне функціонування ПГП залежить від налагодження взаємодії між усіма учасниками процесу. Державні органи відіграють ключову роль у забезпеченні нормативно-правової бази, фінансової підтримки та стратегічного планування. Громадські організації забезпечують активну участь громадян у процесах ухвалення рішень, контроль за виконанням проєктів та підвищення прозорості. Бізнес, у свою чергу, надає фінансові ресурси, експертизу та інноваційні рішення для відновлення інфраструктури [62]. Така взаємодія дозволяє об'єднувати зусилля для досягнення максимально ефективного результату, створюючи міцну основу для сталого розвитку територій.

Додатково слід зауважити, що ефективна організація публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій значною мірою залежить від належного нормативно-правового регулювання, яке забезпечує основи для взаємодії між державними органами, громадянським суспільством і бізнесом. Правові механізми відіграють вирішальну роль у встановленні загальних принципів співпраці, регулюванні процедур укладання договорів, а також у визначенні вимог до реалізації інфраструктурних проєктів, що мають стратегічне значення для розвитку територій [94, с. 96; 188]. Висока якість таких механізмів сприяє прозорості, зміцнює довіру між учасниками процесу й створює передумови для досягнення довгострокових результатів, які відповідають суспільним очікуванням.

Інтеграція міжнародних стандартів і рекомендацій відкриває нові можливості для вдосконалення нормативно-правової бази України у сфері публічно-громадського партнерства. Зокрема, керівні принципи сталого розвитку, запропоновані Організацією Об'єднаних Націй, наголошують на необхідності дотримання принципів сталості, екологічності та соціальної орієнтованості під час реалізації інфраструктурних проєктів [195, с. 368]. Дані принципи акцентують увагу на довгостроковому впливі відновлювальних ініціатив, забезпечуючи збалансоване поєднання економічних, соціальних і екологічних аспектів. Європейська хартія місцевого самоврядування підкреслює важливість децентралізації як одного з ключових елементів ефективного управління. Вона

звертає увагу на посилення ролі місцевих громад у процесі ухвалення рішень, що дозволяє враховувати специфіку кожної території та ефективніше розподіляти ресурси [75, с. 148]. Участь місцевих громад у плануванні та реалізації проєктів сприяє формуванню більшої довіри до органів влади та забезпечує відповідність ініціатив потребам населення.

Адаптація цих міжнародних стандартів до українських реалій дозволяє перейняти найкращі практики, створюючи дієві механізми управління та підвищуючи прозорість процесів. Інтеграція таких рекомендацій також сприяє залученню міжнародних партнерів і донорів, адже відповідність глобальним стандартам є однією з ключових передумов для фінансування інфраструктурних проєктів. Таким чином, врахування міжнародного досвіду допомагає не лише посилити нормативно-правове регулювання, але й забезпечити сталість і результативність процесів відновлення територій.

Слід також звернути увагу на те, що ключовими учасниками регулювання та впровадження публічно-громадського партнерства є центральні органи виконавчої влади, які забезпечують стратегічне планування, координацію діяльності та контроль за виконанням проєктів. Одним із провідних учасників цього процесу є Міністерство розвитку громад та територій України, яке визначає пріоритетні напрями співпраці, розробляє нормативно-правову базу та узгоджує стратегічні ініціативи на національному рівні [68, с. 120].

Важливу роль також відіграє Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури територій, яке здійснює моніторинг виконання проєктів, проводить конкурси для відбору інвесторів і забезпечує залучення ресурсів для реалізації масштабних ініціатив. Його діяльність спрямована на створення прозорих умов для співпраці між державою, бізнесом та громадянським суспільством. Крім того, центральні органи влади активно працюють над інтеграцією міжнародних стандартів у національну нормативно-правову базу, що підвищує рівень довіри міжнародних партнерів та забезпечує залучення іноземних інвестицій [125, с. 487]. Такий підхід сприяє гармонізації зусиль між усіма учасниками процесу та створює умови для комплексного й ефективного

відновлення інфраструктури територій.

В свою чергу, органи місцевого та регіонального самоврядування забезпечують адаптацію загальнонаціональних ініціатив до конкретних потреб територій. Їхня діяльність спрямована на аналіз локальних проблем, визначення пріоритетних напрямів розвитку та налагодження взаємодії з громадськими організаціями та бізнесом. Така децентралізована модель управління дозволяє враховувати місцеві особливості та сприяє оптимальному розподілу ресурсів, що є особливо важливим у процесах відновлення, які потребують гнучкого підходу до управління.

Розподіл функцій між різними рівнями влади створює багаторівневу систему регулювання, яка забезпечує ефективну реалізацію проєктів публічно-громадського партнерства. Дана система дозволяє максимально ефективно використовувати наявні ресурси, мінімізувати ризики та забезпечувати виконання соціально значущих завдань, що є основою сталого розвитку територій і відновлення інфраструктури територій.

Цікавим є те, що ефективна реалізація проєктів публічно-громадського партнерства базується на надійних фінансових механізмах, які створюють умови для стабільної та взаємовигідної співпраці. Державне фінансування відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності партнерства, особливо на етапі запуску проєктів. Зокрема, держава може виділяти кошти з бюджету для реалізації критично важливих ініціатив, таких як відновлення транспортної інфраструктури чи соціальних об'єктів [63, с. 285]. Паралельно з цим фінансові гарантії, надані державою, знижують ризики для приватних інвесторів, що особливо важливо в умовах підвищеної економічної нестабільності. Окреслені гарантії забезпечують інвесторам захист їхніх вкладень, що стимулює їхню участь у реалізації масштабних проєктів.

Залучення інвестицій через гранти, пільгове кредитування та інші спеціалізовані програми відкриває додаткові можливості для фінансування інфраструктурних ініціатив. Наприклад, грантові програми дозволяють мобілізувати ресурси міжнародних організацій для відновлення соціально

значущих об'єктів, тоді як пільгові кредити забезпечують зниження вартості проєктів для їх економічної доцільності [174]. Такі механізми створюють передумови для інтеграції зовнішніх ресурсів із державними можливостями, сприяючи розвитку територій.

Координаційні платформи відіграють ключову роль у забезпеченні ефективної взаємодії між усіма зацікавленими сторонами, зокрема державними структурами, бізнесом, громадськістю та міжнародними партнерами. Одним із провідних майданчиків для обговорення стратегій відновлення, презентації інноваційних рішень і налагодження співпраці є Міжнародна конференція з питань відновлення України (Ukraine Recovery Conference, URC). Дана конференція, яка відбулася вже тричі у різних країнах, слугує платформою для об'єднання зусиль міжнародної спільноти у швидкому відновленні та довгостроковій відбудові України. URC2025, запланована на 10-11 липня 2025 року в Римі, стане четвертою у серії цих заходів, спрямованих на підтримку українських ініціатив у період післявоєнної відбудови [239].

Важливим елементом таких заходів є активна участь громадських організацій, які забезпечують представлення інтересів місцевих громад, сприяють прозорості процесів ухвалення рішень та виступають посередниками між владою й населенням. Вони відіграють ключову роль у виявленні локальних потреб, розробці стратегічних пропозицій та моніторингу виконання ініціатив. Участь громадських організацій у таких міжнародних конференціях, як URC, не лише сприяє зміцненню довіри до процесів відновлення, а й допомагає залучити додаткові ресурси та увагу до пріоритетних проєктів, що мають вирішальне значення для відновлення української інфраструктури територій.

На регіональному рівні важливу роль відіграють інвестиційні платформи, які спрямовані на визначення локальних пріоритетів, залучення приватних ініціатив та створення прозорого середовища для управління ресурсами. Одним із таких прикладів є форум “reVIVED Ukraine – reVIVED communities”, що відбувся 2 червня 2022 року в Києві, організований Асоціацією міст України [199]. Вказаний захід став платформою для обговорення відновлення інфраструктури громад,

залучення інвестицій та визначення стратегічних підходів до розвитку локальних територій. Особливу увагу було приділено інтеграції громадських організацій у процеси відновлення.

Громадські організації відіграють ключову роль у забезпеченні ефективної взаємодії між усіма учасниками процесу відновлення, представляючи інтереси місцевих громад та сприяючи прозорості ухвалення рішень. Їхня діяльність створює платформу для зворотного зв'язку між владою та населенням, що дозволяє враховувати реальні потреби громадян у проєктах відновлення інфраструктури територій. Завдяки участі громадських організацій процеси відбудови набувають більшої відкритості та відповідності соціальним очікуванням. Окрім представлення інтересів населення, громадські організації активно долучаються до розробки стратегічних пропозицій для інвесторів, здійснюють моніторинг реалізації проєктів та забезпечують інформаційну підтримку ініціатив. Вони допомагають поширювати інформацію про хід реалізації проєктів, залучати ресурси та формувати довіру серед населення.

Форуми, такі як “reVIVEd Ukraine – reVIVEd communities,” демонструють, що об'єднання зусиль місцевих органів влади, бізнесу та громадськості є основою для успішної реалізації проєктів. Залучення громадських організацій до таких заходів не лише підвищує ефективність відновлення територій, але й забезпечує досягнення довготривалих соціально-економічних результатів, які відповідають очікуванням місцевих громад та сприяють їх сталому розвитку.

Використання онлайн-платформ є одним із ключових елементів сучасного підходу до координації та управління процесами відновлення інфраструктури територій. Інтерактивні карти відновлення дозволяють візуалізувати стан реалізації проєктів, відображаючи ключові етапи, джерела фінансування, строки виконання та рівень досягнення поставлених цілей. Такий підхід забезпечує зручний доступ громадськості до актуальної інформації, дозволяючи вчасно виявляти потенційні проблеми та сприяти їхньому вирішенню.

Цифрові портали для моніторингу створюють централізовану базу даних, яка об'єднує інформацію про всі ініціативи, пов'язані з відновленням

інфраструктури територій. Вони дозволяють користувачам не лише відстежувати поточний стан проєктів, але й взаємодіяти з виконавцями через функції зворотного зв'язку, подання пропозицій чи повідомлень про недоліки [47, с. 88]. Зазначене сприяє підвищенню прозорості процесів, адже кожен етап реалізації стає доступним для перевірки та громадського контролю. Онлайн-майданчики додають інтерактивності, залучаючи громадськість до обговорення майбутніх ініціатив та оцінки їхньої ефективності. Завдяки цьому формується механізм двосторонньої комунікації, коли громади отримують можливість висловити свої потреби, а органи влади та бізнес краще розуміють пріоритети на місцях. Такий підхід дозволяє не лише підвищити ефективність ухвалення рішень, але й закріплює відчуття відповідальності у всіх учасників процесу.

Важливим доповненням до цих інструментів є організація тематичних дискусій, які слугують майданчиком для обміну досвідом між експертами, представниками влади, бізнесу та громадянського суспільства [229]. Такі заходи дозволяють аналізувати проблемні аспекти реалізації проєктів, визначати стратегічні напрями розвитку та узгоджувати плани дій. Крім того, обговорення сприяють формуванню спільного бачення, яке враховує інтереси всіх зацікавлених сторін, створюючи передумови для комплексного та ефективного відновлення територій. Цифрові інструменти й інтерактивні формати взаємодії разом утворюють інтегровану систему координації, яка підвищує прозорість, підзвітність та ефективність управління. Такий підхід не лише сприяє більш якісній реалізації проєктів, але й формує довгострокову довіру до процесів відновлення, що є важливим для стабільного розвитку України.

На особливу увагу заслуговують, меморандуми про співпрацю, які є ключовим інструментом формалізації відносин між сторонами у рамках публічно-громадського партнерства, особливо у сфері відновлення інфраструктури територій [52, с. 137]. Даний документ забезпечує чітке визначення зобов'язань кожної сторони, розподіл повноважень та відповідальності, що знижує ризики конфліктів і недовомовленостей у процесі реалізації проєктів. Підписання меморандумів сприяє створенню правового середовища, яке гарантує виконання

домовленостей і формує основу для довгострокового співробітництва.

Такі документи, як правило, включають кілька ключових елементів. По-перше, у них прописуються цілі співпраці, які мають бути узгоджені між усіма сторонами, наприклад, відновлення соціально важливих об'єктів чи розвиток інфраструктури територій. По-друге, меморандум визначає конкретні зобов'язання кожної зі сторін:

- *держава*: забезпечення нормативно-правової бази, яка включає створення прозорих правил і процедур для укладення договорів, регулювання концесій та дотримання екологічних стандартів; фінансова підтримка у вигляді грантів, субсидій або бюджетного фінансування, що сприяє покриттю витрат на реалізацію соціально значущих проєктів, таких як відновлення транспортної інфраструктури, соціальних об'єктів чи житла для населення; надання гарантій для залучення приватних інвесторів та міжнародних партнерів, включаючи страхування ризиків і забезпечення стабільних умов для інвестицій; координація між різними рівнями влади та учасниками процесу для гармонізації їхніх дій і забезпечення стратегічного підходу до відновлення; моніторинг і контроль за виконанням угод для захисту суспільних інтересів і забезпечення досягнення довгострокових результатів;

- *бізнес*: інвестиції у проєкти, спрямовані на відновлення інфраструктури територій, що дозволяє покривати значну частину витрат і зменшувати фінансове навантаження на державний бюджет; використання сучасних технологій та інновацій для підвищення ефективності реалізації проєктів, включаючи впровадження енергоефективних рішень, цифрових технологій і передових методів будівництва; залучення професійного досвіду та експертних знань для забезпечення високої якості робіт, включаючи планування, управління та експлуатацію об'єктів; створення нових робочих місць та сприяння економічному розвитку територій шляхом активного залучення місцевих ресурсів та робочої сили; дотримання соціальної відповідальності шляхом впровадження програм, спрямованих на підтримку місцевих громад і захист навколишнього середовища;

– *громадські організації*: представлення інтересів місцевих громад у процесі планування та реалізації проєктів, зокрема через активну участь у громадських обговореннях, підготовці стратегічних рекомендацій та експертних оцінках; забезпечення громадського контролю за виконанням домовленостей, дотриманням екологічних і соціальних стандартів, а також прозорістю фінансових потоків; участь у моніторингу реалізації проєктів для вчасного виявлення потенційних проблем і надання відповідних пропозицій; сприяння інформуванню місцевих громад про хід виконання ініціатив, залучення громадян до процесу ухвалення рішень та активізація їхньої участі у відновленні інфраструктури територій; виконання посередницької ролі між зацікавленими сторонами, що дозволяє запобігти конфліктам, досягти компромісів та узгодити різні інтереси [3, с. 222; 208, с. 100].

Слід додати, що юридична сила меморандумів також забезпечує прозорість відносин. Наприклад, у документі чітко окреслюються строки виконання проєктів, механізми вирішення можливих суперечностей та критерії оцінки ефективності. Вказане дозволяє сторонам працювати за зрозумілими і передбачуваними правилами, що підвищує довіру до процесу співпраці. Окрім цього, меморандуми сприяють залученню міжнародних партнерів до відновлення територій, адже вони забезпечують офіційну правову основу, що відповідає міжнародним стандартам. Наприклад, у тексті таких документів можуть бути прописані зобов'язання щодо дотримання екологічних стандартів, інклюзивності чи звітності, що є важливим для міжнародних донорів та інвесторів.

Меморандуми також відіграють важливу роль у створенні гнучких механізмів управління, які дозволяють швидко адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, таких як економічні чи політичні виклики. Завдяки цьому сторони мають можливість узгоджувати нові підходи або змінювати умови співпраці без необхідності тривалих переговорів, що є критично важливим для успішної реалізації проєктів у складних умовах [136, с. 487]. Так, підписання меморандумів про співпрацю є не просто юридичним форматом, а дієвим інструментом, що закріплює взаємні зобов'язання сторін, створює передумови для

прозорості та ефективної взаємодії, сприяє досягненню спільних цілей і формує довгострокову основу для сталого розвитку інфраструктури територій.

В цілому, поєднання фінансових, координаційних, комунікаційних інструментів та меморандумів про співпрацю формує комплексну систему підтримки публічно-громадського партнерства. Окреслене забезпечує не лише фінансову сталість, але й підвищує рівень інтеграції всіх учасників у процеси відновлення інфраструктури територій, закріплюючи їх зобов'язання на юридичному рівні та створюючи умови для довготривалого соціально-економічного розвитку.

Отож, взявши до уваги всі розглянуті аспекти, можна вважати, що публічно-громадське партнерство є ефективним інструментом для відновлення інфраструктури територій, особливо в умовах постконфліктного розвитку. Поєднання зусиль держави, бізнесу та громадянського суспільства сприяє не лише фінансовій підтримці проєктів, а й прозорості процесів, що підвищує довіру між усіма учасниками. Залучення громадських організацій відіграє вирішальну роль у забезпеченні врахування інтересів населення та контролю за реалізацією проєктів, що дозволяє створювати довгострокові рішення, орієнтовані на суспільні потреби.

Одним із ключових напрямів вдосконалення державного регулювання публічно-громадського партнерства є створення сприятливого нормативно-правового середовища. Інтеграція міжнародних стандартів, таких як принципи сталого розвитку ООН і Європейська хартія місцевого самоврядування, дозволяє враховувати найкращі світові практики та адаптувати їх до специфіки українських реалій. Важливим кроком є також запровадження прозорих механізмів фінансування, залучення грантів і пільгових кредитів, які стимулюють інвестиційну активність та сприяють економічній доцільності інфраструктурних проєктів.

Координаційні платформи, зокрема форуми та онлайн-інструменти, є важливими механізмами для забезпечення інтерактивності та прозорості в процесах планування та реалізації ініціатив. Такі заходи, як міжнародні конференції з відновлення України та регіональні форуми, створюють умови для

обміну досвідом, інтеграції ресурсів та узгодження стратегічних пріоритетів. Залучення громадських організацій до цих платформ забезпечує інтерактивний механізм зворотного зв'язку, який дозволяє враховувати реальні потреби населення. Концесійні моделі, грантове фінансування та спільне управління проєктами демонструють високий потенціал для ефективного використання ресурсів і залучення приватного капіталу. Держава відіграє ключову роль у регуляції та контролі, забезпечуючи дотримання соціальних та екологічних стандартів. Водночас громадські організації та бізнес стають партнерами, які вносять свій внесок через інноваційні рішення, моніторинг і фінансову підтримку.

Загалом, розвиток публічно-громадського партнерства є невід'ємною складовою сталого розвитку територій. Комплексний підхід, заснований на чіткому розподілі ролей, прозорих механізмах регулювання та інтеграції міжнародних стандартів, створює умови для ефективного відновлення інфраструктури територій, забезпечуючи довготривалі соціально-економічні результати та довіру між усіма учасниками процесу.

Висновки до розділу 1

1. Дослідження концептуальних підходів до питання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій підтвердило значущість даного механізму для досягнення сталого розвитку та зміцнення соціальної згуртованості. Аналіз ключових принципів, таких як прозорість, підзвітність, децентралізація та сталий розвиток, дозволив окреслити основні умови успішного функціонування партнерства. У межах ПГП важливу роль відіграє співпраця між державними органами, громадськими організаціями та місцевими громадами, що забезпечує узгодження інтересів, оптимізацію ресурсів та інтеграцію місцевих ініціатив у загальнодержавні стратегії. Зокрема, принципи прозорості та підзвітності створюють довіру між учасниками, сприяють залученню громадськості до процесу прийняття рішень і зменшують ризики корупції. Децентралізація надає можливість враховувати специфічні потреби

територій, підвищуючи ефективність планування та реалізації проєктів. Принцип сталого розвитку забезпечує гармонійне поєднання економічних, соціальних та екологічних аспектів, сприяючи довготривалому прогресу. Загалом, концепція публічно-громадського партнерства не лише формує теоретичну базу для реалізації комплексних проєктів у сфері відновлення інфраструктури територій, але й відкриває нові можливості для взаємодії між державою, громадськістю та бізнесом задля сталого розвитку та соціального благополуччя.

2. Визначення сутності та поняття публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій дозволило встановити його як багатокомпонентний механізм взаємодії між державою, громадськістю та приватним сектором, спрямований на досягнення спільних цілей через інтеграцію ресурсів, узгодження інтересів та впровадження інновацій. Сутність ПГП полягає в забезпеченні соціальної згуртованості, економічної ефективності, екологічної стійкості та інноваційного підходу до реалізації проєктів, що відповідають сучасним викликам та потребам суспільства. Запропоноване авторське визначення підкреслює важливість сталого розвитку, залучення громадськості та конструктивної співпраці, що робить ПГП універсальним інструментом для відновлення інфраструктури та створення умов для гармонійного розвитку територій.

3. Здійснено аналіз особливостей державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій, із фокусом на механізмах співпраці, таких як концесії, гранти, субсидії та спільне управління проєктами. Дослідження виявило, що такі механізми дозволяють об'єднати зусилля держави, бізнесу та громадських організацій, забезпечуючи ефективність проєктів за рахунок прозорості, залучення інвестицій та врахування потреб громад. Держава відіграє роль координатора і гаранта стабільності, бізнес пропонує фінансові ресурси та технології, а громадські організації здійснюють моніторинг і підсилюють довіру до процесів. Аналіз підтвердив, що партнерство стає ключовим інструментом для відновлення інфраструктури територій, особливо в умовах постконфліктного розвитку. Комплексний підхід, який

базується на співпраці всіх зацікавлених сторін, сприяє не лише швидкій реалізації проєктів, а й довготривалому зміцненню соціально-економічної стабільності територій.

Основні наукові результати даного розділу опубліковано в працях автора [136; 137; 138; 140].

РОЗДІЛ 2

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНО-ГРОМАДСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ І ІНФРАСТРУКТУРИ ТЕРИТОРІЙ

2.1. Нормативно-правовий механізм державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій

У період післявоєнного відновлення України питання відбудови інфраструктури територій виходить на перший план державної політики. Одним із основних інструментів реалізації цих завдань є нормативно-правовий механізм державного регулювання, який забезпечує координацію зусиль між державними органами, громадськістю та приватним сектором. Відновлення інфраструктури територій потребує системного підходу, який враховує сучасні виклики, зокрема фінансові, організаційні та технологічні обмеження.

Наразі в Україні формується новий підхід до управління відновлювальними процесами, заснований на залученні широкого спектра партнерів і використанні інноваційних механізмів фінансування. Одним із ключових елементів цього процесу є публічно-громадське партнерство, яке дозволяє об'єднати ресурси та експертизу всіх зацікавлених сторін для вирішення нагальних проблем. Важливу роль у цьому відіграють законодавчі акти, які визначають засади, принципи та механізми реалізації таких партнерств. Правова база, що регулює сферу публічно-громадського партнерства, має кілька рівнів: від загальних законів, які окреслюють принципи співпраці, до спеціалізованих нормативно-правових актів, які деталізують порядок виконання інфраструктурних проєктів.

Законодавча підтримка у цій сфері покликана забезпечити не лише прозорість і ефективність проєктів, але й захист прав усіх учасників процесу. Вказане передбачає створення умов для громадського контролю, підвищення підзвітності державних органів та забезпечення максимальної відповідності

виконання проєктів соціальним очікуванням громадян. Таким чином, нормативно-правовий механізм державного регулювання є невід'ємною частиною процесу відновлення інфраструктури територій. Його вдосконалення та адаптація до сучасних викликів сприятимуть створенню сприятливих умов для реалізації масштабних і довгострокових проєктів, що мають вирішальне значення для соціально-економічного розвитку країни.

Як вже зазначалося вище у пункті 1.2, на сьогодні в українському законодавстві відсутнє чітке визначення поняття публічно-громадського партнерства. Окреслене створює низку викликів у процесі формування правового механізму регулювання такої взаємодії, особливо у сфері відновлення інфраструктури територій. Наявні нормативно-правові акти лише частково охоплюють аспекти співпраці між державними органами, громадськими організаціями та приватним сектором, що зумовлює необхідність подальшого аналізу та вдосконалення законодавчої бази.

У цьому контексті, варто загострити увагу на Конституцію України від 28 червня 1996 року, № 254к/96- ВР, яка є фундаментальною основою для нормативно-правового механізму регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій. Вона закріплює права громадян на участь у вирішенні суспільно значущих питань та встановлює принципи місцевого самоврядування, які відкривають можливості для залучення громадських ініціатив [108]. Завдяки положенням Конституції забезпечується демократичне управління, прозорість і підзвітність процесів, що сприяє інтеграції громадських організацій та приватного сектору у відновлювальні проєкти. Дані норми створюють підґрунтя для формування ефективних механізмів співпраці, що відповідають принципам сталого розвитку територій.

Додатково, Закон України “Про внесення змін до деяких законів України щодо першочергових заходів реформування сфери містобудівної діяльності” від 12 травня 2022 року, є ключовим документом, що вдосконалює правове регулювання у сфері містобудування. Його положення спрямовані на спрощення процедур планування, підвищення прозорості процесів та забезпечення

громадського контролю за будівельною діяльністю [161]. Вказані заходи створюють основу для більш ефективного залучення громадських та приватних ініціатив до реалізації інфраструктурних проєктів. Впровадження сучасних стандартів і підходів у містобудуванні, передбачених цим Законом, дозволяє враховувати потреби громади, забезпечуючи стійке відновлення інфраструктури територій. Окреслене включає інтеграцію безпечних і технічно прогресивних рішень, які відповідають актуальним викликам постконфліктного періоду, сприяючи сталому розвитку територій.

В свою чергу, Закон України “Про благодійну діяльність та благодійні організації” від 23 січня 2024 року, № 3448-IX, формує важливу правову основу для залучення благодійних організацій до процесу відновлення інфраструктури територій [160]. Його положення забезпечують прозорість діяльності таких організацій, сприяючи ефективній мобілізації ресурсів та підвищенню довіри до благодійності. Чітке визначення прав донорів і бенефіціарів створює умови для контролю над використанням внесків, запобігаючи зловживанням і стимулюючи розвиток культури благодійності. Даний Закон дозволяє об'єднати зусилля держави, громадських організацій та благодійників, формуючи основу для реалізації соціально значущих ініціатив. Він сприяє створенню ефективних механізмів співпраці у масштабних проєктах з відновлення інфраструктури територій, забезпечуючи інтеграцію благодійної допомоги у загальні стратегії сталого розвитку територій.

Проте, не можна оминати увагою і Закон України “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” від 24 грудня 2023 року, № 3494-IX, який забезпечує юридичну основу для захисту трудових прав і соціально-економічних інтересів працівників [169]. У контексті відновлення інфраструктури територій, цей Закон сприяє залученню профспілок до діалогу з роботодавцями, державними органами та громадськістю, забезпечуючи узгодженість дій і врахування інтересів працівників у масштабних інфраструктурних проєктах. Профспілки, маючи право брати участь у розробці трудової політики, відіграють важливу роль у захисті інтересів працівників у процесі відбудови територій, постраждалих від конфліктів.

Гарантії, закріплені Законом, сприяють захисту профспілкової діяльності від втручань, створюючи умови для відкритого соціального діалогу. Вказане підтримує демократичні трудові відносини та сприяє ефективному впровадженню публічно-громадського партнерства в рамках відновлювальних проєктів.

Поміж іншого, слід враховувати Закон України “Про волонтерську діяльність” від 1 січня 2024 року, № 1909-IX, який встановлює правові основи для організації волонтерської діяльності та визначає механізми співпраці між волонтерами, організаціями та державними інституціями [162]. Принципи добровільності, безоплатності та соціальної спрямованості, закріплені цим законом, сприяють залученню волонтерів до соціально значущих проєктів, особливо в контексті відновлення інфраструктури територій. Закон забезпечує правовий захист волонтерів і створює умови для державної підтримки їхньої діяльності, зокрема через співпрацю з органами місцевого самоврядування. Вказане дозволяє інтегрувати волонтерські ініціативи в загальні програми відновлення та вирішення соціальних і екологічних проблем, стимулюючи розвиток культури волонтерства як важливого елементу громадянського суспільства.

Додатково слід зауважити, що Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 10 грудня 2023 року, № 3504-IX, формує основу для організації місцевої влади, що сприяє розвитку публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій [166]. Децентралізація, передбачена Законом, дозволяє передавати частину повноважень місцевим органам, стимулюючи активну участь громадян та організацій у процесах управління і планування. Механізми громадської участі, такі як слухання та референдуми, забезпечують прозорість рішень і підзвітність влади, сприяючи ефективному використанню ресурсів. Фінансова незалежність місцевого самоврядування дозволяє мобілізувати бюджети й податкові надходження для реалізації інфраструктурних проєктів, зміцнюючи партнерства для сталого розвитку територій у постконфліктний період.

Закон України “Про основні засади молодіжної політики” від 31 березня

2023 року, № 2849-IX, забезпечує правову базу для інтеграції молоді в суспільне життя, зокрема через підтримку ініціатив, розвиток освіти, зайнятості, творчості та інновацій [168]. Молодіжні ради та фонди, передбачені законом, стають платформами для реалізації ідей молодих людей. Закон стимулює соціальну активність молоді та її участь у відновленні інфраструктури територій, сприяючи залученню до громадських ініціатив. Даний підхід формує покоління, здатне відповідально впливати на процеси суспільного розвитку.

В свою чергу, Закон України “Про регулювання містобудівної діяльності” від 4 січня 2024 року, № 3505-IX, встановлює правові рамки для ефективного управління плануванням, забудовою та розвитком територій в Україні [170]. Він регламентує розробку генеральних планів, порядок землеустрою та механізми взаємодії між органами влади, забудовниками й громадськістю, зосереджуючись на прозорості процесів і підзвітності рішень. Вказаний Закон сприяє впровадженню сучасних стандартів у містобудівництві, що забезпечує збалансований розвиток територій, враховуючи соціальні й економічні потреби. Особливий акцент зроблено на підтримці проєктів із відновлення інфраструктури, що є ключовим у постконфліктних умовах.

Однак, не менш важливими є Закон України “Про засади державної регіональної політики” від 1 січня 2024 року, № 3460-IX, який закладає основу для гармонійного соціально-економічного розвитку регіонів, спрямованого на зменшення диспропорцій та підвищення конкурентоспроможності територій [163]. Принципи децентралізації та партнерства, передбачені законом, стимулюють залучення громадськості до розробки й реалізації регіональних стратегій. Фінансування програм через бюджети різних рівнів та механізми моніторингу сприяють прозорості та ефективності. Окреслене створює умови для інтеграції регіонів у єдиний соціально-економічний простір, сприяючи стійкому відновленню територій у постконфліктний період.

Розглянуті Закони формують базові принципи та правові рамки для регулювання процесів відновлення інфраструктури й розвитку територій. Водночас, Постанови Кабінету Міністрів України відіграють важливу роль у

деталізації цих принципів, визначаючи конкретні процедури, механізми реалізації політик і заходи для практичного впровадження правових норм. Окреслене забезпечує ефективну координацію дій різних рівнів влади та залучених сторін, створюючи умови для реалізації стратегічних завдань у сфері розвитку територій.

Так, зокрема, Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад” від 11 серпня 2023 року, № 817-2023-п, створює чіткі процедури для впровадження програм відновлення регіонів та громад [164]. Вона деталізує етапи планування, реалізації та моніторингу проєктів, враховуючи соціальні та економічні потреби. Значна увага приділена прозорості розподілу ресурсів і залученню місцевих органів самоврядування, що сприяє адаптації програм до специфіки кожної громади. Такий підхід забезпечує сталість розвитку та відновлення інфраструктури територій.

Не менш важливою є Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них” від 14 жовтня 2022 року, № 1159, виступає важливим елементом нормативно-правового механізму регулювання процесів відновлення інфраструктури територій [165]. Її положення закладають чіткий порядок розроблення програм комплексного відновлення, забезпечуючи участь громадськості через громадські обговорення. Вказане сприяє інтеграції громадянських ініціатив у відновлювальні процеси. Документ також регулює погодження між рівнями влади, що забезпечує координацію дій у межах ПГП. Гнучкість механізму внесення змін у програми дозволяє оперативно адаптувати їх до нових потреб і викликів, забезпечуючи ефективність реалізації проєктів з урахуванням регіональних особливостей. Окреслене створює основу для стійкого та комплексного розвитку територій.

Загалом, розглянуті Постанови Кабінету Міністрів України деталізують механізми реалізації державної політики, створюючи основу для практичного впровадження ініціатив у сфері відновлення інфраструктури територій. Однак

стратегічну координацію та визначення пріоритетів державної політики в цій сфері забезпечують Укази Президента України. Вони відіграють ключову роль у встановленні напрямів розвитку, слугуючи інструментом синхронізації дій між центральною владою, місцевим самоврядуванням та іншими зацікавленими сторонами, що є критично важливим для комплексного підходу до відновлення територій.

Указ Президента України “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року” від 30 вересня 2019 року закладає стратегічну основу для інтегрованого розвитку країни, зокрема орієнтованого на економічне зростання, покращення доступу до освіти та охорони здоров’я, а також захисту довкілля [171]. Указ підкреслює необхідність досягнення глобальних цілей сталого розвитку, таких як зниження рівня бідності, забезпечення гендерної рівності та соціальної справедливості, створюючи умови для гармонійного розвитку суспільства. Даний документ спрямований на стимулювання екологічних, соціальних та економічних ініціатив, які забезпечують збалансоване поєднання потреб суспільства, економіки та довкілля. Встановлені правові та управлінські рамки сприяють реалізації програм, спрямованих на довгостроковий розвиток усіх регіонів України, що є ключовим для сталого відновлення та модернізації інфраструктури територій.

Додатково, Указ Президента України “Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки” визначає стратегічні напрями для зміцнення громадянського суспільства та активного залучення громадян до суспільного життя [167]. Основний акцент зроблено на підтримці громадянських ініціатив, волонтерства та посиленні відповідальності й прозорості влади. Документ сприяє розвитку медіа, підвищенню інформаційної відкритості й міжнародного співробітництва, створюючи умови для інклюзивної й демократичної системи. Вказана стратегія стимулює розвиток інститутів громадянського суспільства, які можуть стати активними учасниками відновлення інфраструктури та вирішення соціально-економічних викликів. Створення сприятливих умов для громадянської активності дозволяє інтегрувати громадські

ініціативи у процеси формування політики та управління на місцевому і національному рівнях.

Варто зазначити, що у (Додатку Е) представлено повний перелік нормативно-правових актів, що охоплюють ключові аспекти регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій. Після аналізу нормативно-правової бази, важливо перейти до дослідження ролі держави у формуванні та регулюванні публічно-громадського партнерства. Держава відіграє ключову роль у створенні політичних, правових та організаційних умов для ефективної взаємодії з громадськістю [77, с. 24]. Формування регуляторних рамок, розробка стратегічних програм та впровадження інструментів підтримки забезпечують умови для ефективного функціонування партнерств. Окреслене дослідження дозволить оцінити, наскільки ефективно такі механізми впливають на розвиток інфраструктури територій та вирішення актуальних викликів.

Державна політика у сфері ПГП визначається як сукупність заходів, спрямованих на створення сприятливого середовища для ефективної взаємодії між державою, приватним сектором та громадянським суспільством [66, с. 99]. Зазначене включає розробку стратегічних напрямів, стандартів та принципів для реалізації проєктів ПГП, а також встановлення механізмів контролю та оцінки ефективності цих партнерств. Основна мета державної політики полягає у визначенні чітких правил гри, які забезпечують прозорість, відкритість та чесну конкуренцію між усіма учасниками ПГП [117, с. 219]. У регулюванні ПГП беруть участь різні органи влади, кожен з яких виконує свої специфічні функції.

Додатково слід відмітити, що Міністерства та відомства відіграють ключову роль у розвитку та регулюванні публічно-громадського партнерства. Вони не тільки розробляють політику та нормативні акти, які стосуються ПГП, але й забезпечують моніторинг та контроль їх виконання. Вказане означає, що вони відповідають за встановлення стандартів та процедур для ПГП, оцінку відповідності проєктів цим стандартам, а також за забезпечення відповідальності учасників ПГП [133, с. 171]. Крім того, міністерства можуть займатися

формуванням стимулів для приватного сектору, щоб залучати інвестиції в громадські проєкти, а також сприяти залученню громадськості до цих процесів [109, с. 62], до вказаних міністерств та відомств, належать:

- Міністерство економічного розвитку і торгівлі України (далі – МЕРТ) відіграє ключову роль у формуванні економічної політики країни та стимулюванні інвестиційного клімату. Однією з основних функцій МЕРТ є розробка стратегічних напрямків економічного розвитку, включаючи заходи щодо підтримки та стимулювання публічно-громадських партнерств. МЕРТ відповідає за визначення економічних політик, які стимулюють співпрацю між державним та приватним секторами через різноманітні форми ПГП. Вказане може включати розробку регуляторного та фінансового механізмів, що сприяють розвитку інфраструктури територій та підтримці соціальних програм [176, с. 93]. Крім того, МЕРТ забезпечує координацію з іншими відомствами та міністерствами для ефективного впровадження ПГП та забезпечення взаємодії між урядовими та громадськими ініціативами з метою досягнення стратегічних цілей економічного розвитку країни [203, с. 89];

- Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України відіграє важливу роль у розвитку інфраструктурних проєктів, що становлять основу для економічного розвитку та соціального зростання країни. Сфера діяльності цього відомства охоплює розвиток транспортної, комунальної, енергетичної та інших галузей інфраструктури, де публічно-громадське партнерство може бути використане як ефективний інструмент співпраці між державою та приватним сектором [100, с. 55]. Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України не лише координує та розвиває інфраструктурні проєкти, але й сприяє їхньому впровадженню через різноманітні форми публічно-громадського партнерства. Зазначене включає участь у розробці стратегічних планів, надання фінансової та законодавчої підтримки, а також створення сприятливої середовища для приваблення інвестицій [187, с. 42]. Розвиток інфраструктури територій через ПГП сприяє підвищенню ефективності та якості послуг, а також сприяє сталому економічному зростанню та підвищенню

конкурентоспроможності України;

– Міністерство фінансів України займає ключову позицію у створенні ефективних фінансових механізмів для публічно-громадських партнерств, спрямованих на стимулювання економічного розвитку та реалізацію стратегічних інфраструктурних проєктів. Окреслена установа відіграє ключову роль у розробці та впровадженні фінансових інструментів для підтримки ПГП, включаючи механізми бюджетування, фінансування, а також контролю за використанням коштів [179, с. 124]. Міністерство фінансів активно співпрацює з іншими державними органами, приватним сектором та громадськими організаціями з метою розробки і впровадження оптимальних фінансових стратегій для реалізації ПГП. Наведене включає розробку фінансових інструментів для залучення приватного капіталу, встановлення механізмів грантів та субсидій, а також створення системи фінансового моніторингу та оцінки результативності проєктів [27, с. 15]. Дії Міністерства фінансів спрямовані на забезпечення фінансової стабільності та прозорості у реалізації партнерських проєктів, що в свою чергу сприяє розвитку економіки та підвищенню рівня життя населення;

– Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, відіграє важливу роль у розвитку місцевої інфраструктури та житлово-комунального господарства з врахуванням можливостей публічно-громадських партнерств [91, с. 340]. Зазначене відомство зосереджене на розробці та реалізації стратегій і програм, спрямованих на підвищення якості та доступності житла, розвиток комунальної інфраструктури та забезпечення сталого розвитку міст і сіл. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України активно співпрацює з різними партнерами, включаючи державні установи, місцеві органи влади, приватний сектор та громадські організації, для реалізації проєктів ПГП у сфері регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства [33, с. 81]. Вказане включає участь у розробці та впровадженні партнерських ініціатив, встановлення ефективної системи управління та контролю за реалізацією проєктів, а також забезпечення фінансової підтримки для реалізації стратегічних

завдань у цих сферах;

– Міністерство юстиції України відіграє ключову роль у правовому регулюванні публічно-громадських партнерств. Вказане відомство має на меті забезпечити юридичну консистентність та дотримання законодавства у всіх аспектах партнерських відносин між державою, приватним сектором та громадськістю [84, с. 333]. Міністерство юстиції України здійснює аналіз законодавства, розробляє та впроваджує відповідні нормативно-правові акти, які регулюють умови та процедури ПГП. Крім того, воно здійснює нагляд за дотриманням правових норм у сфері партнерства та веде реєстрацію та моніторинг партнерських угод і проєктів [60, с. 321]. Робота Міністерства юстиції України спрямована на створення сприятливого правового середовища для розвитку ПГП та захисту інтересів усіх учасників таких партнерств.

Так, варто сказати, що вищезгадані міністерства та відомства спільно працюють над розвитком та впровадженням політик, що сприяють ефективному використанню ПГП в різних галузях, забезпечуючи координацію між урядовими структурами, приватним сектором та громадянським суспільством. Доцільно, зазначити, що у (Додатку В) надано детальний огляд ключових функцій, потенційних викликів, можливостей для розвитку ПГП, стратегічних цілей, ключових ініціатив, а також перелік основних організацій, з якими міністерства співпрацюють у контексті публічно-громадських партнерств. Такий підхід дозволяє глибше зрозуміти внесок кожного міністерства у формування та реалізацію політик, спрямованих на розвиток і підтримку ПГП в Україні, а також оцінити їхні стратегії та підходи до подолання викликів та використання наявних можливостей.

Органи місцевого самоврядування відіграють вирішальну роль у реалізації конкретних проєктів публічно-громадського партнерства, особливо в сфері інфраструктури територій. Вони відповідають за визначення місцевих потреб та пріоритетів, впровадження проєктів на місцевому рівні, взаємодію з громадськістю та забезпечення зв'язку з приватним сектором. Органи місцевого самоврядування також займаються координацією різних зацікавлених сторін,

забезпеченням дотримання місцевих законів і регуляцій, а також моніторингом та оцінкою впливу ПГП на місцеву спільноту [183, с. 112]. Важливим аспектом їх роботи є також залучення громадськості до планування та виконання проєктів, що забезпечує більшу прозорість та відповідальність.

Варто зауважити, що структура органів місцевого самоврядування в Україні охоплює різні рівні та складові, що забезпечують ефективне управління територіями. Зокрема, обласні ради та адміністрації в Україні є ключовими адміністративно-територіальними органами, відповідальними за управління областями країни. Кожна з областей має свою власну обласну раду та адміністрацію, які координують розвиток та вирішення важливих питань на місцевому рівні [156, с. 214]. Обласні ради є представницькими органами, обрані громадянами на виборчих зборах, тоді як обласні адміністрації є виконавчими органами, які забезпечують виконання рішень ради та реалізацію стратегічних програм. Вони відіграють ключову роль у прийнятті рішень щодо розвитку інфраструктури територій, економічних програм, соціальних і культурних ініціатив на регіональному рівні. Залежно від потреб та особливостей кожного регіону, обласні ради та адміністрації можуть ініціювати та підтримувати проєкти публічно-громадських партнерств, спрямовані на забезпечення сталого розвитку та покращення якості життя місцевих громад [15, с. 45; 78, с. 21].

Додатково, районні ради та державні адміністрації є важливими органами місцевого самоврядування в Україні, які відповідають за управління на рівні районів, що складають область. Кожен район має свою власну районну раду та державну адміністрацію, які спільно вирішують питання розвитку та управління на місцевому рівні. Районні ради є законодавчими органами та обрані місцевими жителями на виборчих зборах, вони приймають рішення з різних сфер діяльності, включаючи бюджет, освіту, охорону здоров'я, та інші [182, с. 42]. Районні державні адміністрації, у свою чергу, є виконавчими органами, відповідальними за виконання рішень районної ради та реалізацію програм розвитку. Вони забезпечують координацію діяльності державних установ на місцевому рівні та здійснюють контроль за виконанням законів та положень, що стосуються району

[41, с. 74]. Районні ради та адміністрації також можуть бути активними учасниками публічно-громадських партнерств, співпрацюючи з місцевими громадами та приватним сектором для вирішення різних проблем і реалізації проєктів на місцевому рівні.

Необхідно підкреслити, що у містах України місцеве самоврядування виконує важливу функцію забезпечення розвитку та управління територіями. Органи, створені на місцевому рівні, ухвалюють ключові рішення, що стосуються бюджету, розвитку інфраструктури територій, забезпечення житлово-комунальних послуг, підтримки освіти та культури. Їхня діяльність спрямована на вирішення актуальних потреб громади, а також на визначення стратегічних напрямків розвитку [92, с. 106]. Виконавчі органи місцевої влади відповідають за реалізацію прийнятих рішень і надання послуг мешканцям. Вони координують діяльність державних установ у межах міста, впроваджують програми розвитку та забезпечують виконання законодавчих норм. Важливим аспектом їхньої роботи є співпраця з громадськістю та іншими організаціями, що сприяє впровадженню інноваційних рішень і підвищенню ефективності управління міськими громадами [138, с. 199].

На сільському, селищному та рівні невеликих громад функціонують ради, які виконують управлінські функції та відповідають за розвиток територій. Сільські та селищні ради спрямовують свою діяльність на задоволення потреб громадян, забезпечення освітніх, культурних і соціальних послуг, а також розвиток місцевої інфраструктури відповідно до специфіки територій [65, с. 44]. На рівні невеликих міст і територіальних громад ради займаються реалізацією місцевих ініціатив, управлінням ресурсами та координацією послуг, необхідних для життєдіяльності громад. Їхня діяльність є основою для забезпечення сталого розвитку територій та участі громадян у процесах прийняття рішень [139, с. 335].

В цілому, вказані органи місцевого самоврядування визначають та реалізують політику на своїх територіях, включаючи регіональний розвиток, інфраструктурні проєкти, освіту, охорону здоров'я та інші аспекти. Вони також можуть встановлювати і підтримувати партнерські відносини з приватним

сектором та громадськістю для реалізації проєктів ПГП на місцевому рівні.

При цьому не слід забувати також про те, що держава ініціює та підтримує різноманітні програми та ініціативи, спрямовані на підтримку та розвиток публічно-громадського партнерства в Україні. Ось деякі із цих програм та ініціатив:

- грантові програми є ефективним інструментом, яким держава може підтримувати розвиток публічно-громадського партнерства та сприяти реалізації проєктів в інтересах громади. Зазначені програми надають фінансову підтримку громадським та неприбутковим організаціям, спрямованим на відновлення інфраструктури територій та інші суспільно значущі ініціативи [157, с. 51]. Переваги грантових програм полягають у тому, що вони сприяють стимулюванню громадських ініціатив у сфері інфраструктури. Громадські організації та неприбуткові організації можуть отримати фінансову підтримку для реалізації проєктів, спрямованих на відновлення та розвиток шкіл, парків, комунальних служб та інших об'єктів, які мають важливе значення для громади [102, с. 28]. Вищезгадані гранти допомагають залучити громадські та приватні ресурси для вирішення суспільних проблем і сприяють партнерству між різними секторами суспільства у досягненні спільних цілей. Вони дозволяють громадськості активно брати участь у реалізації проєктів, що забезпечує більшу прозорість та відповідальність у процесі відновлення інфраструктури та розвитку територій;

- форуми та конференції – організація форумів, конференцій та семінарів є ще одним важливим інструментом, яким держава сприяє розвитку публічно-громадського партнерства та сприяє обміну досвідом та інформацією між представниками громадськості, бізнесу і влади [11, с. 42]. Вказані події створюють сприятливий простір для діалогу та співпраці між різними стейкхолдерами. На форумах і конференціях можуть обговорюватися актуальні питання щодо ПГП, вирішення суспільних проблем та спільних проєктів. Учасники мають можливість дізнатися про кращі практики, а також взяти участь у роботі над конкретними ініціативами [118, с. 167]. Зазначені події сприяють побудові партнерства між секторами суспільства, об'єднують різні ініціативи та

сприяють формуванню спільної стратегії розвитку. Вони сприяють зближенню інтересів та спільному пошуку рішень для досягнення спільних цілей, таких як відновлення інфраструктури територій та покращення умов життя громад;

– центри ПГП – створення та підтримка центрів публічно-громадського партнерства або порадицьких служб є важливим кроком у розвитку та підтримці ПГП ініціатив. Окреслені центри надають консультації та підтримку учасникам ПГП на різних етапах їхніх проєктів та ініціатив [194, с. 25]. Перш за все, центри ПГП надають консультації, що включають в себе надання порад щодо законодавства, процедур, та нормативів, які регулюють ПГП. Вони допомагають учасникам розібратися у складних правових аспектах і підходах до ПГП. Другим важливим аспектом роботи центрів є навчання. Вони можуть організовувати навчальні заходи, семінари та тренінги для учасників ПГП з метою підвищення їхніх знань та навичок у галузі ПГП [204, с. 215]. Вказане допомагає покращити якість і виконання проєктів. Поширення кращих практик також є важливою функцією центрів. Вони можуть відстежувати та аналізувати успішні проєкти ПГП та ділитися цим досвідом з іншими учасниками. Наведене сприяє підвищенню ефективності та результативності інших ініціатив. Нарешті, центри ПГП підтримують комунікацію між різними учасниками ПГП, сприяючи взаємодії з громадськістю, бізнесом і владою [17, с. 168]. Вони допомагають залучити громадськість до планування та виконання проєктів, що забезпечує більшу прозорість та відповідальність у сфері ПГП;

– стимулюючі заходи – забезпечення стимулюючих заходів є важливою складовою державної політики у сфері публічно-громадського партнерства. Держава може встановлювати різноманітні стимули для приватного сектору з метою залучення його до участі у ПГП проєктах та ініціативах. Перший стимул полягає в наданні податкових пільг підприємствам, які активно беруть участь у реалізації проєктів ПГП. Зазначене може включати зменшення податку на прибуток, податку на нерухомість та інших податків, сприяючи залученню бізнесу до спільних ініціатив. Другий стимул полягає у наданні фінансової підтримки через різноманітні механізми, такі як гранти, субсидії та низькопроцентні кредити

[[53, с. 79; 61, с. 65]. Окреслені ресурси допомагають компенсувати витрати на реалізацію проєктів та зменшують фінансовий ризик для учасників ПГП. Третій стимул передбачає надання гарантій перед інвесторами з метою зменшення ризиків, пов'язаних із спільними ініціативами. Вказане створює додатковий захист для інвесторів і сприяє їхній більш активній участі у проєктах ПГП. Четвертий стимул – надання доступу до ресурсів, таких як земельні ділянки чи інфраструктура, необхідних для реалізації проєктів [96, с. 11]. Зазначене дозволяє партнерам з приватного сектору ефективно виконувати свої функції у рамках ПГП;

– партнерство з міжнародними організаціями є важливим аспектом державної політики у сфері публічно-громадського партнерства. Уряд співпрацює з організаціями, такими як ООН та Європейський Союз, для отримання фінансової підтримки у вигляді грантів або спільного фінансування проєктів, спрямованих на відновлення інфраструктури територій [114]. Окрім цього, така співпраця відкриває доступ до експертного досвіду та рекомендацій, які сприяють удосконаленню законодавства і підвищенню ефективності ПГП. Нарешті, спільні проєкти з міжнародними організаціями забезпечують прозорість та довіру з боку громадськості та інвесторів завдяки підтримці авторитетних міжнародних установ [8, с. 11];

– законодавчі ініціативи в сфері публічно-громадського партнерства в Україні є важливим інструментом для поліпшення та удосконалення законодавства, яке регулює ПГП [177, с. 121]. Держава може активно сприяти розвитку цього напрямку шляхом внесення змін та доповнень до законів та нормативних актів. Основні аспекти, які можуть бути враховані у таких ініціативах, включають спрощення процедур для учасників ПГП, забезпечення прозорості та звітності, захист прав учасників, стимулювання інвестицій та врахування глобальних стандартів та кращих практик [30, с. 208]. Зазначені ініціативи сприяють створенню більш сприятливого та ефективного середовища для реалізації ПГП проєктів, що в свою чергу сприяє сталому розвитку та відновленню інфраструктури територій в Україні.

Доречно підкреслити, що ці заходи спрямовані на стимулювання розвитку ПГП, сприяють взаємодії між різними секторами суспільства та сприяють досягненню спільних цілей у відновленні інфраструктури та розвитку територій. В цілому, можна сказати, що роль держави в регулюванні ПГП є багатогранною та складає ключовий елемент у забезпеченні успішної реалізації інфраструктурних проєктів. Ефективне використання державних механізмів регулювання та підтримки може значно посилити потенціал ПГП як інструменту для відновлення та модернізації інфраструктури територій.

У підсумку, аналіз нормативно-правового механізму державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій продемонстрував, що чинна правова база лише частково охоплює всі аспекти цієї складної взаємодії. Наявні Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України та Укази Президента України створюють загальні рамки для ПГП, проте їх реалізація вимагає подальшого уточнення та адаптації до сучасних викликів. Зокрема, нормативно-правові акти визначають основи для координації між державними органами, громадянським суспільством і приватним сектором. Важливу роль відіграють положення щодо прозорості процесів, децентралізації та залучення громадськості до планування й реалізації інфраструктурних проєктів. Вказане створює основу для інтеграції зусиль різних сторін та ефективного використання наявних ресурсів.

Водночас аналіз показав, що чинна нормативна база потребує вдосконалення для забезпечення більшої гнучкості, прозорості та підзвітності. Окреслене включає розробку чіткіших механізмів внесення змін до програм, посилення регуляторних рамок та створення умов для активної участі всіх зацікавлених сторін. Таким чином, подальше покращення нормативно-правового механізму є важливим елементом для успішного функціонування ПГП, що, у свою чергу, сприятиме сталому відновленню територій та забезпеченню їх довгострокового розвитку.

2.2. Комплексний механізм державного регулювання публічно-

громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій

На сьогоднішній день механізм державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій є багатокомпонентною системою, яка охоплює широке коло інструментів та підходів. Його метою є забезпечення ефективної взаємодії між державними структурами, громадськістю та приватним сектором для досягнення спільних цілей. Важливо зазначити, що нормативно-правовий механізм, який вже детально розглянуто у пункті 2.1, є важливою складовою цієї системи, закладаючи правову базу для інших компонентів.

Поняття механізм у цьому контексті визначається як *“сукупність організаційно-правових, економічних і соціальних засобів, що сприяють досягненню спільних цілей”*.

Комплексний механізм передбачає використання багаторівневих підходів, де кожен елемент – фінансовий, організаційний, інноваційний або соціальний – відіграє важливу роль у створенні умов для сталого розвитку. Наприклад, фінансовий механізм забезпечує акумуляцію ресурсів для реалізації проєктів, тоді як організаційний відповідає за налагодження ефективної координації між учасниками. Інноваційний підхід додає можливість застосування сучасних технологій і рішень, що особливо важливо в умовах відновлення пошкоджених територій.

У сфері ПГП також активно застосовуються соціальні механізми, які орієнтовані на залучення громади до планування та виконання проєктів, що підвищує довіру до державних структур і створює передумови для відкритості процесів. Організаційні механізми сприяють створенню надійної структури управління, яка регламентує взаємодію між різними сторонами, забезпечуючи прозорість і підзвітність у реалізації спільних ініціатив та ефективному використанні ресурсів.

Цілі державного регулювання в даній сфері спрямовані на стимулювання інвестицій, створення умов для співпраці на основі довіри та забезпечення сталого

розвитку територій. Таким чином, комплексний механізм державного регулювання публічно-громадського партнерства є ефективним інструментом, здатним гармонізувати інтереси різних учасників і сприяти економічному та соціальному прогресу.

Слід, звернути увагу на думку вчених О. Бажинової та О. Кучабського, які вважають, що організаційний механізм публічно-громадського партнерства – це структурована система взаємодії між різними учасниками, які координують та реалізують проєкти у сфері відновлення інфраструктури територій. Він за словами вчених включає чітко визначені ролі, функції та відповідальності державних органів, місцевої влади, громадських організацій, приватного сектору та міжнародних партнерів [10, с. 197]. Даний механізм забезпечує планування, управління, регулювання, моніторинг і контроль за виконанням проєктів, а також узгоджує інтереси всіх сторін для досягнення спільних цілей сталого розвитку. Звернення до думки вчених О. Бажинової та О. Кучабського дозволяє підкреслити, що організаційний механізм публічно-громадського партнерства є структурованою системою взаємодії між учасниками, зокрема державними органами, місцевою владою, громадськими організаціями, приватним сектором і міжнародними партнерами [10, с. 197]. Такий механізм передбачає розподіл ролей і функцій, забезпечуючи планування, управління, моніторинг і контроль. Вказане дозволяє узгоджувати інтереси сторін і спрямовувати зусилля на досягнення спільних цілей сталого розвитку.

Варто зазначити, що відновлення та розвиток інфраструктури територій є ключовим аспектом організаційного механізму економічного та соціального прогресу. Важливість цього завдання обумовлює активізацію публічно-громадських партнерств, що інтегрують ресурси та компетенції державних органів, громадських організацій і місцевих ініціатив для спільного виконання проєктів [215, с. 7].

Державно-громадське партнерство (далі – ДГП) є основною формою співпраці, спрямованою на координацію фінансування, планування та реалізації проєктів, зокрема у відновленні доріг чи інших інфраструктурних об'єктів. Воно

підвищує залученість громадськості та сприяє забезпеченню прозорості управління [210, с. 7].

Додатково, партнерство між державою та бізнесом є важливим інструментом організаційного механізму публічно-громадського співробітництва у відновленні інфраструктури територій. У такому форматі державні органи визначають регуляторні рамки, координують дії та здійснюють контроль за відповідністю проєктів стандартам і нормам, тоді як приватний сектор залучає фінансові ресурси, технічну експертизу та сучасні технології для реалізації ініціатив [71, с. 181].

Основними перевагами такої співпраці є доступ до приватного капіталу, швидкість впровадження проєктів і їхня ефективність. Приватні компанії, як правило, мають досвід і необхідні ресурси для завершення робіт у визначені терміни, з використанням інноваційних рішень. Однак така модель має і свої виклики, зокрема потребу в забезпеченні прозорості фінансових операцій, врахуванні інтересів громад та мінімізації негативного впливу на довкілля [192, с. 75]. Для забезпечення успіху такого партнерства важливо впровадити чіткий механізм регулювання, який би охоплював усі етапи реалізації проєктів – від планування до моніторингу та оцінювання результатів [89, с. 10]. Вказане сприятиме досягненню сталого розвитку та загального добробуту територій.

При цьому не слід забувати про міжнародне партнерство, яке є ключовим елементом організаційного механізму публічно-громадського співробітництва у відновленні інфраструктури територій. Воно включає взаємодію держав із міжнародними організаціями, фондами чи донорами для забезпечення фінансової підтримки у вигляді грантів, позик, технічної допомоги чи експертної підтримки. Дане партнерство дозволяє інтегрувати глобальні стандарти, отримати доступ до додаткових ресурсів і досвіду, необхідних для успішної реалізації проєктів [139, с. 336]. Однак виклики, зокрема координація між сторонами, прозорість використання ресурсів і врахування політичних інтересів, потребують ефективних механізмів управління для узгодження інтересів [2].

Громадське партнерство в межах організаційного механізму ППП для

відновлення інфраструктури територій включає кілька ключових аспектів. Перш за все, це створення структурованої моделі взаємодії між громадськими організаціями, державними установами та приватним сектором, спрямованої на реалізацію інфраструктурних проєктів [147, с. 45]. Такий підхід дозволяє враховувати потреби місцевих громад, забезпечувати залучення додаткових ресурсів, включаючи фінансові та експертні. З іншого боку, існують певні виклики, зокрема недостатній досвід окремих учасників і потреба у встановленні чітких правил та прозорих механізмів управління. Спільні інвестиційні фонди, як частина цього механізму, забезпечують розподіл ризиків та джерел фінансування, сприяючи успішній реалізації навіть масштабних і складних проєктів [134, с. 195]. Проте, їх ефективність залежить від рівня державного регулювання, координації зусиль і забезпечення прозорості процесів [7, с. 94].

Необхідно підкреслити, що державне регулювання публічно-громадського партнерства у відновленні інфраструктури територій передбачає наявність багаторівневої системи управління, яка об'єднує центральні органи влади, регіональні адміністрації та місцеві ради. Взаємодія між ними визначає пріоритети розвитку інфраструктурних об'єктів, встановлює нормативно-правову базу та забезпечує контроль за реалізацією проєктів.

Зокрема, центральні органи виконавчої влади, такі як Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, Міністерство фінансів України, та Міністерство економічного розвитку і торгівлі України відповідають за створення стратегій, формування нормативної бази та контроль за дотриманням державних стандартів. Вони визначають ключові напрямки розвитку транспортних магістралей, водопостачання, енергетичної та комунальної інфраструктури. Наприклад, державні органи розробляють положення про державну підтримку проєктів, які реалізуються у форматі ПГП, а також забезпечують інституційну підтримку для залучення інвесторів [43, с. 57; 213, с. 15].

Регіональні та місцеві органи влади, зі свого боку, сприяють реалізації цих політик на місцях. Вони організовують громадські слухання, виявляють потреби громади у відновленні інфраструктури та забезпечують виконання конкретних

проектів. Такі органи беруть участь у створенні інвестиційних фондів, ініціюванні локальних програм фінансування та співпрацюють з приватним сектором. Наприклад, місцеві ради та обласні адміністрації можуть ініціювати партнерство з бізнесом для модернізації шкіл чи лікарень, узгоджуючи витрати та строки виконання робіт [152, с. 56].

Однією з важливих функцій державного регулювання є створення умов для прозорості та відкритості ПГП. Органи влади забезпечують доступ громадськості до інформації про заплановані та поточні проекти, проводять незалежні аудити й залучають громадські організації до моніторингу результатів. Наприклад, публічні звіти щодо витрачання бюджетних коштів та стану реалізації інфраструктурних проектів сприяють підвищенню довіри між учасниками ПГП [196, с. 81].

Таким чином, державне регулювання організовується на кількох рівнях, кожен із яких має свої функції та повноваження. Центральні органи формують стратегії та регуляторні рамки, місцеві органи реалізують проекти на місцях, а громадські організації та наглядові інституції забезпечують контроль і прозорість. Разом ці складові утворюють організаційний механізм, який дозволяє ефективно розподіляти ресурси, координувати дії учасників і досягати загальнонаціональних цілей у відновленні інфраструктури територій.

В свою чергу, регуляторні органи виконують ключову роль у забезпеченні законності та ефективності публічно-громадських партнерств. Вони відповідають за видачу необхідних дозволів і ліцензій, встановлення стандартів і правил для реалізації проектів, а також забезпечують прозорість у відносинах між сторонами. У разі порушення норм регулятори можуть застосовувати санкції. Окрім цього, вони створюють умови для розвитку ринків, сприяючи залученню інвестицій, і захищають інтереси споживачів через дотримання стандартів якості й безпеки [202, с. 229; 9, с. 177].

Громадські організації та неурядові організації (далі – НУО) відіграють незамінну роль у публічно-громадських партнерствах з відновлення інфраструктури територій. Вони виконують функції представництва інтересів громадян, забезпечення прозорості та відкритості процесів, контролю за якістю

виконання проєктів, надання експертної підтримки та залучення громадян до прийняття рішень [54, с. 49]. НУО активно сприяють налагодженню діалогу між державними органами, бізнесом та громадою, що дозволяє враховувати реальні потреби місцевого населення [191, с. 245]. Завдяки цьому вони допомагають досягти більш збалансованого розвитку територій, покращення якості життя мешканців і підвищення загальної ефективності реалізації інфраструктурних проєктів.

Особливу увагу також слід приділити приватному сектору, який відіграє важливу роль у публічно-громадських партнерствах у сфері відновлення інфраструктури територій. Участь бізнесу може значно збільшити обсяги фінансування та технічні ресурси для проєктів інфраструктури, що має численні переваги:

- фінансова підтримка – приватні компанії можуть інвестувати значні кошти у відновлення інфраструктури територій. Окреслене дозволяє здійснювати проєкти в більшому обсязі та забезпечувати їхню швидшу реалізацію [200, с. 127];
- технічна експертиза – бізнес-сектор часто володіє значними технічними ресурсами та експертизою у різних галузях. Вказане допомагає забезпечити якість та ефективність проєктів інфраструктури [172, с. 31];
- інновації та технології – приватні компанії можуть внести інноваційні технології та рішення у проєкти відновлення інфраструктури територій, що сприяє покращенню якості та сталості інфраструктурних об'єктів [48, с. 259];
- ресурси для обслуговування та управління – бізнес може надавати послуги з обслуговування та управління інфраструктурними об'єктами, що сприяє їх тривалому функціонуванню;
- залучення різних галузей – участь приватного сектору може охоплювати різні галузі, включаючи енергетику, транспорт, будівництво та інші [46, с. 281]. Вказане дозволяє розвивати інфраструктуру територій в комплексі.

Проте, разом з перевагами, існують і певні виклики та недоліки участі приватного сектору в ПГП. Зокрема, важливо забезпечити баланс між інтересами бізнесу та потребами громади, а також враховувати можливі соціальні та

екологічні впливи проєктів. Не можна проігнорувати той момент, що міжнародні організації та фонди відіграють важливу роль у публічно-громадських партнерствах у сфері відновлення інфраструктури територій. Їхні можливості та ресурси можуть значно збільшити ефективність та масштабність проєктів [111, с. 25].

Доречно зауважити, що міжнародні організації, такі як Всесвітній банк, Міжнародний валютний фонд, Європейський банк реконструкції та розвитку, відіграють важливу роль у наданні фінансової підтримки для реалізації інфраструктурних проєктів у країнах-учасниках. Водночас вони забезпечують технічну експертизу, включаючи консультації, планування та впровадження [201, с. 127]. Окрім того, доступ до глобальних ресурсів, зокрема обладнання, технологій та освітніх програм, значно підвищує ефективність виконання проєктів [28, с. 74]. Впровадження міжнародних стандартів сприяє якості й сталості результатів, а організація обміну досвідом між країнами покращує управління проєктами та їхню загальну успішність. Проте важливо враховувати, що взаємодія з міжнародними організаціями також може мати виклики, пов'язані з різницею в мандатах, процедурах та культурних особливостях. Ефективність такої співпраці вимагає чіткого узгодження та здатності до адаптації до конкретних умов проєкту.

Місцеві органи влади відіграють ключову роль у публічно-громадських партнерствах у сфері відновлення інфраструктури територій, особливо на місцевому рівні. Вони є надзвичайно важливими учасниками у розробці, плануванні та виконанні проєктів відновлення, оскільки вони мають прямий доступ до ресурсів та знань про конкретні потреби та проблеми своїх територій [115, с. 187]. Варто розглянути детальніше роль місцевих органів влади в таких ПГП:

- планування та ініціатива – місцеві органи влади зазвичай виявляють інтерес до відновлення інфраструктури на своїх територіях та ініціюють проєкти, які відповідають потребам їхніх громад. Вони можуть розробляти місцеві плани розвитку, де визначають пріоритети для відновлення доріг, комунікацій, освітніх та медичних закладів тощо [149, с. 22];

- координація та ресурси – місцеві органи влади мають доступ до бюджетних ресурсів і можуть виділяти фінансування на відновлення інфраструктури територій. Вони забезпечують координацію робіт, контролюють витрати та розподіляють ресурси між різними проєктами [142, с. 315];
- залучення громад – місцеві органи влади сприяють взаємодії з місцевими громадами та громадськими організаціями. Вони проводять громадські консультації, збирають відгуки та рекомендації від мешканців щодо проєктів інфраструктури;
- виконання та моніторинг – місцеві органи влади відповідають за виконання проєктів та регулярний моніторинг їхнього прогресу [185, с. 14]. Вони забезпечують вчасне вирішення можливих проблем та коригування планів, якщо це необхідно;
- участь у ПГП – місцеві органи влади можуть бути активними учасниками ПГП, співпрацюючи з іншими секторами, такими як громадські організації, приватний сектор або міжнародні організації [85, с. 50]. Вказана співпраця дозволяє об'єднувати ресурси та експертизу для досягнення спільних цілей.

В цілому, можна сказати, що місцеві органи влади відіграють ключову роль у ПГП, спрямовуючи зусилля на розвиток територій та покращення якості життя. Успіх ПГП залежить від координації між усіма учасниками, що наглядно демонструє рис. 2.1., зі структурою взаємодії та функціями ключових сторін.

Представлена на рис. 2.1. структура управління та координації ПГП в сфері відновлення інфраструктури територій відображає важливі аспекти взаємодії між державними органами, регуляторними органами, громадськими та приватними секторами, міжнародними організаціями та місцевими владами.

Наведена структура є ключовою для забезпечення успішної реалізації проєктів відновлення інфраструктури територій, а також для врахування інтересів і потреб всіх учасників у партнерстві. Відповідна координація та співпраця між цими суб'єктами грають важливу роль у досягненні стійких та успішних результатів у відновленні інфраструктури на користь суспільства та громад.

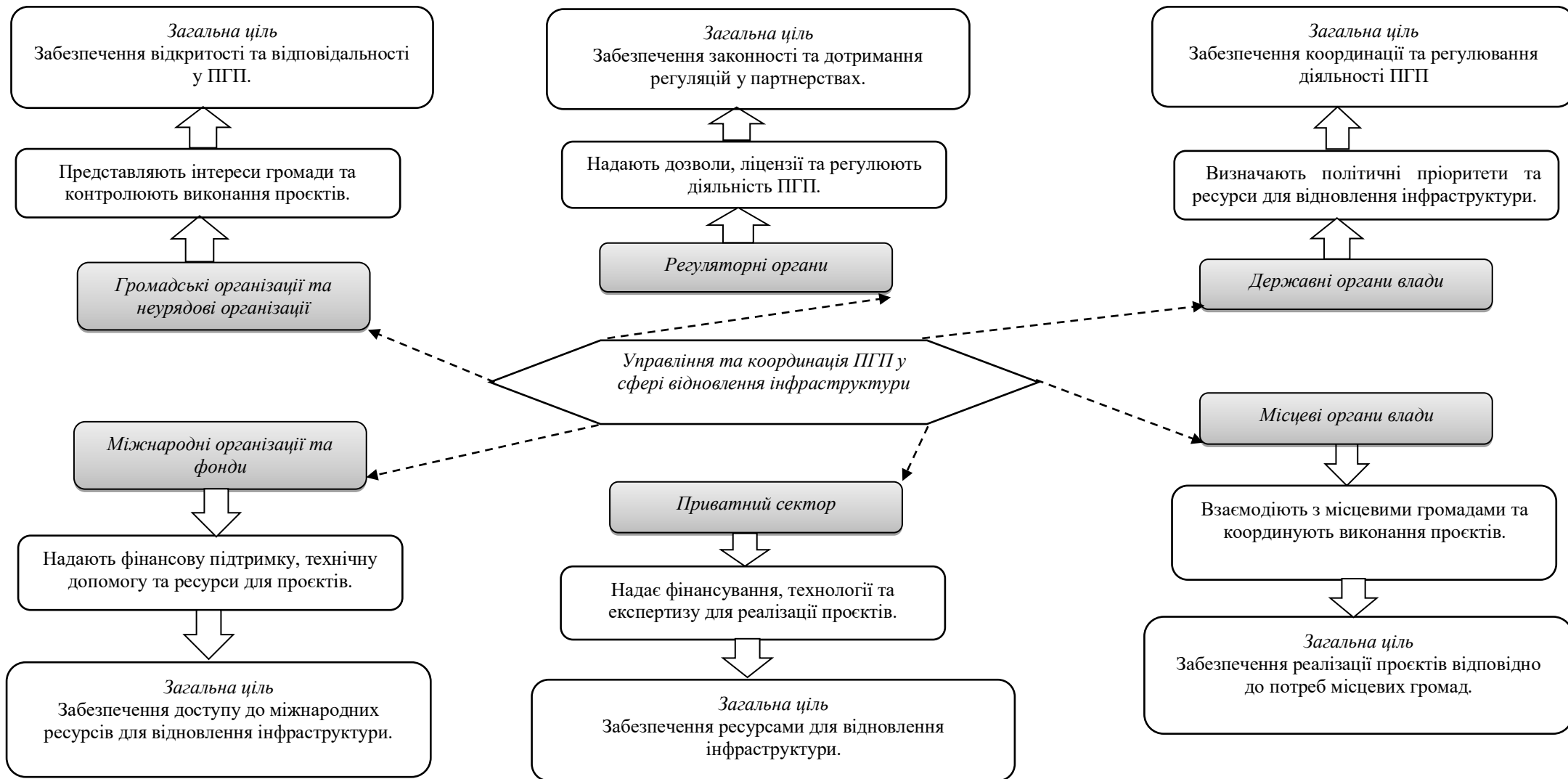

Рис. 2.1. Система координації та взаємодії учасників ПГП у сфері відновлення інфраструктури територій, авторська розробка.

В цілому, організаційний механізм публічно-громадського партнерства в сфері відновлення інфраструктури територій включає чіткий розподіл функцій і ролей між різними рівнями управління, залученими сторонами і ресурсами. Державні органи забезпечують стратегічне планування, нормативно-правову базу, фінансування та моніторинг виконання проєктів. Місцеві органи влади відіграють провідну роль у ініціації, координації та виконанні проєктів, враховуючи специфіку та потреби громад. Приватний сектор залучається як джерело інвестицій, технічної експертизи та інноваційних рішень, а міжнародні організації та фонди надають фінансову підтримку, доступ до глобальних ресурсів і передових технологій. Громадські організації сприяють забезпеченню прозорості, публічного контролю, врахуванню потреб населення та забезпеченню стійкого результату. Така структура взаємодії дозволяє створити ефективний механізм для реалізації спільних інфраструктурних проєктів.

Однак, не слід забувати і про фінансові механізми в публічно-громадському партнерстві, які на думку вченого М. Кічурчак являють собою сукупність інструментів і процедур, спрямованих на забезпечення стабільного фінансування інфраструктурних проєктів, у тому числі через залучення державних, приватних і міжнародних ресурсів. Дані механізми, як підкреслює дослідник передбачають чітке визначення джерел фінансування, способів їх акумуляції та ефективного розподілу, що дозволяє реалізувати масштабні проєкти у стислі терміни та за участі різних секторів суспільства [100, с. 57].

Джерела фінансування інфраструктурних проєктів у рамках ПГП є надзвичайно різноманітними. Сюди належать державні програми, які забезпечують основну частину базового фінансування, та міжнародні організації, що надають гранти та позики. Приватний сектор також відіграє важливу роль, надаючи інвестиції через спільні фонди, фінансові консорціуми або укладення контрактів із державними установами [93, с. 154]. Окремо слід зазначити, що співпраця між різними джерелами фінансування дозволяє зменшити ризики та забезпечити сталість у реалізації проєктів.

Роль спільних інвестиційних фондів, державних і міжнародних програм

важко переоцінити. Вони створюють інструмент для акумуляції значних обсягів коштів, необхідних для комплексного відновлення інфраструктури територій. Спільні фонди дозволяють об'єднувати ресурси державних і приватних учасників, надаючи фінансування на прозорій і конкурентній основі [97, с. 345]. Державні програми, своєю чергою, слугують гарантом стабільності та системності у фінансуванні, тоді як міжнародні організації надають необхідні гранти та технічну допомогу для вирішення найбільш складних інфраструктурних проблем [23, с. 179].

В цьому контексті, варто також звернути увагу на те, що війна в Україні, завдала надзвичайно великих збитків країні та її населенню. Військові конфлікти призвели до серйозного руйнування інфраструктури територій, загибелі тисяч людей, істотного погіршення економічної ситуації та загальної безпеки в регіоні. Росія виступає як основний учасник конфлікту, підтримуючи військові дії на певних територіях України та спонсорує рухи, що створюють нестабільність у регіоні. На фоні цього конфлікту Україна переживає складний період. Завдані збитки стосуються різних сфер життя, включаючи інфраструктуру, соціальні системи, промисловість, освіту та охорону здоров'я. Так, зокрема варто звернути увагу на те, що у звіті, оприлюдненому Київською школою економіки станом на січень 2024 року загальні прямі збитки інфраструктури України, спричинені війною, оцінюються у 154,9 млрд дол. [186]. Найбільше постраждав житловий фонд країни, прямі втрати якого досягли 58,9 млрд дол.. Унаслідок бойових дій та регулярних обстрілів було зруйновано або пошкоджено понад 250 тисяч будівель. Серед них – 222 тисячі приватних будинків, понад 27 тисяч багатоквартирних будинків та 526 гуртожитків. Порівняно з кінцем 2023 року, збитки житлового фонду зросли на 4,8 млрд дол., що частково пояснюється оновленням методології збору даних через використання Реєстру пошкодженого та знищеного майна. Найбільше руйнувань зафіксовано в Донецькій, Київській, Луганській, Харківській, Чернігівській та Херсонській областях.

Другою найбільш постраждалою категорією є інфраструктура, збитки якої досягли 36,8 млрд дол.. У цю категорію входять зруйновані дороги, мости,

залізничні об'єкти, а також комунікації, що забезпечують життєдіяльність населення. Поряд з інфраструктурою значних втрат зазнала промисловість і підприємства, загальні збитки яких становлять 13,1 млрд дол.. Станом на початок 2024 року було зруйновано або пошкоджено 78 приватних малих, середніх та великих підприємств, а також 348 державних підприємств, що негативно позначилося на економічному потенціалі країни.

Енергетична галузь, яка є критично важливою для стабільності країни, зазнала збитків у розмірі 9 млрд дол.. Окреслене включає руйнування енергетичних об'єктів, таких як електростанції, підстанції та енергетичні мережі, які постійно страждають від атак. Агропромисловий комплекс та земельні ресурси втратили 8,7 млрд дол., що створює серйозні виклики для продовольчої безпеки країни та функціонування сільськогосподарської галузі. Збитки в освітній сфері оцінюються у 6,8 млрд дол., що підкреслює масштаби руйнувань навчальних закладів, особливо в регіонах, де відбувалися активні бойові дії [186].

Серед інших галузей, які зазнали значних втрат, варто виділити житлово-комунальне господарство із загальною сумою збитків 4,5 млрд дол., а також транспортний сектор, втрати якого оцінюються у 3,6 млрд дол.. Лісовий фонд також зазнав суттєвих пошкоджень, загальна вартість яких становить 4,5 млрд дол.. Сфера охорони здоров'я постраждала на 3,1 млрд дол., що включає пошкодження лікарень, амбулаторій та інших медичних закладів. Торгівля, культура, туризм і спорт також постраждали від війни, із загальними втратами у 2,6 млрд дол. та 2,4 млрд дол. відповідно. Збитки адміністративних будівель (0,5 млрд дол.), цифрової інфраструктури (0,5 млрд дол.), соціальної сфери (0,2 млрд дол.) та фінансової сфери (0,04 млрд дол.) виглядають незначними в порівнянні з іншими категоріями, але все ж свідчать про комплексність руйнувань. Окремо варто зазначити екологічні збитки, які оцінюються у 16,4 млрд дол.. Дана оцінка включає шкоду, спричинену викидами в атмосферу, що є наслідком бойових дій і техногенних катастроф [186].

В цілому, масштаби руйнувань, завданих Україні внаслідок війни, є надзвичайно великими, охоплюючи всі аспекти економіки та суспільного життя.

Для відновлення знадобляться не лише значні фінансові ресурси, але й тісна співпраця центральних і місцевих органів влади, міжнародних партнерів та приватного сектору, що має забезпечити ефективну координацію дій та розробку довгострокових стратегій. Важливо звернути увагу на рис. 2.2, де відображено оцінку збитків інфраструктури України за галузями станом на січень 2024 року, яка демонструє багатогранність наслідків війни, особливо у сферах житлового фонду, енергетики, промисловості та агропромислового комплексу.

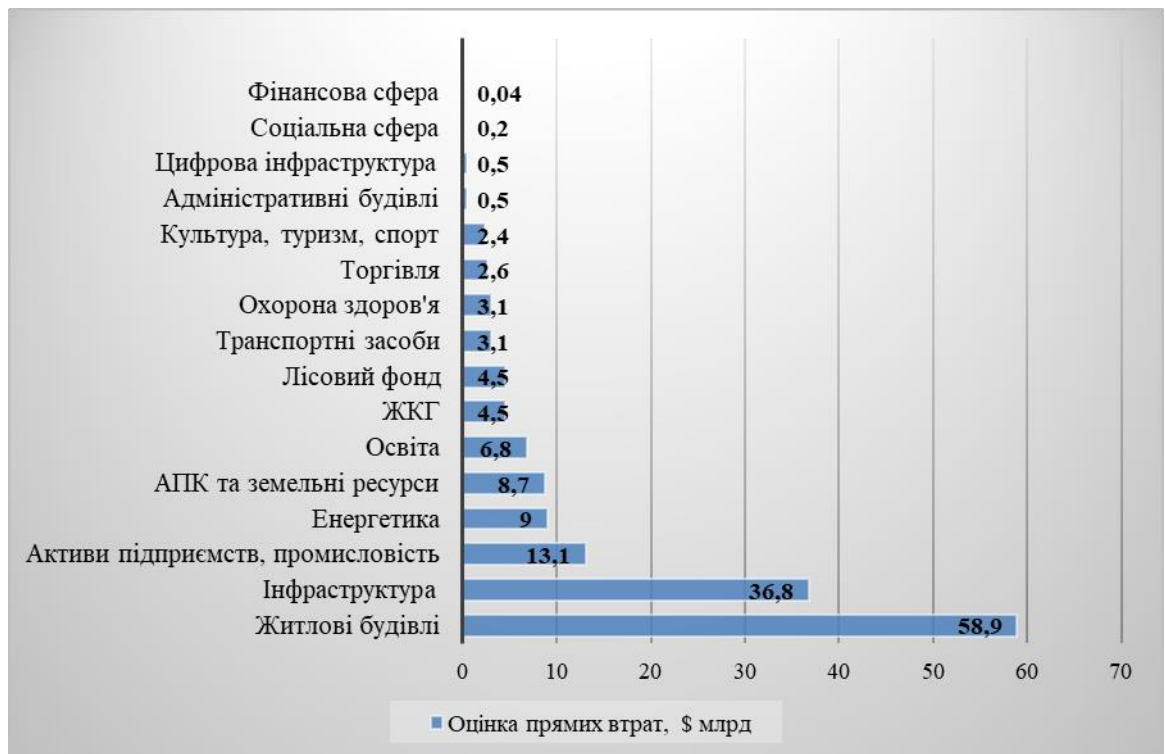

Рис. 2.2. Обсяги руйнування інфраструктури територій України за дослідженнями Київської школи економіки, складено автором на основі аналізу джерела [186].

Отож, варто констатувати, що Україна зазнала масштабних руйнувань через військовий конфлікт, що охоплюють житловий фонд, інфраструктуру, промисловість, освіту та охорону здоров'я. Для подолання цих викликів потрібні невідкладні дії, включаючи залучення міжнародної підтримки. Водночас забезпечення ефективного відновлення інфраструктури територій вимагає комплексного фінансового механізму. Такі механізми передбачають багатоджерельну підтримку: внутрішні ресурси, іноземні інвестиції та міжнародну

допомогу. Спільні інвестиційні фонди та міжнародні партнерства знижують фінансовий тиск на бюджет, створюють прозору систему розподілу коштів і забезпечують відповідність міжнародним стандартам.

Заслуговує на увагу також, соціальний механізм публічно-громадського партнерства, який дослідник В. Панасюк визначає, як комплекс організаційних і управлінських дій, спрямованих на активне залучення громадян та громадських організацій до процесів планування, реалізації та моніторингу проєктів відновлення інфраструктури територій. Його завданням, на думку вченого є створення умов для прозорого прийняття рішень, формування довіри між владою і суспільством, а також підвищення відповідальності та ефективності використання ресурсів [152, с. 156]. Соціальний механізм базується на партнерстві, де громадськість виступає не лише об'єктом, але й суб'єктом управління, який впливає на визначення пріоритетів, забезпечує зворотній зв'язок і підтримує сталість змін.

Соціальний механізм публічно-громадського партнерства включає кілька ключових аспектів, які разом формують комплексний підхід до залучення громадськості у процеси планування, реалізації та моніторингу проєктів відновлення інфраструктури територій [95, с. 151]. Зокрема, цей механізм передбачає активну участь громадян у визначенні стратегічних пріоритетів розвитку, врахування їхніх пропозицій під час формування проєктних ініціатив, а також забезпечення прозорого обміну інформацією про прогрес та результати виконання проєктів.

Перш за все, соціальний механізм зосереджується на організації публічних консультацій, які надають громадянам змогу безпосередньо впливати на процес прийняття рішень. Це можуть бути відкриті зустрічі з місцевими жителями, тематичні форуми, круглі столи чи онлайн-опитування, які дозволяють широкому колу осіб долучитися до обговорення важливих для громади питань [70, с. 189]. Наприклад, громади можуть висловлювати свої ідеї щодо пріоритетності відновлення доріг, мостів або комунальних об'єктів, надаючи конкретні пропозиції щодо реалізації відповідних заходів.

Далі, важливо забезпечити системну взаємодію між владою та громадськістю шляхом створення постійно діючих громадських рад при місцевих органах самоврядування. Такі ради виступають платформою для діалогу між місцевою владою та громадянським суспільством, допомагаючи враховувати думки різних зацікавлених сторін [212, с. 117]. Вони також сприяють формуванню довіри до влади, адже громадяни бачать, як їхні пропозиції та зауваження враховуються у проєктних рішеннях.

Важливим елементом соціального механізму є прозорість і публічність усіх етапів реалізації проєктів. Відкритий доступ до документів, публікація звітів про хід виконання проєктів, створення інтерактивних онлайн-платформ для відстеження результатів – усе це сприяє підвищенню рівня підзвітності та відповідальності перед громадськістю [190, с. 175]. Також прозорість стимулює громади до більш активної участі в майбутніх проєктах, адже вони розуміють, що їхній вклад не залишиться непоміченим [25, с. 217].

Окрім цього, соціальний механізм включає заходи з навчання та підвищення компетенцій громадян і місцевих активістів. Вони отримують необхідні знання та навички для участі у плануванні, оцінці проєктів та моніторингу їх реалізації [16, с. 33]. Вказане не лише допомагає зміцнити громадський потенціал, але й сприяє розвитку місцевих спільнот як самодостатніх суб'єктів управління, здатних брати участь у довгострокових проєктах з відновлення інфраструктури територій.

Загалом, соціальний механізм публічно-громадського партнерства є інструментом, що поєднує зусилля держави, громадянського суспільства та бізнесу для досягнення стійких результатів у відновленні інфраструктури територій. Завдяки систематичному залученню громадськості, підвищенню прозорості та підзвітності, цей механізм створює умови для формування довіри, зниження соціальної напруженості та досягнення реальних змін у житті місцевих спільнот.

Необхідно звернути увагу на соціальний вплив публічно-громадського партнерства на громади, який охоплює низку важливих аспектів. Одним із основних є покращення умов життя. Відновлення інфраструктури територій, такої

як дороги, громадські будівлі та житловий фонд, створює комфортніше середовище для мешканців. Громади отримують доступ до сучасних зручностей, що зменшує рівень соціальної напруги та сприяє загальному підвищенню якості життя [20, с. 11]. У результаті місцеві жителі відчують реальні зміни, що підтримують їхню довіру до ініціатив ПГП.

Наступний важливий напрям впливу полягає в активізації громадської участі. Завдяки залученню до процесів планування, ухвалення рішень та контролю за виконанням проєктів, громади починають брати активнішу участь у справах місцевого розвитку [127, с. 32]. Вказане не лише зміцнює соціальні зв'язки, але й формує відповідальність громадян за стан своїх населених пунктів. Спільна робота над проєктами створює відчуття спільності та стимулює довготривалу співпрацю між різними групами.

Третім важливим аспектом є розвиток місцевих ініціатив. Залучення громадян до ПГП часто призводить до того, що вони починають самостійно ініціювати й реалізовувати проєкти, які спрямовані на благоустрій територій та поліпшення життєвих умов [86, с. 205]. Дана активність не тільки зменшує залежність громад від зовнішньої допомоги, але й сприяє розвитку лідерських якостей серед місцевих мешканців. Загалом, соціальний вплив ПГП проявляється як у створенні більш комфортних умов для життя, так і в розвитку самосвідомості громад та їх здатності до довготривалих позитивних змін.

Таким чином, соціальний механізм не лише сприяє ефективнішій реалізації інфраструктурних проєктів, але й забезпечує довготривалий позитивний вплив на місцеві громади. Взаємодія між владою, громадськими організаціями та населенням створює основу для стійкого розвитку та поступового подолання наслідків руйнувань.

Проте, не можна оминати увагою і інноваційний механізм в рамках публічно-громадських партнерств, який за словами О. Захарової та Д. Козирєва є важливим елементом модернізації процесів управління та реалізації інфраструктурних проєктів. Основою цього механізму, як підкреслюють вчені є впровадження новітніх технологій і методів, які дозволяють підвищити

ефективність і прозорість діяльності [81, с. 11]. Зокрема, йдеться про інтеграцію сучасних інформаційних систем, автоматизованих рішень і цифрових платформ, що оптимізують управлінські процеси та забезпечують кращу координацію між учасниками партнерства. Вказане сприяє більш раціональному використанню ресурсів і зниженню адміністративних бар'єрів.

Варто зауважити, що інноваційний механізм розглядає впровадження “розумних” інфраструктурних рішень як ключовий елемент трансформації сучасного міського середовища. Інтернет речей (IoT) відкриває нові можливості для моніторингу умов у реальному часі, дозволяючи швидко виявляти несправності та оперативно адаптувати інфраструктурні системи [22, с. 365]. Хмарні обчислення забезпечують зберігання й обробку великих обсягів даних, тоді як алгоритми штучного інтелекту аналізують ці дані, прогнозуючи попит на послуги, моделюючи ефективні маршрути для транспорту або оптимізуючи споживання енергії в будівлях.

Зокрема, інтелектуальні транспортні системи можуть автоматично перенаправляти потоки транспорту залежно від поточного завантаження доріг, зменшуючи затори та час у дорозі. Аналогічно, “розумні” енергетичні мережі здатні передбачати пікові навантаження та ефективно перерозподіляти ресурси, що знижує витрати на електроенергію та сприяє екологічній сталості [17, с. 131]. Поєднання IoT, штучного інтелекту та інших інноваційних технологій також сприяє інтеграції різних компонентів міського середовища, дозволяючи забезпечити цілісний підхід до управління інфраструктурою та поліпшення якості життя для мешканців.

Значним кроком вперед у впровадженні інноваційного механізму є використання таких технологій, як Big Data і блокчейн. Великі обсяги даних дають змогу більш точно прогнозувати потреби громади, оцінювати ефективність проєктів і виявляти потенційні ризики [146, с. 233]. Блокчейн, своєю чергою, забезпечує прозорість фінансових транзакцій і контроль за використанням коштів, що підвищує довіру громад до публічно-громадських партнерств [145, с. 111]. Завдяки таким інструментам вдається побудувати більш відкриту й відповідальну

систему управління, яка максимально враховує інтереси всіх зацікавлених сторін.

Загалом, запровадження інноваційного механізму у публічно-громадських партнерствах передбачає інтеграцію сучасних технологій, таких як Big Data, блокчейн, інтернет речей, штучний інтелект і хмарні обчислення. Вказані технології забезпечують прозорість, підвищення ефективності та довіри до партнерств. Вони дозволяють оптимізувати використання ресурсів, знижувати витрати, створювати адаптивні системи управління інфраструктурою та забезпечувати стаке міське середовище. Завдяки таким рішенням можливе поліпшення якості життя громад, підвищення екологічної стійкості та створення інтегрованої платформи для розвитку інфраструктурних проєктів.

Підбиваючи підсумки, стає зрозуміло, що комплексний механізм державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій є багатокomпонентною системою, яка забезпечує ефективну взаємодію державних органів, місцевої влади, громадських організацій, приватного сектору та міжнародних партнерів. Його ключовими складовими є фінансовий, організаційний, соціальний та інноваційний механізми, кожен із яких виконує унікальну роль у досягненні спільних цілей сталого розвитку. Особливу увагу приділено залученню громадськості до процесів планування та реалізації проєктів, що сприяє зростанню довіри до державних структур і підвищенню прозорості процесів. Інноваційні технології, такі як IoT, блокчейн та Big Data, дозволяють оптимізувати управління, знижувати витрати й створювати сучасну інфраструктуру територій.

Незважаючи на позитивні аспекти, реалізація такого механізму стикається з низкою викликів, включаючи забезпечення прозорості, координації між учасниками та врахування соціально-екологічних наслідків. Для подолання цих проблем необхідно впроваджувати чіткі регуляторні рамки, зміцнювати співпрацю на всіх рівнях та забезпечувати сталий підхід до управління. В цілому, комплексний механізм державного регулювання публічно-громадського партнерства є ефективним інструментом для інтеграції ресурсів та компетенцій різних учасників у відновленні інфраструктури територій. Його успішна

реалізація є запорукою соціально-економічного прогресу, стабільності та добробуту територій, які постраждали від війни.

2.3. Практика застосування механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій

На сьогоднішній день, в умовах повномасштабної збройної агресії, відновлення зруйнованої інфраструктури є одним із ключових завдань, що постають перед суспільством у повоєнний період. Руйнування соціальних об'єктів, транспортних шляхів, житлових будинків і критичних систем постачання не лише створюють значні економічні втрати, але й ускладнюють процеси реінтеграції територій, забезпечення базових потреб населення та відновлення довіри громадян до державних інституцій. У таких умовах ефективне управління відбудовними заходами набуває стратегічного значення, а залучення широкого кола учасників є запорукою їхньої успішності.

Публічно-громадське партнерство виступає вагомим механізмом, який дозволяє не лише акумулювати ресурси держави, бізнесу та громадськості, але й забезпечити прозорість та підзвітність у їх використанні. Завдяки такій співпраці створюються умови для реалізації комплексних проєктів, які враховують як нагальні потреби місцевих громад, так і довгострокові стратегічні цілі [126, с. 39]. Крім того, включення громадянського суспільства у процес прийняття рішень сприяє підвищенню рівня довіри до органів влади та мінімізує ризики зловживань під час виконання відновлювальних заходів.

Особливо важливою є роль ПГП у запобіганні корупції, яка є серйозним викликом у процесі відбудови. Залучення громадських організацій до моніторингу використання коштів, формалізація співпраці через меморандуми між державою, бізнесом і міжнародними партнерами, а також застосування цифрових інструментів для публічного контролю сприяють створенню прозорого середовища [88, с. 547]. Такі підходи дозволяють мінімізувати ризики непрозорого використання фінансових ресурсів, які виділяються на реконструкцію

інфраструктури територій.

Варто зазначити, що публічно-громадське партнерство є однією з ключових форм співпраці між державою, бізнесом і громадянським суспільством, що спрямована на досягнення суспільно важливих цілей, зокрема у сфері відновлення інфраструктури територій. Даний механізм базується на принципах рівноправності, взаємної вигоди та прозорості, що дозволяє акумулювати ресурси різних секторів задля ефективного вирішення складних завдань [150, с. 12]. Одним із його головних характеристик є здатність об'єднувати зусилля держави та громадян, що сприяє не лише мобілізації ресурсів, але й підвищенню довіри до інституцій, відповідальних за відбудову.

Нормативно-правове регулювання ПГП в Україні відіграє вирішальну роль у забезпеченні правової основи для організації такої співпраці. Закони України, спрямовані на стимулювання інвестицій у реконструкцію, створення сприятливих умов для залучення громадських ініціатив і формування прозорих процедур, створюють основу для цього механізму [58, с. 35]. Важливе значення мають також антикорупційні вимоги, закладені в законодавчих нормах, які забезпечують підзвітність усіх учасників процесу та мінімізують ризики зловживань під час використання бюджетних і грантових коштів.

Серед інструментів державного регулювання ПГП важливе місце посідають меморандуми про співпрацю. Вони стають юридичним підґрунтям партнерських відносин між державними установами, громадами, бізнесом та міжнародними організаціями. Дані угоди не лише формалізують домовленості між сторонами, але й створюють умови для спільного планування та виконання проєктів [180, с. 354]. Завдяки меморандумам вдається забезпечити чітку координацію зусиль і прозорість реалізації проєктів, що є основою успішного партнерства. Окрім того, значну роль у забезпеченні прозорості ПГП відіграють цифрові платформи для моніторингу та звітування, які надають громадськості доступ до інформації про реалізацію проєктів, обсяги фінансування та строки завершення робіт [143, с. 217]. Вказане підвищує рівень довіри громадян до державних органів, а також стимулює ефективність управління, оскільки учасники процесу перебувають під

постійним громадським контролем.

Особливе місце в реалізації ПГП посідають громадські організації. Вони не лише ініціюють проєкти, але й виконують роль незалежних моніторів їх реалізації, що сприяє дотриманню принципів підзвітності та прозорості. Їхня участь дозволяє залучати міжнародних партнерів, формувати довіру серед місцевих громад і підвищувати якість реалізованих ініціатив [87, с. 55]. Усе це робить ПГП багатофункціональним інструментом, здатним інтегрувати ресурси, знання та досвід для досягнення спільних цілей.

На практиці потенціал ПГП був продемонстрований під час відновлення інфраструктури Ірпеня. Завдяки поєднанню зусиль місцевої влади, громадськості та бізнесу вдалося реалізувати масштабні проєкти, які стали зразком успішної співпраці. Детальний аналіз цих реальних кейсів дозволяє оцінити ефективність застосованих підходів та їхній вплив на вирішення соціальних і економічних завдань у післявоєнний період.

Так, слід звернути увагу на те, що після звільнення Ірпеня від російської окупації в березні 2022 року місто зіткнулося з масштабними руйнуваннями, які зачепили 70% його інфраструктури, включаючи соціальні об'єкти, багатоповерхові будинки та критичні системи постачання. Завдяки зусиллям місцевої влади, громадських організацій, бізнесу та міжнародних партнерів, вдалося розпочати комплексний процес відновлення, що став прикладом ефективного публічно-громадського партнерства.

Координацію відбудови взяла на себе місцева влада, яка діяла спільно з громадськими організаціями та приватним сектором. Було створено “Фонд відновлення Ірпеня”, який став платформою для залучення фінансування та об'єднання зусиль різних сторін [36]. Завдяки участі волонтерів та благодійників, у місті вдалося відновити понад 300 багатоповерхових будинків, а також об'єкти соціальної інфраструктури, такі як школи та дитячі садки [36]. Особливу роль відіграли місцеві громадські організації, такі як “Ірпінська міська рада волонтерів”, які допомагали визначати пріоритети та залучали міжнародних партнерів до реалізації проєктів. Наприклад, у співпраці з UNICEF було

відновлено дитячий садок, що дозволило повернути до нормального життя понад 200 дітей.

Необхідно зазначити, що фандрейзинг став одним із ключових інструментів відновлення. Через “Фонд відновлення Ірпеня” було залучено мільйони гривень від приватних осіб, організацій та урядів інших країн. Одним із найяскравіших прикладів стала підтримка від уряду Португалії, який виділив 500 тисяч євро на реконструкцію однієї зі шкіл міста. Крім того, благодійна платформа краудфандингу дозволила кожному охочому зробити внесок у відбудову конкретних об’єктів, таких як лікарні чи житлові комплекси [36].

Міжнародні організації, такі як USAID та UNDP, також долучилися до фінансування проєктів, що включали як реконструкцію пошкоджених будівель, так і створення нових соціальних об’єктів із врахуванням енергоефективних технологій. Завдяки таким ініціативам було повернуто до нормального функціонування сотні домогосподарств та об’єктів соціальної інфраструктури.

Необхідно підкреслити, що ключовим інструментом забезпечення прозорості та координації дій стали меморандуми між державою, місцевою владою, громадами та міжнародними партнерами. Наприклад, у межах проєкту “IRS: Інновації та реконструкції для суспільства” були укладені меморандуми про співпрацю з громадами Бучі та Гостомеля, що дозволило застосувати досвід Ірпеня для інших постраждалих регіонів [115]. У цих документах чітко визначалися обов’язки кожної сторони, терміни реалізації проєктів та механізми звітності, що дозволило уникнути конфліктів інтересів і гарантувало прозорість процесів. Крім того, меморандуми сприяли залученню додаткових ресурсів від міжнародних донорів, які високо оцінювали стандарти звітності в рамках ПГП.

Загалом, відновлення Ірпеня стало прикладом того, як ефективна співпраця між місцевою владою, громадськістю та бізнесом може забезпечити не лише швидке відновлення інфраструктури, але й створення механізмів, які мінімізують ризики корупції та сприяють прозорості використання ресурсів. Вказаний досвід може слугувати моделлю для інших громад України, які працюють над відновленням після збройної агресії.

Проте, не можна оминати увагою і після звільнення Бучі від російської окупації місто також зіткнулося зі значними викликами у відновленні критичної інфраструктури, зокрема енергопостачання та водопостачання. Зруйновані комунальні мережі потребували негайної реконструкції для забезпечення базових потреб мешканців. У цьому контексті публічно-громадське партнерство стало ключовим механізмом, що об'єднав зусилля місцевої влади, громадських організацій та міжнародних партнерів для ефективного відновлення міста.

Важливу роль у процесі відбудови відіграли громадські організації, які активно долучилися до розробки та реалізації планів відновлення. Зокрема, комітети доступності спільно з представниками громадських організацій та керівниками виконавчих органів влади аналізували та моніторили проекти капітального будівництва, що реконструюються та будуються у Бучі. Такий підхід забезпечував врахування потреб різних груп населення та сприяв створенню безбар'єрного середовища [39].

Міжнародна спільнота також зробила вагомий внесок у відновлення Бучі. Програма розвитку ООН (далі – ПРООН) за фінансової підтримки уряду Японії реалізувала проєкт екстреного відновлення, спрямований на реконструкцію житлових будинків та об'єктів соціальної інфраструктури. Крім того, Європейський Союз профінансував ремонт станції очищення води, що забезпечило мешканців міста якісною питною водою [198].

Координація дій між місцевою владою, громадськими організаціями та міжнародними партнерами здійснювалася через укладення меморандумів про співпрацю. Такі документи визначали обов'язки кожної сторони, джерела фінансування та строки реалізації проєктів, що сприяло прозорості та ефективності відновлювальних заходів. Наприклад, у рамках проєкту “Bucha Build Back Better”, підтриманого Фондом “Партнерство за сильну Україну”, було презентовано план відновлення Бучанської міської територіальної громади, який передбачав залучення міжнародних організацій та донорів до процесу відбудови [197]. В цілому, завдяки спільним зусиллям усіх учасників публічно-громадського партнерства, Буча поступово відновлює свою інфраструктуру,

забезпечуючи комфортні та безпечні умови для життя мешканців.

Після розгляду реальних кейсів відновлення інфраструктури в Ірпені та Бучі, логічно звернути увагу на ключові елементи та механізми публічно-громадського партнерства, які забезпечили ефективність цих процесів. На рисунку 2.3. представлено схему, що ілюструє взаємодію учасників та використані інструменти для досягнення успішних результатів.

Представлена схема на рис. 2.3. демонструє, як взаємодія місцевої влади, громадських організацій, бізнесу та міжнародних партнерів у межах публічно-громадського партнерства забезпечує ефективне відновлення інфраструктури. Використання фандрейзингу, меморандумів, міжнародної підтримки та цифрових платформ сприяє координації дій, прозорості процесів і залученню необхідних ресурсів. Такий підхід може слугувати прикладом для інших громад, які працюють над подоланням наслідків руйнувань.

Варто також додати, що забезпечення прозорості у межах публічно-громадського партнерства є одним із найважливіших аспектів, що дозволяє мінімізувати корупційні ризики під час реалізації проєктів. Використання цифрових платформ стало ефективним інструментом для відкритого звітування про хід відновлювальних заходів, що дозволяє громадянам та донорам у реальному часі отримувати інформацію про витрати, прогрес робіт та строки їх виконання. Наприклад, в Україні платформа Prozorro стала важливим механізмом забезпечення відкритості державних закупівель, демонструючи високі стандарти прозорості [141, с. 108].

Громадський моніторинг відіграє ключову роль у попередженні корупційних ризиків. Залучення громадських організацій та незалежних експертів до оцінки реалізації проєктів забезпечує додатковий рівень контролю. Наприклад, ініціатива Dozorro, яка діє в межах Prozorro, дозволяє не лише відстежувати тендерні закупівлі, але й оскаржувати підозрілі дії, спрямовані на уникнення конкуренції або маніпуляції з бюджетними коштами [56].

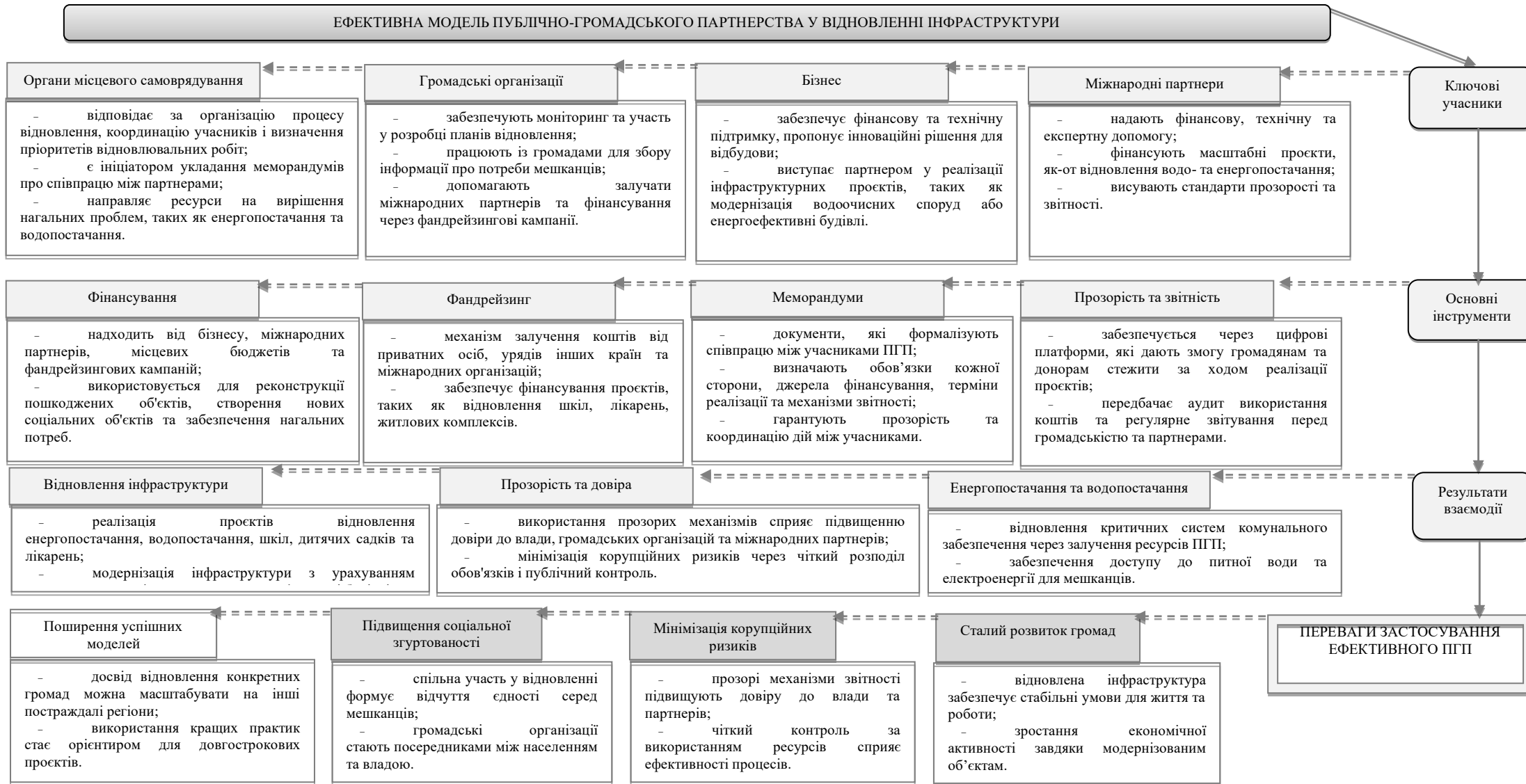

Рис. 2.3. Ключові елементи та інструменти публічно-громадського партнерства у відновленні інфраструктури територій, складено автором на основі аналізу джерел [36; 39; 115; 197; 198].

Роль громадських організацій у боротьбі з корупцією є незамінною, адже саме вони створюють механізми незалежного контролю та сприяють підвищенню довіри до процесів відновлення. Наприклад, ГО “Трансперенсі Інтернешнл Україна” активно співпрацює з міжнародними донорами для забезпечення прозорості у використанні фінансів під час реалізації інфраструктурних проєктів. Залучення незалежних експертів для аналізу звітів та розподілу коштів є важливим елементом зниження ризиків корупції.

Антикорупційний вплив меморандумів про співпрацю також не можна недооцінювати. Формалізація домовленостей між учасниками проєктів – державними органами, громадськими організаціями, бізнесом та міжнародними партнерами – дозволяє уникнути непрозорих рішень. Наприклад, у межах відновлення Ірпеня укладання меморандумів із міжнародними донорами та волонтерськими фондами забезпечило високу підзвітність і стандарти звітності, які відповідали міжнародним вимогам [115].

Міжнародні організації часто висувають високі вимоги до прозорості використання коштів, що сприяє впровадженню стандартів, які раніше не застосовувалися в Україні. Такі проєкти, як “Рада Європи за доброчесність у державному управлінні,” демонструють, як співпраця на глобальному рівні може змінити підходи до управління ресурсами, запровадивши механізми аудиту та відкритих звітів для контролю [135]. Враховуючи це все, можна вважати, що публічно-громадське партнерство стає не лише інструментом для відновлення інфраструктури територій, але й важливим засобом боротьби з корупцією, який поєднує цифрові технології, громадський контроль та міжнародні стандарти. Окреслене дозволяє створити прозорий, ефективний і підзвітний механізм реалізації суспільно важливих проєктів.

Загалом, досвід відновлення інфраструктури територій в Ірпені та Бучі демонструє, що публічно-громадське партнерство може ефективно мінімізувати корупційні ризики, перетворюючись на потужний інструмент у боротьбі з ними. Використання цифрових платформ для прозорого моніторингу, укладання меморандумів, які чітко регламентують обов’язки сторін, та залучення

міжнародних партнерів із високими стандартами звітності сприяли підвищенню прозорості та підзвітності в процесах відновлення. З огляду на успішність цих підходів, важливо звернути увагу на міжнародний досвід публічно-громадського партнерства, який може надати інноваційні ідеї та практики для вдосконалення механізмів відбудови в Україні. Вивчення моделей, застосованих у країнах із розвиненими стандартами прозорості, дозволить адаптувати їх до національних реалій і створити стійкі моделі співпраці для ефективного післявоєнного відновлення.

Цілком логічно відзначити, що у різних країнах світу публічно-громадське партнерство в інфраструктурному розвитку має величезний потенціал, який виявляється у різноманітних формах успіху. Успішність таких ініціатив залежить від кількох ключових факторів. По-перше, чітке законодавче регулювання визначає рамки і правила гри для учасників, що забезпечує їхню взаємодію на прозорих і стабільних умовах. Крім того, інституційні структури повинні бути стійкими і здатними забезпечити ефективне впровадження та виконання проєктів ПГП [135]. Активна участь приватного сектора не лише забезпечує потрібні ресурси для реалізації проєктів, а й додає експертизу інноваційних рішень та підходів [31, с. 264]. Зокрема, успішні проєкти ПГП відзначаються не лише якістю виконання, але й підвищеною увагою до екологічних та соціальних аспектів, що сприяє сталому і рівноважному розвитку суспільства і його інфраструктури.

Так, доцільно звернути увагу на проєкт Хітрачівського Експресу, відомий також як Heathrow Express, який є важливим прикладом успішного використання публічно-громадського партнерства у Великобританії [231]. Даний проєкт був реалізований з метою забезпечення швидкісного залізничного з'єднання між центром Лондона та міжнародним аеропортом Хітроу.

Даний проєкт виявився надзвичайно успішним завдяки декільком ключовим факторам.

По-перше, впровадження передових технологій у будівництві та експлуатації залізничної інфраструктури дозволило значно збільшити швидкість та комфорт подорожі для пасажирів. Крім того, активна участь приватного

сектору у фінансуванні та реалізації проєкту забезпечила ефективне використання ресурсів та експертизу, що дозволило успішно завершити проєкт [231].

Однак, незважаючи на успіх, проєкт стикався з викликами, такими як нестача фінансування, легалізація земельних ділянок та регулювання конфліктів інтересів між різними зацікавленими сторонами. Однак завдяки спільним зусиллям проєкт було успішно реалізовано, демонструючи важливість ефективної публічно-приватної співпраці у вирішенні складних транспортних завдань.

Крім того, варто відзначити проєкт Gautrain в Південній Африці, який був започаткований в кінці 20-го століття та відзначився своєю амбіційністю та стрімким розвитком [237]. Ідея створення швидкісного залізничного з'єднання між Йоганнесбургом, Преторією та міжнародним аеропортом O.R. Tambo виникла з метою покращення транспортного сполучення в одному з найбільших мегаполісів континенту.

Основними ініціаторами проєкту були уряд провінції Гаутенг та група приватних компаній, які об'єднали свої зусилля для реалізації спільної мети. Створення такого швидкісного залізничного з'єднання передбачалося як стратегічний крок для подальшого розвитку регіону та покращення якості життя мешканців. Головними успіхами проєкту Gautrain є його здатність забезпечити швидкий та надійний доступ між ключовими точками регіону, знизити транспортні затори та сприяти економічному зростанню. Крім того, завдяки впровадженню передових технологій та стандартів безпеки, проєкт отримав високу оцінку як за його ефективність, так і за сприятливий вплив на середовище та соціальний розвиток регіону [237].

Проте, необхідно визначити виклики, які стояли перед проєктом. Наприклад, бюджетні обмеження, питання щодо легалізації земельних ділянок та складнощі у взаємодії з місцевим населенням та владними органами. Однак завдяки ефективному управлінню та рішучості зацікавлених сторін, проєкт Gautrain виявився вдалим прикладом реалізації великого інфраструктурного проєкту в Південній Африці.

При цьому, не слід забувати, про проєкт Lekki Toll Road, який був

започаткований і реалізований у 2011 році в Нігерії. Проєкт представляв собою історичний момент у розвитку інфраструктури країни. Це був перший великий проєкт побудови платної дороги у Лагосі, одному з найбільших та найбільш завантажених міст Нігерії [234]. Реалізація цього проєкту сталася за умов публічно-громадського партнерства, що означало спільну участь уряду та приватного сектора у всіх етапах проєкту.

Головною метою проєкту було поліпшення транспортної доступності та зменшення транспортних заторів у Лагосі, а також забезпечення стабільного джерела доходів для утримання та розвитку дороги. Фінансування, будівництво, експлуатація та утримання дороги здійснювалися на умовах партнерства між урядом та приватними інвесторами. Проєкт Lekki Toll Road успішно демонструє переваги публічно-громадського партнерства в розвитку інфраструктури. Спільна участь уряду та приватного сектора дозволила залучити значні інвестиції та впровадити передові технології у будівництво та управління дорогою. Крім того, платна дорога забезпечує стабільний потік доходів, що сприяє забезпеченню якісного утримання та розвитку інфраструктури в майбутньому [225].

Втім, проєкт також стикався з певними викликами та проблемами, включаючи питання соціальної прийнятності платної дороги та необхідність врегулювання тарифів для місцевого населення. Проте, завдяки рішучості сторін та ефективному управлінню, проєкт Lekki Toll Road став важливим етапом у розвитку транспортної інфраструктури Нігерії.

Особливу увагу слід приділити проєкту Metro de Bogotá в Колумбії, який є важливим кроком у розвитку транспортної інфраструктури столиці країни. Планується будівництво першої лінії метрополітену у місті з метою поліпшення мобільності мешканців та зменшення транспортних заторів [218]. Даний проєкт є результатом публічно-приватного партнерства і передбачає спільну участь уряду та приватних інвесторів у фінансуванні та будівництві метрополітену.

Успіх проєкту Metro de Bogotá полягає у його потенційній здатності покращити якість життя мешканців міста та забезпечити швидкий та зручний громадський транспорт. Будівництво метрополітену сприятиме зменшенню

викидів шкідливих речовин у атмосферу, зниженню транспортних заторів та покращенню доступності різних районів міста для мешканців.

Однак, проєкт Metro de Bogotá також стикається з викликами та перешкодами, включаючи фінансові обмеження, складність здійснення будівництва у міському середовищі та необхідність управління соціальними та екологічними наслідками проєкту [218]. Проте, при належному управлінні та співпраці між урядом та приватними партнерами, проєкт Metro de Bogotá може стати важливим елементом у подальшому розвитку та модернізації інфраструктури міста.

Заслуговує на увагу також Сіднейський метрополітен, який був створений у 2017 році за участі уряду Нового Південного Уельсу та приватних партнерів. Сіднейський метрополітен є одним з найбільших та найважливіших проєктів інфраструктури в Австралії, спрямованим на поліпшення транспортної доступності та мобільності мешканців Сіднея, найбільшого міста країни [154]. Згаданий проєкт передбачає розширення мережі метрополітену та будівництво нових ліній для забезпечення зручного та ефективного громадського транспорту для мільйонів жителів та відвідувачів міста.

Що стосується успішності проєкту, то він відзначається своєю амбіційністю та стрімким розвитком. Будівництво метрополітену сприятиме зменшенню транспортних заторів, покращенню якості життя мешканців та сприяє розвитку економіки регіону [154].

Крім того, впровадження нових технологій та екологічних рішень у проєкті сприяє зменшенню вуглецевого сліду та покращенню екологічної стійкості метрополітену.

Важливо відзначити, що проєкт Сіднейського метрополітену також зіткнувся з рядом викликів та проблем, включаючи фінансові обмеження, складність будівництва у міському середовищі та необхідність вирішення питань землекористування [222]. Незважаючи на це, завдяки рішучості уряду та активній участі приватного сектора, проєкт Сіднейського метрополітену продовжує розвиватися та сприяти подальшому розвитку та модернізації транспортної

інфраструктури Сіднея.

Не можна проігнорувати той момент, що проєкт Калгарі Грін Лайн LRT є одним із ключових інфраструктурних проєктів у Калгарі, Канада. Він передбачає розширення системи легкого швидкісного транспорту за рахунок будівництва нової лінії, яка з'єднає південні райони міста з центральною частиною [226]. Проєкт Калгарі Грін Лайн LRT був офіційно оголошений у 2017 році урядом міста Калгарі та отримав підтримку з боку державних та місцевих органів влади. Його мета полягає в поліпшенні громадського транспорту та зменшенні транспортних заторів у місті, а також у підтримці екологічно стійкого способу пересування для мешканців.

Успішність проєкту полягає в його здатності до забезпечення зручності та доступності громадського транспорту для мешканців, покращення якості життя та сприяння сталому розвитку міста. Будівництво нової лінії LRT також стимулює економічний розвиток районів міста, через які пролягає нова траса .

Але, проєкт Калгарі Грін Лайн LRT також стикається з викликами, такими як фінансові обмеження та складнощі у здійсненні будівництва у міському середовищі [226]. Однак, завдяки належному управлінню та співпраці між урядом та приватними партнерами, проєкт Калгарі Грін Лайн LRT може стати важливим кроком у розвитку та модернізації громадського транспорту у Калгарі.

У цілому із цього, можна сказати, що вищевказані країни успішно використовують публічно-громадське партнерство для розв'язання складних завдань у розвитку інфраструктури.

Основні фактори успіху включають чітке законодавче регулювання, активну участь приватного сектора, належно сформовані інституційні структури, а також фокус на інноваціях, якості виконання та сталості екологічних та соціальних аспектів. Звертаючи увагу на таблицю 2.1, можна побачити короткий огляд успішних міжнародних прикладів застосування публічно-громадського партнерства в розвитку інфраструктури.

Таблиця 2.1.

Міжнародні приклади успішного застосування публічно-громадського
партнерства в розвитку інфраструктури

<i>Проект</i>	<i>Опис та мета проекту</i>	<i>Успіх проекту</i>	<i>Рекомендації для України</i>
Хітрачівський експрес (Великобританія)	Будівництво залізничного шляху, що з'єднує Лондон із аеропортом Хітроу, для поліпшення транспортної доступності та зручності подорожей.	Проект успішно впорався зі завданням покращення зв'язку між містом та аеропортом, зменшивши час подорожі та полегшивши перевезення.	Удосконалення транспортної інфраструктури для забезпечення зручного та ефективного сполучення між аеропортами та містами. Можливість впровадження системи електричних транспортних засобів для зниження викидів та покращення екологічної ситуації.
Gautrain (Південна Африка)	Реалізація швидкісного залізничного проекту для забезпечення швидкої та зручної транспортної системи для мешканців міста.	Проект допоміг знизити затори на дорогах та покращити доступність громадського транспорту для мешканців, сприяючи економічному розвитку.	Впровадження ефективних систем громадського транспорту для зменшення заторів та покращення мобільності мешканців. Можливість створення інтегрованої системи квитків для зручного та ефективного користування громадським транспортом.
Lekki Toll Road (Нігерія)	Будівництво платної дороги в Лагосі для поліпшення транспортної інфраструктури та зменшення заторів.	Проект сприяв зменшенню заторів та покращенню доступності транспорту для мешканців міста, сприяючи економічному розвитку регіону.	Впровадження інноваційних моделей фінансування та управління інфраструктурними проектами для підтримки сталого розвитку. Розробка системи електронної оплати для плати за проїзд на дорогах з метою зменшення транспортних заторів та поліпшення обслуговування.
Metro de Bogotá (Колумбія)	Побудова першої лінії метрополітену в Боготі для зменшення заторів та покращення мобільності мешканців.	Проект успішно впорався із завданням зменшення заторів та покращення громадського транспорту, сприяючи економічному розвитку міста.	Створення ефективної системи масового транспорту для зменшення транспортних заторів та покращення якості життя мешканців. Впровадження системи регулярних оновлень інфраструктури для забезпечення безперервної та ефективної експлуатації метро.

Сіднейський метрополітен (Австралія)	Розвиток метрополітену у місті Сідней для поліпшення транспортного зв'язку та зменшення транспортних заторів.	Проект допоміг знизити транспортні затори та покращити доступність громадського транспорту, сприяючи економічному зростанню міста.	Впровадження новітніх технологій у сфері транспорту для поліпшення якості та ефективності громадського транспорту. Розробка системи електронного моніторингу та управління рухом транспорту для забезпечення оптимального розподілу ресурсів.
Калгарі Грін Лайн LRT (Канада)	Реалізація лінії швидкісного трамвая в Калгарі для поліпшення громадського транспорту та зменшення заторів.	Проект успішно впорався із завданням покращення доступності транспорту та зменшення заторів, сприяючи сталому розвитку міста.	Розвиток ефективної мережі громадського транспорту для підтримки сталого розвитку міста та покращення якості життя. Впровадження програми стимулювання використання громадського транспорту для зменшення автомобільного трафіку та забруднення повітря.

Створено автором.

Після розгляду таблиці 2.1. із успішними міжнародними прикладами використання публічно-громадського партнерства в розвитку інфраструктури, можна зробити висновок, що ці приклади свідчать про ефективність такого підходу у вирішенні складних інфраструктурних завдань. Вони підтверджують важливість чіткого законодавчого регулювання, активної участі приватного сектора, належно сформованих інституційних структур, а також уваги до інновацій, якості та сталості екологічних та соціальних аспектів. Досвід цих проєктів може стати цінним джерелом вдосконалення практик у реалізації публічно-громадських партнерств в Україні та інших країнах, сприяючи стабільному та ефективному розвитку інфраструктури.

В кінцевому підсумку, варто констатувати, що публічно-громадське партнерство є фундаментальним інструментом у відновленні та модернізації інфраструктури територій, забезпечуючи ефективне співробітництво між державою та приватним сектором. Ефективність таких партнерств значною мірою залежить від якості державного регулювання, включаючи розробку відповідного законодавства, створення прозорих процедур та механізмів для розподілу ризиків і

вигод. Аналіз міжнародного досвіду вказує на важливість адаптації підходів до місцевих умов та потреб, а також на необхідність забезпечення активної участі громадськості та прозорості у процесах прийняття рішень. Однак, існуючі виклики, такі як правові та фінансові обмеження, вимагають уважного вивчення та розробки комплексних стратегій для їх подолання, що є ключовим для успіху майбутніх інфраструктурних проєктів ПГП.

Висновки до другого 2

1. Нормативно-правовий механізм державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій базується на Законах України, Постановах Кабінету Міністрів України та Указах Президента України, які визначають загальні принципи, процедури та інструменти співпраці між державними органами, громадськістю та приватним сектором. Встановлено, що фрагментарність чинної нормативної бази та недостатня гнучкість регуляторних механізмів створюють виклики для ефективного функціонування партнерства. Підкреслено важливість децентралізації, прозорості процесів та громадського контролю як ключових компонентів механізму, що сприяють інтеграції ресурсів для досягнення сталого відновлення територій. Зазначено необхідність розробки більш адаптивних правових рамок для підвищення ефективності регулювання та активного залучення всіх зацікавлених сторін.

2. Комплексний механізм державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій є багатокомпонентною системою, яка включає фінансовий, організаційний, соціальний та інноваційний механізми. Фінансовий механізм забезпечує ефективну акумуляцію та розподіл ресурсів для реалізації інфраструктурних проєктів. Організаційний механізм регламентує взаємодію між державними органами, місцевими громадами, приватним сектором та міжнародними партнерами, створюючи чітку структуру управління. Соціальний механізм сприяє

залученню громадськості до всіх етапів реалізації проєктів, що підвищує прозорість і довіру до процесів. Інноваційний механізм інтегрує сучасні технології, забезпечуючи підвищення ефективності та оптимізацію використання ресурсів. У цілому, механізм демонструє свою здатність гармонізувати інтереси учасників партнерства, сприяти сталому розвитку та забезпечувати соціально-економічний прогрес у відновленні постраждалих територій.

3. Проведене дослідження практичних аспектів механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у відновленні інфраструктури територій підтвердило значущість цього підходу для подолання наслідків руйнувань. Виявлено, що ефективність таких ініціатив значно залежить від інтеграції сучасних інструментів, включаючи фандрейзинг, цифрові платформи моніторингу та формалізацію співпраці через меморандуми. Аналіз кейсів Ірпеня та Бучі продемонстрував, що комплексне застосування ППП сприяє швидкому відновленню соціальної та критичної інфраструктури. Завдяки залученню місцевої влади, громадських організацій та міжнародних партнерів вдалося не лише відбудувати зруйновані об'єкти, але й забезпечити прозорість процесів і довіру з боку громадян. Укладання меморандумів із чітким розподілом обов'язків, підтримка міжнародних організацій та використання цифрових інструментів знизили ризики корупції в процесі реалізації проєктів. Окремо варто відзначити роль громадських організацій, які забезпечували незалежний моніторинг та залучення донорських коштів. Наприклад, фандрейзингові кампанії, реалізовані через "Фонд відновлення Ірпеня" та ініціативи, підтримані ПРООН і Європейським Союзом у Бучі, створили додаткові можливості для фінансування проєктів, підвищуючи їхню підзвітність. Таким чином, ППП зарекомендувало себе не лише як дієвий механізм відновлення інфраструктури, але і як ефективний інструмент боротьби з корупцією. Поєднання прозорих процедур, громадського контролю та міжнародних стандартів звітності створює модель, яку можна успішно масштабувати для реалізації інфраструктурних проєктів у різних регіонах України. Вдосконалення цих механізмів із врахуванням українського та міжнародного досвіду є ключовим для забезпечення сталого розвитку та довіри

суспільства до процесів відбудови.

Наукові результати, представлені в цьому розділі, відображені в опублікованих роботах автора [134; 135; 139; 141].

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПУБЛІЧНО-ГРОМАДСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ТЕРИТОРІЙ

3.1. Міжнародний досвід реалізації механізмів взаємодії органів публічної влади та бізнесу у сфері відновлення інфраструктури територій

Сучасна економіка потребує стабільної та динамічно розвинутої інфраструктури для забезпечення зростання та процвітання. Публічно-громадське партнерство виявляється надзвичайно важливим інструментом у здійсненні інфраструктурних проєктів, які потребують значних інвестицій та ресурсів. Слід наголосити, що в Україні існує потреба в пошуку ефективних методів взаємодії державних установ та приватного сектору з метою розвитку інфраструктури. Так, розглянутий у цьому дослідженні міжнародний досвід може стати цінним джерелом знань та вдосконалення національної практики в галузі інфраструктурного будівництва та розвитку. У зв'язку з цим, аналіз та узагальнення іноземного досвіду залучення приватного сектору до інфраструктурних проєктів стане важливим кроком у вдосконаленні стратегій розвитку інфраструктури в Україні.

Для кращого розуміння можливостей імплементації іноземного досвіду в Україні, необхідно детально проаналізувати способи взаємодії органів влади та бізнесу у сфері інфраструктури в різних країнах. Слід підкреслити, що при аналізі зарубіжного досвіду важливо ретельно дослідити практики взаємодії органів влади та бізнесу у сфері інфраструктури різних країн. Основним завданням цього аналізу є ідентифікація та вивчення успішних моделей співпраці, які призвели до ефективного розвитку інфраструктури та залучення інвестицій. Під час аналізу вивчаються різні аспекти співпраці, такі як законодавче регулювання, механізми публічно-приватного партнерства, управління проєктами та механізми фінансування. Також важливо визначити ключові принципи та методи, які були

успішно використані в інших країнах і можуть бути застосовані в контексті України. Результати аналізу зарубіжного досвіду надають цінні вказівки та рекомендації для вдосконалення законодавства, формування ефективних організаційних структур та розробки стратегій співпраці між державним сектором та бізнесом у сфері розвитку інфраструктури.

Так, доцільно звернути увагу на Японію, яка є визнаним лідером у сфері інфраструктурного розвитку завдяки своїм інноваційним підходам та високій ефективності реалізації проєктів. Країна відома своїм широкомасштабними інфраструктурними інвестиціями, зокрема в сферах транспорту, енергетики та технологій. Проєкт швидкісної залізниці “Shinkansen”, або відомий як “поїзд булетен”, є одним з найвідоміших і успішних інфраструктурних проєктів в Японії [217]. Вказана мережа високошвидкісних залізниць була введена в експлуатацію у 1964 році як символ технологічного прогресу та модернізації країни після Другої світової війни.

Проєкт “Shinkansen” був розроблений для забезпечення швидкого та зручного сполучення між різними містами Японії, сприяючи розвитку регіональних економік та полегшуючи переміщення між містами. Перші поїзди “Shinkansen” здивували світ своєю швидкістю, комфортом та безпекою, що робило їх найбільш популярним та надійним засобом транспорту в Японії.

Характеристики “Shinkansen” вражають: швидкість поїздів може сягати понад 300 км/год, що дозволяє подолати великі відстані за короткий час. Крім того, ці залізниці славляться своєю надійністю та безпекою, а також комфортабельними умовами для пасажирів, що робить їх популярними як серед місцевих мешканців, так і серед туристів. Успіх проєкту “Shinkansen” був забезпечений великими державними інвестиціями та тісною співпрацею між державними установами, місцевими владами та приватними компаніями [35, с. 28]. Даний проєкт є яскравим прикладом ефективного публічно-приватного партнерства у сфері інфраструктури та став важливим чинником у розвитку транспортної системи Японії. Варто зауважити, що позитивний досвід Японії у сфері інфраструктурного розвитку є цінним джерелом навчання для інших країн,

особливо в контексті публічно-приватних партнерств.

Принагідно, загостири свою увагу на те, що Міністерство транспорту та інфраструктури в Японії відіграє ключову роль у розвитку та нагляді за інфраструктурними проєктами. Воно координує зусилля різних агентств та підприємств у сфері транспорту, технологій та будівництва для забезпечення ефективної реалізації проєктів. Міністерство виступає важливим посередником між державними установами, місцевими владами та приватними компаніями, сприяючи взаємодії та координації їхніх дій.

Наглядова рада інфраструктурних інвестицій, у свою чергу, відповідає за оцінку потреб ринку та затвердження стратегій розвитку. Її роль полягає в аналізі та оцінці інфраструктурних проєктів з точки зору їхньої ефективності, потенційного впливу на економіку країни та соціальні аспекти. Затвердження стратегій інфраструктурного розвитку сприяє стабільності та розвитку сектору, забезпечуючи врахування потреб ринку та забезпечуючи зростання конкурентоспроможності Японії в глобальному масштабі [224].

Така система управління дозволяє Японії ефективно використовувати свій потенціал у сфері інфраструктурних проєктів та забезпечує стабільний розвиток країни. Наведена система, побудована на співпраці між державними та приватними секторами, сприяє реалізації стратегічних проєктів, що мають значний вплив на економічний та соціальний розвиток Японії.

Не можна проігнорувати той момент, що публічно-приватні партнерства широко використовуються в США для розвитку інфраструктури, зокрема в будівництві доріг, мостів та аеропортів. Програма “TIFIA” (Transportation Infrastructure Finance and Innovation Act) в Сполучених Штатах є важливим механізмом фінансування для розвитку транспортної інфраструктури. Вказана програма була прийнята з метою залучення приватних інвестицій та стимулювання інновацій у будівництві та модернізації інфраструктурних проєктів [37, с. 355].

Основною функцією програми “TIFIA” є надання фінансової підтримки у вигляді низькопроцентних кредитів, гарантій та інших фінансових інструментів

для великих проєктів транспортної інфраструктури. Згадане дозволяє залучати приватний капітал для реалізації проєктів, які можуть бути складні або забезпечувати значний суспільний ефект, такий як розширення дорожньої мережі, модернізація мостів або будівництво нових аеропортів.

Участь у програмі “TIFIA” дозволяє зменшити фінансові ризики для учасників проєктів, забезпечуючи надійний доступ до капіталу та знижуючи витрати на фінансування. Крім того, програма сприяє збільшенню обсягу інвестицій у транспортну інфраструктуру, що сприяє загальному економічному розвитку та створенню нових робочих місць. Завдяки програмі “TIFIA” США можуть ефективно використовувати ресурси для розвитку та модернізації транспортної інфраструктури, що є важливим елементом для забезпечення економічного зростання, підтримки конкурентоспроможності та забезпечення безпеки громадян.

Важливо відзначити, що управління і регулювання інфраструктурних програм у США здійснюється через Департамент транспорту та Енергетичне агентство. Департамент транспорту відповідає за управління та регулювання інфраструктурними програмами, включаючи фінансування, планування та реалізацію проєктів. Енергетичне агентство, у свою чергу, координує програми з модернізації енергетичної інфраструктури та сприяє розвитку новітніх технологій у цій сфері [223].

Федеральна дорожня адміністрація відповідає за виконання та управління дорожніми проєктами у Сполучених Штатах. Вона забезпечує контроль якості будівництва, веде нагляд за технічними стандартами та забезпечує відповідність проєктів законодавчим вимогам та нормативам [221]. Окреслені органи спільно працюють з приватним сектором та місцевими урядами для забезпечення ефективного розвитку та управління інфраструктурними проєктами в Сполучених Штатах. Публічно-приватні партнерства дозволяють залучати додаткові ресурси та експертні знання для вирішення інфраструктурних потреб країни, сприяючи економічному зростанню та підвищенню конкурентоспроможності нації.

Особливу увагу також слід звернути на те, програма “Energiewende” в

Німеччині є одним з провідних прикладів успішного співробітництва між державою та приватним сектором у галузі розвитку енергетичної інфраструктури та впровадження енергоефективних та екологічно чистих технологій [205, с. 5]. Вказана програма була запроваджена з метою переходу від традиційних джерел енергії до відновлюваних джерел, таких як сонячна, вітрова та гідроенергетика. Держава активно підтримує цей процес шляхом розробки стратегій, нормативно-правового регулювання та фінансової підтримки.

Міністерство економічного розвитку та енергетики Німеччини відіграє ключову роль у керуванні та реалізації програми “Energiewende”. Воно співпрацює з різними галузями промисловості та дослідницькими установами для розробки та впровадження інноваційних енергетичних технологій. Партнерство з приватним сектором грає важливу роль у реалізації цієї програми, оскільки бізнес є основним виконавцем проєктів у галузі відновлюваної енергетики. Приватні компанії здійснюють інвестиції у будівництво та експлуатацію сонячних, вітрових та гідроенергетичних установок, що сприяє розвитку екологічно чистих джерел енергії та зменшенню викидів шкідливих речовин [205, с. 7].

Слід констатувати, що програма “Energiewende” позитивно впливає на екологічну стійкість країни та сприяє її енергетичній незалежності. Крім того, ця програма стимулює інноваційність та розвиток високотехнологічних галузей, що сприяє загальному економічному розвитку Німеччини.

При цьому не слід забувати про те, що у Китаї публічно-приватне партнерство виявляється дуже ефективним інструментом для розвитку міської інфраструктури, що включає в себе будівництво метрополітенів, доріг та електронних мереж. Програми, такі як “One Belt, One Road” (“Один пояс, один шлях”), ілюструють успішну співпрацю між державними органами та приватним сектором для розвитку інфраструктури в регіоні [32, с. 143]. У рамках програми “One Belt, One Road” китайська влада співпрацює з приватними компаніями для реалізації різноманітних інфраструктурних проєктів, що включають в себе будівництво та модернізацію доріг, залізниць, портів та інших об’єктів транспортної і соціальної інфраструктури.

Управління вказаними проєктами виконується на різних рівнях влади, зокрема національними та місцевими органами управління. Національні органи, такі як Народне міністерство з будівництва та розвитку міст, відповідають за розробку та впровадження стратегій інфраструктурного розвитку, в той час як місцеві органи управління надають допомогу на місцях у реалізації цих стратегій. Приватні компанії виступають як ключові учасники у реалізації цих проєктів, надаючи фінансові ресурси, технологічні рішення та експертні знання [228]. Співпраця між державними та приватними суб'єктами дозволяє ефективно використовувати ресурси та забезпечує успішне виконання інфраструктурних проєктів, сприяючи розвитку економіки та підвищенню рівня життя населення в регіоні.

Цікавим слід вважати, досвід Франції, яка славиться своїми успішними інфраструктурними ініціативами, серед яких виділяється мережа високошвидкісних поїздів TGV та розвиток метрополітену у великих містах країни. Для успішної реалізації цих проєктів держава тісно співпрацює з приватним сектором, що дозволяє забезпечити ефективне використання ресурсів та впровадження інноваційних технологій [213, с. 14].

Мережа високошвидкісних поїздів TGV вважається однією з найбільш передових у світі і забезпечує швидке та зручне сполучення між різними містами Франції та іншими країнами Європи. Державне агентство управління залізничним транспортом разом з приватними перевізниками забезпечує надійну та ефективну роботу цієї мережі. У мегаполісах, таких як Париж, Ліон, Марсель та інші, активно розвивається метрополітен. Проєкти розширення та модернізації метро реалізуються у співпраці з будівельними компаніями та фінансовими установами. Фінансування цих ініціатив здійснюється за рахунок державного бюджету, коштів місцевих урядів, а також інвестицій приватних компаній. Співпраця між державним та приватним сектором дозволяє Франції успішно впроваджувати інфраструктурні проєкти, забезпечуючи ефективне використання ресурсів та впровадження сучасних технологій [220]. Такий підхід сприяє підвищенню якості інфраструктури країни та покращує якість життя громадян.

В свою чергу у Іспанії публічно-приватні партнерства відіграють ключову роль у будівництві та управлінні інфраструктурою, такою як автомагістралі, аеропорти та інші об'єкти. Програма “Public Works Concessions” є відомим прикладом успішної співпраці між урядом та приватним сектором у цій сфері. У рамках програми, приватні компанії отримують у концесію право будувати та управляти інфраструктурними об'єктами протягом певного періоду, який зазвичай становить кілька десятків років. Уряд надає підтримку та регулює діяльність цих компаній, забезпечуючи виконання вимог щодо якості та безпеки [40, с. 417].

Вказана модель співпраці дозволяє прискорити процес будівництва та покращити якість інфраструктури за рахунок впровадження сучасних технологій та кращого управління. Приватні компанії забезпечують фінансування проєктів, а уряд забезпечує необхідні дозволи, нагляд за будівництвом та забезпечення стабільних умов для їх експлуатації. В цілому, такий підхід дозволяє залучити приватний капітал та ефективно використовувати ресурси для розвитку інфраструктури, що сприяє економічному зростанню та покращенню якості життя населення.

Останнім, але не менш важливим, є досвід Австрії у якій публічно-приватні партнерства є важливим інструментом для розвитку енергетичної та транспортної інфраструктури. Зазначена країна відома успішними проєктами, що включають будівництво екологічно чистих електростанцій та розвиток залізничної інфраструктури, що свідчить про ефективність таких партнерств у досягненні стратегічних цілей країни [57, с. 385]. У рамках цих партнерств приватні компанії співпрацюють з урядом та іншими зацікавленими сторонами для реалізації великих інфраструктурних проєктів.

Одним із ключових принципів таких партнерств є розподіл ризиків та вигод між державою та приватним сектором. Приватні компанії забезпечують фінансування та технічну експертизу, уряд же виступає регулятором, забезпечуючи дотримання вимог щодо якості, безпеки та сталого розвитку. Згадані партнерства сприяють модернізації інфраструктури, створенню нових робочих місць та впровадженню інноваційних технологій, що сприяє загальному

економічному зростанню та підвищенню якості життя громадян.

Загалом, подані приклади свідчать про різноманітність та успішність підходів до розвитку інфраструктури через публічно-приватні партнерства, які можуть бути адаптовані для публічно-громадського партнерства. Зокрема, проаналізований міжнародний досвід дає змогу визначити ключові механізми та принципи, які можуть бути використані для вдосконалення взаємодії державних органів, громадських організацій та приватного сектору у сфері відновлення інфраструктури територій. Слід загострити увагу на рис. 3.1, де представлено аналіз міжнародної співпраці у сфері розвитку інфраструктури територій.

З рисунка 3.1 можна побачити важливі аспекти взаємодії між публічним та приватним секторами в реалізації інфраструктурних проєктів. Вказана модель наглядно відображає ролі та функції кожного учасника партнерства і показує, як вони спільно працюють над досягненням спільних цілей. Вона демонструє ефективність такого співробітництва у вирішенні складних завдань інфраструктурного розвитку. Такий аналіз допомагає краще зрозуміти принципи та механізми публічно-приватного партнерства та створює підґрунтя для подальшого вдосконалення стратегій у цій області.

Після дослідження міжнародного досвіду взаємодії органів влади та бізнесу у сфері інфраструктури, важливо розглянути, як ці практики можуть бути адаптовані до умов України. Аналіз можливостей та перешкод для імплементації зарубіжного досвіду допоможе визначити оптимальний шлях розвитку вітчизняного інфраструктурного сектору. Важливо врахувати потенційні переваги та недоліки застосування певних моделей взаємодії в українських реаліях, щоб забезпечити ефективну та стабільну реалізацію інфраструктурних проєктів в країні.

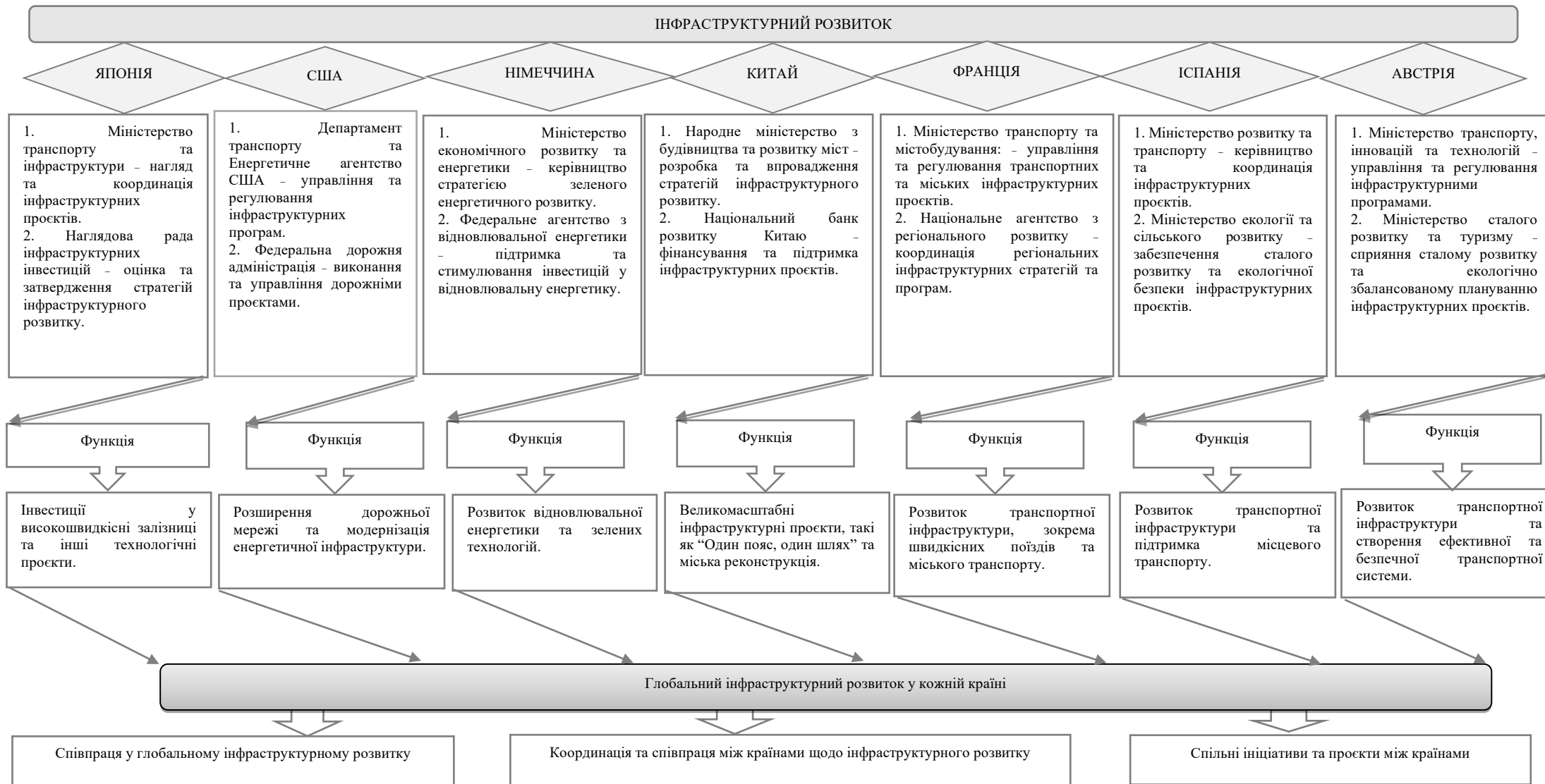

Рис. 3.1. Аналіз міжнародної співпраці розвитку інфраструктури, авторська розробка.

При аналізі можливостей та перешкод для імплементації зарубіжного досвіду в умови України важливо враховувати різноманітні аспекти, які можуть вплинути на успішність такого перенесення. По-перше, слід врахувати культурні та інституційні відмінності між країнами, які можуть вплинути на ефективність адаптації іноземних моделей українськими органами влади та бізнесом. Крім того, необхідно враховувати специфіку українського законодавства та регулювання, щоб забезпечити відповідність імplementованих практик правовим нормам країни. Реалізація публічно-приватних партнерств в Україні має потенціал не лише для вдосконалення інфраструктури країни, а й для залучення зарубіжного досвіду та передових практик управління. Вказане може сприяти підвищенню ефективності та транспарентності управління інфраструктурними проєктами.

Перш за все, імплементація передових методик управління та контролю може виявитися ефективним засобом боротьби з корупцією та оптимізації використання ресурсів. Зарубіжний досвід може допомогти впровадити найкращі практики у сфері закупівель, фінансового контролю та проєктного управління, що сприятиме збільшенню прозорості та ефективності в управлінні проєктами. Крім того, застосування зарубіжного досвіду може допомогти підвищити конкурентоспроможність українського інфраструктурного сектору на міжнародному рівні. Впровадження передових технологій та практик у будівництві та управлінні інфраструктурними об'єктами дозволить зробити їх більш ефективними та відповідними міжнародним стандартам якості та безпеки.

Так, можна сказати, що залучення зарубіжного досвіду через публічно-приватні партнерства може стати важливим кроком на шляху до модернізації української інфраструктури та підвищення її конкурентоспроможності на світовому ринку. Хоча залучення зарубіжного досвіду через публічно-приватні партнерства має безсумнівні переваги, адаптація цих практик в умовах України не є безперечною. Існують певні недоліки та виклики, які можуть ускладнити процес реалізації таких партнерств і впровадження зарубіжного досвіду в українській практиці.

По-перше, серед основних проблем можна виділити недостатню узгодженість між законодавством України та іноземними нормами, що може утруднити адаптацію та впровадження передових практик управління. Крім того, нестабільність політичної та економічної ситуації в країні може ускладнити реалізацію реформ та імплементацію нових підходів управління. Нестабільність може створювати невизначеність щодо подальшого розвитку законодавства та умов для бізнесу, що може затримати або ускладнити впровадження певних ініціатив.

Також важливо враховувати труднощі з розумінням та прийняттям нових практик серед українських органів влади та бізнесу. Необхідно проводити інформаційну та освітню роботу серед цих груп, щоб забезпечити їхнє розуміння та підтримку впровадження нових підходів. Нарешті, можливі опозиція та опір з боку певних груп населення або бізнесових структур можуть ускладнити процес впровадження зарубіжного досвіду. Зазначене може виникнути через страх втрати власних позицій або невизначеність щодо можливих наслідків змін.

Доречно зауважити, що з метою покращення управління інфраструктурними проектами в Україні та використання зарубіжного досвіду, важливо сформулювати конкретні рекомендації. Так, зокрема, для ефективного впровадження публічно-приватних партнерств у сфері інфраструктури в Україні важливо розробити прозорі та конкурентні механізми відбору проектів. Уряд повинен активно працювати над створенням процедур, що гарантують прозорість та рівні умови для усіх учасників на ринку.

Перш за все, важливо створити електронні платформи для публічного оголошення проектів та участі у тендерах. Вказане дозволить забезпечити широкий доступ до інформації про інфраструктурні проекти для всіх зацікавлених сторін та забезпечить конкурентність та прозорість у відборі проектів. Крім того, важливо розробити чіткі критерії та процедури відбору проектів, які будуть враховувати як технічні, так і економічні аспекти. Окреслене допоможе уникнути будь-яких підозр в корупції та забезпечить вибір найбільш ефективних та стійких проектів для

реалізації.

Також важливо забезпечити прозорість у всіх етапах реалізації проєкту, включаючи укладання контрактів та виконання робіт. Для цього можна використовувати механізми моніторингу та звітності, які дозволять уряду та громадськості відстежувати прогрес та результати проєктів. Загальна мета полягає у створенні таких умов, щоб публічно-приватні партнерства в інфраструктурному секторі були максимально ефективними, конкурентними та відкритими для всіх зацікавлених сторін.

Необхідно зазначити, що для стимулювання приватних інвестицій у проєкти інфраструктури в Україні важливо використовувати різноманітні фінансові інструменти, які знижують фінансові ризики для приватних інвесторів та роблять проєкти більш привабливими для них. Податкові пільги можуть бути одним із ефективних інструментів для привертання приватних інвестицій. Уряд може розглядати можливість надання пільг щодо оподаткування прибутку, податку на нерухомість або інших податків для компаній, які інвестують у проєкти інфраструктури. Субсидії та гранти також можуть бути важливими фінансовими інструментами для стимулювання приватних інвестицій. Уряд може надавати фінансову підтримку у вигляді безповоротних коштів або часткового фінансування проєктів, що дозволить зменшити фінансові витрати для приватних інвесторів і зробити їхню участь у проєктах більш вигідною.

Важливо також розробити прозорі та привабливі умови для інвесторів, які б дозволили їм ефективно управляти ризиками та отримувати достатній рівень доходності від інвестицій. Вказане може включати удосконалення правової та регуляторної бази, забезпечення стабільності економічного середовища та зменшення адміністративних бар'єрів для участі в проєктах інфраструктури. Загалом, застосування різноманітних фінансових інструментів може сприяти залученню приватних інвестицій у сферу інфраструктурних проєктів і сприяти подальшому розвитку інфраструктури в Україні.

Доречно додати, що посилення правової бази є важливим етапом для сприяння розвитку публічно-приватного партнерства (далі – ППП) в Україні. Окреслене передбачає впровадження сучасного та прозорого законодавства, яке враховуватиме найкращі практики з інших країн та забезпечить ефективну участь приватного сектору у відновленні інфраструктури, а також захист їхніх інтересів. Одним з ключових аспектів удосконалення правової бази є розробка чітких і прозорих правил участі приватного сектору у PPP проєктах [119, с. 149]. Зазначене включає визначення процедур та критеріїв відбору проєктів, умов участі приватних інвесторів, а також механізмів захисту їхніх прав та інтересів. Розроблення таких правил дозволить забезпечити прозорість, справедливість та конкурентну середу для всіх учасників ринку.

Крім того, важливо враховувати найкращий міжнародний досвід у галузі PPP при розробці законодавства. Окреслене означає аналізувати та адаптувати найефективніші практики з інших країн, що вже успішно використовуються в галузі інфраструктурного розвитку. Такий підхід дозволить уникнути можливих помилок та забезпечити оптимальні умови для розвитку інфраструктури в Україні. В цілому, посилення правової бази у галузі PPP є ключовим елементом для створення сприятливого середовища для приватних інвесторів та розвитку інфраструктурних проєктів в Україні.

Слід також зауважити, що розвиток інституційної підтримки є одним із ключових аспектів успішного впровадження публічно-приватних партнерств в Україні. Для цього країна повинна створити спеціалізовані агентства або органи, які будуть відповідальні за координацію та реалізацію інфраструктурних проєктів з участю приватного сектору. Ці органи повинні мати високу експертність та незалежність, щоб забезпечити ефективне виконання проєктів. Вони мають бути компетентними у веденні переговорів з приватними інвесторами, розробці умов участі та контролю за виконанням угод [131, с. 124]. Такі агентства або органи також мають бути здатні координувати дії різних галузевих міністерств та відомств для

забезпечення комплексного підходу до реалізації проєктів.

Важливо, щоб ці органи мали стабільне фінансування та адекватні ресурси для ефективної роботи. Також вони повинні діяти відкрито та прозоро, забезпечуючи доступ до інформації про проведення та результати конкурсів та тендерів. У цілому із цього, розвиток інституційної підтримки є важливим кроком для залучення приватного капіталу у сферу інфраструктурного розвитку та сприяння стабільному та ефективному виконанню проєктів в Україні.

Особливу увагу слід приділити забезпеченню стабільності правового середовища в Україні, яке є критичним фактором для приваблення приватних інвесторів у сфері інфраструктурних проєктів. Уряд повинен гарантувати стабільні законодавчі умови, які будуть забезпечувати надійність та прогнозованість для бізнесу. Вказане означає, що уряд має ретельно працювати над створенням законодавства, яке буде сприяти розвитку інфраструктурних проєктів та захищати права та інтереси усіх сторін. Ключовими аспектами такого законодавства є захист прав власності та інвестицій, визначення чітких правил для укладання угод та вирішення спорів, а також створення прозорих та ефективних механізмів контролю та нагляду.

Крім того, важливою складовою стабільного правового середовища є незалежна та ефективна система судової влади, яка забезпечить справедливе вирішення будь-яких спорів або конфліктів, що виникають у процесі реалізації інфраструктурних проєктів. Вказане надасть приватним інвесторам впевненість у тому, що їхні права будуть захищені та врегульовані відповідно до закону. Отже, забезпечення стабільності правового середовища є важливим кроком для приваблення інвестицій та сприяння розвитку інфраструктурних проєктів в Україні.

Також слід відзначити, що розвиток громадського контролю та участі є важливим аспектом для забезпечення прозорості, відкритості та демократії у процесі реалізації інфраструктурних проєктів. Уряд України має активно підтримувати і сприяти розвитку громадських ініціатив та організацій, які займаються моніторингом

та контролем за інфраструктурними проєктами. Одним зі способів розвитку громадського контролю є забезпечення доступу до інформації про інфраструктурні проєкти, включаючи фінансові та технічні аспекти [214, с. 50]. Згадане дозволить громадськості бути більш інформованою та активною у впливі на прийняття рішень.

Крім того, важливою є створення механізмів для залучення громадськості до процесу прийняття рішень щодо інфраструктурних проєктів. Вказане може включати проведення громадських слухань, консультацій та діалогу з представниками громадськості на всіх етапах проєкту – від планування до виконання. Розвиток громадського контролю та участі сприятиме покращенню якості прийнятих рішень, забезпечить врахування потреб та інтересів громади, а також підвищить рівень довіри до інфраструктурних проєктів серед населення. Це важлива передумова для створення стійких та успішних інфраструктурних систем в Україні.

Не можна проігнорувати той момент, що прозоре управління проєктами інфраструктури є важливим аспектом для забезпечення ефективності, відкритості та довіри учасників процесу. Уряд України має вжити заходів для забезпечення прозорості на всіх етапах реалізації інфраструктурних проєктів з участю приватного сектору. По-перше, це включає публікацію інформації про умови участі в тендерах, включаючи вимоги до учасників, критерії оцінки пропозицій та процедури відбору. Наведене дозволить усім зацікавленим сторонам мати однаковий доступ до інформації та рівні умови для участі в конкурсному відборі. По-друге, важливо забезпечити прозорість умов укладення угод та управління контрактами. Зазначене може включати публікацію текстів угод, визначення прав та обов'язків сторін, умов оплати та забезпечення якості робіт. Прозорість управління проєктами сприятиме підвищенню довіри до урядових ініціатив у сфері інфраструктурного розвитку, залученню більшої кількості потенційних учасників у процес конкурентного відбору, а також покращенню якості та ефективності реалізації проєктів [206, с. 31].

Додатково, здійснення моніторингу та оцінки результатів реалізації інфраструктурних проєктів є важливим етапом для забезпечення їхньої успішності та

ефективності. Уряд України має розробити та впровадити ефективні механізми моніторингу, які дозволять оцінити рівень досягнутих результатів та їхній вплив на різні сфери суспільного життя. По-перше, це включає встановлення чітких критеріїв оцінки ефективності проєктів, які охоплюють економічні, соціальні та екологічні аспекти. Наприклад, можуть бути визначені показники економічної доцільності, рівень задоволеності користувачів, а також вплив на довкілля.

По-друге, необхідно впровадити систему регулярного моніторингу результатів з метою вчасного виявлення проблем та вжиття необхідних заходів для їх вирішення. Згадане може включати збір та аналіз інформації про прогрес виконання проєктів, проведення аудитів та оцінок впливу реалізованих заходів. Здійснення моніторингу та оцінки результатів допоможе уникнути затримок та перевищення витрат у реалізації проєктів, а також забезпечить адаптацію стратегій управління на основі набутих даних та використання найкращих практик для майбутніх проєктів [82, с. 35; 139, с. 335].

Останнім, але не менш важливим, слід вважати питання залучення міжнародної експертизи та підтримки, яке є важливим кроком для України в реалізації інфраструктурних проєктів. Завдяки співпраці з міжнародними експертами та організаціями, Україна може скористатися найкращим світовим досвідом та практиками, щоб підвищити ефективність та успішність реалізації своїх проєктів. По-перше, міжнародні експерти можуть надати консультації з планування, розробки стратегій, управління проєктами та впровадження інноваційних підходів. Їхні знання та досвід допоможуть українському уряду вибрати оптимальні рішення та уникнути можливих помилок [99, с. 121].

По-друге, міжнародні експерти можуть забезпечити підтримку в організації та проведенні тендерних процедур, аудитів та моніторингу проєктів. Наведене допоможе підвищити рівень прозорості, ефективності та довіри до процесів реалізації проєктів в Україні. Залучення міжнародної експертизи та підтримки створить сприятливі умови для успішної реалізації інфраструктурних проєктів в

Україні, сприяючи розвитку країни та підвищенню якості життя її громадян [138, с. 198].

Доречно далі, звернути увагу на таблицю 3.1. в якій надано узагальнену інформацію про рекомендації щодо розвитку інфраструктурних проєктів. Представлена таблиця відображає ключові аспекти, які варто враховувати при впровадженні стратегій управління та реалізації інфраструктурних ініціатив. Шляхом систематизації та узагальнення цих рекомендацій можна сприяти ефективній розробці та впровадженню політики, спрямованої на покращення інфраструктурних систем та забезпечення сталого розвитку країни.

Таблиця 3.1.

Узагальнення рекомендацій з управління інфраструктурними проєктами

№	Назва рекомендації	Опис	Вигоди для державного сектору України	Відповідальний орган
1	Впровадження прозорих та конкурентних механізмів відбору проєктів	Забезпечення чесного та відкритого відбору проєктів через електронні платформи та тендерні процедури.	Підвищення ефективності використання ресурсів, привертання більшої кількості якісних проєктів та інвестицій.	Є завданням на державному рівні управління. Відповідальність за це покладається на Міністерство економічного розвитку і торгівлі України.
2	Стимулювання приватних інвестицій	Зниження фінансових ризиків для приватних інвесторів через застосування податкових пільг, субсидій та інших стимулів.	Збільшення обсягу приватних інвестицій у проєкти інфраструктури та прискорення їх реалізації.	Відноситься до державного рівня управління. Відповідальність за це покладається на Міністерство фінансів України, з можливою взаємодією з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України.
3	Посилення правової бази	Удосконалення законодавства з питань ППП з урахуванням найкращих світових практик.	Забезпечення стабільного та прозорого правового середовища для приватних інвесторів та	За це має відповідати Міністерство юстиції України, яке може співпрацювати з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України для

			бізнесу.	забезпечення стабільного та прозорого правового середовища для приватних інвесторів та бізнесу.
4	Розвиток інституційної підтримки	Створення спеціалізованих органів для координації та реалізації проєктів інфраструктури з участю приватного сектору.	Підвищення ефективності реалізації проєктів та підтримка розвитку інфраструктурного сектору.	Є завданням на державному рівні управління. Відповідальність за це покладається на Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України.
5	Забезпечення стабільності правового середовища	Забезпечення стабільності та надійності правового середовища для приватних інвесторів у сфері інфраструктурних проєктів.	Залучення більшого обсягу інвестицій та збереження інтересів приватних інвесторів.	Є завданням на державному рівні управління. Відповідальність за це має покладатись на Міністерство юстиції України.
6	Розвиток громадського контролю та участі	Активне залучення громадськості до прийняття рішень щодо інфраструктурних проєктів та підвищення рівня довіри до них.	Забезпечення більшої відкритості та врахування потреб громади в процесі розробки та реалізації проєктів.	Є завданням, яке може бути реалізоване на різних рівнях управління, залежно від контексту та обсягу проєктів. На державному рівні, це може включати роботу Міністерства інфраструктури України та інших відповідних міністерств, які відповідають за розробку політики та регулювання в сфері інфраструктури. На регіональному та місцевому рівнях, це може включати взаємодію з місцевими органами влади, регіональними радами та громадськими організаціями для забезпечення відкритості

				та врахування потреб громади. Також, важливою роллю у цьому процесі відіграють інституційні органи, такі як громадські ради та незалежні наглядові органи, що сприяють забезпеченню прозорості та відкритості в ухваленні рішень.
7	Прозорість управління проектами	Забезпечення прозорого управління та публікація інформації про умови та тендери у процесі реалізації інфраструктурних проєктів.	Підвищення рівня довіри до уряду та привертання більшої кількості потенційних учасників тендерів.	Є завданням на державному рівні управління. Це відноситься до компетенції Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України, а також інших державних органів, залучених у процес планування та реалізації інфраструктурних проєктів.
8	Здійснення моніторингу та оцінки результатів	Встановлення ефективних механізмів моніторингу та оцінки результатів реалізації інфраструктурних проєктів.	Забезпечення своєчасного виявлення проблем та коригування стратегій управління проєктами.	Завдання на державному рівні управління. Відповідальність за це має покладатись на Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, яке може співпрацювати з іншими державними органами та інституційними структурами для забезпечення своєчасного виявлення проблем та коригування стратегій управління проєктами.
9	Залучення міжнародної експертизи та підтримки	Використання міжнародного досвіду та консультацій для підвищення ефективності та успішності	Залучення найкращого світового досвіду та практик для підвищення ефективності проєктів	Є завданням на державному рівні управління. Це включає взаємодію Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України і

		інфраструктурних проєктів.	української інфраструктури.	інших відповідних державних органів з міжнародними організаціями, експертами та консультантами.
--	--	----------------------------	-----------------------------	---

Авторська розробка.

Представлені в таблиці рекомендації є важливими напрямками для поліпшення управління та реалізації інфраструктурних проєктів у країні. Їх впровадження може сприяти залученню більш широкого кола учасників у процес прийняття рішень, зниженню ризиків для приватних інвесторів та підвищенню транспарентності та ефективності управління проєктами. Однак успішна реалізація цих рекомендацій вимагатиме від уряду системної підготовки, залучення ресурсів та постійного моніторингу з метою забезпечення їхньої ефективної імплементації та відповідності до потреб суспільства і розвитку країни.

Підсумовуючи, варто сказати, що залучення міжнародної експертизи та підтримки, впровадження прозорих механізмів управління, стимулювання приватних інвестицій та розвиток громадського контролю є важливими кроками на шляху до успішного розвитку інфраструктури країни. Окреслені заходи сприятимуть підвищенню ефективності проєктів, забезпеченню стабільності та прозорості управління, а також зростанню довіри як соціальних партнерів, так і інвесторів. Реалізація цих рекомендацій відкриє нові можливості для розвитку країни та покращання якості життя її громадян.

3.2. Формування моделі взаємодії органів публічної влади з громадськістю у сфері відновлення інфраструктури територій

Відновлення інфраструктури територій після масштабних руйнувань є однією з найважливіших складових процесу реконструкції держави, що перебуває на шляху

до стабілізації та розвитку. Дане завдання стає ще більш актуальним у контексті повоєнної відбудови, де інфраструктурні проекти виступають основою для економічного відновлення, соціальної інтеграції та покращення якості життя громадян. Однак, ефективна реалізація таких проектів вимагає нових підходів, які передбачають не лише технічну модернізацію, але й активне залучення громадськості до процесу прийняття рішень.

У сучасних умовах інтеграція громадянського суспільства в управлінські процеси стає не просто бажаною, а й необхідною. Відсутність прозорості, недостатня довіра до органів влади та слабка координація між учасниками створюють численні перепони на шляху до ефективного відновлення. Участь громадськості у прийнятті рішень може значно підвищити якість управління, забезпечуючи більшу відповідальність виконавців та більш точне врахування локальних потреб і очікувань.

Варто додати що одним із ключових викликів у сфері взаємодії під час відновлення інфраструктури є відсутність сучасних інструментів, які дозволяли б ефективно залучати громадян до процесу прийняття рішень. Традиційні механізми, такі як громадські слухання або письмові звернення, часто не враховують реалії цифрової епохи, коли швидкість обміну інформацією та інтерактивна комунікація є основними складовими успішного управління [124, с. 151]. Окреслене призводить до недостатньої участі громадян у проектах, що безпосередньо впливають на їхнє життя та добробут, і, як наслідок, знижує якість прийнятих рішень.

Ще одним суттєвим бар'єром є низький рівень прозорості у реалізації інфраструктурних проектів, що породжує недовіру з боку громадськості. Недостатнє інформування про джерела фінансування, етапи виконання робіт та їх результати викликає підозри щодо можливого нецільового використання ресурсів чи непрозорих процедур [116, с. 25]. Вказане підриває суспільну підтримку навіть тих проектів, які мають стратегічне значення для відновлення територій.

Крім того, недоліки в координації між органами влади, громадськістю та

бізнесом ускладнюють реалізацію спільних ініціатив. Відсутність чітких механізмів взаємодії та розподілу відповідальності між цими сторонами часто призводить до дублювання функцій, конфліктів інтересів або невчасного виконання завдань [209, с. 155]. Вказане знижує загальну ефективність процесу відновлення та створює додаткові перешкоди для досягнення визначених цілей.

Окрему увагу слід приділити проблемі ігнорування екологічних аспектів під час відновлення інфраструктури. У багатьох випадках екологічні наслідки проєктів залишаються другорядними, що може призвести до довгострокового погіршення стану довкілля [181, с. 79]. Відсутність екологічних стандартів та моніторингу на всіх етапах реалізації проєктів не лише порушує принципи сталого розвитку, а й створює додаткові ризики для здоров'я та добробуту місцевого населення.

Слід звернути увагу на відсутність інтегрованих механізмів взаємодії між органами публічної влади, громадськістю та приватним сектором, яка значно ускладнює процес відновлення інфраструктури. На сьогодні ці три ключові учасники функціонують переважно ізольовано, що знижує загальну ефективність реалізації інфраструктурних проєктів. Відсутність єдиного підходу до координації дій не лише не враховує інтереси всіх сторін, але й створює бар'єри для досягнення стратегічних цілей. Особливо критично це проявляється у повоєнний період, коли кожен інфраструктурний проєкт є частиною загальної реконструкції та стабілізації країни.

Традиційні підходи до залучення громадськості в процеси прийняття рішень, такі як громадські слухання чи письмові звернення, уже не відповідають вимогам часу. Вони часто обмежуються формальністю та не забезпечують належного рівня інтерактивності чи можливості впливу громадян на ключові аспекти відновлення. Як наслідок, громадяни залишаються осторонь процесу, навіть якщо він безпосередньо стосується їхнього добробуту. Окреслене породжує недовіру до органів влади, знижує підтримку інфраструктурних ініціатив та ускладнює їхнє впровадження.

Так, для вирішення зазначених проблем, необхідно впровадити модель інтегрованої взаємодії “Партнерство заради відновлення”, яка спрямована на

створення ефективного механізму координації дій між органами публічної влади, громадськістю та приватним сектором. Дана модель базується на принципах прозорості, екологічності та цифровізації процесів, що дозволяє подолати існуючі бар'єри та забезпечити участь усіх зацікавлених сторін у процесі відновлення інфраструктури територій.

Модель “Партнерство заради відновлення” передбачає використання інноваційних підходів до управління, що дозволить значно підвищити ефективність реалізації інфраструктурних проєктів. Її головна мета – об'єднати зусилля ключових учасників, створивши інтерактивне середовище для спільного прийняття рішень, моніторингу та оцінки виконаних завдань. Завдяки впровадженню цифрових платформ і сучасних комунікаційних технологій, громадськість отримає можливість активно впливати на процес планування, реалізації та контролю інфраструктурних ініціатив.

Одним із ключових елементів моделі є електронна платформа громадсько-урядового партнерства, яка дозволяє забезпечити інтерактивну комунікацію між усіма учасниками процесу. Дана платформа стане інструментом для збору пропозицій від громадян, голосування за пріоритетність проєктів, моніторингу ходу їх реалізації та подання зауважень. Використання сучасних технологій, таких як блокчейн, дозволить гарантувати прозорість і захист інформації, що сприятиме підвищенню довіри до процесів управління. Зокрема, блокчейн може стати ефективним інструментом боротьби з корупцією, забезпечуючи незмінність записів про транзакції, бюджети та розподіл ресурсів, що виключає можливість маніпуляцій або приховування даних.

Ще одним важливим компонентом моделі є впровадження зелених хартій співпраці, які встановлюють екологічні стандарти для всіх етапів реалізації проєктів. Вказані хартії передбачають використання енергоефективних технологій, збереження природних ресурсів та врахування впливу на екосистеми територій. Інтеграція таких стандартів забезпечить довгострокову сталість інфраструктурних

ініціатив, зменшуючи їхній негативний вплив на довкілля.

Крім того, модель включає створення мобільних консультаційних центрів, які забезпечать взаємодію з громадами у віддалених регіонах. Дані центри дозволять безпосередньо враховувати локальні потреби та пропозиції громадян, проводити консультації на місцях та інформувати населення про хід виконання проєктів. Участь мобільних центрів у зборі даних про реальне використання ресурсів і зворотний зв'язок з громадянами також сприятиме мінімізації корупційних ризиків, забезпечуючи відкритість інформації. Для забезпечення прозорості модель передбачає впровадження громадського аудиту через діджиталізацію. Громадяни зможуть використовувати мобільні додатки для моніторингу виконання проєктів, доступу до звітів та подання скарг або пропозицій. Такий підхід дозволяє виключити практики прихованих платежів чи зловживання владою завдяки постійному доступу до звітності та оперативному реагуванню на будь-які порушення. Громадський аудит виступає гарантією підзвітності всіх учасників і дозволяє знизити ризики непрозорого використання коштів.

В цілому, запропонована модель є інноваційним інструментом, який вирішує проблему відсутності інтеграції між ключовими учасниками процесу відновлення інфраструктури. Вона дозволяє не лише подолати існуючі виклики, але й забезпечує основу для сталого розвитку, зміцнюючи довіру громадськості до органів влади, борючись із корупційними проявами та створюючи умови для ефективної реалізації інфраструктурних проєктів.

Одним із ключових механізмів запропонованої моделі є електронна платформа, яка може стати центральним інструментом для координації всіх учасників процесу відновлення інфраструктури. Основною її функцією є забезпечення інтерактивної взаємодії між органами влади, громадськістю та приватним сектором, що дозволить враховувати інтереси кожної сторони. Для реалізації цього механізму необхідно створити багаторівневу структуру платформи, яка охоплюватиме функції голосування, моніторингу, зворотного зв'язку та звітності:

- *голосування за пріоритетність проєктів* – громадяни, через платформу, матимуть можливість обирати найбільш важливі проєкти для свого регіону. Органи місцевої влади забезпечуватимуть технічну підтримку цього процесу, публікуючи списки потенційних проєктів із детальним описом їхніх цілей, бюджету та очікуваних результатів. Приватний сектор, у свою чергу, може пропонувати свої ініціативи для голосування, що сприятиме залученню додаткових інвестицій;

- *збір зворотного зв'язку від громадян* – платформа повинна включати функцію подання коментарів, пропозицій і скарг у режимі реального часу. Наприклад, громадяни зможуть повідомляти про затримки у виконанні робіт чи порушення стандартів, а органи влади оперативно реагуватимуть на ці звернення. Громадські організації можуть виступати посередниками, аналізуючи отриманий зворотний зв'язок та пропонуючи конкретні рішення;

- *моніторинг виконання проєктів у реальному часі* – впровадження системи моніторингу дозволить громадянам, представникам влади та бізнесу відслідковувати етапи реалізації проєктів через інтерактивні карти, графіки та звіти. Наприклад, кожен проєкт матиме окрему сторінку на платформі, де відображатимуться його прогрес, витрачені ресурси та результати;

- *інтеграція блокчейн-технологій для забезпечення прозорості* – для гарантії прозорості всі дані про бюджет, голосування та реалізацію проєктів будуть зашифровані за допомогою блокчейн-технологій. Вказане унеможливить маніпуляції з інформацією та забезпечить довіру громадськості. Органи публічної влади відповідатимуть за регулярне оновлення даних, а незалежні аудитори – за перевірку їхньої достовірності.

Ще одним важливим компонентом моделі є мобільні консультаційні центри, які у перспективі можуть стати ефективним механізмом для взаємодії з громадами у віддалених регіонах. Їхня діяльність спрямована на забезпечення доступу до інформації, збирання локальних потреб і підвищення довіри населення, зокрема:

- *виїзні офіси для взаємодії з громадами* – такі центри мають

функціонувати як мобільні підрозділи, що здійснюють регулярні виїзди до віддалених населених пунктів. Наприклад, у сільських громадах ці офіси можуть організовувати зустрічі з місцевими мешканцями для презентації проєктів та обговорення їхніх потреб;

- *збір локальних потреб та пропозицій* – під час зустрічей представники центрів матимуть змогу збирати інформацію про специфічні проблеми кожної громади. Вказані дані передаватимуться до відповідних органів влади через платформу, де вони аналізуватимуться для подальшого врахування в плануванні проєктів;

- *проведення консультацій і презентацій* – мобільні центри також можуть забезпечувати навчання населення щодо використання електронної платформи, а також пояснювати деталі проєктів, що реалізуються. Окреслене сприятиме підвищенню залученості громади та її довіри до процесів управління.

Додатково, слід звернути увагу на інтеграцію екологічних стандартів, яка є критично важливою для сталого відновлення інфраструктури. У межах моделі передбачається створення зелених хартій, які зобов'язуватимуть усі сторони дотримуватися встановлених екологічних принципів, зокрема:

- *використання енергоефективних технологій* – хартії можуть включати положення про обов'язкове застосування технологій, які знижують енергоспоживання та зменшують викиди вуглекислого газу. Наприклад, у проєктах відновлення будівель пропонується використовувати ізоляційні матеріали, що сприяють збереженню тепла;

- *мінімізація негативного впливу на довкілля* – передбачається розробка чітких індикаторів, які допоможуть оцінити екологічний вплив проєктів. Громадські організації, разом із органами влади, зможуть здійснювати моніторинг дотримання цих індикаторів;

- *участь громадських організацій* – некомерційні організації можуть бути залучені до процесу підготовки хартій, а також до регулярного моніторингу

виконання їхніх положень. Вказане дозволить забезпечити об'єктивність та незалежність екологічного контролю.

Варто також зауважити, що інфраструктурні конференції громадян стануть платформою для відкритого діалогу між громадськістю, владою та бізнесом, створюючи умови для обговорення ключових питань і прийняття спільних рішень, зокрема:

- *регулярні зустрічі* – конференції можуть проводитися щоквартально, охоплюючи різні регіони та залучаючи представників усіх зацікавлених сторін;
- *обговорення ідей і результатів* – на таких заходах передбачається презентувати нові ініціативи, аналізувати досягнуті результати та виявляти недоліки;
- *прийняття рішень через відкритий діалог* – учасники конференцій зможуть колективно ухвалювати рішення, які впливатимуть на стратегічні напрямки розвитку інфраструктури.

На особливу увагу заслуговує, запровадження механізму громадського аудиту через діджиталізацію, яке може сприяти прозорості реалізації проєктів та ефективному запобіганню корупції завдяки інтеграції сучасних мобільних додатків [144, с. 103]. Такий підхід дозволить користувачам отримувати доступ до детальних даних про бюджет і витрати на кожен проєкт, що забезпечить контроль за використанням ресурсів та допоможе виявляти потенційні зловживання. Публікація звітів про виконані роботи у відкритому доступі підвищить рівень підзвітності та відкритості, що може знизити ризики корупційних дій. Крім того, громадяни матимуть можливість оперативно надсилати скарги чи пропозиції, що сприятиме своєчасному реагуванню на порушення та залученню ідей для покращення реалізації проєктів.

Доречно підкреслити, що органи публічної влади відіграють ключову роль у формуванні, запуску та управлінні основними механізмами запропонованої моделі. Вони повинні забезпечити розробку нормативно-правової бази, яка регулюватиме функціонування електронної платформи, мобільних консультаційних центрів і

зелених хартій [69, с. 15]. Крім того, органи влади відповідають за технічну реалізацію механізмів, зокрема за створення та підтримку роботи інтерактивних модулів для голосування, збору зворотного зв'язку та моніторингу. Співпраця між центральним і місцевим рівнями управління сприятиме врахуванню регіональних потреб та забезпечить адаптацію моделі до специфіки кожного регіону.

Громадськість є невід'ємним учасником моделі, адже саме її залучення забезпечує легітимність та ефективність запропонованих механізмів. Громадяни мають активно брати участь у голосуванні за пріоритетні проєкти, поданні пропозицій та зауважень через електронну платформу [104]. Вони також повинні виступати ініціаторами ідей, які можуть стати основою для нових ініціатив. Наприклад, участь громадян у моніторингу проєктів через мобільні додатки забезпечить прозорість процесів та дозволить оперативно реагувати на можливі порушення. Участь громадськості в інфраструктурних конференціях дозволить обговорювати локальні потреби та визначати шляхи їх вирішення спільно з іншими учасниками.

Громадські організації мають виконувати функцію незалежного посередника, забезпечуючи об'єктивність та відкритість у реалізації запропонованої моделі. Вони можуть здійснювати аудит дотримання екологічних стандартів, передбачених зеленими хартіями, та аналізувати ефективність впроваджуваних проєктів. Крім того, ці організації мають брати участь у підготовці інфраструктурних конференцій, сприяючи формуванню діалогу між громадянами, владою та бізнесом. Завдяки своєму досвіду у вирішенні соціальних та екологічних питань, громадські організації можуть пропонувати інноваційні підходи та бути провідниками змін.

Приватний сектор, включаючи інвестиційні компанії, підприємства та постачальників технологічних рішень, має стати активним партнером у процесі реалізації інфраструктурних ініціатив. Вони можуть забезпечувати фінансування для реалізації проєктів через публічно-приватне партнерство, а також надавати технологічні рішення для впровадження енергоефективних технологій, моніторингу

та діджиталізації. Наприклад, блокчейн-технології для електронної платформи можуть бути розроблені та впроваджені приватними компаніями, що володіють відповідними технічними можливостями. Співпраця приватного сектору з органами влади дозволить оптимізувати процеси реалізації проєктів, забезпечуючи їх економічну ефективність.

Учасники, відповідальні за функціонування мобільних консультаційних центрів, повинні забезпечити їхню доступність та регулярну діяльність у віддалених регіонах. Це можуть бути як спеціалізовані державні установи, так і приватні компанії, які надають транспортні або технічні ресурси. Важливо, щоб ці центри діяли як платформа для прямого діалогу з громадянами, проводячи опитування, презентації та роз'яснення щодо поточних і майбутніх проєктів. Вони мають також фіксувати локальні потреби та передавати їх на розгляд відповідних органів влади через електронну платформу.

Проведення конференцій потребує залучення організаторів, які можуть забезпечити якісну підготовку заходів, їхню модернізацію та результативність. Це можуть бути представники органів влади у співпраці з громадськими організаціями та бізнесом. Вони повинні забезпечувати інформування населення про час і місце проведення конференцій, запрошувати ключових експертів для участі в обговореннях, а також створювати умови для відкритого діалогу. Спільна робота цих учасників гарантує, що результати конференцій будуть враховані у подальших рішеннях.

Слід відмітити, що ключовим принципом взаємодії є прозорість і взаємна відповідальність. Органи влади, громадськість, бізнес і громадські організації повинні діяти як партнери, забезпечуючи обмін інформацією через електронну платформу, участь у спільних заходах та оперативне вирішення конфліктних ситуацій. Наприклад, громадські організації можуть надавати рекомендації, які органи влади враховуватимуть під час розробки політики, тоді як приватний сектор і громадськість отримуватимуть можливість долучатися до реалізації конкретних

проектів. Такий підхід створює умови для досягнення спільних цілей, спрямованих на ефективне відновлення інфраструктури. Щоб наочно продемонструвати взаємозв'язки між ключовими учасниками процесу відновлення інфраструктури, їхні функції та інструменти, представлено інтегровану схему “Інтегрована модель партнерства для відновлення територій” на рис. 3.2.

В цілому, запропонована інтегрована модель партнерства для відновлення інфраструктури територій демонструє потенціал для подолання існуючих викликів через залучення всіх ключових учасників процесу. Прозорість механізмів, екологічність підходів та інтерактивна взаємодія створюють основу для ефективної реалізації інфраструктурних проєктів. Однак для того, щоб перевірити дієвість моделі та адаптувати її до реальних умов, необхідно перейти до наступного етапу. Слід відмітити, що другий етап реалізації моделі передбачає створення умов для її практичного тестування у реальних регіональних умовах, що дозволить перевірити дієвість запропонованих механізмів та адаптувати їх до специфічних потреб громад. На цьому етапі важливо обрати два-три регіони, які будуть відрізнятися за рівнем інфраструктурного розвитку, масштабами руйнувань та активністю громадянського суспільства. Такий підхід забезпечить репрезентативність результатів та надасть можливість отримати комплексну оцінку моделі.

Під час відбору регіонів доцільно враховувати їхні специфічні умови. Наприклад, регіон, що зазнав значних руйнувань, стане ідеальною платформою для перевірки ефективності механізмів відновлення критичної інфраструктури, таких як дороги, лікарні та школи. У менш постраждалих регіонах тестування може бути зосереджене на вдосконаленні існуючих об'єктів, включаючи модернізацію систем енергопостачання чи водозабезпечення. Водночас вибір регіону з активною громадськістю дозволить оцінити здатність моделі забезпечувати інтерактивну взаємодію з населенням та залучати його до ухвалення важливих рішень.

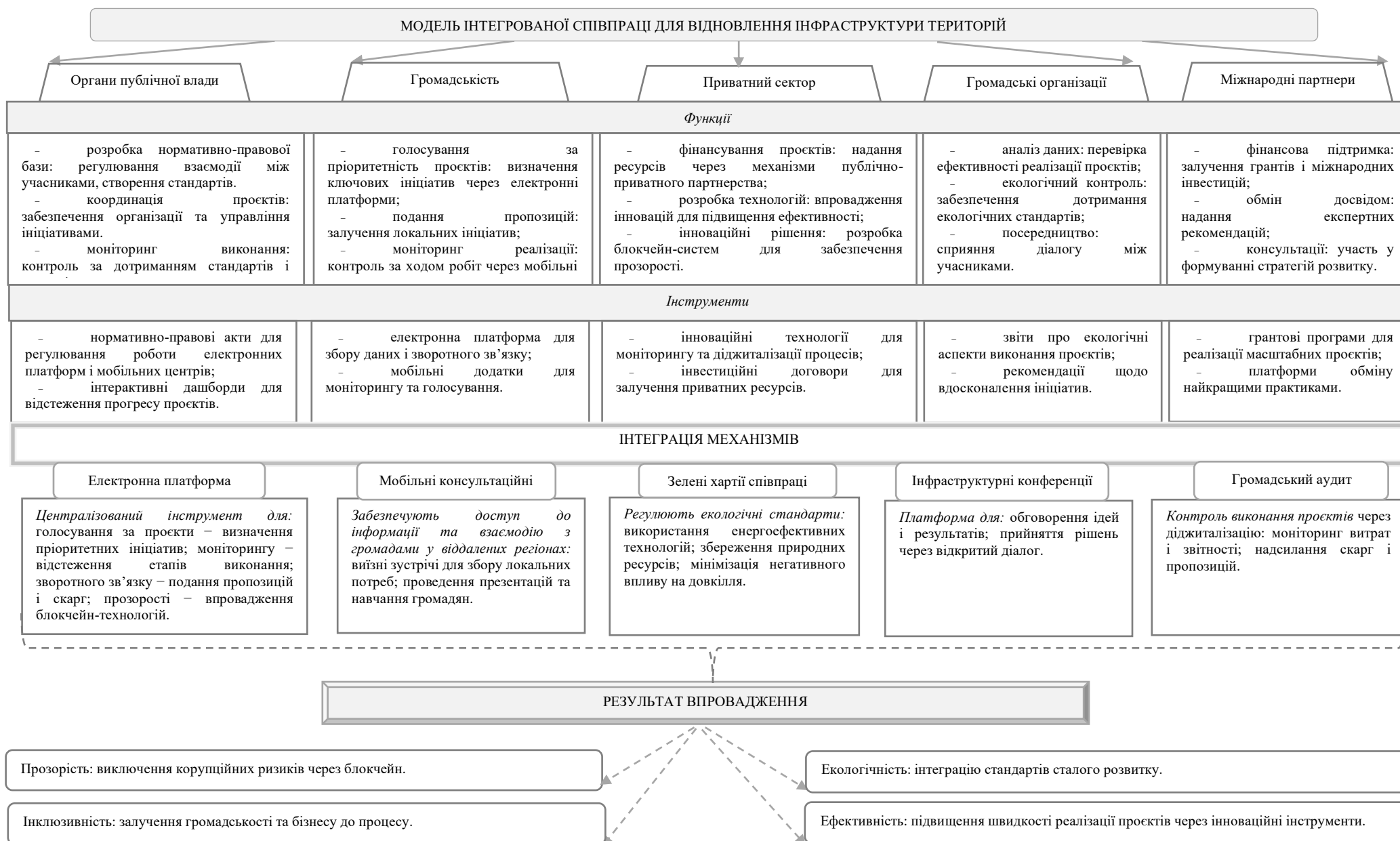

Рис. 3.2. Інтегрована модель ПГП у сфері відновлення інфраструктури територій, розробка автора.

Центральним компонентом другого етапу стане запуск електронної платформи, яка має об'єднати всі ключові функції взаємодії між громадськістю, органами влади та бізнесом. Платформа слугуватиме інструментом для голосування за пріоритетність проєктів, подання пропозицій, моніторингу реалізації ініціатив та звітності. Тестування платформи в пілотних регіонах дозволить не лише оцінити її технічну ефективність, але й перевірити зручність користування для різних категорій населення, включаючи мешканців віддалених територій із низьким рівнем цифрової грамотності.

Одночасно із запуском платформи передбачається впровадження мобільних консультаційних центрів, які стануть важливим інструментом локальної взаємодії. Виїзні сесії таких центрів забезпечать можливість збору інформації про локальні потреби, обговорення запропонованих інфраструктурних проєктів та проведення консультацій. Зокрема, у громадах із обмеженим доступом до цифрових ресурсів мобільні центри відіграватимуть ключову роль у залученні населення до процесів відновлення та планування.

Особливо важливим кроком другого етапу стане організація перших інфраструктурних конференцій, які стануть майданчиком для обговорення запропонованих ініціатив. Дані конференції об'єднують представників громадськості, місцевої влади та бізнесу для спільного ухвалення стратегічних рішень. Учасники матимуть змогу ознайомитися з проєктами, обговорити їхні переваги та ризики, а також запропонувати свої корективи. Відкритий формат дискусій сприятиме підвищенню довіри до процесів управління.

У рамках конференцій доцільно приділити особливу увагу розробці та прийняттю “зелених хартій”, які закріплюватимуть екологічні стандарти для кожного проєкту. Окреслені хартії передбачатимуть використання енергоефективних технологій, збереження природних ресурсів та моніторинг екологічного впливу. Участь громадських організацій у цьому процесі забезпечить об'єктивність оцінок та контроль за дотриманням екологічних норм.

Завершення цього етапу дозволить отримати цінні дані про ефективність моделі, її недоліки та переваги, а також про ступінь готовності громад до участі у запропонованих механізмах. Вказані результати стануть основою для вдосконалення моделі та підготовки до її масштабування, створюючи умови для впровадження на національному рівні.

Додатково, масштабування моделі інтегрованої взаємодії після успішного пілотного впровадження є наступним логічним кроком, спрямованим на поширення її переваг на національному рівні. Даний етап потребує вдосконалення механізмів, які були апробовані у тестових регіонах, а також адаптації моделі до специфіки інших територій, враховуючи їхні економічні, соціальні та екологічні особливості. Розширення функціоналу електронної платформи стане ключовим елементом цього процесу, забезпечуючи можливість інтеграції нових регіонів і проєктів.

Одним із критичних завдань масштабування є координація з боку центральних органів влади. Їхня роль полягає у забезпеченні нормативно-правової підтримки, технічного супроводу та розподілу ресурсів. Органи місцевого самоврядування, у свою чергу, відповідатимуть за реалізацію проєктів на локальному рівні, моніторинг виконання робіт та врахування специфічних потреб громад. Такий підхід сприятиме не лише ефективності, але й рівномірному розподілу ресурсів між регіонами.

Залучення міжнародних організацій, фінансових інституцій та донорів стане важливим чинником успішного впровадження моделі в масштабах усієї країни. Інституції, такі як Європейський інвестиційний банк, Світовий банк чи ООН, можуть надати як фінансову підтримку, так і консультаційну допомогу. Їхня участь сприятиме впровадженню найкращих міжнародних практик та підвищенню довіри до проєктів серед громадськості. Особлива увага має приділятися відповідності проєктів міжнародним екологічним стандартам, що не лише забезпечить сталість розвитку, але й підвищить ймовірність отримання фінансування.

Масштабування також передбачає врахування унікальних потреб кожного регіону. У промислових регіонах основний акцент може бути зроблено на

відновленні виробничої інфраструктури з використанням енергоефективних технологій та модернізації транспортних шляхів. У сільських районах важливими напрямками стануть проєкти з покращення доступу до базових послуг, таких як освіта, медицина та водопостачання. Така адаптація дозволить максимально ефективно використовувати ресурси та задовольнити потреби конкретних громад.

Особливої уваги в процесі масштабування потребують екологічні аспекти. Упровадження стандартів сталого розвитку через механізми “зелених хартій” має стати обов’язковою умовою для всіх проєктів. Окреслене дозволить мінімізувати негативний вплив на довкілля та забезпечити довгострокові вигоди для громад. Громадські організації та екологічні експерти можуть відігравати провідну роль у моніторингу дотримання цих стандартів.

Завершення масштабування дозволить створити цілісну систему управління відновленням інфраструктури на рівні всієї країни. Такий підхід забезпечить прозорість, довіру громадян до органів влади, ефективне використання ресурсів та сталий розвиток територій. Модель стане не лише інструментом відновлення, але й платформою для подальшого вдосконалення управлінських процесів у всіх регіонах України.

Враховуючи це все, можна вважати, що запропонована інтегрована модель партнерства для відновлення інфраструктури територій має потенціал для забезпечення високого рівня прозорості та підзвітності в реалізації інфраструктурних проєктів. Впровадження електронної платформи з використанням блокчейн-технологій гарантує незмінність даних про бюджет, голосування та прогрес проєктів, що виключає можливість маніпуляцій або приховування інформації. Такі механізми значно ускладнюють корупційні дії, забезпечуючи довіру громадськості та міжнародних партнерів до процесу управління ресурсами.

Активне залучення громадян до процесу прийняття рішень стане ключовим результатом реалізації моделі. Можливість голосування за пріоритетні проєкти, подання пропозицій та участь у моніторингу через цифрові інструменти створює

умови для інтерактивної взаємодії між суспільством, владою та бізнесом. Такий підхід не лише підвищує рівень участі громадян у формуванні політики, але й сприяє зміцненню соціального капіталу, активізуючи громадські ініціативи.

Інтеграція екологічних стандартів у процеси відновлення є ще одним важливим аспектом моделі. Завдяки запровадженню “зелених хартій” екологічні норми стають обов’язковою умовою для всіх проєктів, що забезпечує довгострокову сталість результатів. Використання енергоефективних технологій, збереження природних ресурсів та врахування екосистемного впливу сприяють мінімізації шкоди довкіллю. Участь громадських організацій у моніторингу дотримання цих стандартів забезпечує об’єктивність і відкритість екологічного контролю.

Важливим наслідком впровадження моделі стане підвищення довіри громадськості до органів публічної влади. Прозорість процесів, відкритий доступ до звітів та можливість громадян впливати на рішення формують основу для відновлення довіри між владою та суспільством. Відсутність прихованих механізмів, публічність інформації та відкритий діалог сприяють формуванню позитивного іміджу влади як ефективного й відповідального управлінського органу.

Залучення приватних інвестицій та міжнародної підтримки стане важливим результатом, який відкриє нові можливості для реалізації масштабних проєктів. Приватний сектор, зацікавлений у прозорості та надійності, буде готовий вкладати ресурси в інноваційні ініціативи, тоді як міжнародні партнери побачать Україну як надійного й відповідального учасника глобальних процесів. Співпраця з міжнародними фінансовими інституціями, які підтримують екологічні та соціально значущі проєкти, дозволить значно розширити фінансові можливості для відновлення інфраструктури.

Загалом, у впровадженні запропонованої моделі не лише закладено вирішення актуальних проблем, але й створення передумов для сталого розвитку, що гарантує прозорість, довіру та результативність усіх процесів відновлення територій. Водночас реалізація інтегрованої моделі партнерства у сфері відновлення

інфраструктури потребує врахування потенційних ризиків, які здатні вплинути на її успішне впровадження та досягнення очікуваних результатів.

Одним із ключових викликів є можливість корупційних дій на різних етапах реалізації проєктів, від розподілу фінансування до виконання робіт. Такий ризик може підірвати довіру громадськості та міжнародних партнерів, створюючи бар'єри для подальшого розвитку ініціатив. Запобігання корупції вимагає впровадження електронних механізмів прозорості, які дозволять усунути людський фактор із ключових процесів. Зокрема, інтеграція блокчейн-технологій до електронної платформи гарантує незмінність даних про транзакції, бюджети та прогрес проєктів. Громадський аудит через цифрові інструменти забезпечить постійний моніторинг використання ресурсів, створюючи відкриту й підзвітну систему управління. Регулярне публікування звітів у відкритому доступі стане важливим кроком для зміцнення довіри громадян і залучення зовнішніх інвестицій.

Ще одним потенційним ризиком є нестача фінансування, що може обмежити реалізацію запланованих ініціатив. Для подолання цього виклику необхідно активізувати співпрацю з міжнародними фінансовими інституціями, такими як Європейський інвестиційний банк або Світовий банк. Їх участь не лише забезпечить фінансову підтримку, але й надасть доступ до передових практик управління проєктами. Додатково, розвиток публічно-приватного партнерства відкриє нові можливості для залучення ресурсів, оскільки бізнес буде зацікавлений у прозорих та економічно обґрунтованих проєктах.

Низький рівень технічної готовності громад може стати ще одним обмеженням для впровадження моделі, особливо у віддалених регіонах. Недостатня цифрова інфраструктура та низький рівень цифрової грамотності населення можуть ускладнити використання запропонованих інструментів. Подолання цього виклику передбачає організацію навчальних програм для населення та створення мобільних консультаційних центрів, які надаватимуть технічну підтримку та консультоватимуть громади на місцях. Важливим елементом стане проведення

інформаційних кампаній для підвищення обізнаності про можливості платформи та її переваги.

Ще одним критичним аспектом є необхідність адаптації законодавчої бази до вимог сучасності. Відсутність або застарілі нормативно-правові акти можуть гальмувати реалізацію ініціатив та створювати адміністративні бар'єри. Для подолання цього ризику потрібно розробити нові законодавчі акти, які враховуватимуть екологічні стандарти, принципи цифровізації та вимоги до прозорості управління. Залучення експертів, громадських організацій та міжнародних партнерів до цього процесу забезпечить створення ефективної регуляторної основи.

Важливо також врахувати потенційну недовіру громадськості до нових механізмів. Якщо громадяни не бачать прозорості та підзвітності, це може знизити їхню залученість до процесів відновлення. Для подолання цього виклику необхідно забезпечити відкритий доступ до інформації, регулярне інформування про досягнення та результати проєктів, а також активне залучення громадян до обговорення та ухвалення рішень. Усі ці заходи сприятимуть формуванню довіри та підвищенню легітимності запропонованої моделі.

Таким чином, успішна реалізація запропонованої інтегрованої моделі партнерства для відновлення інфраструктури територій залежить від комплексного підходу, що включає ідентифікацію ризиків та розробку ефективних стратегій їх мінімізації. Поєднання технологічних інновацій, адаптація найкращих міжнародних практик, вдосконалення законодавчої бази та активна участь громадськості є ключовими факторами, які забезпечують ефективність запропонованої моделі. Модель пропонує інноваційний підхід до розв'язання нагальних проблем, інтегруючи зусилля органів публічної влади, громадськості, приватного сектору та міжнародних партнерів. Використання сучасних цифрових технологій, впровадження екологічних стандартів та побудова довірливих взаємин між усіма учасниками процесу створюють фундамент для прозорості, підзвітності та

довготривалого сталого розвитку.

Реалізація такої моделі дозволить знизити корупційні ризики, забезпечити ефективне управління ресурсами та створити умови для активної участі громадян у процесах відновлення. Успіх цієї ініціативи стане важливим кроком у післявоєнній реконструкції країни, демонструючи можливості гармонійного партнерства та інтегрованого підходу до вирішення комплексних завдань. Такий досвід може слугувати прикладом для інших країн, які стикаються зі схожими викликами, та сприяти підвищенню міжнародного авторитету України.

3.3. Напрями удосконалення механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій

У сучасному світі, де темпи змін та складність управлінських завдань невинно зростають, значення публічно-громадського партнерства стає надзвичайно важливим. Сучасні умови управління потребують інноваційних підходів до організації взаємодії між державою, бізнесом і громадянським суспільством. Як механізм залучення ресурсів і компетенцій з різних секторів, публічно-громадське партнерство відіграє ключову роль у вирішенні комплексних соціально-економічних викликів. У пункті 2.1. було детально розглянуто нормативно-правовий механізм, який забезпечує правову основу для функціонування публічно-громадського партнерства, зокрема створення регуляторних рамок, стандартів і процедур, що сприяють чіткій організації співпраці між державними органами, бізнесом і громадськістю. У пункті 2.2 увагу було зосереджено на інших механізмах, таких як організаційний, фінансовий, соціальний та інноваційний. Кожен із цих механізмів відіграє важливу роль у досягненні ефективної взаємодії між учасниками партнерства, але їхній сучасний стан потребує вдосконалення.

Однак у контексті вдосконалення на особливу увагу заслуговують нормативно-правовий, фінансовий та інноваційний механізми. Нормативно-правовий механізм

потребує вдосконалення для забезпечення чітких правил і регуляцій, які сприятимуть прозорій реалізації проєктів та захисту інтересів усіх сторін. Фінансовий механізм є критично важливим для забезпечення стабільності та достатнього рівня фінансування проєктів, що передбачає ефективне залучення ресурсів з державних, приватних і міжнародних джерел. Інноваційний механізм, своєю чергою, дозволяє інтегрувати сучасні технології, оптимізувати управлінські процеси та впроваджувати прозорі й адаптивні рішення для підвищення результативності партнерств. Вдосконалення окреслених механізмів є ключовим для створення сучасної, ефективної та стійкої системи публічно-громадського партнерства, яка здатна забезпечити відновлення інфраструктури територій відповідно до потреб сучасного суспільства.

Удосконалення законодавства у сфері публічно-громадського партнерства є важливим кроком для створення ефективного правового поля, яке регулює взаємодію між державою, бізнесом і громадянським суспільством. Таке законодавство має враховувати інтереси всіх сторін, сприяти залученню інвестицій і реалізації соціально значущих проєктів, забезпечуючи водночас прозорість і відкритість процесів ухвалення рішень. Особливої ваги ці аспекти набувають в умовах повномасштабної війни, яка завдала значних руйнувань інфраструктурі України. Відновлення територій вимагає комплексного підходу, що включає створення ефективних організаційних структур для реалізації публічно-громадських партнерств, належного контролю, моніторингу та оцінки проєктів.

Доречно зазначити, що у (Додатку Е) визначені нормативно-правові акти, які є ключовими для регулювання публічно-громадського партнерства. Подальший аналіз цих документів буде спрямований на виявлення прогалин та недоліків, що потребують змін або доповнень для ефективнішої реалізації ініціатив. Особливу увагу буде приділено вдосконаленню законодавчої бази для підтримки участі громадян і забезпечення прозорості рішень, особливо у сфері інфраструктурних та соціально важливих проєктів.

Необхідно наголосити на тому, що відсутність закріпленого поняття публічно-громадського партнерства у чинному законодавстві України створює суттєві бар'єри для впровадження ефективних механізмів співпраці між державними органами, громадянським суспільством і приватним сектором. На відміну від багатьох країн, де нормативна база для ПГП вже функціонує як дієвий інструмент сталого розвитку, українське законодавство наразі позбавлене чіткого визначення даного поняття, що ускладнює системну організацію спільних проєктів. Зокрема, дана прогалина є особливо критичною у контексті відновлення інфраструктури територій, зруйнованих внаслідок повномасштабної війни [140, с. 47].

Збройна агресія проти України створила унікальні виклики, що вимагають максимальної мобілізації ресурсів держави, бізнесу та громадян. Масштабні руйнування, завдані інфраструктурі країни, потребують швидкої та скоординованої реакції. У цьому контексті ПГП може стати потужним інструментом, здатним об'єднати зусилля всіх зацікавлених сторін. Визначення чітких правових рамок для таких партнерств є не лише доцільним, а й нагальним, оскільки це дозволить підвищити ефективність залучення інвестицій, оптимізувати використання наявних ресурсів та стимулювати інновації.

Публічно-громадське партнерство можна визначити як *“форму взаємодії між державними органами, громадськими організаціями та приватним сектором, спрямовану на досягнення спільних цілей через узгодження інтересів, інтеграцію ресурсів і впровадження інноваційних підходів. Важливим елементом такого партнерства є орієнтація на сталий розвиток, що передбачає одночасне забезпечення економічної ефективності, екологічної стійкості та соціальної згуртованості”*. Таке визначення враховує як міжнародний досвід, так і особливості українського контексту.

Ураховуючи специфіку містобудівної діяльності як ключової сфери для реалізації інфраструктурних проєктів, найкращим рішенням є включення поняття ПГП до Закону України “Про регулювання містобудівної діяльності” [170]. Даний

нормативний акт встановлює основи планування, забудови та розвитку територій, що прямо корелює з ідеєю міжсекторної співпраці. Закріплення поняття ПГП у цьому Законі забезпечить правове підґрунтя для залучення громадськості та приватного сектору до процесів відновлення територій, одночасно закладаючи принципи прозорості, взаємної вигоди та орієнтації на сталий розвиток.

Запровадження такого положення у Закон дозволить створити чіткі механізми узгодження інтересів усіх учасників містобудівних процесів, забезпечуючи належний рівень взаємодії між органами влади, громадами та бізнесом. Крім того, це сприятиме інтеграції сучасних технологій і екологічних ініціатив у практику містобудування, що відповідатиме міжнародним стандартам сталого розвитку. Водночас включення цього поняття стане важливим кроком у створенні правового середовища, яке стимулюватиме інвесторів і підтримуватиме активну участь громадян у прийнятті рішень. Загалом, інтеграція поняття ПГП у Закон “Про регулювання містобудівної діяльності” є стратегічно обґрунтованим рішенням, що сприятиме комплексному відновленню інфраструктури, підвищить ефективність реалізації проєктів та закріпить принципи співпраці на всіх рівнях управління.

Слід, також акцентувати увагу на Закон України “Про внесення змін до деяких законів України щодо першочергових заходів реформування сфери містобудівної діяльності” [161], який регулює важливі аспекти будівництва, нормування та розробки містобудівної документації. Водночас існує можливість вдосконалення нормативно-правового механізму публічно-громадського партнерства, зокрема: залучення громадськості та ПГП – інтегрувати положення, що чітко визначають і стимулюють участь громадян та ПГП у плануванні та реалізації містобудівних проєктів, передбачаючи формування консультативних рад; прозорість процедур – посилити відкритість процесів через розробку механізмів прозорого відбору проєктів і тендерів із використанням цифрових платформ; розширення повноважень місцевого самоврядування – надати більші повноваження органам місцевої влади для ініціювання та управління ПГП, враховуючи місцеві потреби. Вказані рекомендації

сприятимуть посиленню взаємодії стейкхолдерів, прозорості та ефективності реалізації проєктів.

Необхідно, також звернути увагу на Закон України “Про благодійну діяльність та благодійні організації” [160], який регулює правовий статус, цілі та сфери діяльності благодійних організацій, охоплюючи освіту, охорону здоров’я, екологію, соціальний захист та інші напрями. Він визначає права та обов’язки благодійників і бенефіціарів, а також правила збору й використання благодійних пожертв. У контексті публічно-громадського партнерства цей Закон може бути вдосконалений через такі рекомендації: посилення співпраці з громадськими організаціями – внести положення, що сприяють активнішій взаємодії благодійних організацій із громадськими об’єднаннями, зокрема у сферах соціального захисту та розвитку; прозорість фінансових операцій – запровадити обов’язкове публічне звітування для підвищення фінансової прозорості; залучення приватного сектору – розробити стимули для участі приватного сектору у благодійній діяльності, наприклад, через податкові пільги; розвиток волонтерства – передбачити положення для підтримки волонтерських ініціатив і громадської участі у благодійності. Запропоновані зміни сприятимуть прозорості, ефективності й активній співпраці між благодійними організаціями, громадськістю та приватним сектором, створюючи сприятливе середовище для розвитку благодійності в Україні.

Заслуговує на увагу також Закон України “Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності” [169], який визначає правові засади створення, діяльності та захисту професійних спілок. Основними аспектами Закону є забезпечення права на об’єднання, заборона дискримінації за належністю до профспілок та регулювання взаємодії профспілок із державою й роботодавцями. У контексті публічно-громадського партнерства доцільно вдосконалити цей Закон шляхом посилення ролі профспілок у соціальному діалозі та їхньої взаємодії з урядовими структурами й приватним сектором. Також варто передбачити додаткові механізми для підвищення прозорості діяльності профспілок, включаючи фінансову звітність, і зміцнити їх

можливості для міжнародної співпраці. Запропоновані зміни спрямовані на підвищення ефективності профспілок у захисті прав працівників, забезпечення відкритості їх діяльності та розширення участі в соціальному діалозі, що сприятиме розвитку сучасного партнерства у сфері трудових відносин.

Необхідно загострити свою увагу також на Закон України “Про волонтерську діяльність” [162], який встановлює правові основи організації волонтерства, визначаючи його як добровільну, соціально спрямовану діяльність, що реалізується через надання волонтерської допомоги. Документ також регламентує права та обов’язки волонтерів і організацій, які їх залучають. Для вдосконалення механізмів, закріплених у цьому законі, важливо посилити державну підтримку волонтерських ініціатив шляхом створення програм, що сприяють розвитку волонтерства. Також необхідно стимулювати активну участь волонтерів у громадських проєктах у ключових сферах, таких як соціальний захист, освіта, культура та охорона здоров’я. Ще одним важливим аспектом є спрощення процедур реєстрації та функціонування волонтерських організацій, що зменшить адміністративне навантаження на них. Запропоновані зміни дозволять посилити роль волонтерства в громадському житті, активізувати залучення громадян до соціально значущих ініціатив і сприятимуть ефективнішій реалізації волонтерської діяльності в Україні.

Слід, далі звернути увагу на Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” [166], який визначає систему, принципи й повноваження місцевого самоврядування, охоплюючи аспекти структури місцевих рад, їхніх повноважень, взаємодії з державними органами та залучення громадян до місцевого управління. Для вдосконалення цього Закону варто посилити положення, які забезпечують активну участь громадян у місцевому самоврядуванні, зокрема через розвиток місцевих ініціатив та референдумів. Додатково, важливо передбачити механізми для розширення співпраці між місцевою владою та громадськими організаціями, особливо у розв’язанні соціальних питань, актуальних для громад. Окрему увагу слід приділити вдосконаленню громадського контролю, зокрема, шляхом покращення

процедур громадських слухань і забезпечення більшої прозорості в діяльності місцевих органів влади. Запропоновані зміни сприятимуть зміцненню місцевого самоврядування, підвищенню ефективності взаємодії з громадянським суспільством та розвитку публічно-громадського партнерства на місцевому рівні.

Додатково, варто загострити свою увагу на Закон України “Про основні засади молодіжної політики” [168], який визначає стратегічні напрями, цілі та механізми реалізації молодіжної політики, охоплюючи такі аспекти, як участь молоді у формуванні політики, розвиток молодіжних об’єднань, підтримка молодіжної інфраструктури та міжнародне співробітництво. Для вдосконалення даного закону доцільно передбачити механізми, які сприятимуть активнішому залученню молодіжних громадських об’єднань до розробки та реалізації політик, що відповідають їхнім потребам. Варто також посилити підтримку молодіжної інфраструктури, зокрема через розвиток молодіжних центрів та просторів, які слугуватимуть платформою для самореалізації молоді. Окрім цього, необхідно зміцнити роль молодіжних рад і консультативно-дорадчих органів, забезпечивши їхню участь у прийнятті рішень на всіх рівнях. Окреслені рекомендації спрямовані на створення умов для підвищення соціальної та професійної активності молоді, посилення їхнього впливу на формування політики та сприяння розвитку публічно-громадських ініціатив у молодіжному середовищі.

Особливу увагу слід приділити Закону України “Про засади державної регіональної політики” [163], який визначає основні принципи та напрями державної політики, спрямованої на забезпечення збалансованого розвитку регіонів. Він охоплює аспекти планування, координації та реалізації регіональних стратегій, що відіграють ключову роль у зміцненні територіального розвитку. Для підвищення ефективності цього Закону необхідно передбачити механізми, які дозволять залучати громадськість до формування регіональних стратегій розвитку. Вказане може бути реалізовано через публічні консультації та відкриті обговорення, що сприятимуть врахуванню інтересів різних груп населення. Важливо також забезпечити інтеграцію

публічно-громадських ініціатив у регіональні програми, надавши їм можливість стати невід'ємною частиною офіційних стратегій. Запропоновані зміни спрямовані на покращення регіонального розвитку шляхом залучення громадськості та підтримки інноваційних ініціатив на місцевому рівні, що дозволить ефективніше реалізовувати стратегічні завдання та забезпечити збалансоване зростання регіонів.

Неможливо не звернути увагу на те, що Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад” [164] визначає процедури та порядки, що стосуються відновлення та розвитку регіонів і громад України. Вказана постанова містить деталі щодо критеріїв визначення територій відновлення, процедур розроблення, реалізації та моніторингу планів відновлення та розвитку. У контексті публічно-громадського партнерства, можна запропонувати наступні рекомендаційні зміни: залучення громадськості до розроблення планів відновлення – включити положення, які забезпечують активну участь громадськості та місцевих ініціатив у процесі розроблення та оцінювання планів відновлення; транспарентність та звітність – зміцнення механізмів прозорості та звітності у процесі відновлення та розвитку регіонів і громад. Важливо відзначити, що ці рекомендації мають на меті забезпечити більш відкритий і інклюзивний підхід до відновлення та розвитку регіонів та громад, акцентуючи на важливості участі громадськості та підвищення прозорості процесів.

Принагідно, далі акцентувати увагу на Постанову Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, територій територіальної громади (її частини) та внесення змін до них” [165], яка встановлює процедури для розроблення та впровадження програм відновлення регіонів і громад. Важливими аспектами є включення громадського обговорення та забезпечення прозорості процесів. Рекомендаційні зміни в контексті публічно-громадського партнерства можуть включати: посилення участі громадськості – положення щодо додаткової участі громадськості у розробці програм та механізми їх впливу на прийняття

рішень; прозорість процесів – зміцнення положень про прозорість усіх етапів розробки та реалізації програм, включаючи громадське обговорення та погодження змін. Необхідно зауважити, що ці рекомендації спрямовані на забезпечення більш відкритого та інклюзивного підходу до відновлення та розвитку громад, з акцентом на участь та вплив громадськості.

Варто звернути увагу на те, Указ Президента України “Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року” [171], який встановлює загальні напрямки та цілі для сталого розвитку країни, включаючи економічне зростання, соціальний розвиток, екологічну стабільність тощо. Він покликаний гармонізувати національну політику із глобальними цілями сталого розвитку. Щоб внести зміни до цього указу в контексті публічно-громадського партнерства, доречно рекомендувати: залучення ПГП у процеси планування та виконання цілей – включити положення про активну участь представників громадськості та ПГП у процесі розроблення, виконання та оцінки політики сталого розвитку; сприяння локальним ініціативам – забезпечити підтримку та сприяння локальним ініціативам, які спрямовані на досягнення цілей сталого розвитку на рівні громад та регіонів. Наведені зміни спрямовані на забезпечення більш ефективної та інтегрованої реалізації цілей сталого розвитку, з активним включенням громадськості та публічно-громадських партнерств у цей процес.

Особливу увагу слід приділити Указу Президента України “Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки” [167], визначає основні напрямки розвитку громадянського суспільства, зокрема через співпрацю з державними органами та місцевим самоврядуванням. Стратегія спрямована на створення умов для громадської ініціативи, самоорганізації, та розвитку інститутів громадянського суспільства. Для внесення змін у контексті ПГП, особливо з урахуванням відновлення інфраструктури, можна рекомендувати: додати положення про партнерство у сфері відновлення інфраструктури – це можна реалізувати через внесення змін у відповідні пункти, які стосуються співпраці з

державними органами та місцевим самоврядуванням. Важливо зосередитися на механізмах залучення громадськості до процесів планування та реалізації інфраструктурних проєктів; посилення участі громадськості у розробці та оцінці інфраструктурних проєктів – це можна досягти через доповнення існуючих положень, спрямованих на сприяння громадської участі та включення механізмів громадської експертизи та обговорення проєктів.

Загалом, зазначені зміни мають на меті забезпечити більш активну участь громадянського суспільства у процесах, пов'язаних з відновленням інфраструктури, та підсилення ролі ПГП у цій важливій сфері. Варто звернути увагу на те, що в (Додатку Д), детально узагальнено всі рекомендації, що випливають з аналізу нормативно-правових актів, важливих для регулювання публічно-громадського партнерства. Вказаний додаток містить структуровану таблицю, яка відображає не тільки короткі описи рекомендацій за кожним законодавчим актом, але й очікувані результати їх впровадження, надаючи цим самим цінний інструмент для удосконалення законодавчої бази в сфері ПГП.

Після формулювання рекомендацій щодо вдосконалення законодавчої бази публічно-громадського партнерства наступним кроком є розробка Програми дій на 2024-2028 роки для відновлення інфраструктури, яка інтегрує положення (Додатку Є). Програма охоплює стратегічні цілі, план дій і механізми реалізації, забезпечуючи ефективну співпрацю держави, громадськості та бізнесу. Шестирічна програма спрямована на відновлення та модернізацію інфраструктури, зруйнованої війною. Вона включає аудит пошкоджень, розробку стратегій відновлення та інноваційні механізми залучення партнерів, серед яких міжнародні експерти, приватний сектор і громадські організації. Зазначене створює передумови для стійкої та сучасної інфраструктури, сприяючи розвитку країни та підвищенню якості життя громадян.

Важливим етапом після реалізації програми дій із відновлення інфраструктури стане створення ефективних організаційних структур. Ці структури повинні забезпечувати оптимальне управління процесами відновлення через чітке

розподілення ролей, ефективну комунікацію, моніторинг і застосування сучасних методів управління. Чіткий розподіл функцій мінімізує дублювання роботи, а регулярна комунікація сприяє оперативному вирішенню проблем. Моніторинг і звітність забезпечують прозорість і відкритість, дозволяючи вчасно коригувати дії. Використання адаптивних методів управління, таких як Agile або Lean, підвищує ефективність роботи. Розвиток і мотивація персоналу гарантують наявність компетентних кадрів для виконання завдань.

Таким чином, створення ефективних організаційних структур закладає основу для успішного управління процесами відновлення інфраструктури. Проте забезпечення стійкості та довгострокової результативності таких ініціатив неможливе без належного фінансового підґрунтя. Саме тому наступним ключовим напрямом удосконалення стає фінансовий механізм, який повинен забезпечити прозорість, ефективність розподілу ресурсів та залучення інвестицій через інноваційні підходи та публічно-громадське партнерство.

В сучасних умовах, коли війна завдала масштабних руйнувань критичної інфраструктури України, з'явилася гостра потреба у створенні нових механізмів управління фінансовими ресурсами, які забезпечать ефективне, прозоре та контрольоване відновлення. Значна частина інфраструктурних об'єктів, таких як дороги, мости, лікарні та школи, вимагає термінової реконструкції, що потребує значних фінансових вкладень, як внутрішніх, так і міжнародних. Одним із найбільших викликів є непрозорість фінансування, яка ускладнює залучення інвестицій та донорської підтримки. Корупційні ризики, відсутність доступу до детальних даних про витрати та обмежена участь громадськості у контролі процесів створюють додаткові перешкоди для відновлення. Вказані проблеми підкреслюють важливість створення комплексної системи прозорого фінансового управління та співпраці, що базується на сучасних технологіях і принципах відкритості.

Основною метою комплексної системи прозорого фінансового управління та співпраці є створення ефективного механізму, який дозволить: забезпечити повну

прозорість витрат через відкритий доступ до інформації про фінансові операції; мінімізувати корупційні ризики шляхом використання сучасних технологій, таких як блокчейн; оптимізувати залучення фінансування за рахунок активної участі приватного сектору та міжнародних партнерів; розвивати спроможність державних органів, бізнесу та громадськості до взаємодії у відновлювальних процесах. Усі зазначені аспекти створюють підґрунтя для побудови стійкої, відкритої та результативної моделі фінансового управління, яка враховує потреби сучасного суспільства і виклики, обумовлені війною.

У межах запропонованої комплексної системи прозорого фінансового управління та співпраці ключову роль відіграє цифрова платформа *“Відкрите Партнерство”*. Даний інструмент забезпечує функціонування системи як цілісного механізму, об’єднуючи всі елементи управління фінансовими потоками, моніторингу, співфінансування та навчання. Платформа створена для подолання таких викликів, як непрозорість фінансування, корупційні ризики та обмежений доступ громадськості до процесів прийняття рішень. Вона стане єдиним місцем для координації зусиль держави, бізнесу та громадськості у відновленні інфраструктури.

Однією з головних функцій платформи є забезпечення прозорості всіх фінансових транзакцій, пов’язаних із реалізацією проєктів відновлення інфраструктури. Кожна фінансова операція, включаючи надходження коштів, видатки, виплати підрядникам та інші транзакції, фіксується на платформі у відкритому доступі. Для цього використовуються блокчейн-технології, які гарантують незмінність і надійність даних, виключаючи можливість маніпуляцій. Користувачі, включаючи громадськість, інвесторів і державні органи, можуть вільно переглядати звіти про витрати в режимі реального часу. Вказане сприяє підвищенню рівня довіри до процесу управління фінансами та залученню нових джерел інвестицій, адже відкритість і контроль знижують ризики для учасників.

Для забезпечення ефективного контролю за виконанням проєктів на платформі буде реалізовано модуль моніторингу, який дозволить в реальному часі відстежувати

прогрес реалізації кожного інфраструктурного об'єкта. Модуль включатиме: інтерактивну карту проєктів, на якій кожен об'єкт буде позначений з інформацією про стадію робіт, обсяг фінансування та відповідальних виконавців; систему звітності, що дозволить підрядникам регулярно оновлювати дані про виконання робіт; громадські обговорення, де платформа надасть можливість громадським організаціям і місцевим громадам брати участь у формуванні пріоритетів та контролювати виконання робіт. Даний компонент платформи дозволить ефективно планувати ресурси, своєчасно реагувати на можливі затримки і уникати перевитрат.

Окрім моніторингу, платформа стане інструментом для інтеграції ресурсів із різних джерел. Для цього буде створено окремий розділ, де: приватні інвестори зможуть знайти інформацію про пільгові програми, податкові знижки та державні гарантії для фінансування відновлення; міжнародні донори зможуть подавати гранти на підтримку конкретних проєктів через автоматизовану систему; державні органи зможуть подавати запити на додаткове фінансування, базуючись на реальних потребах. Дані механізми співфінансування дозволять залучити більше ресурсів і зменшити фінансове навантаження на державний бюджет, забезпечуючи більш ефективну реалізацію проєктів.

Платформа також передбачатиме освітній модуль, який сприятиме розвитку компетенцій серед усіх учасників процесу відновлення: вебінари та тренінги для представників місцевих органів влади, бізнесу та громадських організацій, що покращать знання з управління фінансами та реалізації проєктів; консультації міжнародних експертів, що дозволять обмінюватися досвідом з найкращими світовими практиками; навчальні матеріали, включаючи посібники та рекомендації щодо управління фінансами, проведення тендерів та контролю витрат. Окреслений компонент підвищить рівень кваліфікації учасників і забезпечить ефективну комунікацію між усіма сторонами.

Додатково, для забезпечення прозорості та оцінки ефективності проєктів, на платформі буде реалізовано аналітичний модуль, який автоматично оцінюватиме

фінансові потоки і ефективність виконання проєктів. Модуль включатиме: генерацію звітів про виконані роботи та використання коштів; виявлення потенційних ризиків, таких як затримки у виконанні чи перевищення бюджету; прогнозування для оптимізації подальших етапів відновлення, що дозволить своєчасно коригувати стратегію та заходи. Вказаний компонент допоможе підтримувати прозорість та забезпечить можливість коригування планів для досягнення оптимальних результатів.

Цифрова платформа *“Відкрите Партнерство”* об'єднує всі ці елементи в єдину систему, що забезпечує інтеграцію фінансових ресурсів, управління проектами, навчання учасників та моніторинг виконання. Така комплексна система дозволить створити ефективний механізм для відновлення інфраструктури, забезпечуючи прозорість, оптимізацію витрат та активну участь усіх зацікавлених сторін.

Комплексна система прозорого фінансового управління та співпраці, яку запропоновано, має на меті не лише забезпечити прозорість фінансування, але й створити ефективну платформу для взаємодії всіх учасників процесу відновлення інфраструктури. Розроблена цифрова платформа, яка стане основним інструментом цієї системи, не лише забезпечить безперервний моніторинг та звітність, але й інтегрує фінансові потоки з різних джерел, стимулюючи взаємодію державних органів, приватного сектору та міжнародних донорів. Всі ці елементи зумовлюють створення відкритого та доступного механізму, що сприятиме залученню інвестицій і забезпечить довіру до процесів відновлення.

У той же час, інтерфейс платформи дозволить здійснювати постійний моніторинг ходу реалізації проєктів завдяки модулю звітності, який буде базуватися на відкритих даних. Приватні інвестори та міжнародні донори матимуть доступ до детальної інформації про проєкти, що дасть змогу приймати обґрунтовані рішення щодо фінансування, а також забезпечить зворотний зв'язок з громадськістю через механізми громадських обговорень. Таким чином, платформа не тільки покращить

взаємодію між різними учасниками, а й створить умови для більш інклюзивного управління процесами відновлення.

У рамках цього процесу особливу увагу слід приділити освітньому модулю, який буде інтегрований у платформу для підвищення кваліфікації місцевих органів влади, представників бізнесу та громадських організацій. Проведення регулярних тренінгів і вебінарів дозволить підвищити ефективність управління фінансами, проведення тендерів та контролю за витратами, що, у свою чергу, зміцнить компетентність учасників і забезпечить належний рівень управлінського контролю на всіх етапах відновлення. Поряд з цим, аналітичний компонент платформи сприятиме оптимізації подальших етапів відновлення. Виявлення можливих ризиків, таких як затримки в виконанні чи перевищення бюджету, дозволить своєчасно коригувати стратегії і гарантувати максимальну ефективність витрачання ресурсів. Регулярні звіти, які генеруються автоматично, допоможуть оцінити не лише поточний стан проєктів, а й прогнози щодо майбутнього розвитку, надаючи можливість оперативно реагувати на зміни в умовах виконання.

Завдяки комплексному підходу, який інтегрує технології, фінансові інструменти та освітні ініціативи, створена система стане фундаментом для ефективного управління відновленням інфраструктури. Вона дозволить забезпечити максимальну прозорість у використанні фінансових ресурсів, покращить взаємодію між усіма учасниками процесу та, в кінцевому підсумку, сприятиме швидшому та більш ефективному відновленню країни після руйнувань, спричинених війною. Для чіткого розуміння взаємодії основних елементів запропонованої комплексної системи прозорого фінансового управління та співпраці, представлено схему, яка ілюструє ключові компоненти та їх взаємозв'язки. Дана схема, наведена на рис. 3.3., показує, як цифрова платформа, інтеграція фінансових ресурсів, моніторинг та звітність, освітній модуль та аналітичний компонент разом забезпечують ефективне відновлення інфраструктури через прозорі, оптимізовані та інтегровані процеси

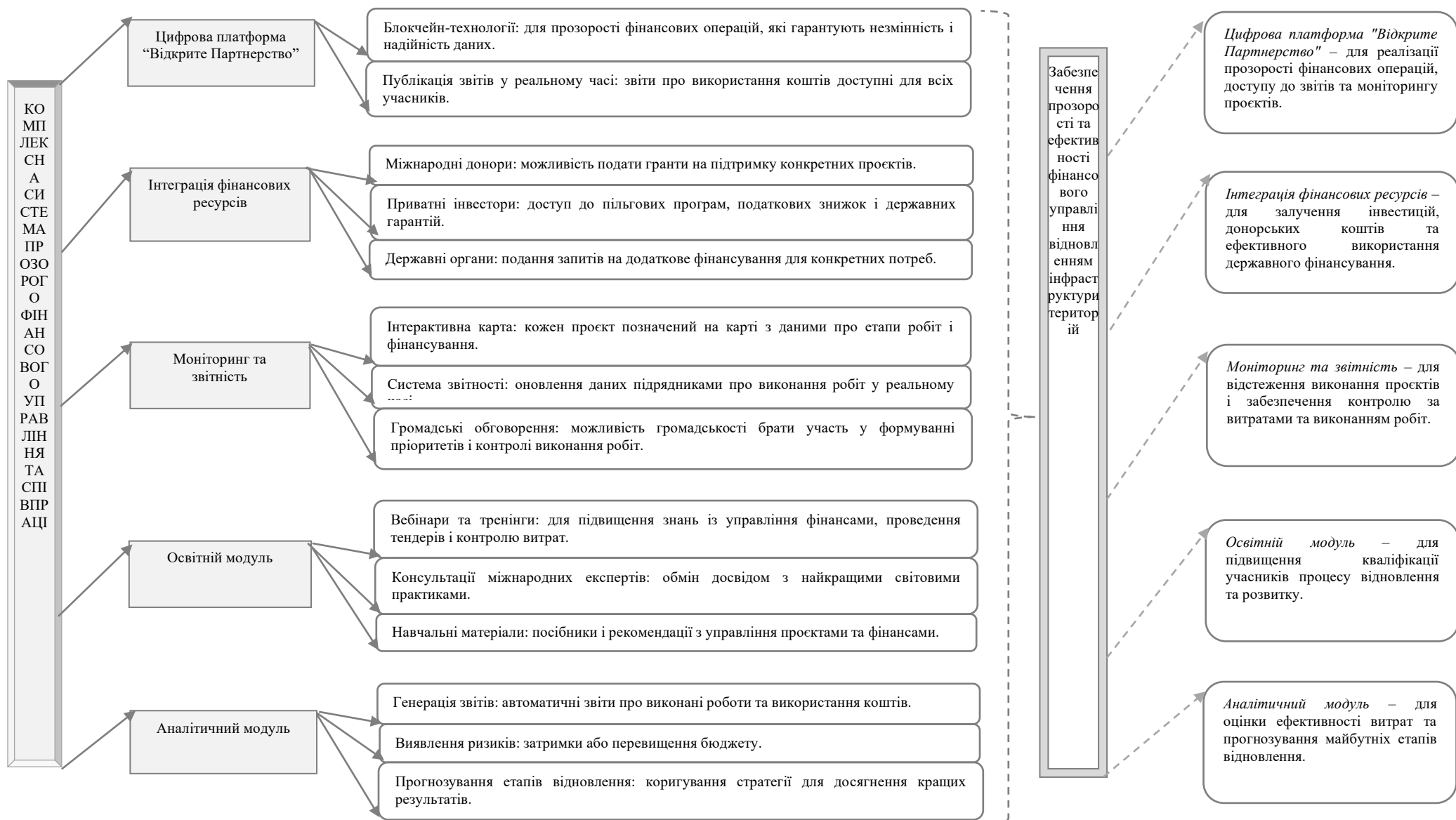

Рис. 3.3. Взаємозв'язок основних елементів комплексної системи прозорого фінансового управління та співпраці, розробка автора.

Підсумовуючи вищевказане, можна стверджувати, що комплексна система прозорого фінансового управління та співпраці створить основи для ефективного управління фінансовими потоками, що забезпечить не тільки прозорість витрат, а й активну участь всіх зацікавлених сторін у процесах відновлення. Впровадження цифрової платформи “Відкрите Партнерство”, зокрема, з використанням блокчейн-технологій, дозволить знизити ризики корупції, забезпечивши незмінність і надійність даних, а також відкритий доступ до фінансових звітів у реальному часі. Вказане сприятиме залученню інвестицій та донорської підтримки, оскільки забезпечує довіру до процесів фінансування відновлення. Інтеграція фінансових ресурсів через платформу дасть змогу залучити приватних інвесторів, міжнародних донорів та державні органи до фінансування, а механізми співфінансування дозволять зменшити фінансове навантаження на державний бюджет. Завдяки цьому, відновлення інфраструктури набуде більшої масштабності і стане більш стійким до зовнішніх економічних коливань.

Модуль моніторингу та звітності, інтегрований в платформу, забезпечить прозорість у виконанні проєктів, дозволяючи громадськості брати участь у контролі за виконанням робіт. Окреслене дозволить не тільки ефективно планувати ресурси, а й своєчасно реагувати на потенційні затримки та перевитрати. Освітній модуль на платформі підвищить кваліфікацію учасників процесу відновлення, зокрема місцевих органів влади, бізнесу та громадських організацій, що сприятиме покращенню управлінських навичок і забезпечить більш ефективне використання фінансів, проведення тендерів та контролю за витратами. Аналітичний модуль допоможе здійснювати автоматизований аналіз фінансових потоків та оцінювати ефективність виконання проєктів, що дозволить оперативно коригувати стратегії відновлення і забезпечити досягнення максимальних результатів.

Загалом, вказана система забезпечить інклюзивне управління відновленням, ефективно інтегруючи фінансові ресурси та зменшуючи фінансові ризики, пов’язані з корупцією та непрозорістю, тим самим створюючи сприятливі умови для швидкого і сталого відновлення інфраструктури після війни. Однак, для забезпечення ще більшої ефективності відновлення, необхідно вдосконалити

інноваційний механізм. Враховуючи сучасні технології та новітні підходи до управління інфраструктурними проєктами, інтеграція інновацій в процес відновлення має потенціал не лише для підвищення його ефективності, але й для забезпечення стійкості та адаптивності до швидко змінюваних умов. Вдосконалення інноваційного механізму є важливим кроком для впровадження передових технологій, оптимізації ресурсів і мінімізації ризиків, що виникають під час реалізації проєктів відновлення інфраструктури.

Таким чином, слід зосередитись на створенні *“Ефективної інноваційної екосистеми для управління відновленням інфраструктури територій”*, яка поєднує стратегічний підхід, сучасні технології та багатосторонню взаємодію між державою, бізнесом, громадськими організаціями та міжнародними партнерами. Така екосистема має забезпечити не лише інтеграцію новітніх технологій на всіх етапах – від планування та моніторингу до прогнозування й управління ресурсами – але й сприяти підтримці інноваційних проєктів та стартапів, що орієнтовані на відновлення. Вона також стане основою для створення програми *“Смарт-ППП”*, яка деталізує інструменти реалізації інноваційного механізму, зокрема через цифрові платформи, освітні ініціативи та міжнародне співробітництво. Окреслене дозволить значно підвищити ефективність відновлення територій, мінімізувати ризики та забезпечити довгострокову стійкість і розвиток інфраструктури.

Варто зазначити, що *“Ефективна інноваційна екосистема для управління відновленням інфраструктури територій”* є ключовим кроком у розв’язанні проблем, пов’язаних із масштабними руйнуваннями, спричиненими війною. Основна ідея екосистеми полягає у впровадженні комплексного підходу, що інтегрує сучасні технології, механізми підтримки інновацій та багатосторонню співпрацю між державними, приватними і громадськими структурами. Її реалізація забезпечить системний підхід до відновлення, мінімізуючи втрати ресурсів та забезпечуючи прозорість процесів.

Основою екосистеми є розробка програми *“Смарт-ППП”*, яка включає інтеграцію цифрових платформ для управління процесами відновлення. Дані платформи забезпечують:

- автоматизацію процесів планування та моніторингу – інтерактивна карта об'єктів дозволяє відстежувати кожен проєкт у реальному часі з інформацією про стадії виконання, обсяг фінансування та відповідальних виконавців;

- прозорість фінансових операцій – використання блокчейн-технологій унеможливорює маніпуляції з фінансовими даними та гарантує надійність інформації;

- можливості громадського контролю – через платформу організовуються публічні обговорення, де громадськість і зацікавлені сторони можуть пропонувати свої ідеї та перевіряти виконання проєктів.

Екосистема також спрямована на розвиток інновацій, забезпечуючи підтримку стартапів та проєктів, орієнтованих на відновлення інфраструктури територій. Основні механізми включають:

- грантові програми – запуск державних і міжнародних грантів для фінансування розробок у сфері інфраструктури;

- інкубаційні центри – створення платформ для підтримки стартапів, що забезпечуватимуть консультації, технічну допомогу та можливості тестування нових технологій;

- стимулювання приватних інвестицій – розробка механізмів податкових пільг для компаній, які інвестують у відновлення територій.

Одним із важливих елементів програми “Смарт-ПГП” є освітній модуль, що сприяє підвищенню компетентностей усіх учасників процесу. Він включає:

- вебінари та тренінги – онлайн-курси для місцевих органів влади, громадських організацій і бізнесу, які охоплюють теми управління фінансами, проведення тендерів та контролю витрат;

- консультації міжнародних експертів – обмін досвідом із використанням передових практик у сфері відновлення інфраструктури.

- навчальні матеріали – доступ до баз знань, посібників та рекомендацій для всіх зацікавлених сторін.

Програма “Смарт-ПГП” включає аналітичний модуль, який дозволяє:

- оцінювати ефективність проєктів – автоматичне формування звітів про

виконані роботи та використання фінансів;

- прогнозувати потреби – система прогнозування визначає майбутні витрати, потреби у ресурсах і можливі ризики;
- виявляти проблеми – автоматизовані алгоритми виявляють затримки, перевитрати чи інші недоліки.

Варто підкреслити, що ефективна екосистема не може функціонувати без активного залучення міжнародних партнерів. Для цього передбачено:

- організація платформ для міжнародного обміну досвідом – створення майданчиків для дискусій і навчання, де міжнародні експерти діляться своїми напрацюваннями;
- запуск пілотних проєктів – використання передових технологій у вибраних регіонах для демонстрації їх ефективності та масштабування на всю країну.

Для наочного представлення взаємозв'язків та ключових компонентів “Ефективної інноваційної екосистеми для управління відновленням інфраструктури територій” розроблено схему, яка відображає її структуру, основні елементи та очікувані результати (див. рис. 3.4).

В цілому, очікувані результати впровадження “Ефективної інноваційної екосистеми для управління відновленням інфраструктури територій” базуються на інтеграції сучасних технологій, які дозволяють забезпечити прозоре та контрольоване використання ресурсів. Завдяки впровадженню цифрових платформ, автоматизованих систем моніторингу та блокчейн-технологій очікується мінімізація корупційних ризиків і підвищення рівня довіри серед громадськості, інвесторів і міжнародних партнерів. Активне залучення інвестицій та підтримка інноваційних ідей стануть одними з ключових переваг нової системи. Розробка інструментів співфінансування, грантових програм та механізмів стимулювання приватного сектору дозволить розширити фінансову базу для відновлення територій, одночасно заохочуючи інвесторів до участі у відновлювальних проєктах. Такий підхід забезпечить збалансований розподіл фінансових ризиків між державою та приватним сектором.

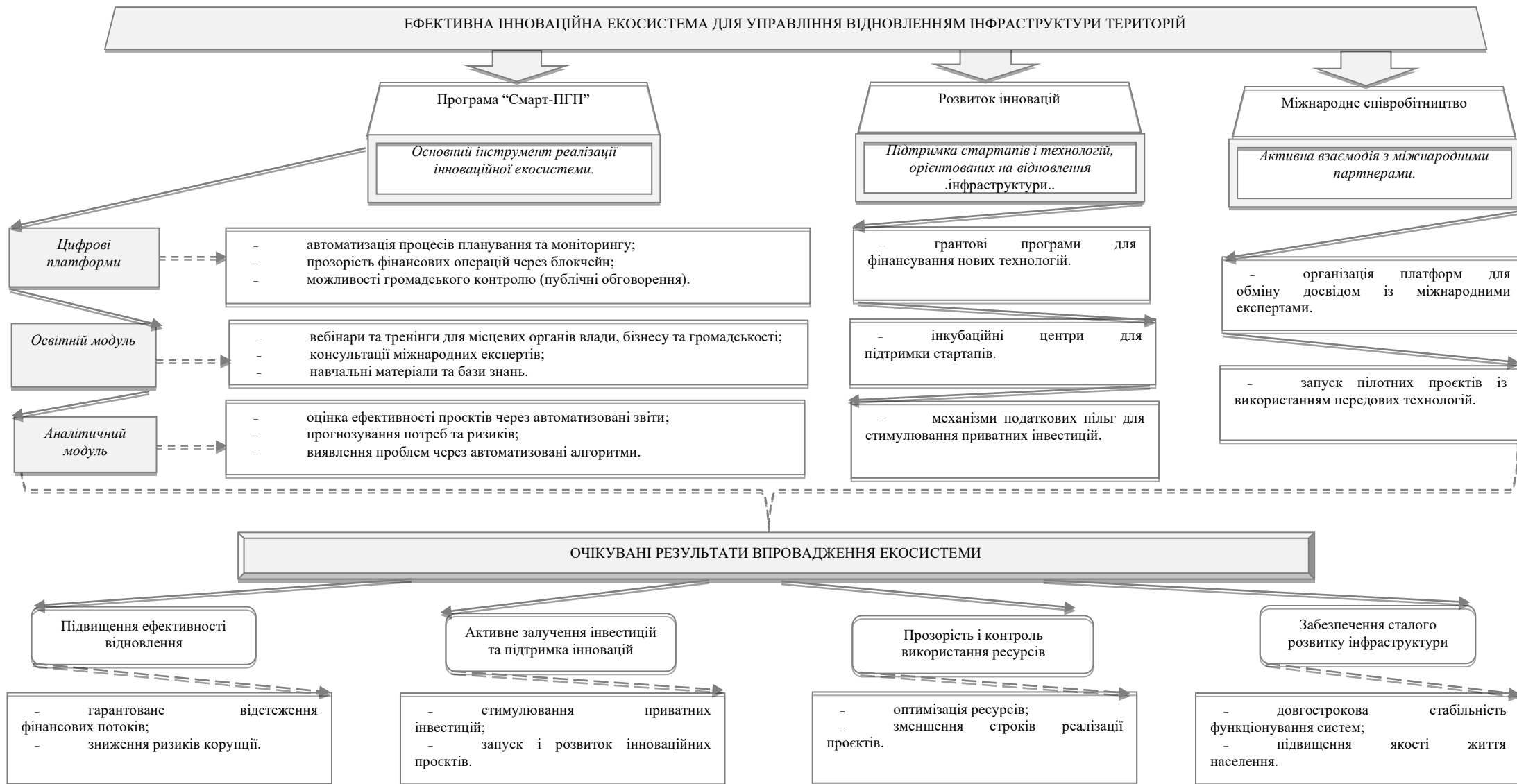

Рис. 3.4. Структура ефективної інноваційної екосистеми для управління відновленням інфраструктури територій,

розробка

автора.

Крім того, впровадження інноваційних технологій сприятиме суттєвому підвищенню ефективності процесів відновлення. Використання цифрових платформ для автоматизації планування, прогнозування та контролю за виконанням робіт дозволить оптимізувати витрати, зменшити тривалість реалізації проєктів і своєчасно реагувати на можливі зміни або виклики. Очікується, що створення сприятливих умов для довгострокового сталого розвитку інфраструктури стане однією з ключових переваг запропонованої екосистеми. Розробка пілотних проєктів із застосуванням сучасних екологічно чистих технологій, організація навчання та обміну досвідом з міжнародними партнерами сприятимуть зміцненню стійкості інфраструктури до майбутніх викликів і забезпечать її відповідність найкращим світовим стандартам.

Узагальнюючи, розробка програми “Смарт-ППП” як складової частини інноваційної екосистеми є стратегічним кроком до якісного перетворення процесів відновлення інфраструктури територій в Україні. Вона створює передумови для інтеграції сучасних технологій, залучення необхідних інвестицій і розвитку професійної компетенції, що в сукупності сприятиме досягненню максимальних результатів у процесі відновлення та забезпечить стійкий розвиток інфраструктури в майбутньому.

Висновки до розділу 3

1. Розглянуто можливості застосування зарубіжного досвіду для підвищення ефективності та успішності інфраструктурних проєктів в Україні через взаємодію органів влади та бізнесу. Впровадження публічно-приватних партнерств відкриває шляхи не тільки для удосконалення інфраструктури країни, але й для використання міжнародного досвіду та кращих практик управління. Вказане сприятиме підвищенню ефективності та прозорості у процесі управління інфраструктурними проєктами. Імплементация передових методик управління та контролю може виявитися ефективним засобом у боротьбі з корупцією, оптимізації ресурсів, та підвищення прозорості управління.

Використання зарубіжного досвіду, зокрема в сферах закупівель, фінансового контролю та проєктного управління, допоможе підвищити ефективність управління проєктами і зміцнити конкурентоспроможність українського інфраструктурного сектору на міжнародному рівні. Використання передових технологій і практик у будівництві та управлінні інфраструктурними об'єктами дозволить адаптувати їх до міжнародних стандартів якості та безпеки, сприяючи розвитку країни та покращенню якості життя її громадян.

2. Розроблена інтегрована модель взаємодії органів влади та громадськості для відновлення інфраструктури територій є сучасним механізмом, спрямованим на забезпечення прозорості, підзвітності та екологічності процесів управління. Вона охоплює електронну платформу для інтерактивної участі громадськості, мобільні консультаційні центри для збору локальних потреб, “зелені хартії” для впровадження екологічних стандартів та регулярні конференції для відкритого обговорення проєктів. Така структура дозволяє враховувати інтереси всіх сторін, інтегруючи їх у процес прийняття рішень. Модель спрямована на зміцнення довіри до органів влади, підвищення ефективності управління та залучення приватного сектору й міжнародних партнерів. Завдяки використанню цифрових технологій, зокрема блокчейн, знижуються корупційні ризики, забезпечується контроль за ресурсами та звітність. Інтеграція екологічних стандартів сприяє довгостроковій стійкості відновлених територій. Таким чином, модель не лише відповідає сучасним викликам, але й створює передумови для сталого розвитку та успішної післявоєнної реконструкції.

3. Запропоновано шляхи та практичні рекомендації для вдосконалення механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства, спрямованих на відновлення інфраструктури територій України. Удосконалення нормативно-правового механізму включає розробку змін до законодавчої бази, які спрямовані на посилення координації між державою, бізнесом і громадськими організаціями, а також створення нових правових інструментів для спрощення процедур реалізації партнерських проєктів. Ці заходи дозволяють зменшити бюрократичні бар'єри та підвищити ефективність співпраці. Фінансовий механізм

удосконалено через розробку системи прозорого управління фінансовими потоками, яка базується на впровадженні цифрових платформ з використанням блокчейн-технологій для забезпечення прозорості витрат, інтеграції фінансових ресурсів з різних джерел та мінімізації корупційних ризиків. Інноваційний механізм передбачає створення “Ефективної інноваційної екосистеми”, яка поєднує інтеграцію сучасних технологій, підтримку стартапів і запровадження програми “Смарт-ПГП”. Окреслені заходи спрямовані на підвищення ефективності, моніторингу, прогнозування і управління ресурсами у процесі відновлення інфраструктури. Запропоновані рішення формують фундамент для забезпечення сталого розвитку інфраструктури територій України.

Основні наукові результати цього розділу відображені в публікаціях автора [138; 139; 140].

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі запропоновано вирішення наукової проблеми, яка полягає у теоретичному обґрунтуванні й розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій в Україні.

Одержані в процесі дослідження результати дають підстави зробити наступні висновки.

1. Вивчено концептуальні підходи, визначено поняття та розкрито сутність публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій, враховуючи сучасні виклики та перспективи його застосування. З'ясовано, що ключовими складовими цього механізму є соціальний, економічний, екологічний та інноваційний аспекти, які забезпечують ефективність і стійкість партнерств в умовах сучасних викликів. Особливу увагу приділено аналізу принципів прозорості, підзвітності, децентралізації та сталого розвитку, які сприяють гармонійній взаємодії між державними органами, громадськістю та приватним сектором.

Встановлено, що ПГП має важливе значення для інтеграції зусиль усіх учасників з метою досягнення довгострокових результатів у відновленні зруйнованих територій. Відсутність чіткої нормативно-правової бази в Україні є суттєвим викликом, що потребує розробки регуляторних механізмів, які сприятимуть систематизації та ефективному впровадженню ПГП. Запропоновано авторське визначення ПГП, яке охоплює комплексний підхід до вирішення соціально-економічних та екологічних завдань, з урахуванням сучасних інноваційних підходів.

2. Здійснено аналіз особливостей державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій, акцентовано увагу на ключових механізмах співпраці, таких як концесії, гранти, субсидії та спільне управління проєктами. Дослідження показало, що ефективність цих механізмів залежить від їхнього адаптування до потреб

територій та чіткого розподілу ролей між державою, бізнесом і громадянським суспільством. Держава створює сприятливі умови для партнерства через нормативно-правове регулювання та фінансову підтримку, бізнес забезпечує інвестиції й інновації, а громадські організації сприяють прозорості та врахуванню інтересів громад. Результати аналізу підтверджують, що успішне публічно-громадське партнерство формує синергію між учасниками, дозволяючи реалізовувати масштабні проєкти, орієнтовані на довгостроковий соціально-економічний ефект. Відновлення інфраструктури на засадах такого партнерства сприяє зміцненню довіри між учасниками процесу та забезпеченню сталого розвитку територій.

3. Узагальнено нормативно-правовий механізм державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій. Виявлено, що нормативно-правовий механізм державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій, хоча й базується на взаємодії державних органів, громадянського суспільства та приватного сектору, залишається недостатньо цілісним.

Виявлено, що чинна правова база, яка охоплює Закони України, Постанови Кабінету Міністрів України та Укази Президента України, має фрагментарний характер, що ускладнює інтеграцію ресурсів та зусиль учасників партнерства. Встановлено, що децентралізація, громадський контроль та прозорість процесів є фундаментальними елементами механізму, які, однак, потребують подальшого вдосконалення. З'ясовано також, що для підвищення ефективності механізму необхідна розробка більш гнучких правових рамок, які враховують сучасні виклики та забезпечують залучення всіх зацікавлених сторін.

4. Проведено аналіз структури та функцій комплексного механізму державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій, визначено його ключові елементи та оцінено їхню роль у забезпеченні сталого відновлення.

Встановлено, що фінансовий механізм забезпечує акумуляцію ресурсів із різних джерел, включаючи державні, приватні та міжнародні фонди, для

фінансування масштабних проєктів. Організаційний механізм створює систему взаємодії між державними структурами, громадами та бізнесом, регламентуючи їхні функції та підзвітність. Соціальний механізм спрямований на залучення громадськості до планування, реалізації та моніторингу проєктів, що сприяє підвищенню прозорості та довіри. Інноваційний механізм інтегрує сучасні технології, такі як IoT, блокчейн та штучний інтелект, для оптимізації управління й підвищення ефективності процесів.

У результаті виявлено, що комплексний механізм дозволяє гармонізувати інтереси учасників партнерства, забезпечує прозорість процесів та створює умови для сталого розвитку і покращення якості життя на постраждалих територіях.

5. Здійснено комплексне дослідження практичних аспектів застосування механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій. В ході дослідження виявлено, що ефективність реалізації проєктів у даній сфері значною мірою залежить від залучення різноманітних інструментів, таких як фандрейзинг, цифрові платформи моніторингу та укладання меморандумів про співпрацю.

На прикладі відновлення Ірпеня та Бучі продемонстровано, що поєднання зусиль місцевої влади, громадських організацій, бізнесу та міжнародних партнерів дозволило не лише оперативно відновити критичну інфраструктуру, але й забезпечити високий рівень прозорості процесів. Укладання меморандумів про співпрацю, залучення міжнародного фінансування та використання цифрових платформ для моніторингу значно мінімізували корупційні ризики. Зокрема, фандрейзингові кампанії та участь міжнародних організацій, таких як UNICEF, USAID і UNDP, сприяли забезпеченню підзвітності використання коштів та відповідності проєктів міжнародним стандартам прозорості. Антикорупційний потенціал ПГП реалізовано через громадський моніторинг та участь незалежних експертів, що створило довіру до процесів відновлення серед місцевих громад та міжнародних донорів.

Загалом, публічно-громадське партнерство довело свою ефективність як універсальний механізм, здатний забезпечити не лише відновлення

інфраструктури територій, але й стати інструментом боротьби з корупцією, завдяки поєднанню прозорих процедур, громадського контролю та високих стандартів звітності. Отриманий досвід має стати основою для вдосконалення механізмів ПГП в інших регіонах України.

6. Вивчено міжнародний досвід реалізації механізмів взаємодії органів публічної влади та бізнесу у сфері відновлення інфраструктури територій. На основі отриманих даних сформульовано рекомендації щодо його адаптації для України. Зокрема, запропоновано імплементацію передових методик управління та контролю, які успішно застосовуються в інших країнах, з метою підвищення прозорості процесів, боротьби з корупцією та оптимізації використання ресурсів. Використання міжнародного досвіду у сферах закупівель, фінансового контролю та проєктного управління сприятиме зміцненню конкурентоспроможності інфраструктурного сектору України.

Імплементація найкращих практик, таких як залучення сучасних технологій і підходів у будівництві та управлінні інфраструктурними проєктами, дозволить адаптувати їх до міжнародних стандартів якості та безпеки. Вказане не лише підвищить ефективність управління проєктами, але й створить умови для сталого розвитку інфраструктури, сприятиме економічному зростанню та покращенню якості життя громадян.

7. Розроблено інтегровану модель взаємодії органів влади та громадськості для прозорого, екологічного й ефективного відновлення інфраструктури територій, яка є інноваційним рішенням, яке спрямоване на подолання ключових викликів у цій сфері. Вона поєднує сучасні цифрові технології, екологічні стандарти та принципи відкритої співпраці, забезпечуючи прозорість, підзвітність і ефективність управління інфраструктурними проєктами.

Основними компонентами моделі є електронна платформа для голосування, моніторингу та збору зворотного зв'язку, мобільні консультаційні центри для врахування локальних потреб, "зелені хартії" для закріплення екологічних стандартів і конференції громадян для відкритого діалогу між усіма зацікавленими сторонами. Запропонована модель сприяє активному залученню

громадськості, приватного сектору та міжнародних партнерів до процесу відновлення, створюючи умови для їхньої ефективної взаємодії.

Використання блокчейн-технологій мінімізує корупційні ризики, а інтеграція екологічних стандартів забезпечує сталий розвиток. Завдяки такому підходу модель не лише вирішує актуальні проблеми прозорості й ефективності, але й формує фундамент для довгострокового відновлення територій, підвищуючи рівень довіри громадян до органів влади та забезпечуючи соціально-економічну стабільність у післявоєнний період.

8. Розроблено пропозиції та практичні рекомендації щодо вдосконалення механізмів державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій України. Зокрема, удосконалення нормативно-правового механізму передбачає внесення змін до законодавчої бази, спрямованих на спрощення процедур реалізації проєктів, підвищення прозорості процесів та посилення співпраці між державою, бізнесом і громадськістю.

Особливу увагу приділено створенню нових інструментів правового регулювання, що сприятимуть зниженню бюрократичних бар'єрів і підвищенню ефективності партнерських проєктів.

Фінансовий механізм удосконалено шляхом впровадження *“Комплексної системи прозорого фінансового управління та співпраці”*, яка базується на використанні цифрових платформ із блокчейн-технологіями для забезпечення прозорості фінансових операцій. Запропоновано інтеграцію фінансових ресурсів із державних, приватних і міжнародних джерел, створення механізмів співфінансування, а також автоматизацію фінансового моніторингу.

Інноваційний механізм вдосконалено завдяки розробці *“Ефективної інноваційної екосистеми”*, яка передбачає інтеграцію сучасних технологій у процеси відновлення, підтримку інноваційних стартапів та реалізацію програми “Смарт-ППП”.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авксентьев М. Ю. Державно-приватне партнерство як сучасний механізм залучення інвестицій в інфраструктурні галузі України: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.03. Київ, 2010. 20 с.
2. Адамовська В. С. Механізм державного регулювання економіки та вибір напрямку економічної політики в сучасних умовах господарювання. *Державне управління: удосконалення та розвиток* : електрон. журн. 2017. Вип. № 4. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1063>
3. Адміністративно-територіальний устрій України. Проблемні питання та можливі шляхи їх вирішення заг. ред. В. Г. Яцуби. Київ: Секретаріат КМУ, 2003. 321 с.
4. Алавердян Л. М. Становлення і розвиток державно-приватного партнерства у вугільній промисловості України: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.03. Донецьк, 2011. 20 с.
5. Алкум М. Концепція взаємодії держави з громадянським суспільством: прикладний аспект. *Аспекти публічного управління*. 2018. Т. 6. № 10. С. 14-20.
6. Арато Е., Коен Дж. Відродження, занепад і реконструкція концепції громадянського суспільства. *Політична думка*. 1996. № 1. С. 23-30.
7. Архипова Є. О., Дмитренко Н.О. Ефективна комунікація між органами державної влади та громадськістю як умова розвитку демократичного суспільства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 1. С. 92-96. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=4830&i=18>
8. Бабаєв В. М. Застосування проєктного підходу у сфері реформування та розвитку ЖКГ України. *Управління проєктами у розвитку суспільства*: тези доп. IX міжнар. конф. відпов. за вип. С. Д. Бушуєв. Київ: КНУБА, 2014. С. 12-13.
9. Бобось О.Л., Майстренко К.М. Соціальний захист ветеранів як пріоритет державної політики у відновленні інфраструктури. *Право та*

державне управління. 2024. № 4. С.135-140.

10. Бажинова О. А., Кучабський О. А. Механізми комунікації влади та громадськості в умовах глобалізації. *Публічне управління: теорія та практика* : зб. наук пр. Х.: Вид-во ХарРІНАДУ “ДокНаукДержУпр”, 2012. № 4 (12). С. 196-201.

11. Балусєва О. В., Келембет О. С. Методичні принципи відновлення деокупованих територій. *Причорноморські економічні студії*. 2016. Вип. 8. С. 41-44. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_8_10

12. Балюк І. А. Участь органів виконавчої влади в організаційногосподарських відносинах. *Правове регулювання економіки*: зб. наук. пр. Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. Київ: б. в., 2012. № 11/12. С. 23-33.

13. Банчук М. Громадянське суспільства в Україні: поняття і реальність. *Людина і політика*. 2003. № 1. С. 40-49

14. Баштанник В. В. Трансформація державного управління в контексті європейських інтеграційних процесів. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2010. 390 с.

15. Беззубко Л., Беззубко Б. Основні державні механізми відновлення Донбасу. *Державне управління тамісцеве самоврядування*. 2017. № 2 (33). С. 42-47.

16. Бірюков Д.С., Кондратов С.І., Насвіт О.І., Суходоля О.М. Зелена книга з питань захисту критичної інфраструктури в Україні. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2015. 35 с.

17. Благун І. С., Дмитришин Л. І., Романків І. М. Аналіз підходів до формування концепції регіонального розвитку. *Вісник Прикарпатського університету. Серія “Економіка”*. 2012. Вип. 9. Івано-Франківськ: Плай, 2012. С. 130-134.

18. Богайчук В. Ж. Проблеми та перспективи становлення громадянського суспільства в Україні. *Нова парадигма*. 2017. Вин. 64. С. 164-172.

19. Богданов Д. С. Завдання сталого розвитку сільських територій.

Агросвіт. 2017. № 7. С. 60-62.

20. Богун М. М. Глобалізація та її вплив на розвиток соціально-економічних систем. *Стратегія економічного розвитку України*. 2021. Вип. 48. С. 5-12.

21. Богуш Л. Г. Житлово-комунальне господарство України: напрями та проблеми реформування і розвитку. *Ефективна економіка*. 2013. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2649>.

22. Бойченко В. С. Особливості формування соціального бренду міста. *Економіка та організація управління*. 2016. №3 (23). С. 375-382.

23. Бойченко В. С. Соціальна інфраструктура міста: сутність, складові елементи, функції та принципи реалізації. Вісник Прикарпатського національного університету. *Серія Економіка*. 2017. Вип. 12. С. 177-182

24. Бойченко В. С., Томчук О. В. Класифікація міст як інструмент вибору моделі управління людським потенціалом території. *Actual problems of economics*. 2019. №11 (221). С. 96-112.

25. Бондар Н. М. Розвиток транспортної інфраструктури України на засадах державно-приватного партнерства: монографія. Київ: НТУ, 2014. 336 с.

26. Бондаренко В. М., Шершун К. О. Поняття та інструменти територіального маркетингу в контексті стратегічного розвитку регіонів. Науковий вісник Ужгородського університету. *Серія: Економіка*. 2012. Вип. 2 (36). С. 66-73.

27. Бондаренко Н. Становлення громадянського суспільства в Україні. Теорія та історія держави і права. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2018. №2. С. 16-22. URL: [http://zt.knteu.kiev.ua/files/2018/02\(97\)/04.pdf](http://zt.knteu.kiev.ua/files/2018/02(97)/04.pdf)

28. Бориславська О., Заверуха І., Захарченко Е. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України. Швейцар. укр. проєкт “Підтримка децентралізації в Україні”. DESPRO. Київ: Софія, 2012. 128 с.

29. Бородієнко О. В., Зленко А. М. Публічно-приватне партнерство закладів професійної освіти: навчально-методичний посібник. Переяслав, 2023

р. С. 212

30. Бородін Є.І., Безена І. М., Марк Е. Генсон Про шляхи демократизації та децентралізації публічних інституцій держави. *Публічне управління та митне адміністрування: науковий збірник*. 2019. № 3 (22). 290 с. URL: <http://customs-admin.umsf.in.ua/archive/2019/3/25.pdf>.

31. Братель С. Г. Досвід зарубіжних країн у сфері забезпечення безпеки об'єктів критичної інфраструктури. *Теоретичні та практичні аспекти забезпечення національної безпеки*. Південноукраїнський правничий часопис. Вип. № 3. 2023. С. 261-265. URL: <http://ukrlit.org/transliteratsiia#source=0JPQvtC90YfQsNGA>

32. Бриль П. О. Дослідження зарубіжного досвіду публічного управління житлово-комунальним господарством. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 4. С. 142-146. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/4_2018/28.pdf

33. Буднікевич І. М., Гавриш І. І. Концепція територіального маркетингу як основа формування та підвищення привабливості регіонів. *Регіональна економіка: наук. практ. журн*. 2016. № 3. С. 76-85.

34. Буреннікова Н. В., Лошак М. В. Проєктний менеджмент: сутність проєктів, їх класифікація, етапи впровадження. Матеріали XLIX науковотехнічної конференції підрозділів ВНТУ. Вінниця, 27-28 квітня 2020 р. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2020/paper/view/9376>

35. Буркинський Б. В., Сторонянська І. З., Горячук В. Ф., Осипов В. М., Мурзановський Г. М. Шляхи удосконалення системи бюджетного вирівнювання в Україні. *Регіональна економіка*. 2023. № 2 (108). С. 21-33.

36. В Ірпені повністю відновили понад 300 багатоповерхівок. Суспільне Київ. 30 січня 2023 року. URL: https://suspilne.media/kyiv/369936-v-irpeni-povnistu-vidnovili-ponad-300-bagatopoverhivok-mer/?utm_source=chatgpt.com

37. Веприцький Р. Можливості розвитку транспортної інфраструктури: Україна в системі залізничної інфраструктури європейських країн. Науковий

вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2022. № 4. С. 355-361. DOI: 10.31733/2078-3566-2022-4-355-361

38. Взаємовідносини держави та суспільства: навч. посіб. В.М. Алексєєв, Н.А. Липовська. Дніпро: ГРАНІ, 2019. 172 с.

39. Відновлення Бучі: забезпечення комфорту та доступності у нових об'єктах інфраструктури. Thebuchacity незалежне медіа Бучі і регіону. URL: https://thebuchacity.com/vidnovlennya-buchi-zabezpechennya-komfortu-ta-dostupnosti-u-novyh-obyektah-infrastruktury/?utm_source=chatgpt.com

40. Відбудова для розвитку: зарубіжний досвід та українські перспективи: міжнародна колективна монографія [редколегія, голова – д.е.н. В.В.Небрат]; НАН України, ДУ “Ін-т екон. та прогноз. НАН України”. Електрон. дані. К., 2023. 571 с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/Reconstruction-for-development.pdf>

41. Влада і суспільство: діалог через громадські ради: монографія Шайгородський Ю. Ж., Андрійчук Т. С., Дідух А. Я. та ін. за заг. ред. Шайгородського Ю. Ж. Київ: ПАЛИВОДА А. В., 2011. 148 с.

42. Вовк О. М. Детермінанти модернізації підприємств інфраструктурної сфери: теорія, методологія, практика. Київ, ФОП Маслаков, 2020. 480 с.

43. Габардіна В. Ю. Роль державно-приватного партнерства у відбудові транспортної інфраструктури України. *Демократичне врядування*. № 2, 2022 р. С. 46-59 URL: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2023/34-2023/20.pdf>

44. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство; пер. з нім. А. Онишко. Центр гуманітарних досліджень ЛНУ імені Івана Франка. Львів: Вид-во “Літопис”, 2000. 318 с.

45. Габрель Т. М. Матеріалізація піраміди Маслоу в архітектурі багатофункціонального комплексу в м. Львові. *Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті*. 2015. Вип. 1. С. 88-95.

46. Гаврилюк К. Діяльність громадських організацій із врегулювання

політичної кризи в сучасній Україні. ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України. Наукові записки. Вип. 3-4(83-84). С. 274-287. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/havryliuk_diialnist.pdf

47. Гарасимів Т. З. Розбудова громадянського суспільства в Україні: державно-владний підхід. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія: Юридичні науки. 2015. № 813. С. 86-95. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2015_813_17

48. Гєєць В. М., Семиноженко В. П. Інноваційні перспективи України. Харків: Перспективи. 2006. 272 с.

49. Гелстон В. А. Громадянське суспільство й “мистецтво об’єднань”. Демократія: антологія упоряд. О. Проценко. К.: Смолоскип, 2005. С. 861-866.

50. Гора І.В., Батюк О.В. Окремі питання захисту об’єктів критичної інфраструктури: зарубіжний досвід. Соціально-правові студії. 2021. Вип. 1 (11). С. 132-139.

51. Гостєва О. М. Роль громадських організацій в процесі розбудови громадянського суспільства в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2017_10_9

52. Гостєва О. М. Європейський досвід взаємодії органів державної влади та громадських організацій. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. Вип. № 9, 2017 р. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1124>

53. Готра В. В. Особливості стратегічного управління регіональною економікою в сучасних умовах. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія “Економіка”. 2022. Вип. 2 (60). С. 66-70.

54. Готра В. В. Формування стратегічних пріоритетів розвитку регіону як засобу реалізації їх потенціалу. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія “Економіка”. 2019. Вип. 2 (54). С. 49–54

55. Гречана С. І. Сучасний стан та перспективні напрями модернізації регіональної виробничої інфраструктури. Мукачівський державний університет. *Економіка і суспільство*. Вип. № 2 / 2016. С. 392-397.

56. Громадський контроль держзакупівель. Dozorro. URL:

<https://dozorro.org/>

57. Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку. За заг. ред. Ф. М. Рудича. К.: Парламентське видво, 2006. 412 с.

58. Громадянське суспільство України в умовах війни (грудень 2022-січень 2023 рр). Київський міжнародний інститут соціології. Київ. 2023. 64 с.

59. Громадянське суспільство України: сучасний стан і перспективи впровадження європейських стандартів взаємодії з державою: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (12 грудня 2013 р., м. Київ) упоряд. В. М. Яблонський, О. А. Корнієвський, П. Ф. Вознюк; за заг. ред. О. А. Корнієвського. К.: НІСД, 2014. 192 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2014-07/Gromada_Ukraine-119ff.pdf

60. Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку: монографія Г. Ю. Васильєв, В. Д. Воднік, О. В. Волянська та ін.; за ред. М. П. Требіна. Х.: Право, 2013. 536 с.

61. Гуменюк О. Є. Громадянська відповідальність у контексті політичного сьогодення. *Психологія і суспільство*. 2008. № 2. С. 65-75.

62. Даудова Г.В. Взаємодія держави і громадянського суспільства: європейський досвід. *Державне будівництво*. 2014. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2014_1_28.

63. Дегтярьов С. І. З історії становлення громадянського суспільства в Україні. *Гілея: наук. вісник*. 2018. Вип. 129. С. 283-290. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2018_129_76

64. Держава і громадянське суспільство в Україні: проблеми взаємодії: монографія [І. О. Кресіна, О. В. Скрипнюк, А. А. Коваленко [та ін.]; за ред. І. О. Кресіної]; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К.: Логос, 2007. 314 с.

65. Децентралізація влади: порядок денний на середньострокову перспективу. Аналітична доповідь. Авт.: Жаліло Я.А., Шевченко О.В., Романова В.В. та ін. Національний інститут стратегічних досліджень. Київ,

2019. 115 с.

66. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні : наукова доповідь автори: Шевченко О.В., Романова В.В., Жаліло Я.А. та ін.; за наук. ред. д-ра екон. наук Я.А. Жаліла. Київ: Національний інститут стратегічних досліджень. Київ, 2020. 153 с.

67. Дєєва Н. Е., Хмурова В. В. Публічно-приватне партнерство: інтереси зацікавлених сторін. Економіка України. № 9, 2018 р. С. 99-111.

68. Динник І. Механізми взаємодії держави та громадянського суспільства в умовах децентралізації: досвід країн цсе для України. *The formation and peculiarities of the implementation of the European Union's Eastern policy*. С. 110-123. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/246/6934/14440-1?inline=1>

69. Долішній М. І. Стратегічні фактори глобальної конкуренції і механізми забезпечення конкурентоспроможності регіонів. *Конкурентоспроможність: проблеми науки і практики*: монографія. Х.: ІНЖЕК, 2006. С. 9-31.

70. Драгомирецька Н. М. Державно-громадянське партнерство у сфері соціального розвитку: навчальний посібник. Н. М. Драгомирецька, Н. В. Піроженко, І. В. Матвеєнко. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 290 с.

71. Драгомирецька Н., Артеменко А. Соціальне проєктування як особлива форма побудови взаємодії суб'єктів державного управління з громадськістю. Збірн. наук. пр. НАДУ. К.: НАДУ, 2008. Вип. 2. С. 177-186.

72. Драгомирецька Н., Піроженко Н., Матвеєнко І. Державно-громадянське партнерство у сфері соціального розвитку. Одеса 2017 р.

73. Драгомирецька, Н., Гордєєва, А., Запорожець, М., Ковальова, Л., Ладунська-Амонс, О., Лісова, М., Мельник, Р., Міськов, С. Фітьо, Я. Теоретико-методологічні підходи щодо розвитку державно-громадського партнерства в Україні. *Публічне урядування*, (5 (10), 2017. С. 98-130. вилучено із <https://journals.maup.com.ua/index.php/public-management/article/view/569>

74. Експертна дискусія “Стратегія повоєнного відновлення України” Національний інститут стратегічних досліджень, 2022. URL: <https://niss.gov.ua/news/novyny-nisd/ekspertna-dyskusiya-stratehiya-povoyennoho-vidnovlennya-ukrayiny>
75. Єгоричева С. Б., Лахижа М. І. Публічно-приватне партнерство в посткомуністичних країнах. Київ 2020 р. С. 304.
76. Єршова О. Л., Бажан Л. І. Розумне місто: концепція, моделі, технології, стандартизація. *Статистика України*. 2020. № 2-3. С. 68-77.
77. Жук П. В. Актуальні завдання та шляхи реформування адміністративно-територіального устрою в Україні. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2015. Вип. 1 (111). С. 20-25.
78. Жук П. В., Сірик З. О. Інвестиційний потенціал територіальних громад: суть поняття та питання управління. *Регіональна економіка*. 2017. № 2. С. 16-22.
79. Залізнюк В. П., Сафонік Н. П., Кая А. С. Сучасні тенденції інноваційної діяльності підприємств України у міжнародному економічному просторі. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2021. №4 (76). С. 183-189. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/76.183>
80. Захаріна О. В., Симоненко Л. І., Сайкевич М. І. Публічно-приватне партнерство як механізм розвитку інфраструктури регіону. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 2, 2018 р. URL : http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/2_2018/32.pdf
81. Захарова О. В., Козирєв Д. М. Концепція розумного міста як альтернативний підхід до відновлення міської інфраструктури України в повоєнний період. *Збірник наукових праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки*. Вип. 67. 2022. С. 5-14.
82. Захарова О. В., Федоренко Н. А., Деньга Л. М. Потенціал Черкаського регіону у запровадженні технологій смарт-спеціалізації. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. Черкаси, 2021. Вип. 60. С. 30-40.

83. Зварич О. І. Етимологія дефініції “регіональний розвиток” та його системоутворюючі елементи. Соціально-економічний розвиток регіону у контексті міжнародної інтеграції. № 4 (27). Херсон, 2016. С. 129-136.

84. Зорич О. Громадські організації та політичні партії як генератори провідних ідентифікаційних суперечностей української нації. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2015. №5-6 (79-80). С. 325-339.

85. Іванько К. О., Мовчан Т. В. Розвиток територіальної громади та особливості антикризового управління. *Сучасні тенденції розвитку геодезії, землеустрою та природокористування: Міжнародна науково-практична конференція*. 2022, Одеса. С. 48-52.

86. Інноваційні основи відновлення та розвитку країн після збройних конфліктів: інноваційний вимір: колективна монографія за ред. д.е.н. Омеляненка В. А. Суми: Інститут стратегій інноваційного розвитку і трансферу знань. 2022. 280 с.

87. Інноваційні підходи до регіонального розвитку в Україні: аналіт. доп. С. О. Біла, Я. А. Жаліло, О. В. Шевченко, В. І. Жук [та ін.]; за ред. С. О. Білої. К. : НІСД, 2011. 80 с.

88. Інфраструктура соціальна. Енциклопедія державного управління : у 8 т. том. 1: *Теорія державного управління*. наук.-ред. колегія : В. М. Князєв (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) та ін. 2011. 748 с.

89. Ісаков В. В. Становлення громадянського суспільства: історико-правовий аспект. *Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень*. 2014. №2. С.18-11. URL: http://www.lsej.org.ua/2_2014/3.pdf

90. Існуючі механізми співпраці органів державної влади з організаціями громадянського суспільства в контексті реалізації Національної стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні. 2016-2020 рр.. 2016 р. С. 280

91. Калінічева Г. І. Становлення громадянського суспільства в Україні: європейський контекст. *Культурно-цивілізаційний простір Європи і Україна:*

особливості становлення та сучасні тенденції розвитку: колективна монографія керівник авторського колективу і науковий редактор — д.і.н. проф. Кудряченко А. І. Інститут європейських досліджень НАН України. К.: Університет “Україна”, 2010. 405 с. С. 322-343.

92. Канавець М. В. Сучасні підходи та зарубіжний досвід децентралізації публічної влади на місцевому і регіональному рівнях. Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. *Серія : Філософія, політологія*. 2015. № 1 (119). С. 103-109.

93. Канавець М. Сучасний стан і перспективи розвитку громадянського суспільства в Україні та взаємодія органів державної влади з громадськістю. *Ефективність державного управління*. 2018. Вип.2(55). Ч.1. С. 153-168. URL: http://www.lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/edu_55/fail/18.pdf

94. Кваша А. Розвиток громадянського суспільства в Україні та проблеми об'єктивності його дослідження. *Ефективність державного управління*: зб. наук. пр. Львів, 2015. С. 91-97.

95. Кваша О. С. Інноваційний розвиток економіки України: світовий досвід та рекомендації для України. Науковий вісник Ужгородського національного університету. *Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 6(1). С. 150-154.

96. Квітка С. А. Форсайт як технологія проєктування майбутнього: новітні механізми взаємодії публічної влади, бізнесу та громадянського суспільства. *Аспекти публічного управління*. 2016. № 8. С. 5-15.

97. Керецман Н.І. Шляхи підвищення конкурентоспроможності територіальних громад у процесі відновлення країни у післявоєнний період. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. Том 8. № 3. С. 346-350.

98. Кириченко С. О., Парфенюк М. В. Стан та перешкоди на шляху розвитку соціальної інфраструктури. *Ефективна економіка*. 2016. № 3.

99. Кінзбурська В. О. Зарубіжний досвід взаємодії державних органів та інститутів громадянського суспільства: актуальні напрями та можливості

імплементатії. *Адміністративне право; фінансове право; інформаційне право.* Юридична наука № 8(98)/2019. С. 115-125. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d47ec9c4-6781-4e5b-916e-f74357028311/content>

100. Кічурчак М. Сталий розвиток і повоєнна відбудова економіки України. Відбудова для розвитку: зарубіжний досвід та українські перспективи: міжнародна колективна монографія [редколегія, голова – д.е.н. В.В.Небрат]; НАН України, ДУ “Ін-текон. та прогноз. НАН України”. Електрон. дані. К., 2023. С. 47-60. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/Reconstruction-for-development.pdf>

101. Князєв В. Держава і громадянське суспільство: еволюція стосунків та їх осмислення. *Формування громадянського суспільства в Україні: стан, проблеми, перспективи.* За заг. ред. В.І. Лугового, В.М. Князева. К.: Б.в., 2001. 252 с.

102. Коваль В. В., Котлубай В. О., Арафтеній А. М. Державно-приватне партнерство як інститут розвитку соціального капіталу в умовах децентралізації економіки України. *Економіка та підприємництво.* 2019 р. № 1(106). С. 24-30. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2019_1_6

103. Ковальська Л. Л., Оксенюк К. І., Салівончик О. М. Стратегічні імперативи розвитку соціальної інфраструктури регіону. *Економічний форум.* 2014. № 4. С. 95-99.

104. Ковальчук А.М., Рижевська Н. Р. Стратегічні орієнтири розвитку транспортних підприємств в сучасних умовах. *Економіка та суспільство.* 2021. № 26. DOI: 10.32782/2524-0072/2021-26-71

105. Ковпака А. Інноваційний розвиток країни як рушійний чинник підвищення національної конкурентоспроможності. *Економіка. Управління. Інновації. Серія: Економічні науки.* 2021. Вип. 1. URL: <http://eui.zu.edu.ua/article/view/234658/238776>

106. Колодій, А. Ф. На шляху до громадянського суспільства. Теоретичні засади й соціокультурні передумови демократичної трансформації в

Україні: Монографія. Львів: Видавництво “Червона Калина”, 2002. 272 с.

107. Кондратенко В. М. Публічно-громадське партнерство як важлива складова частина побудови дієвої системи адміністративно-правових засобів забезпечення прав і свобод осіб з інвалідністю. *Право та державне управління*. Вип. № 4(33). 2018. С. 64-70. URL: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/4_2018/13.pdf

108. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

109. Корнієвський О. А. Громадянське суспільство сучасної України: проблемні аспекти розвитку. Наукові праці МАУП. Політичні науки. 2017. Вип. 1. С. 56-63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npmaupp_2017_1_8

110. Корнієвський О. А., Нечипоренко В. О. Сучасні виклики громадянському суспільству України в умовах політичної нестабільності. *Внутрішня політика. Стратегічна понорама*. Вип. № 1. 2017. С. 61-66. URL:

111. Кравчук В. В., Гринчук В. М. Розвиток інноваційної діяльності як інструменту підвищення конкурентоспроможності регіону. *Проблеми науки*. 2012. № 11. С. 21-27.

112. Кравчук В. М. Місце і роль громадських організацій у громадянському суспільстві. Теорія держави і права. *Підприємництво, господарство і право*. Вип. № 9. 2003. С. 102-105. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=KUMfCWcAAAAJ&citation_for_view=KUMfCWcAAAAJ:hMod-77fHWUC

113. Краснокутська, Н. С., Осетрова Т. О. Еволюція розвитку та сучасні тренди в управлінні проектами. *Економічний аналіз*. Том 28. № 1. 2018. С. 236-242.

114. Краус Н. М., Краус, Г. М., Поченчук Г. М. Цифрова інфраструктура в умовах віртуалізації та нової якості управління економічними відносинами. *Ефективна економіка*. № 9. 2021. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2021/84.pdf

115. Кремінна, Бородянка та Гостомель підписали меморандуми з IRS щодо сталого відновлення. Укрінформа. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3830596-kreminna-borodanka-ta-gostomel-pidpisali-memorandumi-sodo-stalogo-vidnovlenna-z-irs.html?utm_source=chatgpt.com

116. Крижанівський А. Ф., Крезе О. О. Громадянське суспільство і механізм дії права: проблеми співвідношення і взаємодії. *Акт. пробл. держави і права* : зб. наук. пр. О. : Юрид. літ., 2003. Вип. 21. С. 22-27.

117. Криштанович М. Ф., Пушак Я. Я., Флейчук М. І., Франчук В. І. Державна політика забезпечення національної безпеки України: основні напрямки та особливості здійснення : монографія. Львів : Сполом, 2020. 418 с.

118. Круглов В. В. Розвиток державно-приватного партнерства в Україні: механізми державного регулювання. НАДУ “Магістр”, 2019 р. С. 252

119. Крупник А. С. Зарубіжний досвід громадського контролю: уроки для України. *Ефективність державного управління*: зб. наук. праць ЛПІДУ. Львів: ЛПІДУ НАДУ, 2007. Вип. 14. С. 146-154. URL: <http://www.ucipr.kiev.ua/publications/zarubizhnii-dosvid-gromadskogo-kontroliu-uroki-dlia-ukraini1>.

120. Кунанець Н., Мацюк О., Пасічник В., Табачишин Д. Процедури оцінювання рівня “розумності” міста. Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. *Інформаційні системи та мережі*. 2020. Вип. 7. С. 35-41.

121. Левенець Ю.А. Держава у просторі громадянського суспільства. Київ, 2006. 272 с.

122. Левченко Д. В., Цвих В. Ф. Деліберативна демократія як виклик громадянського суспільства. *Молодий вчений*. 2020. № 7 (83), липень. С. 89-92.

123. Летуновська Н. Є. Зарубіжний та вітчизняний досвід участі підприємств у розвитку соціальної інфраструктури регіону. Вісник Запорізького національного університету. *Економічні науки*. 2013. № 3(19). С. 43-49.

124. Лелеченко А.П. Механізми державного регулювання процесів

повоєнного відновлення інфраструктури територій з урахуванням потреб ветеранів війни та членів їх сімей. Актуальні питання у сучасній науці”, Серія “Державне управління”. № 1(31) 2025. С 292-304.

125. Львовчкін М. О. Соціально економічна специфіка публічно-приватного партнерства в сфері державної інфраструктури. *Економічна та держава*. 2018 р. № 3. URL : http://www.economy.in.ua/pdf/3_2018/26.pdf

126. Людвік І.І. Інноваційний розвиток України в умовах глобалізації економічного простору. Держава та регіони. *Серія: Економіка та підприємництво*, № 2 (125). 2022 р. С. 36-40. URL: http://www.econom.stateandregions.zp.ua/journal/2022/2_2022/8.pdf

127. Ляшенко В. І., Підоричева І. Ю., Буравченко С. Г., Стеценко О. В. Формування наукових парків: світовий досвід та можливі орієнтири для інноваційного відновлення економіки Донбасу. *Економічний вісник Донбасу*. 2021. № 2 (64). С. 4-26.

128. Маркевич, К. (2021). Smart-інфраструктуру сталому розвитку міст: світовий досвід та перспективи України. Центр Разумкова. URL: <https://razumkov.org.ua/uploads/other/2021-SMART-%D0%A1YTI-SITE.pdf>

129. Маслов К. С. Розвиток публічно-приватного партнерства на шляху відбудови у воєнний та післявоєнний час. *Актуальні проблеми у сфері публічного управління*. № 34, 2023 р. URL: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2023/34-2023/20.pdf>

130. Машканцева С. О., Омельчук К. С. Глобалізація як фактор впливу на інноваційний розвиток транспортної галузі. *Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки*. 2019. № 3. С. 96–105.

131. Мельник Л. А. Європейський досвід ефективної взаємодії держави та інститутів громадянського суспільства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2019. № 4. С. 119-124.

132. Мельник Н. В. Взаємодія інститутів громадянського суспільства з органами державної влади. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2015. № 3. С. 17-25.

133. Марушева О.А. Комплексне відновлення та відбудова України: публічно-управлінський аспект. 2024. № 11(53). С. 274-288.

134. Мерзлюк Л. Вплив публічно-громадського партнерства на ефективність відновлення інфраструктури в регіонах України. Актуальні питання державотворення та захисту прав людини в Україні: зб. наук. пр. гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький: Вид-во Хмельниц. ін-ту МАУП, 2024. Вип. 13. 428 с. С. 191-196.

135. Мерзлюк Л. В. Міжнародний досвід: стимулювання приватного сектору до участі в публічно-громадському партнерстві з відновлення інфраструктури. Державне управління: удосконалення та розвиток. № 2, лютий 2024 р. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.2.2>.

136. Мерзлюк Л. В. Роль публічно-громадського партнерства у забезпеченні стійкості та безпеки інфраструктурних об'єктів. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти: матеріали VIII Міжнар. наук.- практ. конф. (м. Дніпро, 15 бер. 2024 р.); у 2-х ч. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2024. Ч. II. 740 с С. 486-487.

137. Мерзлюк Л. В. Сутність та характеристика державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 10, 2023 р. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2023.10.16> URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/2251/2280>

138. Мерзлюк Л. М. Механізми стимулювання публічно-громадських партнерств у сфері відновлення інфраструктури: досвід та перспективи в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. № 3, 2024 р. С. 197-201. DOI: 10.32702/2306 6814.2024.3.197 URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/issue/view/126/92>

139. Мерзлюк Л. Публічно-громадське партнерство та міжнародна співпраця в управлінні регіональною безпекою в умовах сучасних загроз. Сучасні загрози глобальній та регіональній безпеці: матер. Міжнар. наук.- практ. інтерн.-конф. (м. Одеса, 29 жовтня 2023 р.) уклад. А. Полухіна; ГО

“ГУЕЦ”. Одеса: Фенікс, 2023 р. С. 334-337.

140. Мерзлюк Л. Публічно-приватне партнерство як інструмент відновлення інфраструктури територій. Тези доповідей XXIII Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, Київ, 2023, Національний авіаційний університет / Редакційна колегія А. Слюняєв [та ін.]. К.: НАУ, 2023.С. 47-49. URL: https://ino.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/tezy_polit_2023_nnino.pdf

141. Мерзлюк Л. Роль української мови в розбудові публічно-громадських партнерств для забезпечення сталого розвитку держави. Збереження національної ідеї та національної самосвідомості українського народу в контексті історичних подій XX–XXI століть: зб. наук. пр. Хмельницького ін-ту МАУП. Хмельницький : Вид-во МАУП, 2023. Вип. 16. 258 с. С.107-110.

142. Механізм функціонування громадянського суспільства в умовах війни (осінні читання): збірник тез Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти (24 листопада 2023 року) упор. Л. В. Павлик. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. 468 с. URL: file:///C:/Users/1/Downloads/24_11_2023.pdf

143. Михайловська О. В., Михайловський І. М. Перспективи поширення інновацій у сфері соціальної інфраструктури. *Актуальні питання у сфері публічного управління*. Публічне управління і адміністрування в Україні. Вип. № 28. 2022. С. 215-218. URL: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2022/28-2022/43.pdf>

144. Михайловська О. Інститути громадянського суспільства і формування ідеології модернізації в Україні. *Політичний менеджмент*. 2006. № 3. С. 97-104.

145. Міжнародний історичний досвід повоєнної реконструкції економіки: уроки для України : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 27 квітня 2023 р.) ДУ “Ін-т екон. та прогнозув. НАН України”, Інститут вищої освіти НАПН України. Електрон. дані. К., 2023. 125 с.

URL: <http://ief.org.ua/wpcontent/uploads/2023/05/Mizhnar-istor-dosvid-povojen-reconstrukcii-uroky-dla-Ukrainy.pdf>

146. Момот Т. В., Мураєв Є. В. Компаративний аналіз зарубіжних практик розвитку розумних міст та можливості їх імплементації в Україні. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 42. С. 232-237.

147. Мудрак В. В. Роль і значення громадських організацій у сфері захисту прав і свобод людини в умовах формування правової держави і громадянського суспільства в Україні. Розбудова держави і права: питання теорії та конституційної практики. *Право і суспільство*. № 4. 2018. С. 43-47. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/4_2018/part_1/10.pdf

148. Небрат В. Зарубіжний досвід і національні пріоритети для стратегування повоєнної відбудови України. *Наукове життя. Економіка і прогнозування*. 2023, № 2: 134-159. URL: http://eip.org.ua/docs/EP_23_2_134_uk.pdf

149. Нестор О. Ю. Управлінський актив територіальних громад: теоретичні підходи та прикладні аспекти. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр.* 2021р. № 1 (147), С. 21-26. URL: <https://doi.org/10.36818/2071-4653-2021-1-4>

150. Оніщенко Н. М. До питання про працю громадянського суспільства. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 1. С. 10-17.

151. Осецький В. Л., Затонацька Т. Г. Стратегія нарощування інвестиційного потенціалу національної економіки. *Фінанси України*. 2006. № 7 . С. 38-49.

152. Панасюк В. М. Соціальна інфраструктура регіону в системі національного соціально-економічного простору. *Науково-виробничий журнал “Бізнеснавігатор”*. 2018. Випуск 1-2 (44). С. 52-58.

153. Петренко К. Особливості інституційної спроможності громадських об’єднань в Україні. *Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України*. 2015. №4 (78). С. 376-388.

154. Північно-західне метро Сіднея. URL:

https://hmn.wiki/uk/Sydney_Metro_Northwest

155. Пожидаєв Є. Неурядові організації у суспільно-політичному житті України: межі участі та пріоритети діяльності. Стратегічні пріоритети. 2007. № 4 (5). С. 19-26.

156. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії: моногр. ; за заг. ред. д.і.н., проф. А.І. Кудряченка. К.: НІСД, 2007. 396 с.

157. Поліщук І. Постмодерні трансформації взаємодії між народом і владою. *Політичний менеджмент*. 2010. № 1. С. 43-53.

158. Пономаренко О. В. Механізми державного управління соціальними проектами та програмами: теорія і методологія: монографія; Донец. держ. унт упр. Донецьк: Технопарк, 2010. 343 с.

159. Приходченко Л. Адаптація світових моделей реформування публічного управління до вітчизняних реалій. *Актуальні проблеми державного управління*. 2015. Вип. 2. С. 118–122.

160. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 23 січня 2024 року, № 3448-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5073-17#Text>

161. Про внесення змін до деяких законів України щодо першочергових заходів реформування сфери містобудівної діяльності: Закон України від 12 травня 2022 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2254-20#Text>

162. Про волонтерську діяльність: Закон України від 01 січня 2024, № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3236-17#Text>

163. Про засади державної регіональної політики: Закон України від 01 січня 2024 року, № 3460-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19#Text>

164. Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад: Постанова Кабінету Міністрів України від 11 серпня 2023 року, № 817-2023-п. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/731-2023-%D0%BF#Text>

165. Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 жовтня 2022 року, № 1159. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1159-2022-%D0%BF#Text>

166. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 10 грудня 2023 року, № 3504-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

167. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки: Указ Президента України від 27 вересня 2021 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#n23>

168. Про основні засади молодіжної політики: Закон України від 31 березня 2023 року, № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-20#Text>

169. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 24 грудня 2023 року, № 3494-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text>

170. Про регулювання містобудівної діяльності: Закон України від 04 січня 2024 року, № 3505-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3038-17#Text>

171. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вересня 2019 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>

172. Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні: виклики воєнного часу: тези доп. XIV Міжнар. бізнес-форуму (Київ, 23 берез. 2023 р.) відп. ред. А. А. Мазаракі. Київ: Держ. торг. екон. ун-т, 2023. 197 с. URL: <https://knute.edu.ua/file/MzEyMQ==/ed3426146432ea2f6837c04fe0c85b86.pdf>

173. Проблеми формування громадянського суспільства в Україні: виклики та колізії: матеріали Всеукр. наук. -практ. конф. (м. Дніпро, 15 трав.

2020 р.). Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 322 с. URL: <https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/2262/1/Проблеми%20формування%20громадянського%20суспільства%20в%20Україні.pdf>

174. Публічно-приватне партнерство в забезпеченні розвитку інфраструктури територіальних громад. URL: https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12692/1/Stativka_Kulchiy_137154.pdf

175. Пусева М. В. Стратегічні напрями відновлення та розвитку транспортної інфраструктури України. *Економіка та суспільство*. 2023. Випуск 49. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-37>

176. Пухкал О. Г. Роль громадських організацій у становленні та розвитку громадянського суспільства в Україні. Державне управління. *Економіка та держава*. Вип. № 4/2013. С. 91-93. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/4_2013/26.pdf

177. Рач В. А., Россошанська О. В., Медведєва О. М. Управління проектами: практичні аспекти реалізації стратегій регіонального розвитку.; [За ред. В. А. Рача]. К.: “К.І.С.”, 2010. 276 с.

178. Ребкало В., Шахов В. Культура як чинник громадянської відповідальності. Формування громадянського суспільства в Україні: стан, проблеми, перспективи : зб. наук. пр. кол. авт.; за заг. ред. В.І.Лугового, В.М.Князева. К.: Вид-во УАДУ, 2001. С. 112-124.

179. Резнік О. Громадянські практики в перехідному суспільстві: чинники, суб'єкти, способи реалізації. К.: Ін-т соціології НАН України, 2011. 335 с.

180. Реформування публічного управління та адміністрування: теорія, практика, міжнародний досвід : матеріали всеукраїнської наук.- практ. конф. за міжнар. участю. Одеса, 2018 р. С. 520.

181. Решетило В. П., Стадник І. В., Островський І. А. та ін. Інституційні фактори стійкого розвитку регіональних соціально-економічних систем: моногр. За заг. ред. В. П. Решетило. Харків: ХНАМІ, 2013. 241 с.

182. Розвиток громадянського суспільства в умовах воєнного часу:

Збірник матеріалів та доповідей Всеукраїнської науково-практичної Конференції (м. Київ, 22 квітня 2023 р.). Ред. кол. А.Є. Конверський (голова), О.В. Батрименко, Ф.П. Власенко, [та ін.]. Київ: ВАДЕКС, 2023. 216 с.

183. Розвиток партнерства між місцевою владою та недержавним сектором у сфері надання громадських послуг: Монографія. За ред. Ю.П. Лебединського; Кол. авт.: О.В. Берданова, В.М. Вакуленко, М.Д. Василенко та ін.; Українська Академія державного управління при Президентові України. Ужгород: ПАТЕНТ, 2003. 192 с.

184. Розумний М. М. Громадянське суспільство та “обхідний шлях” до демократії. *Стратегічні пріоритети*. 2013. № 1. С. 5-10.

185. Роїк О. Р., Недзвецька О. В. Шляхи розвитку туристичної сфери України у воєнний період. Науковий вісник Херсонського державного університету. *Серія: економічні науки*. 2022. Випуск 46. С. 11-15.

186. Росія завдала українській інфраструктурі збитків на понад 155 мільярд доларів – KSE. URL: <https://kse.ua/ua/about-the-school/news/zagalna-suma-zbitkiv-zavdana-infrastrukturi-ukrayini-zrosla-do-mayzhe-155-mlrd-otsinka-kse-institute-stanom-na-sichen-2024-roku/>

187. Рябоконь В. П., Рарок Л. А. Розвиток соціальної інфраструктури сільських територій. *Економіка АПК*. 2016. № 4. С. 56

188. Рябчук М. Ю. Громадянське суспільство. Енциклопедія Сучасної України: електронна версія гол. редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. URL: http://esu.com.ua/search_articles.php?id=31976

189. Садчикова І., Коваль М. Інфраструктура регіонів України. Пріоритети модернізації: Аналіт. дослідж. Київ: Фонд ім. Фрідріха Еберта, 2017. 108 с.

190. Севастьянов Р. В. Актуальні проблеми розвитку “розумних міст” (smart-city). Вісник Хмельницького національного університету. *Економічні науки*. 2021. № 2. С. 170-175.

191. Сибіга І. Форми та методи впливу неурядових організацій на прийняття державно-владних рішень. Вісник НАДУ при Президентові України. 2012. С. 242-249.

192. Сментина Н. В., Клевцевич Н. А. Управління інфраструктурними проєктами: навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2016. 193 с.

193. Смєсова В. Л., Іщенко І. О. Інновації як основа підвищення якості продукції та забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. 2020. Вип. 43. С. 76–82.

194. Соляр В. В. Сучасні методики визначення стану і розвитку об'єктів інфраструктури регіону. Бізнесінформ. 2010. № 10. С. 24-27.

195. Томаш Л. В. Громадянське суспільство як система забезпечення життєдіяльності політичної, економічної, соціальної та духовної сфер. Часопис Київського університету права. 2012. № 2. С. 366-371.

196. Трима К. А. Глобалізація як фактор трансформації українського громадянського суспільства (на прикладі громадських організацій): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. політ. наук: спец. 23.00.04 “Політичні проблеми міжнародних систем та глобального розвитку”. Маріуполь, 2011. 217 с.

197. У Бучі презентували план відновлення громади. Твоє місто медія якому довіряють. URL: https://tvoemisto.tv/news/u_buchi_prezentuvaly_plan_vidnovlennya_gromady_146052.html?utm_source=chatgpt.com

198. Фізична реабілітація та відновлення: як ЄС та ПРООН допомагають жителям Бучі. UNDP України. URL: https://www.undp.org/uk/ukraine/news/fizychna-reabilitatsiya-ta-vidnovlennya-yak-yes-ta-proon-dopomahayut-zhytelyam-buchi?utm_source=chatgpt.com

199. Форум “reVIVED Ukraine - reVIVED communities” відбувся у Києві. 02 червень 2022 року. URL: https://auc.org.ua/novyna/forum-revived-ukraine-revived-communities-vidbuvsya-u-kyievi?utm_source=chatgpt.com

200. Хаєцька О. П. Шляхи підвищення міжнародної інвестиційної привабливості України. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2020. № 3. С. 113-130.

201. Халецький А. В. Зарубіжний досвід сприяння розвитку громадянського суспільства. *Державне управління: удосконалення та розвиток* № 11, 2012. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=546>

202. Ханін, С. Стан та повоєнне відновлення економіки України із урахуванням інтелектуально-інноваційних детермінант розвитку регіонів. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, (4 (32), 2023. С. 226-232. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-4\(32\)-226-232](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-4(32)-226-232)

203. Худолей В. Ю. Децентралізація як передумова модернізаційних змін сталого розвитку регіонів України: монографія В. Ю. Худолей, Р. В. Тульчинський, А. В. Гречко. К. : Вид-во “Вишемирський В.С.”, 2019. 111 с.

204. Хуснутдінов О. Я. Громадський рух як чинник формування громадянського суспільства в Україні: д. к. н. з держ. упр: 25.00.01 “Теорія та історія державного управління”. К., 2003. 250 с.

205. Чепурко Я. О. Використання зарубіжного досвіду щодо впливу громадянського суспільства на формування та реалізацію соціогуманітарної політики. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. Вип. № 7. 2021 р. С. 1-7. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/7_2021/72.pdf

206. Череп А. В., Лещенко А. А. Сутнісні характеристики відновлення країн світу після збройних конфліктів. *Світова економіка та міжнародні відносини. Проблеми економіки* № 4 (54), 2022. С. 25-34. URL: <https://oaji.net/articles/2023/728-1679406283.pdf>

207. Чех Л. М., Корогодова О. О. Інноваційний розвиток економіки України в умовах Індустрії 4.0. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2020. № 14. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/205849>

208. Шайгородський Ю. Ж. Взаємодія політичних інститутів та інститутів громадянського суспільства в Україні. Трансформація політичних інститутів України: проблеми теорії і практики авт. колектив: М. І.

Михальченко (керівник) та ін. Київ, 2016. С. 92–122.

209. Швиданенко О. А. Конкурентоспроможність як фактор розвитку національної економіки. *Стратегія економічного розвитку України*: Наук. збірник. К, 2004. Вип. 4. С. 155-156.

210. Шпатакова О. Л., Іванегко Р. О., Погребицьким М. Л. Перспективи відновлення критичної інфраструктури на деокупованих територіях України. *Економіка та суспільство*. Вип. № 40, 2022. С. 1-9. URL: <file:///C:/Users/1/Downloads/1441-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-1384-1-10-20220718.pdf>

211. Шульц С. Л., Луцків О. М. Проблеми функціонування транспортної інфраструктури та логістики України в умовах воєнного часу. *Регіональна економіка*. 2022. № 2. С. 85-93. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2022-2-9>

212. Щедріна Т. Ринок інновацій та шляхи його розвитку. *Економіка підприємств*. 2004. №7. С. 109-119.

213. Щотижневий огляд медіа, нормативних актів та заяв на тему відновлення України. *Дайджест відновлення України* №76. С. 1-17. URL: https://rdo.in.ua/sites/default/files/pdf/digest76_ukr.pdf

214. Юринець З. В., Юринець Р. В., Гнилянська Л. Й. Перспективи формування інноваційної інфраструктури України. *Академічний огляд*. 2018. № 1 (48). С. 49-53. URL: <https://acadrev.duan.edu.ua/images/PDF/2018/1/7.pdf>

215. Яременко О.І., Страхніцький Я. О. Теоретико-методичні основи забезпечення системи захисту критичної інфраструктури держави. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2022. № 1. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2610>

216. 17 Цілей сталого розвитку. Global Compact Network Ukraine. URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku/>

217. A Digital Stack for Transforming Service Delivery (2022). World Bank Document. URL:

<https://documents1.worldbank.org/curated/en/099755004072288910/pdf/P1715920edb5990d60b83e037f756213782.pdf>

218. Bogota Metro. URL: <https://www.railway-technology.com/projects/bogota-metro/>

219. Brett M. Frischmann. (2012). “Infrastructure“. Oxford University Press. URL: <https://global.oup.com/academic/product/infrastructure-9780199895656?cc=us&lang=en&>

220. Carnegie Endowment for International Peace. (n.d.). The Future of Digital Public Infrastructure: A Thesis for Rapid Global Adoption. URL: https://carnegie-production-assets.s3.amazonaws.com/static/files/The_Future_of_Digital_Public_Infrastructure-A_Thesis_for_Rapid_Global_Adoption-1.pdf

221. Cuosa T. Practicing strategic foresight in government. The cases of Finland, Singapore and European Union. Singapore: S. Rajaratnam Studies, 2011. 116 p

222. David Eaves and Jordan Sandman. “What is Digital Public Infrastructure?”. CO-DEVELOP Site. URL: <https://www.codevelop.fund/what-is-digital-public-infrastructure>

223. Development Co-Operation Report (2021). Shaping a Just Digital Transformation. OECD, URL: https://www.oecd-ilibrary.org/development/development-co-operation-report-2021_ce08832f-en

224. Digital Public Infrastructure. UNDP Site. URL: <https://www.undp.org/digital/digital-public-infrastructure>

225. European Partnership for Democracy. June 2023. Civil Society Statement on Democratic Digital Infrastructure. Political Ads, Civil society. June 2023. URL: <https://epd.eu/news-publications/civil-society-statement-on-democratic-digital-infrastructure/>

226. Green Line LRT. URL: <https://www.calgary.ca/green-line.htm>

227. Hamish Simmonds. (2023). “What is Digital Public Infrastructure (DPI)?” URL: <https://www.linkedin.com/pulse/what-digital-public-infrastructure-dpi->

hamish-simmonds-phd/

228. Katja Bego, (2022). “Towards Public Digital Infrastructure: A Proposed Governance Model”. URL: https://openfuture.eu/wp-content/uploads/2022/12/TowardsPublicDigitalInfrastructure_v0.2.pdf

229. Kriti Mittal, Varad Pande, and Aishwarya Viswanathan, (2022). “Creating “Good” Digital Public Infrastructure”, ORF, URL: <https://www.orfonline.org/expert-speak/creating-good-digital-public-infrastructure/>

230. Liv Nordhaug and Kevin O’Niel, (2021). “Co-Developing Digital Public Infrastructure for an Equitable Recovery,” The Rockefeller Foundation, URL: <https://www.rockefellerfoundation.org/blog/co-developing-digital-public-infrastructure-for-an-equitable-recovery/>

231. London Heathrow Express '2012. URL: <https://www.airport-technology.com/projects/heathrow-express-link/?cf-view>

232. Merzlyuk L. Public sectors in partnerships for infrastructure renewal: challenges and opportunities. *Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej, Częstochowa*, 2024, 62 (2024) nr 1, s. DOI: <https://doi.org/10.23856/6226>

233. Moar J., Bainbridge M. Smart Cities: Market Forecasts, Key Technologies & Environmental Impact 2022-2026.

234. Nigeria - The Lekki Toll Road Project. URL: <https://chat.openai.com/c/d35738da-e0c3-4837-be7c-d235867f65a8>

235. Paul Keller, (2022). “European Public Digital Infrastructure” Fund White Paper, Open Future, URL: <https://openfuture.pubpub.org/pub/public-digital-infra-fund-whitepaper/release/2>

236. Pramod Varma. (2023). Digital ID as a core DPI Building Block. URL: <https://www.indiastack.global/wp-content/uploads/2023/02/Dr-Pramod-Verma-ID-Session.pdf>

237. Projects Gautrain. URL: <https://farrells.com/project/gautrain>

238. Statement on democratic digital infrastructure. June 5, 2023. URL: <https://shared-digital.eu/statement/index.html>

239. Ukraine Recovery Conference, URC. URL: <https://ua.urb->

international.com/?utm_source=chatgpt.com.

240. Dombrovska S. A sectoral approach to ensuring the post-war development of Ukraine // Public administration and state security aspects. 2024. Vol. 2.

ДОДАТКИ

Додаток А

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

вул. Героїв Майдану, буд. 8, м. Хмельницький, 29000. Тел. (038-2) 71-80-00, факс 71-75-70
E-mail: info@univer.km.ua. Розрахунковий рахунок UA 718201720344221004200032328 в ДКСУ у м. Києві.
МФО 820172. Код ЄДРПОУ 14163438

28.02.2025 № 0251/25
На № _____ від _____

ДОВІДКА

Видана Мерзлюк Людмилі Володимирівні, аспірантці кафедри публічного управління та адміністрування в тому, що її дисертаційна робота на тему: «Механізми державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій» є частиною науково-дослідних робіт «Управлінські та правові засади забезпечення сталого розвитку України як європейської держави» (номер державної реєстрації 0117U000103, термін дії: 2017–2026 рр.) та «Шляхи удосконалення механізмів публічного управління та адміністрування в сфері національної безпеки в умовах євроінтеграції України (номер державної реєстрації 0120U104417, термін дії: 2020–2030 рр.). Зокрема аспірантка на громадських засадах дослідила інституційні та правові засади публічно-громадського партнерства у відновленні інфраструктури.

Ректор університету **Олег ОМЕЛЬЧУК**

Довідки про запровадження

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«Спілка землевпорядників, власників земельних ділянок та землекористувачів
Київської області»
 09100, Київська обл., м. Біла Церква, вул. Театральна 11, к. 32
 ЄДРПОУ 36596681

Вих. № _____

«12» 09 2024 р.

ДОВІДКА

*про запровадження результатів дисертаційного дослідження
 Мерзлюк Людмили Володимирівни на тему: “Механізми державного регулювання
 публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури
 територій”, що представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії
 за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування*

Результати досліджень Л.В. Мерзлюк, отримані при виконанні її дисертаційної роботи на тему “Механізми державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій”, були використані у діяльності Громадської організації “Спілка землевпорядників, власників земельних ділянок та землекористувачів Київської області”.

За результатами досліджень були розроблені інноваційні підходи до взаємодії між державними структурами і громадськими організаціями з метою ефективної співпраці у відновленні інфраструктури постраждалих територій, зокрема:

- визначені сучасні форми координації між учасниками публічно-громадського партнерства, що передбачають чіткий розподіл функцій, обов'язків та відповідальності, забезпечення прозорості у прийнятті рішень та залучення громадськості на всіх етапах проектів;
- вдосконалені управлінські структури, орієнтовані на гнучке реагування на виклики у сфері відновлення інфраструктури, з акцентом на інтеграцію приватного та громадського секторів у процесі реалізації спільних проектів;
- систематизовані існуючі правові акти, що регулюють співпрацю між державними органами та громадськими організаціями у сфері інфраструктурних проектів, з метою спрощення процедур залучення приватних інвестицій та забезпечення ефективного контролю за виконанням зобов'язань усіх учасників партнерства.

Голова Ради Громадської організації
 “Спілка землевпорядників, власників
 земельних ділянок та землекористувачів
 Київської області”

Віктор БАКАЙ

**ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«АНТИКОРУПЦІЙНИЙ КОМІТЕТ ОБ'ЄДНАНИЙ»
09100, Київська обл., м. Біла Церква, вул. Л. Курбаса, 5, кв. 17
40361834**

Вих. № _____

«10» 09 2024 р.

ДОВІДКА

**про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Мерзлюк Людмили Володимирівни на тему: “Механізми державного регулювання
публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій”,
що представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування**

Результати дисертаційної роботи Мерзлюк Людмили Володимирівни на тему: “Механізми державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій” були впроваджені в діяльність Громадської організації “Антикорупційний комітет об'єднаний” для підвищення ефективності співпраці між державними структурами, громадськістю та приватним сектором у реалізації інфраструктурних проєктів.

Завдяки дослідженню були розроблені нові підходи до організації публічно-громадського партнерства, що включали вдосконалення механізмів прозорого планування та моніторингу інфраструктурних робіт, особливо в контексті залучення громадських ініціатив до контролю за використанням фінансових та матеріальних ресурсів. Важливою частиною впровадження стало створення нормативно-правової бази для забезпечення ефективного регулювання взаємодії між різними учасниками процесу, що дозволило мінімізувати корупційні ризики та забезпечити відкритий доступ до інформації щодо реалізації інфраструктурних проєктів.

Такий підхід не лише дозволив покращити ефективність державного регулювання в цій сфері, але й забезпечив громадський контроль за його виконанням, що підвищило довіру до таких проєктів серед населення та стимулювало активне залучення громадян до процесу відновлення інфраструктури.

Голова громадської організації

Ігор СНИГУР

**УЗИНСЬКА МІСЬКА РАДА
БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО РАЙОНУ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

вул. Незалежності, 16/1, м. Узин, Київська область, 09161, тел./факс: (0456) 32-11-55/32-12-55
www.uzyn.gov.ukr.net код ЄДРПОУ 04054990

«16» 10 2024 р. № 13-10/947 на № _____ від «__» _____ 2024 р.

ДОВІДКА

про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Мерзлюк Людмили Володимирівни на тему: "Механізми державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій",

що представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування

Результати дисертаційної роботи Мерзлюк Людмили Володимирівни на тему: "Механізми державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій", були використані в діяльності Узинської міської територіальної громади.

Дослідження Людмили Володимирівни Мерзлюк стали основою для розробки інноваційних підходів до співпраці між державними органами, приватними підприємствами та громадськими організаціями в процесі відновлення інфраструктури територій Узинської міської громади. Впроваджені механізми публічно-громадського партнерства включали укладення угод з приватними підприємствами для залучення інвестицій та активну участь громадськості у плануванні і реалізації проєктів, що забезпечило ефективну координацію між сторонами, регулярні консультації та прозорість прийняття рішень.

Важливою складовою стало вдосконалення нормативно-правової бази, яка включала розробку нових місцевих актів і модернізацію існуючих процедур співпраці з бізнесом, що полегшило залучення інвесторів і благодійників.

Завдяки впровадженню сучасних механізмів Узинська громада успішно підвищила прозорість взаємодії між владою, бізнесом і громадськістю.

Голова Узинської міської
територіальної громади

Віталій ГРИНЧУК

ДСНС України
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
 (НУЦЗ України)

вул. Чернишевська, 94, м. Харків, 61023, тел./факс (057) 700-31-71, (057) 715-63-91, тел. (057) 707-34-20
 www.nuczu.edu.ua ЄДРПОУ 08571363 nuczu@dsns.gov.ua

Об.сб. 2014р. № _____

На № _____

від _____

ДОВІДКА

*про впровадження результатів дисертаційного дослідження
 Мерзлюк Людмили Володимирівни на тему: "Механізми державного регулювання
 публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій",
 що представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії"
 за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування*

Результати досліджень Мерзлюк Л.В. на тему "Механізми державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій" були впроваджені в діяльність Національного університету цивільного захисту України з метою розробки та вдосконалення освітніх програм, орієнтованих на підготовку фахівців у галузі відновлення інфраструктури в умовах кризових ситуацій.

Дослідження Мерзлюк Л.В. стало основою для створення навчальних курсів, які поєднують теоретичні знання з практичними навичками управління інфраструктурними проєктами, особливо у контексті публічно-громадського партнерства. Програми були розширені для підготовки студентів до ефективної співпраці між державними органами, бізнесом та громадськими організаціями в процесі відновлення та модернізації інфраструктури.

Університет інтегрував у свої освітні програми практичні кейси з управління інфраструктурними об'єктами в умовах обмежених ресурсів, а також акцентував увагу на необхідності залучення громад до планування та реалізації інфраструктурних проєктів. Важливим елементом нових курсів стало підвищення кваліфікації майбутніх фахівців з питань правового регулювання та управлінських механізмів, необхідних для забезпечення прозорості та ефективної взаємодії між усіма сторонами процесу.

Програми також включали навчальні модулі, що фокусуються на управлінні ризиками, стратегічному плануванні та застосуванні інноваційних технологій для підвищення стійкості інфраструктури в кризових умовах. Впровадження цих результатів дозволило Національному університету цивільного захисту України значно посилити якість підготовки фахівців, здатних працювати в галузі відновлення інфраструктури, що сприятиме розвитку публічно-громадських партнерств і підвищенню ефективності інфраструктурних проєктів на різних рівнях.

Ректор університету
 кандидат педагогічних наук, доцент
 лауреат Державної премії України в галузі освіти,
 Заслужений працівник освіти України

Ігор ТОЛОК

БІЛОЦЕРКІВСЬКА МІСЬКА РАДА Київської області

вул. Я.Мудрого, 15, м. Біла Церква, Київська область, 09117, тел./факс (0456) 39-21-59, тел. (04563) 5-11-23
E-mail: bc_mvkh@bc-rada.gov.ua Код ЄДРПОУ 26376300

04.09.2014р.

ДОВІДКА

*про впровадження результатів дисертаційного дослідження
Мерзлюк Людмили Володимирівни на тему: "Механізми державного регулювання
публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури
територій", що представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування*

Результати досліджень Л.В. Мерзлюк на тему "Механізми державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій" були впроваджені в діяльність Білоцерківської міської ради з метою підвищення ефективності співпраці між владою, громадськими організаціями та приватними інвесторами у процесі відновлення інфраструктури.

На основі рекомендацій дисертаційного дослідження було розроблено нові форми публічно-громадського партнерства, які передбачали залучення громадян до обговорення та планування інфраструктурних проєктів, що дозволило значно підвищити прозорість прийняття рішень та врахувати потреби місцевих громад. Також були вдосконалені механізми державного регулювання та нормативно-правове забезпечення взаємодії з приватним сектором, що спростило залучення інвестицій і зробило участь бізнесу у відновленні інфраструктури більш привабливою.

Важливим аспектом впровадження стало використання зарубіжного досвіду, зокрема, прикладів з Німеччини та Франції, де публічно-громадські партнерства активно використовуються для відбудови та модернізації інфраструктурних об'єктів після військових дій. Білоцерківська міська рада взяла до уваги моделі, де державна підтримка поєднується з приватними ініціативами через стимулювання приватного інвестування у проєкти відбудови, що включає надання податкових пільг та спрощення бюрократичних процедур для бізнесу.

Секретар міської ради

Володимир ВОВКОТРУБ

УКРАЇНА
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 09117, пл. Соборна 8/1, м. Біла Церква, Київська обл., Україна, тел./факс (04563) 5-12-88
 e-mail: bnau-rectorat@ukr.net

04.09.2024 № 01-12/549

ДОВІДКА

**про впровадження у навчальний процес результатів дисертації аспірантки
 Мерзлюк Людмили Володимирівни на тему: «Механізми державного регулювання
 публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури
 територій», що представлена на здобуття ступеня доктора філософії за
 спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»**

Результати наукового дослідження Людмили Мерзлюк, отримані при виконанні її дисертаційної роботи на тему: «Механізми державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій», були використані в навчальному процесі економічного факультету Білоцерківського національного аграрного університету.

Отримані результати дисертаційної роботи, які охоплюють питання публічно-громадського партнерства, його роль у розвитку і відновленні місцевої інфраструктури та механізми державного регулювання у цій сфері використовують для викладення освітніх компонентів «Публічна політика» та «Державна політика» ступенів вищої освіти «Бакалавр» та «Магістр» для галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» із спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Таким чином, дослідження Людмили Мерзлюк сприяли удосконаленню освітнього процесу на економічному факультеті Білоцерківського національного аграрного університету та реалізації стратегічних цілей університету в сфері державного управління та соціальної відповідальності.

Д.е.н., професор,
 проректор з наукової та
 інноваційної діяльності
 Білоцерківського національного
 аграрного університету

Ольга ВАРЧЕНКО

Д.е.н., професор,
 декан економічного факультету
 Білоцерківського національного
 аграрного університету

Ігор ПАСКА

Додаток В

Роль міністерств у розвитку та регулюванні публічно-громадського партнерства в Україні: основні функції, виклики та можливості

<i>Міністерство</i>	<i>Основні функції та роль у ПГП</i>	<i>Потенційні виклики</i>	<i>Можливості для розвитку ПГП</i>	<i>Стратегічні цілі</i>	<i>Ключові ініціативи</i>	<i>Співпраця з іншими організаціями</i>
Міністерство економічного розвитку і торгівлі України	Відповідає за формування економічної політики, стимулювання інвестиційного клімату, розробку регуляторного та фінансового механізмів для ПГП.	Залучення інвестицій у непривабливі сектори, координація з іншими міністерствами.	Створення стимулів для приватного сектору, покращення інвестиційного клімату.	Підвищення економічного зростання та конкурентоспроможності.	Реформи для покращення бізнес-середовища, програми стимулювання інвестицій.	Міжнародні фінансові організації, приватний сектор, НУО.
Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України	Координує та розвиває інфраструктурні проекти через ПГП, сприяє впровадженню стратегічних планів.	Впровадження проєктів в регіонах з обмеженими ресурсами, взаємодія з місцевими громадами.	Підвищення якості життя через розвиток інфраструктури, приваблення інвестицій.	Розвиток та модернізація інфраструктури на всій території України.	Проєкти модернізації транспортної інфраструктури, енергоефективності.	Місцеві адміністрації, Європейський Союз, інвестори.
Міністерство фінансів України	Розробка фінансових інструментів для ПГП, контроль за використанням коштів, співпраця для розробки фінансових стратегій.	Забезпечення фінансової прозорості та стабільності, регулювання ризиків.	Створення механізмів для залучення приватного капіталу, підвищення ефективності фінансування.	Фінансова стабільність та підтримка інфраструктурних інвестицій.	Реформи бюджетного фінансування, гарантійні програми.	МВФ, Світовий банк, приватні інвестори.
Міністерство	Розробка програм для	Узгодження інтересів	Покращення умов	Забезпечення	Програми з	Місцеві

регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України	розвитку місцевої інфраструктури, співпраця з різними партнерами для реалізації ПГП.	місцевої влади та приватного сектору, залучення фінансування.	проживання, ефективне використання ресурсів.	доступності та якості житлово-комунальних послуг.	енергоефективності, реформи у сфері ЖКГ.	громади, Європейський банк реконструкції та розвитку.
Міністерство юстиції України	Забезпечення юридичної консистентності ПГП, аналіз та розробка нормативно-правових актів.	Забезпечення дотримання законодавства, адаптація правових рамок під потреби ПГП.	Створення сприятливого правового середовища, захист інтересів учасників ПГП.	Підвищення правової ясності та прозорості у сфері ПГП.	Реформи законодавства про ПГП, спрощення процедур укладання угод.	Професійні асоціації, міжнародні правові організації.

Створено автором.

Комплексне управління ризиками в інфраструктурних проєктах: від стратегій до реалізації заходів

<i>Етап</i>	<i>Опис</i>	<i>Дії</i>	<i>Відповідальні осіб/відділів</i>	<i>Приклади інструментів та методик</i>	<i>Потенційні наслідки</i>	<i>Приклади реальних випадків</i>
Ідентифікація ризиків	Виявлення потенційних ризиків через аналіз даних.	Фіксація фінансових, технічних ризиків.	Відділ ризик-менеджменту, аналітики.	SWOT, PEST, експертні інтерв'ю.	Затримки, перевитрати.	Аналіз ризиків проєкту будівництва мосту, що виявив потенційні затримки через логістичні проблеми.
Оцінка ризиків	Оцінка впливу та ймовірності ризиків.	Визначення рівня серйозності ризиків.	Ризик-менеджери, проєктні менеджери.	Квантитативний аналіз, матриця ризиків.	Втрата фінансування, невдача проєкту.	Оцінка ризику втрати інвестора для стартапу, що призвела до розробки альтернативних сценаріїв фінансування.
Розробка стратегій управління ризиками	Планування дій для управління ризиками.	Розробка запобіжних заходів.	Керівництво проєкту, відділ безпеки.	Плани реагування на ризики, сценарне планування.	Погіршення репутації, фінансові втрати.	Розробка комплексної стратегії управління ризиками для великого ІТ-проєкту, що мінімізувала затримки випуску продукту.
Моніторинг та контроль	Відстеження стану ризиків і стратегій.	Адаптація стратегій управління ризиками.	Відділ моніторингу, аудитори.	Системи раннього попередження, дашборди.	Втрата контролю над проєктом, невиконання планів.	Застосування системи раннього попередження в енергетичному проєкті, що дозволило уникнути критичних збоїв у постачанні.
Зменшення негативних наслідків	Мінімізація впливу ризиків.	Запобігання або зниження впливу ризиків.	Всі учасники проєкту.	Страхування, резервування ресурсів.	Фінансові збитки, соціальні проблеми.	Використання фінансових резервів для вирішення несподіваних технічних проблем в проєкті модернізації заводу.

Створено автором.

Інтегровані рекомендації до законодавчих актів з метою підсилення публічно-
громадського партнерства в Україні

<i>Тип документа</i>	<i>Назва документа</i>	<i>Короткий опис рекомендацій</i>	<i>Очікувані результати</i>
<i>Закони України</i>	“Про внесення змін до деяких законів України щодо першочергових заходів реформування сфери містобудівної діяльності”	Залучення громадськості та ПГП у планування, вдосконалення механізмів прозорості, підтримка місцевого самоврядування в ПГП.	Покращення ефективності та інклюзивності містобудівних проєктів, збільшення участі громадськості.
	“Про благодійну діяльність та благодійні організації”	Посилення співпраці з громадськими організаціями, забезпечення прозорості фінансових операцій, залучення приватного сектору, розвиток волонтерської діяльності.	Збільшення прозорості та ефективності благодійних організацій, активізація участі громадськості.
	“Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності”	Посилення ролі профспілок у соціальному діалозі, забезпечення більшої прозорості діяльності профспілок.	Підвищення ефективності захисту прав працівників, зміцнення соціального діалогу.
	“Про волонтерську діяльність”	Підтримка та розвиток волонтерської діяльності, спрощення процедур для волонтерських організацій.	Стимулювання волонтерства, збільшення участі громадськості в соціальному житті.
	“Про місцеве самоврядування в Україні”	Збільшення участі громадськості, розвиток партнерства з громадськими організаціями, підтримка громадського контролю.	Посилення місцевого самоврядування, підвищення участі громадськості у вирішенні місцевих питань.
	“Про основні засади молодіжної політики”	Посилення ролі громадських об’єднань, розвиток молодіжної інфраструктури, забезпечення участі молоді в прийнятті рішень.	Розвиток молодіжного потенціалу, активізація участі молоді у суспільному житті.
	“Про регулювання містобудівної діяльності”	Додати до Закону поняття публічно-громадського партнерства (ПГП) як форми взаємодії держави, громадськості та бізнесу	Створення правового підґрунтя для залучення громадськості та приватного сектору до

		для узгодження інтересів, інтеграції ресурсів та впровадження інновацій з акцентом на сталий розвиток, ефективність, екологічність і соціальну згуртованість.	процесів відновлення територій, закладення принципів прозорості, взаємної вигоди та орієнтації на сталий розвиток, підвищення ефективності реалізації інфраструктурних проєктів.
<i>Постанови Кабінету Міністрів України</i>	“Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад”	Залучення громадськості до розроблення планів відновлення, транспарентність та звітність.	Покращення процесів відновлення та розвитку регіонів і громад з активною участю громадськості.
	“Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, територій територіальної громади (її частини) та внесення змін до них”	Посилення участі громадськості, транспарентність процесів.	Забезпечення відкритого підходу до відновлення і розвитку громад.
<i>Укази Президента України</i>	“Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року”	Залучення ППП у планування та виконання цілей сталого розвитку, сприяння локальним ініціативам.	Інтеграція зусиль держави, громадськості та приватного сектору у досягненні цілей сталого розвитку.
	“Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки”	Партнерство у сфері відновлення інфраструктури, посилення участі громадськості у розробці і оцінці інфраструктурних проєктів.	Розвиток громадянського суспільства та залучення громадськості до управління і відновлення інфраструктури.

Нормативно-правове регулювання процесу відновлення інфраструктури
теритоїї в Україні

<i>Назва акту</i>	<i>Дата</i>	<i>Короткий опис</i>
Конституція України.	від 28 червня 1996 року, № 254к/96- ВР	Є фундаментальним законом держави, що закріплює її статус як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної та правової держави. Вона визначає основи державного устрою, принципи організації владних структур, забезпечує розділення влади на законодавчу, виконавчу та судову. Конституція гарантує основні права та свободи громадян, включаючи право на свободу слова, думки, віросповідання та зборів. Вона також закріплює принципи місцевого самоврядування та адміністративно-територіального устрою країни. Як Основний Закон, Конституція має найвищу юридичну силу, її положення є обов'язковими для виконання на всій території України, і жоден інший закон або нормативний акт не може суперечити їй. Конституція України відіграє ключову роль у формуванні правової системи країни та забезпеченні захисту основоположних прав та свобод її громадян.
<i>Закон України</i>		
Про внесення змін до деяких законів України щодо першочергових заходів реформування сфери містобудівної діяльності.	від 12 травня 2022 року	Є важливим кроком у процесі реформування та модернізації містобудівної галузі в Україні. Цей закон вносить зміни до існуючих законодавчих актів, маючи на меті поліпшення регулятивного середовища у сфері містобудування. Основні напрямки змін можуть включати спрощення процедур планування та забудови, зміцнення контролю за будівельними процесами, підвищення прозорості та відповідальності у галузі, а також впровадження новітніх стандартів та практик. Цілі цього закону - зробити містобудівну діяльність більш ефективною, безпечною та відкритою для громадського контролю, сприяючи тим самим сталому розвитку міських територій.
Про благодійну діяльність та благодійні організації.	від 23 січня 2024 року, № 3448-ІХ	Визначає правові основи благодійної діяльності в Україні, встановлює принципи створення та функціонування благодійних організацій. Основною метою цього закону є регулювання відносин, пов'язаних із здійсненням благодійної допомоги, а також забезпечення прозорості та відкритості благодійної діяльності. Закон визначає благодійну діяльність як добровільну, некомерційну допомогу особам, що її потребують, у вигляді фінансових, матеріальних, організаційних та інших ресурсів. Він встановлює правила створення та реєстрації благодійних організацій, а також визначає їх права та обов'язки. Закон також встановлює порядок звітності та контролю за використанням благодійних внесків, щоб запобігти зловживанням та корупції у цій сфері. Ключовим аспектом закону є захист прав донорів та бенефіціарів благодійності, а

		також сприяння розвитку культури благодійності в українському суспільстві. Закон спрямований на стимулювання громадянської активності та підтримку соціально важливих ініціатив через благодійність.
Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності.	від 24 грудня 2023 року, № 3494-IX	Встановлює юридичні основи для створення та функціонування професійних спілок в Україні. Цей закон регулює відносини між профспілками, роботодавцями та державними органами, визначаючи основні права та обов'язки кожної зі сторін. Основною метою закону є забезпечення захисту трудових, соціально-економічних прав та інтересів членів професійних спілок. Він визнає право працівників на свободу об'єднання в профспілки без будь-якої дискримінації чи втручання з боку роботодавців або держави. Закон встановлює, що профспілки мають право на участь у колективних переговорах з роботодавцями, представлення і захист інтересів своїх членів у відносинах з роботодавцями та державними органами, а також участь у розробці та реалізації трудової політики. Закон також включає положення щодо гарантій для діяльності профспілок, забезпечуючи їм захист від будь-яких форм дискримінації чи перешкод у їх діяльності. Це включає захист права профспілок на організацію зборів, мітингів, страйків та інших видів діяльності в рамках чинного законодавства. Так, закон сприяє розвитку демократичних відносин у сфері праці, захищає права працівників та сприяє соціальному діалогу між різними учасниками трудових відносин.
Про волонтерську діяльність.	від 01 січня 2024, № 1909-IX	Визначає правові рамки для організації та проведення волонтерської діяльності на території України. Цей закон регулює відносини між волонтерами, волонтерськими організаціями, бенефіціарами волонтерської допомоги та державою. Основна мета закону – сприяння розвитку волонтерства як важливої складової громадського життя, а також забезпечення правового захисту та підтримки волонтерів і волонтерських організацій. Закон визначає волонтерську діяльність як добровільну, неоплачувану роботу на користь фізичних осіб або суспільства в цілому, здійснювану з ініціативи особи, що її проводить. Важливою характеристикою цієї діяльності є її некомерційний характер та відсутність фінансової вигоди для волонтерів. Закон встановлює основні принципи волонтерської діяльності, права та обов'язки волонтерів, а також регулює створення та діяльність волонтерських організацій. Він також визначає механізми співпраці між волонтерами, державними установами, місцевим самоврядуванням та іншими зацікавленими сторонами. Одним із ключових аспектів закону є встановлення гарантій для волонтерів, включаючи захист їх прав, свобод та інтересів під час виконання

		волонтерської роботи. Закон також передбачає можливість надання державної підтримки та стимулів для розвитку волонтерства. Цей закон сприяє формуванню позитивного іміджу волонтерства в Україні, стимулюючи активну участь громадян у вирішенні соціальних, екологічних та інших важливих проблем суспільства через добровільну діяльність.
Про місцеве самоврядування в Україні.	від 10 грудня 2023 року, № 3504-IX	Є ключовим нормативно-правовим актом, що регулює організацію та діяльність місцевого самоврядування в країні. Цей закон визначає правові основи, принципи, структуру та повноваження органів місцевого самоврядування, а також встановлює механізми взаємодії між місцевою владою, центральним урядом та громадянами. Основними принципами місцевого самоврядування в Україні є децентралізація влади, самостійність місцевих органів у вирішенні місцевих питань, виборність та відкритість органів місцевого самоврядування, а також законність та прозорість їх діяльності. Закон визначає структуру місцевого самоврядування, включаючи обласні, районні, міські ради, сільські та селищні ради. Він встановлює порядок формування цих органів, їх компетенції, повноваження та відповідальність. Ключовою частиною закону є регулювання питань виборів до органів місцевого самоврядування, їх функціонування та контролю за їх діяльністю. Закон також встановлює механізми участі громадян в місцевому самоврядуванні, включаючи місцеві референдуми, громадські слухання та інші форми безпосередньої демократії. Важливим елементом є визначення фінансових основ місцевого самоврядування, в тому числі питань бюджету, податків та інших фінансових ресурсів. Закон спрямований на зміцнення місцевої демократії, підвищення ефективності місцевого управління та забезпечення більшої самостійності та відповідальності місцевих органів влади перед громадою.
Про основні засади молодіжної політики.	від 31 березня 2023 року, № 2849-IX	Встановлює правові основи для формування та реалізації державної молодіжної політики в країні. Цей закон визначає стратегічні напрямки та принципи розвитку молоді, спрямовані на забезпечення соціальної, економічної та культурної інтеграції молодих людей в суспільство. Основні положення закону охоплюють різні аспекти молодіжної політики, включаючи освіту, зайнятість, охорону здоров'я, участь молоді в громадському та політичному житті, а також підтримку творчості та інновацій серед молоді. Закон встановлює категорію “молодь” як особливу соціальну групу, яка потребує підтримки та сприяння у своєму комплексному розвитку. Він визначає механізми державної підтримки молодіжних ініціатив, програм та проєктів, зокрема через створення молодіжних центрів, фондів підтримки молодіжних проєктів, а також через реалізацію освітніх та культурних програм для молоді. Закон також визначає роль та функції органів державної влади на різних рівнях у реалізації молодіжної політики, а також сприяє залученню молоді до участі в управлінні суспільними

		справами, в тому числі через молодіжні ради та інші форми представництва. Цей закон має на меті створення умов для всебічного розвитку молоді, підвищення її соціальної активності та підготовки молодого покоління до відповідального та продуктивного життя в суспільстві.
Про регулювання містобудівної діяльності.	від 04 січня 2024 року, № 3505-IX	Є основним документом, який встановлює рамки для розвитку та регулювання містобудування в країні. Він охоплює широкий спектр питань, від планування розвитку територій до видачі дозволів на будівництво. Закон визначає правила землеустрою, регулює забудову міських та сільських територій, і встановлює критерії та стандарти для розробки генеральних планів міст. Він також регулює взаємовідносини між різними учасниками містобудівного процесу, включаючи органи державної влади, місцеве самоврядування, забудовників та громадськість, забезпечуючи таким чином прозорість та ефективність управління містобудівними процесами. Цей закон відіграє важливу роль у формуванні сталого та збалансованого розвитку міських та сільських територій України.
Про засади державної регіональної політики.	від 01 січня 2024 року, № 3460-IX	Встановлює основи для формування та реалізації державної політики в сфері регіонального розвитку. Основна мета цього закону – сприяння збалансованому соціально-економічному розвитку різних регіонів України, зменшення регіональних диспропорцій, підвищення конкурентоспроможності та покращення якості життя населення. Закон визначає основні принципи державної регіональної політики, які включають децентралізацію влади, партнерство між різними рівнями влади та залучення громадськості до процесу регіонального планування. Він регламентує процедури розробки та затвердження регіональних стратегій розвитку, а також встановлює механізми фінансування регіональних проєктів, в тому числі через державні, регіональні та місцеві бюджети. Закон також визначає роль та відповідальність центральних та місцевих органів влади в реалізації регіональної політики, забезпечуючи координацію та взаємодію між різними рівнями управління. Це включає встановлення системи моніторингу та оцінки ефективності регіональних програм та ініціатив. Цей закон є важливим кроком на шляху до створення ефективної та результативної системи регіонального розвитку в Україні, що сприяє розбудові сильних та самодостатніх регіонів, забезпечуючи при цьому їх гармонійну інтеграцію в єдиний соціально-економічний простір країни.
<i>Постанова Кабінету Міністрів</i>		
Про затвердження порядків з питань відновлення та розвитку регіонів і територіальних громад.	від 11 серпня 2023 року, № 817-2023-п	Задає чіткі рамки для впровадження політик та ініціатив, спрямованих на підтримку та розвиток регіональної інфраструктури та місцевих громад. Постанова включає в себе деталізовані процедури планування, реалізації та моніторингу проєктів, що охоплюють широкий спектр сфер - від економічного розвитку до соціального відновлення. Важливим аспектом є встановлення критеріїв та механізмів для ефективного розподілу ресурсів, що забезпечує

		прозорість та цілеспрямованість використання державних коштів. Постанова передбачає активну участь місцевих органів влади в процесах планування та впровадження регіональних програм, з метою забезпечення врахування специфічних потреб і пріоритетів кожної територіальної громади. Такий підхід спрямований на стимулювання сталого розвитку регіонів, підвищення якості життя громадян та зміцнення економічного потенціалу України.
Про затвердження Порядку розроблення, проведення громадського обговорення, погодження програм комплексного відновлення області, території територіальної громади (її частини) та внесення змін до них.	від 14 жовтня 2022 року, № 1159	Встановлює чіткі процедури та механізми для розробки та реалізації програм комплексного відновлення на рівні областей та територіальних громад. Основна мета цієї постанови – забезпечити системний та збалансований підхід до відновлення і розвитку регіонів, враховуючи місцеві особливості та потреби. Згідно з цією постановою, процес розроблення програм має включати активну участь громадськості через громадські обговорення. Це забезпечує прозорість та врахування думки мешканців у плануванні майбутнього їхніх громад. Такі обговорення дозволяють виявити пріоритетні напрямки розвитку, а також можливі проблеми та виклики, з якими стикаються громади. Порядок погодження програм передбачає взаємодію різних рівнів влади, від місцевих до центральних органів. Це забезпечує координацію зусиль у реалізації комплексних проєктів відновлення. Також важливим є механізм внесення змін до програм, що дозволяє адаптувати плани до змінюваних умов та потреб громад. Завдяки цій постанові створюються умови для ефективного та цілеспрямованого підходу до відновлення та розвитку областей та територіальних громад, забезпечуючи включення широкого кола зацікавлених сторін у цей процес.
<i>Указ Президента України</i>		
Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року.	від 30 вересня 2019 року	Визначає комплексну стратегію для досягнення сталого розвитку в країні, узгоджуючи її з глобальними стандартами та цілями, визначеними Організацією Об'єднаних Націй. Цей документ закладає фундамент для економічного, соціального та екологічного прогресу в Україні, встановлюючи конкретні цілі та завдання. Основна увага приділяється розвитку стійкої економіки, підвищенню якості життя громадян, забезпеченню рівного доступу до освіти та охорони здоров'я, а також захисту навколишнього середовища. Указ покликаний сприяти зниженню рівня бідності, забезпеченню гендерної рівності, підтримці миру та справедливості. Цей стратегічний документ відображає прихильність України до виконання міжнародних зобов'язань у сфері сталого розвитку та визначає шлях країни до інтегрованого та збалансованого розвитку.
Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в	від 27 вересня 2021 року	Є ключовим документом, який визначає напрямки та пріоритети у сфері розвитку громадянського суспільства в країні. Ця стратегія має на меті створення сприятливих умов для активної участі громадян в громадському та політичному житті, зміцнення ролі громадських організацій, а також підвищення рівня відповідальності та прозорості влади.

Україні на 2021-2026 роки.		Основні напрямки стратегії охоплюють підтримку та розвиток громадянських ініціатив, забезпечення права громадян на участь у прийнятті державних рішень, сприяння волонтерській діяльності, та зміцнення інституційної спроможності громадського сектора. Стратегія також передбачає заходи з підвищення обізнаності та зацікавленості населення в громадських процесах, сприяння розвитку медіа та інформаційної прозорості, та підтримку міжнародного співробітництва у цій сфері. Цей документ є важливим кроком на шляху до забезпечення більш активної участі громадян у житті країни, розвитку демократії та громадянської освіти. Стратегія відіграє ключову роль у формуванні відкритого, інклюзивного та динамічного громадянського суспільства в Україні.
----------------------------	--	--

Розроблено автором на основі аналізу джерел [108;160; 161; 169;162;163; 164; 165; 166; 167; 168; 170; 171].

**Програма дій на 2024-2028 роки для відновлення інфраструктури територій
під час війни з врахуванням публічно-громадського партнерства**

Стратегічні цілі	План дій	Відповідальний орган	Механізми реалізації	Механізми залучення різних сторін партнерства
<i>2024 рік</i>				
Підвищення безпеки та відновлення основних інфраструктурних об'єктів, таких як дороги, мости, лікарні, школи тощо, для забезпечення необхідних умов для життя та розвитку населення.	1. Проведення аудиту пошкоджень інфраструктури з визначенням ступеня пошкодження, пріоритетів та обсягу робіт. 2. Визначення термінів та критеріїв відновлення для кожного об'єкта.	Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України	1. Використання цифрових платформ для моніторингу пошкоджень та координації дій. 2. Залучення міжвідомчих робочих груп для управління проектами. 3. Інтеграція сучасних будівельних технологій для пришвидшення відновлення.	1. Організація відкритих консультацій із залученням місцевих громад. 2. Впровадження прозорих процедур тендерів для залучення приватного сектору. 3. Співпраця з міжнародними організаціями та донорами для фінансування проектів.
<i>2025 рік</i>				
Продовження відновлення та зміцнення інфраструктури з акцентом на забезпечення стійкості та ефективності систем.	1. Проведення глибокого аналізу прогресу відновлення та виявлення нових потреб. 2. Розробка та впровадження інноваційних підходів до відновлення інфраструктури з урахуванням кращих практик і технологій.	Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України	1. Впровадження цифрових інструментів для аналізу та прогнозування потреб відновлення. 2. Використання інноваційних технологій, таких як екологічно чисті будівельні матеріали. 3. Формування національних стандартів для стійкого будівництва.	1. Створення платформ для обміну досвідом між урядом, бізнесом та громадськими організаціями. 2. Залучення міжнародних експертів для консультацій. 3. Проведення навчальних програм для місцевих громад щодо підтримки процесів відновлення.
<i>2026 рік</i>				
Завершення відновлення основних інфраструктурних об'єктів та досягнення стабільної роботи систем.	1. Проведення остаточної оцінки виконання попередніх планів відновлення та визначення заходів для завершення проектів. 2. Розширення діапазону робіт на	Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України	1. Проведення комплексного аудиту проектів із залученням незалежних експертів. 2. Використання сучасних технологій для модернізації об'єктів. 3. Запровадження систем моніторингу	1. Організація форумів для обговорення потреб громадян та бізнесу щодо модернізації інфраструктури. 2. Залучення інвестицій через державно-приватні партнерства. 3. Підтримка

	відновлення та модернізацію інфраструктури для вирішення нових викликів.		довгострокової ефективності інфраструктури.	громадських ініціатив щодо екологічної модернізації.
<i>2027 рік</i>				
1. Забезпечення сталого функціонування інфраструктури та підвищення її ефективності. 2. Вдосконалення інфраструктурних систем для забезпечення високого рівня сервісу та комфорту для населення.	1. Проведення системного аналізу роботи інфраструктурних об'єктів та ідентифікація потенційних проблемних ситуацій. 2. Розробка стратегій модернізації та розвитку інфраструктури на основі виявлених потреб та передбачених тенденцій розвитку.	Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України разом Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури України.	1. Впровадження автоматизованих систем моніторингу стану інфраструктури. 2. Інтеграція сучасних технологій для модернізації об'єктів. 3. Розробка довгострокових стратегій модернізації інфраструктури на основі міжнародних стандартів.	1. Проведення консультацій із громадськістю для визначення пріоритетів модернізації. 2. Залучення міжнародних партнерів для фінансування та експертизи. 3. Розробка стимулюючих заходів для приватного сектору, таких як податкові пільги.
<i>2028 рік</i>				
1. Завершення процесу модернізації інфраструктурних об'єктів та досягнення їхньої максимальної функціональності та ефективності. 2. Забезпечення сталого розвитку та довгострокової стійкості інфраструктурних систем.	1. Завершення виконання раніше запланованих проєктів модернізації та відновлення інфраструктури. 2. Оптимізація функціонування інфраструктурних систем шляхом впровадження новітніх технологій та практик управління.	Державне агентство інфраструктурних проєктів України спільно з Міністерством економічного розвитку і торгівлі України.	1. Впровадження довгострокових програм управління відновленими об'єктами. 2. Використання аналітичних платформ для прогнозування майбутніх потреб. 3. Інтеграція екологічно орієнтованих технологій у функціонування інфраструктурних систем.	1. Залучення міжнародних організацій для оцінки ефективності реалізованих проєктів. 2. Проведення підсумкових громадських обговорень щодо результатів модернізації. 3. Організація навчальних програм для підвищення кваліфікації фахівців у сфері управління інфраструктурою.

Авторська розробка.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Мерзлюк Л. В. Сутність та характеристика державного регулювання публічно-громадського партнерства у сфері відновлення інфраструктури територій. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 10, 2023 р. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2023.10.16> URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/dy/article/view/2251/2280>
2. Мерзлюк Л. М. Механізми стимулювання публічно-громадських партнерств у сфері відновлення інфраструктури: досвід та перспективи в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. № 3, 2024 р. С. 197- 201 DOI: 10.32702/23066814.2024.3.197 URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/issue/view/126/92>
3. Мерзлюк Л. В. Міжнародний досвід: стимулювання приватного сектору до участі в публічно-громадському партнерстві з відновлення інфраструктури. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. № 2, лютий 2024 р. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.2.2>.
4. Merzlyuk L. Public sectors in partnerships for infrastructure renewal: challenges and opportunities. *Periodyk Naukowy Akademii Polonijnej, Częstochowa*, 2024, 62 (2024) nr 1, s. DOI: <https://doi.org/10.23856/6226>

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації:

5. Мерзлюк Л. Публічно-приватне партнерство як інструмент відновлення інфраструктури територій. *Тези доповідей XXIII Міжнародної науково-практичної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, Київ, 2023, Національний авіаційний університет / Редакційна колегія А. Слюняєв [та ін.].* К.: НАУ, 2023. С. 47-49. URL: https://ino.nau.edu.ua/wp-content/uploads/2023/04/tezy_polit_2023_nnino.pdf
6. Мерзлюк Л. Роль української мови в розбудові публічно-громадських партнерств для забезпечення сталого розвитку держави. *Збереження національної ідеї та національної самосвідомості українського народу в контексті історичних подій XX–XXI століть* : зб. наук. пр. Хмельницького ін-ту МАУП. Хмельницький : Вид-во МАУП, 2023. Вип. 16. 258 с. С.107-110.

7. Мерзлюк Л. Публічно-громадське партнерство та міжнародна співпраця в управлінні регіональною безпекою в умовах сучасних загроз. *Сучасні загрози глобальній та регіональній безпеці : матер. Міжнар. наук.-практ. інтерн.-конф.* (м. Одеса, 29 жовтня 2023 р.) уклад. А. Полухіна ; ГО «ГУЕЦ». Одеса : Фенікс, 2023 р. С. 334-337.

8. Мерзлюк Л. Вплив публічно-громадського партнерства на ефективність відновлення інфраструктури в регіонах України. *Актуальні питання державотворення та захисту прав людини в Україні: зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький : Вид-во Хмельниц. ін-ту МАУП, 2024. Вип. 13. 428 с. С. 191-196.*

9. Мерзлюк Л. В. Роль публічно-громадського партнерства у забезпеченні стійкості та безпеки інфраструктурних об'єктів. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти : матеріали VIII Міжнар. наук.- практ. конф.* (м. Дніпро, 15 бер. 2024 р.) ; у 2-х ч. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2024. Ч. II. 740 с С. 486-487.